NNCL486-365v2.0

Graham Greene
Brightoni szikla

EURÓPA KÖNYVKIADÓ BUDAPEST 1988
FORDÍTOTTA DEBRECZENI JÚLIA
EURÓPA KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST
FELELŐS KIADÓ OSZTOVITS LEVENTE IGAZGATÓ
SZEDTE A NYOMDAIPARI FÉNYSZEDŐ ÜZEM (88 7647/10)
NYOMTA AZ ALFÖLDI NYOMDA
FELELŐS VEZETŐ: BENKŐ ISTVÁN VEZÉRIGAZGATÓ
A NYOMDAI RENDELÉS TÖRZSSZÁMA: 271.66-14-1
KÉSZÜLTDEBRECENBEN, 1988-BAN
A FORDÍTÁST AZ EREDETIVEL
EGYBEVETETTE DETRE JÓZSEFNÉ
FELELŐS SZERKESZTŐ FERENCZ GYŐZŐ
A VÉDŐBORÍTÓ ÉS A KÖTÉSTERV URAI ERIKA MUNKÁJA
MŰSZAKI SZERKESZTŐ KÁLLAY JUDIT
MŰSZAKI VEZETŐ MIKLÓSI IMRE
KÉSZÜLT 18 (A/5) ÍV TERJEDELEMBEN
ISBN 963 07 4700 6 SOROZAT
ISBN 963 07 4265 9
GRAHAM GREENE BRIGHTON ROCK
WILLIAM HEINEMANN LTD., LONDON, 1938
COPYRIGHT (C) GRAHAM GREENE, 1938
HUNGARIAN TRANSLATION (C) DEBRECZENI JÚLIA, 1988

A jó világ az volna:
Rosszat tenni, s többé nem tudni róla.
Thomas Dekker: AZ EDMONTONI BOSZORKÁNY

ELSŐ RÉSZ

1

Hale alig három órája volt még csak Brighton-ban, s már tudta, hogy meg akarják ölni. Tintafoltos ujjai, tövig lerágott körmei, cinikus és ideges modora mind arról árulkodott, hogy idegen itt – idegen tőle a kora nyári napsütés, a tenger felől fújó hűvös pünkösdi szél, az ünnepi tömeg. Az emberek ötpercenként érkeztek vonattal a Victoriáról, a kis villamoson végigzötyögtek a Queen's Roadon, kiözönlöttek a kocsikból, és zavartan, hunyorogva álltak meg a harsogó verőfényben: a frissen festett mólók ezüstje csillogott, nyugatra a házak krémszíne beleolvadt a messzeségbe, mint egy halovány viktoriánus akvarellen; kisautó-verseny, térzene, virágba borult kertek a parti sétány mentén, egy repülőgép valami csodaszert hirdet a halovány, tovatűnő felhők között.

Hale egy ideig úgy érezte, könnyű eltűnni Brightonban. Rajta kívül vagy ötvenezren jöttek le aznap, és egy jó darabig ő is átadta magát a nap örömeinek, ivott egy-két gin-tonikot, amikor a napirendje megengedte. Mert szigorú napirendet kellett követnie: tíztől tizenegyig a Queen's Road és a Castle Square, tizenegytől tizenkettőig az Akvárium és a Palace Móló, tizenkettőtől egyig a parti sétány az Öreg Hajó és a Nyugati Móló között, egy és kettő között ebéd bármely vendéglőben a Castle Square-en, s azután a Nyugati Móló felé kellett vennie az útját végig a promenádon, majd vissza az állomásra Hove utcáin. Ezek voltak abszurd és széltében-hosszában hirdetett őrjáratának határai.

A *Messenger* minden plakátja azt hirdette: “Kolley Kibber itt van ma Brightonban!” Zsebében egy pakli névjegy lapult, melyeket körútja során itt-ott el kellett rejtenie: a szerencsés megtalálók tíz shillinget kapnak majd a *Messengertől,* de a nagydíjat az nyeri, aki megszólítja Hale-t, és kezében a *Messenger* egy példányával kimondja a jelszót: “Ön Mr. Kolley Kibber. Nekem jár a *Daily Messenger* nagydíja.”

Ez volt Hale munkája, nap mint nap őrségben állni a tengerparti városokban, míg valaki fel nem ismeri: tegnap Southend, ma Brighton, holnap...

Gyorsan kiitta gin-tonikját, amint tizenegyet ütött az óra, és elindult a Castle Square-ről. Kolley Kibber mindig tisztességesen játszott, mindig ugyanolyan kalapot hordott, mint a *Messenger* fényképén, mindig pontos volt. Tegnap Southendben nem ismerték fel: az újság alkalomadtán szerette megspórolni a nagydíjat, de nem túl gyakran. Ma az volt a dolga, hogy felismerjék – és ez volt minden vágya is. Megvolt rá az oka, hogy még a pünkösdi tömegben se érezze magát biztonságban Brightonban.

Nekidőlt a korlátnak a Palace Mólónál, és arcát az emberáradat felé fordította, amely vég nélkül kígyózott előtte, mint valami összetekeredett drót – mind párokban mentek, józan és eltökélt vidámsággal. Zsúfolt vagonokban végigállták az utat a Victoria pályaudvartól Brightonig, itt majd sorokat kell végigvárni, hogy ebédelni tudjanak, aztán éjfélkor félálomban egyórás késéssel visszazötyögnek; szűk utcák, bezárt kocsmák várják őket, ahogy elcsigázottan ballagnak hazafelé. Iszonyatos erőfeszítéssel és iszonyatos türelemmel élvezetet sajtoltak ki ebből a hosszú napból: ezt a napsütést, a zenét, a kisautók berregését, a vigyorgó csontvázak közt száguldó szellemvasutat az Akvárium promenád alatt, a Brighton rock nyalókát, a papír matrózsapkákat.

Senki sem figyelt Hale-re; senkinél sem volt *Messenger*. Gondosan elhelyezett egy névjegyet egy szemétkosár tetején, aztán továbbment, tövig rágott körmökkel, tintafoltos ujjal, egyedül. Csak a harmadik gin után kezdte érezni a magányt: addig lenézte a tömeget, de most már érezte, hogy ő is közéjük tartozik. Ugyanonnan jött, mint ők, de a magasabb fizetés arra kárhoztatta, hogy úgy tegyen, mintha másra vágyna; és közben a mólók, a mutatványosbódék látványától elszorult a szíve. Vissza akart kerülni ebbe a világba – de csak lekicsinylő fintorát tudta végighordozni a promenádon, magányossága bélyegét. Valahol egy nő énekelt: “Amikor Brightonból felhozott a vonat”: Guinessen érlelt hang volt, egy hang a kocsmából. Hale bement a különterembe, s a pult fölött, egy üvegajtón át nézte a nő duzzadó bájait.

A nő nem volt öreg – harmincas évei végén, legfeljebb negyvenes évei elején járhatott –, és csak egy kicsit volt becsípve, amitől kedélyesen felszabadult lett. Az embernek csecsszopó gyermekek jutottak az eszébe, ha ránézett, de ha voltak is gyermekei, nem hagyta, hogy megviselje az anyaság: nagyon jól karbantartotta magát. Erről árulkodott a

rúzs, nagy testének magabiztossága. Jó húsban volt, de vigyázott az alakjára; megtartotta azok számára, akik ezt értékelték.

Hale értékelte. Apró ember volt, és sóvár irigységgel nézte az asszonyt a mosogatóban lefordított üres söröspoharak és a sörcsapok fogantyúi fölött, a két csapos mögött. – Énekelj még egyet, Lily – mondta az egyik, és a nő rázendített: – "Egy éjjel a szegénysoron – Lord Rothschild rám köszönt." Mindig csak az első néhány sorig jutott. Túl gyakran jött rá a nevetés, s így soha nem tudott igazán belemelegedni, de hihetetlen sok dalt tudott. Hale egyiket sem ismerte; pohárral a kezében, sóvárogva figyelte, amint az asszony újabb dalba kezdett, egy dalba, amely minden bizonnyal még az ausztráliai aranyláz idején keletkezett.

– Fred – mondta egy hang Hale háta mögött. – Fred.

A gin kilöttyent Hale poharából a pultra. Egy tizenhétéves-forma fiú állt az ajtóban. Kopott ünneplős ruhában, a szövet teljesen elvékonyodott a sok hordástól, mohón fürkésző tekintetéből valami gyűlöletes és természetellenes büszkeség áradt.

– Nekem szól? – kérdezte Hale. – Nem Frednek hívnak.

– Nem számít – mondta a fiú. Visszafordult az ajtó felé, de keskeny válla fölött tovább figyelte Hale-t.

– Hova megy?

– Szólok a barátaidnak – válaszolta a fiú.

Rajtuk kívül csak egy öreg hotelportás iszogatott a szalonteremben, és el-elbóbiskolt egy pint könnyű sör felett. – Tudja mit – mondta Hale –, igyon valamit. Jöjjön, és igyon velem valamit.

– Mennem kell – mondta a fiú. – És tudod, hogy sose iszok, Fred. Úgy látszik, sokat felejtesz.

– Egy pohár ital igazán nem számít. Igyon valami alkoholmenteset.

– Na jó, de akkor gyorsan – mondta a fiú. Egész idő alatt Hale-t vizsgálgatta, alaposan és csodálkozva; a vadász nézhet így a dzsungelben valami félig csodás mesebeli fenevadra – a pöttyös oroszlánra vagy a törpeelefántra – az ölés pillanata előtt. – Egy grapefruit-lét – mondta.

– Naaa, Lily – könyörgött egy hang a másik teremben. – Csak még egyet, Lily – és a fiú most vette le először a szemét Hale-ről, és pillantott az üvegajtón át a hatalmas keblekre és duzzadó bájakra.

– Egy dupla whiskyt és egy grapefruit-lét – mondta Hale. Odavitte az italokat az egyik asztalhoz, de a fiú nem követte. Dühödt undorral nézte a nőt. Hale úgy érezte, mintha egy pillanatra engedne a gyűlölet, mintha másvalakire tennék át a bilincseket. Tréfálni próbált: – Nagy lelke van az asszonyságnak!

– Lelke – mondta a fiú. – Te igazán nem beszélhetsz lélekről. – Egész gyűlölete ismét Hale felé fordult, miközben egy hajtásra kiitta a grapefruit-lét.

Hale azt mondta: – A munkám miatt vagyok itt. Csak ma. Én vagyok Kolley Kibber.

– Te Fred vagy – mondta a fiú.

– Hát jó – mondta Hale –, Fred vagyok. De van egy névjegy a zsebemben, amiért kaphatnál egy tízest.

– Mindent tudok a névjegyeidről – mondta a fiú. Sápadt, finom bőre volt, pelyhedző álla, s szürke szemeiben valami szívtelenség honolt, tekintete olyan volt, mint egy öregemberé, akiben már meghalt az emberi érzés. – Olvastunk rólad a reggeli lapban – mondta, és hirtelen elvigyorodott, mint aki most értette meg egy disznó vicc csattanóját.

– Itt egy kártya, vedd el – mondta Hale. – Vagy tudod mit, itt ez az újság. Olvasd el, mi van ideírva. Tiéd lehet a nagydíj. Tíz guinea – mondta. – Csak be kell küldeni ezt a blankettát a *Messenger-nék.*

– Szóval nem bíznak rád készpénzt – mondta a fiú, és a másik teremben Lily dalra fakadt: “Az utcán láttam meg öt, s féltem, hogy elkerül.” A szentségit – mondta a fiú –, betapaszthatná már valaki ennek a repedtsarkúnak a száját.

– Adok neked egy ötöst – mondta Hale. – Csak ennyi van nálam, meg a jegyem.

– A jegyedre már nem lesz szükséged – mondta a fiú.

– “Fehér volt a menyasszony, fehérebb, mint a fátyla.”

A fiú dühödten felállt, s egy pillanatra utat engedett gyűlöletének – a dalt gyűlölte? vagy a férfit? –, és ledobta az üres poharat a földre. – Ez az úr majd kifizeti – mondta a csaposnak, és kirohant az ajtón.

Hale ebben a pillanatban döbbent rá, hogy meg akarják ölni.

Amikor újra láttam
Narancsvirág-dísz volt fején
Orcáján mélabú

A hotelportás tovább aludt, Hale pedig Lilyt nézte az üres szalonteremből. A nő harsány nyári ruhájának vékony anyagát szinte kibökték hatalmas mellei, és Hale azt gondolta: el kell tűnnöm innen, el kell tűnnöm. Szomorúan és kétségbeesetten nézte az asszonyt, mintha magát az életet bámulná ott a söntésben. De nem tűnhetett el: el kellett végeznie a munkáját, a *Messenger*-nél nem tűrtek semmi lazaságot; jó volt a lapnál dolgozni, s egy pillanatra fellobbant Hale szívében a büszkeség, amikor arra a zarándoklatra gondolt, amit idáig megtett; hogy újságot árult az utcán, hogy heti harminc shillingért riporterkedett egy mindössze tízezer példányban megjelenő kis helyi lapnál, a sheffieldi öt évre. Átkozott legyen, mondta magának egy újabb whiskyből merített illékony bátorsággal, ha e miatt a banda miatt beijed, és elpackázza ezt a jó munkát. Hiszen mit tehetnek vele, amíg emberek vannak körülötte? Nincs merszük megölni fényes nappal, tanúk előtt; biztonságban van az ötvenezres tömegben.

– Jöjjön ide, maga árva lélek. – Hale először nem vette észre, hogy a nő hozzá beszél, de aztán látta, hogy minden arc rá vigyorog a söntésből, és hirtelen belényilallt, milyen könnyen elkaphatná a banda itt, az alvó hotelportás mellett. Nem kellett kimennie a kocsmából ahhoz, hogy átmenjen a söntésbe, csak meg kellett kerülnie a pultot, átmennie három ajtón, a “Csak hölgyeknek” fenntartott szalonon. – Mit iszik? – kérdezte hálatelt mohósággal, amikor odalépett a nőhöz. Ez a nő megmentheti az életemet, gondolta, ha engedi, hogy vele maradjak.

– Egy portóit kérek – mondta a nő.

– Egy portóit – mondta Hale.

– Maga nem kér egyet?

– Nem – mondta Hale –, már eleget ittam. Nem akarok elálmosodni.

– Miért ne? Ünnepnapon? Fizetek magának egy Basst[1].

– Nem szeretem a Basst. – Az órájára pillantott. Egy óra volt. A napirendje kezdte nyugtalanítani. Minden körzetben névjegyet

1 Világos sörfajta.

kellett hagynia: a kártya ily módon állandó ellenőrzés alatt tartotta; azonnal kiderült, ha elbliccelte a munkáját.

– Na jöjjön, harapjunk valamit – unszolta a nőt.

– Na, nézd csak – szólt oda a nő a barátainak. Meleg, vörösboros nevetése betöltötte a helyiséget. – Ez aztán rámenős pasas. Igazán nem szabadna...

– Nehogy elmenj vele, Lily – mondták neki a többiek. – Zűrös alak.

– Igazán nem szabadna – ismételte, és puhán lehunyta egyik szelíd tehénszemét.

Hale pontosan tudta, hogy rá lehetne beszélni a nőt. Valamikor azt is tudta, hogyan. Azokban az időkben, amikor heti harminc shillingért dolgozott, könnyedén elboldogult volna vele; eszébe jutott volna a megfelelő szöveg, a megfelelő vicc, amivel lekapcsolhatta volna a barátairól, és aztán elcseverésztek volna egy olcsó vendéglőben. De elveszítette ezt a képességét. Semmi se jutott az eszébe; csak azt tudta ismételgetni: – Jöjjön, harapjunk valamit.

– Na és aztán hova megyünk, hercegem? Az Öreg Hajóba?

– Igen – mondta Hale. – Ha akarja, az Öreg Hajóba.

– Hallották ezt? – mondta a nő, és a kocsma egész közönségéhez intézte szavait, a két idős hölgyhöz, akik feketeszalagos kalapban üldögéltek a “Csak hölgyeknek” fenntartott teremben, a hotelportáshoz, aki magányosan szundikált a másik szalonteremben, s vagy fél tucat saját cimborájához. – Ez az úriember épp az imént hívott meg az Öreg Hajóba – mondta csúfolódó előkelőséggel. – A holnapi napon szíves örömest, de mára már elköteleztem magam a Koszos Kutyába.

Hale reményvesztetten az ajtó felé indult. A fiúnak, gondolta, még nem lehetett ideje figyelmeztetni a többieket. Ebéd közben még biztonságban lesz; az ebéd utáni óráktól rettegett a legjobban. Az asszony azt kérdezte: – Rosszul van?

Szemei a hatalmas keblekre tapadtak; olyan volt neki ez a nő, mint a sötétség, maga volt a menedék, a tudás, a józan ész; a látványtól megsajdult a szíve; de kicsi, tövig rágott, tintafoltos, cinikus lényében ismét föllobbant a büszkeség, és gúnyolni kezdte önmagát: “Vissza az anyaméhbe... hogy anyád helyett anyád legyen... nem kell többet a saját lábadon álmod.”

– Nem – mondta. – Nem vagyok rosszul. Nincs semmi bajom.

– Vacakul néz ki – mondta a nő kedvesen, szinte aggódva.

– Nincs semmi bajom – válaszolta. – Éhes vagyok. Ennyi az egész.

– Miért nem eszik valamit itt? – kérdezte az asszony. – Bill, ugye tudnál neki csinálni egy sonkás szendvicset? – és a csapos azt válaszolta, igen, tudna neki csinálni egy sonkás szendvicset.

– Nem – mondta Hale, – tovább kell mennem.

Továbbmenni. A parti sétányon, amilyen gyorsan csak lehet, elvegyülni a tömeg forgatagában, jobbra-balra tekingetni, kémlelni a vállak fölött. Nem látott egyetlen ismerős arcot sem, de nem érzett megkönnyebbülést. Úgy gondolta, biztonságosan el tud tűnni a tömegben, de most az őt körülvevő emberáradat olyan volt, mint egy sűrű erdő, melyben a bennszülött könnyen tőrbe csalhatja ellenségét. Nem látott az előtte álló flanelruhás férfitól, s amikor megfordult, egy bíborvörös blúz takarta el a kilátást. Három öreg hölgy kocsikázott el mellette fiákeren: a könnyed lódobogás nyomában a békesség is tovatűnt. Még mindig éltek így emberek.

Hale átment az úton, eltávolodva a parti sétánytól. Errefelé kevesebben voltak: gyorsabban tudott menni, és messzebb érhetett. Néhányan koktélokat iszogattak a Grand Hotel teraszán, egy Viktória-korabeli napernyő ügyes utánzatán a szalagok és virágok kergetőztek a napfényben, és egy férfiú, leginkább visszavonult államférfi benyomását keltette ezüstös hajával, púderezett bőrével, a lornyonjával, egy sherry mellett üldögélve, teljes természetességgel és méltósággal hagyta, hogy elillanjon előtte az élet. Két luxusnő jött lefelé a Cosmopolitan szálló lépcsőin, a hajuk égővörös volt, és hermelinbundát viseltek, összedugták a fejüket, mintha papagájok pletykálkodtak volna fémes hangon. “Drágám, mondtam neki teljesen hidegen, ha nem tudja, hogyan kell Del Ray-fazonra berakni a hajat, akkor nem mondhatok mást...” – és hosszú festett körmeiket villogtatták egymás felé, és vihorásztak. Öt év óta először késett Kolley Kibber a napirendjében. A Cosmopolitan lépcsőjének tövében, a hatalmas bizarr épület árnyékában eszébe jutott, hogy a banda vett egy *Messengert.* Nem kellett figyelniük a kocsmát, hogy rátaláljanak: tudták, hol fog felbukkanni.

Lovas rendőr közeledett az utcán: a pompás ápolt pej kecses léptei a forró makadámon, mint egy méregdrága játékszer, amilyet milliomosok vesznek a csemetéiknek; az

ember csak ámult a finom kidolgozáson, a lószerszám bőr részei úgy fénylettek, mint egy régi mahagóni asztal lapja, az ezüstjelvény szikrázva csillogott, az senkinek nem jutott eszébe, hogy ezt a játékszert használni is lehet. Hale-nek sem jutott eszébe, csak figyelte, ahogy a rendőr tovább léptet; képtelen volt segítségért fordulni hozzá.

Egy férfi állt a járda szélén, s valamit árult egy tálcáról; a testének egyik fele hiányzott: láb, kar és váll; és a pompás ló finoman elfordította a fejét, mint egy nagyasszony, amikor ellépdelt mellette. “Cipőfűzőt tessék! – mondta a férfi reményvesztetten Hale-nek. – Gyufát tessék.” Hale nem is hallotta. “Borotvapengét.” Hale továbbment, a szavak befészkelték magukat az agyába: a vékony seb gondolata és az agónia élessége. Így ölték meg Kite-ot.

Vagy húsz méternyire az úton meglátta Cubittot. Cubitt jól megtermett férfi volt, szeplős, vörös hajú, és kefefrizurát viselt. Ő is látta Hale-t, de nem mutatta, hogy felismerte, csak hanyagul egy postaládának támaszkodott, és le nem vette tekintetét Hale-ről. A postás jött, hogy kiürítse a ládát, ezért Cubitt arrébb ment. Hale látta, hogy valami tréfásat mond a postásnak, amin aztán az jót nevet, miközben megtölti a táskáját, Cubitt pedig egész idő alatt rá sem néz, csak az utcát figyeli, Hale-re várva. Hale pontosan tudta, mit fog csinálni, jól ismerte az egész bandát; Cubitt lassú volt, és vele mindig nagyon barátságos. Egyszerűen karon fogja majd Hale-t, és arra vezeti, amerre akarja.

De az elkeseredett büszkeség csak nem tágított, az értelem büszkesége. Majdnem rosszul lett a félelemtől, de azt mondta magának: Nem halhatok meg. Megeresztett magában egy üresen kongó tréfát: Nem vagyok én a címlapra való; de a valóság ez volt: a két nő, amint taxiba száll, a térzene a Palace Mólón, a halvány, tiszta égen fehér füstként tovaúszó “transzparensek”. A vörös hajú Cubitt a postaláda mellett nem volt valóság. Hale ismét megfordult, átvágott az utcán, és visszafelé igyekezett a Nyugati Mólóhoz; nem futamodott meg, pontos terve volt.

Csak egy lányt kell találnia, mondogatta magának; egészen biztosan százak várják egy ilyen pünkösdi hétvégén, hogy valaki felszedje őket, fizessen nekik egy italt, táncoljon velük a Sherryben, aztán becsípve és érzelmesen haza, a zötyögő harmadosztályon. Ez lesz a legjobb: egy tanút kell cipelnie magával. Nem volna okos, még ha büszkesége engedné is, ha most

rögtön az állomásra menne. Biztosan azt is figyelik, és a vasútállomáson a legkönnyebb dolog megölni egy magányos embert: csak körül kell venniük az ajtóban, vagy elintézhetik a korlát körüli tolongásban; Kite-ot is egy állomáson ölte meg Colleoni bandája. A parti sétányon két pennyért bérelhető nyugágyakban üldögéltek a lányok, várva, hogy valaki megszólítsa őket; aki csak nem hozta magával a fiúját, mind erre várt, irodisták, elárusító kisasszonyok, fodrászlányok – a fodrászlányokat messziről meg lehetett ismerni frissen készült, merész tartóshullámaikról, gyönyörűen manikűrözött körmeikről: mindannyian tovább maradtak bent előző nap az üzletben, és éjfélig egymást cicomázták. Most álmosan, kicsípve ültek a napsütésben.

A nyugágyak előtt férfiak sétálgattak kettesével, hármasával; először vették fel nyári öltönyüket, pengeélesre vasalt ezüstös szürke nadrágjukat, elegáns ingüket; nem úgy néztek ki, mint akiket egy cseppet is érdekel, vajon sikerül-e fölcsípni egy lányt; ott volt Hale is kopott ruhájában, pertli nyakkendőjével, csíkos ingében, tintafoltjaival, tíz évvel öregebben, és kétségbeesetten igyekezett fölszedni egy lányt. Cigarettával kínálgatta őket, de azok hideg megvetéssel, mint megannyi hercegnő néztek vissza rá, és azt mondták: “Kösz szép, nem dohányzok”, és húsz méterrel mögötte, tudta, anélkül, hogy visszafordult volna, Cubitt lépdelt.

Ettől aztán Hale furcsán viselkedett. Nem tudta elrejteni kétségbeesését. Hallotta, hogy a lányok összenevetnek a háta mögött, amikor továbbáll, ki nevetik a ruháját, a beszédét. Valami mélységes alázat lakozott Hale-ben; csak a munkájára volt büszke: nem szeretett tükörbe nézni, viszolygott saját csontos lábaitól, tyúkmellétől, kopottas, elhanyagolt öltözködése is jelzés volt – jelzése annak, hogy egyetlen nő érdeklődésére sem számít. Most nem foglalkozott a csinosakkal, elegánsakkal, hanem elkeseredetten kutatott a nyugágyakban egy olyan lány után, aki elég csúnyácska ahhoz, hogy örüljön Hale kitüntető figyelmének.

Azt hiszem, gondolta, *ez* lesz az, és sóvár bizakodással mosolygott egy kövér, pattanásos, rózsaszínbe öltözött teremtésre, akinek alig ért le a lába a földre. Leült a lány mellé egy üres székbe, és a Nyugati Móló oszlopai között háborgó, elhagyatott tengert nézte a távolban.

– Rágyújt? – kérdezte.

– Hát, nem bánom – mondta a lány. A szavai édesek voltak, mint a remény.

– Szép itt – mondta a kövér lány.
– Londonból jött?
– Igen.
– Nos hát – mondta Hale –, csak nem akar egész nap itt ücsörögni egyedül?
– Hát, nem is tudom – mondta a lány.
– Arra gondoltam, először enni kéne valamit, aztán elmehetnénk...
– Elmehet*nénk?* – mondta a lány. – Maga aztán nem sokat teketóriázik.
– Hát csak nem akar egyedül ücsörögni itt egész álló nap?
– Ki mondta, hogy azt akarok? – válaszolta a kövér lány. – De azt se mondtam, hogy pont *magával* fogok elmenni.
– Jöjjön, igyunk valamit, aztán majd közben megbeszéljük.
– Hát nem bánom – mondta a lány, kinyitotta púderkompaktját, és még egy réteg púdert kent a pattanásaira.
– Hát akkor menjünk – mondta Hale.
– Na és hol hagyta a barátját? – kérdezte a lány.
– Teljesen egyedül vagyok – válaszolta Hale.
– Jaj, hát akkor nem mehetek – mondta a lány. – Teljesen lehetetlen. Nem hagyhatom egyedül a barátnőmet – és Hale csak most vette észre a kövér lány másik oldalán ülő sápadt, vértelen teremtést, aki sóváran várta a válaszát.
– Most akar jönni, vagy nem? – tudakolta Hale.
– Hát persze hogy akarok, de nem lehet.
– A barátnője biztos nem bánja. Neki is akad majd valaki.
– Nem. Szó se lehet róla. Nem hagyhatom egyedül. – Puffadt tésztaképét elfordította, és szenvtelenül bámulta a tengert.
– Ugye, maga nem bánná? – Hale előrehajolt, és kérlelni kezdte a vértelen alakot, de az csak zavart nevetgéléssel vinnyogott vissza rá.
– Senkit se ismer itt – mondta a kövér lány.
– Majd csak talál valakit.
– Fogsz találni valakit, Delia? – A tésztaképű lány közel hajolt a barátnőjéhez, és hosszan susmutoltak; Delia időnként felvisított.
– Na jól van – mondta Hale –, akkor mehetünk?
– Nem tudná mégis előkeríteni egy barátját?
– Senkit se ismerek itt – mondta Hale. – Na, jöjjön. Oda viszem ebédelni, ahová csak akarja. Csak azt akarom – mondta szánalmas vigyorral –, hogy maradjon mellettem.

– Nem – mondta a kövér lány. – Lehetetlen. Nem mehetek a barátnőm nélkül.

– Hát akkor jöjjenek mind a ketten – válaszolta Hale.

– Az nem volna valami nagy élvezet Deliának – mondta a kövér lány.

Egy fiú hangja szakította félbe a párbeszédet. “Szóval itt vagy, Fred” – szólt a hang, és mikor Hale fölnézett, tekintete egy embertelen, szürke tizenhét éves szempárral találkozott.

– Nahát – visított a kövér lány –, és még azt mondta, hogy nincs barátja.

– Sose higgyék el, amit Fred mond – mondta a hang.

– Na, hát akkor most végre kivan a társaság – mondta a kövér lány. – Ez a barátnőm, Delia. Én Molly vagyok!

– Nagyon örülök – mondta a fiú. – Hova megyünk, Fred?

– Én éhes vagyok – mondta a kövér lány. – Biztos vagyok benne, hogy te is éhes vagy, Delia.

Delia pedig vonaglott és vinnyogott.

– Tudok egy jó helyet – mondta a fiú.

– Van ott tejszínhabos gyümölcsfagyi kehely?

– A legjobb tejszínhabos gyümölcsfagyi kelyhet ott lehet kapni – nyugtatta meg a lányt a komoly, síri hang.

– Pont ez az, amire vágyom, egy tejszínhabos gyümölcsfagyi kehely. Delia jobb szereti a vaníliafagyit csokis banánszeletekkel.

– Hát akkor gyerünk, Fred – mondta a fiú.

Hale fölemelkedett. Remegett a keze. Most ez volt a valóság: a fiú, a borotvavágás, ahogy a vérrel kínok között elfolyik az élet; nem a nyugágyak és a tartóshullámok, nem a Palace Mólónál versengő kisautók. Ingott a föld a lába alatt, és csak az mentette meg az ájulástól, hogy arra gondolt, hová is vinnék őt eszméletlenül. De a büszkeség, az ösztön, hogy ne csináljon jelenetet, még ekkor is leküzdhetetlenül erős maradt; a szégyen nagyobb erő volt, mint a rettegés, és nem engedte, hogy világgá kiáltsa félelmét, sőt még inkább arra ösztökélte, hogy csak menjen velük.

Ha a fiú nem szólalt volna meg újra, talán még el is indul.

– Na, most már jó lesz igyekezni, Fred – mondta a fiú.

– Nem – mondta Hale. – Én nem jövök. Nem ismerem ezt az embert. Engem nem Frednek hívnak. Sose láttam. Csak erőszakoskodik – és gyorsan otthagyta őket, a fejét lehorgasztotta, minden reménye elveszett: nem volt már idő; csak az érdekelte, hogy állandóan mozogjon, hogy a szabad ég alatt maradjon; és egyszer csak meghallotta valahonnan

messziről, a parti sétány felől az asszony borízű hangját, dalolt, menyasszonyokról és virágcsokrokról, liliomokról és szemfedélről énekelt egy viktoriánus balladát, és Hale úgy közeledett felé, mint aki elveszetten kóborol a sivatagban, s most egy tábortűz fénye hívogatja.

– Nicsak – mondta a nő –, akármi legyek, ha ez nem a szegény árva lélek – és Hale legnagyobb meglepetésére az asszony teljesen egyedül volt egy rakás üres szék társaságában. – A fiúk bementek a toalettre – magyarázta.

– Leülhetek? – kérdezte Hale. A hangja elcsuklott a megkönnyebbüléstől.

– Ha van egy képpennyse – válaszolta a nő. – Mert nekem nincs. – Nevetni kezdett, hatalmas mellei majd szétrepesztették a ruháját. – Valaki megfújta a retikülömet – mondta. – Minden pénzem benne volt. – Hale döbbenten bámulta. – Na de nem is ez az érdekes – mondta a nő. – Hanem a levelek. Most ott van a tolvajnál Tom összes levele, mindet elolvashatja. Úristen, micsoda szenvedélyes levelek voltak! Tomot megüti a guta, ha ezt meghallja.

– Szüksége lesz valami pénzre – mondta Hale.

– Ó – mondta –, én egyáltalán nem aggódom. Az egyik kedves fickó kölcsönad nekem tíz shillinget, majd ha visszajönnek a toalettről.

– A barátai ezek a fickók? – érdeklődött Hale.

– A kocsmában találkoztam velük – válaszolta a nő.

– Gondolja – kérdezte Hale –, hogy vissza fognak jönni a toalettről?

– Te jóisten – mondta a nő –, csak nem arra gondol...? – Végignézett a sétányon, aztán Hale-re pillantott, és újra elnevette magát. – Maga győzött – mondta. – Jól átvertek. De csak tíz shilling volt benne, meg Tom levelei.

– Most eljön velem ebédelni? – kérdezte Hale.

– Én már bekaptam egy falatot a kocsmában – mondta. – Ők fizették, szóval azért mégiscsak visszakaptam valamit a tíz shillingemből.

– Egyen még valamit.

– Nem kívánok most többet – mondta, és elnyújtózva hátradőlt a nyugágyban, a szoknyája fölhúzódott, s látni engedte formás lábait; aztán élvetegen megjegyezte:

“Micsoda nap!” – és ragyogó tekintetét a csillámló tengerre fordította.

– Na, mindegy – mondta –, meg fogják még ezek bánni azt is, hogy a világra jöttek. Nagyon szívós vagyok, ha az igazságról van szó.

– Lilynek hívják? – kérdezte Hale. Most nem látta sehol sem a fiút; eltűnt; Cubitt is eltűnt. Közel s távolban senkit se látott, akit felismert volna.

– Csak azok hívtak Lilynek – válaszolta. – Az igazi nevem Ida. – Az ősi és vulgarizálódott görög név visszanyert valamit hajdani méltóságából. Aztán a nő így szólt: – Igazán pocsékul néz ki. Menjen és egyen valamit.

– Szó se lehet róla, ha maga nem jön – mondta Hale. – Én semmi mást nem akarok, mint maga mellett maradni.

– Nahát, ez igazán kedves beszéd – mondta Ida. – Bárcsak Tom is hallaná; a leveleiben mindig nagyon szenvedélyes, de amikor beszélni kell...

– El akarja venni magát feleségül? – kérdezte Hale; a nőnek szappan és bor szaga volt; vigasz és nyugalom, valami lassú, álmos testi élvezet, valami dadás, valami anyás áradt a hatalmas, borízű ajkakról, a csodálatos keblekből és lábakból, és megérintette Hale összezsugorodott, riadt agyát.

– Tom valamikor a férjem volt – mondta Ida. – De akkor nem tudta, milyen jó dolga van. Most meg vissza akar jönni. Látnia kéne a leveleit. Megmutatnám magának, ha nem lopták volna el őket. Szégyellhetne magát – mondta, és kéjesen felnevetett –, hogy ilyeneket le mer írni. El se tudja képzelni, miket. És micsoda félénk fiú volt ez valamikor! Én mindig mondom, hogy csuda nagy móka az élet.

– És visszafogadja? – kérdezte Hale a keserűség és az irigység siralomvölgyének mélyéről.

– Azt hiszem, nem – mondta Ida. – Úgy ismerem, mint a tenyeremet. Nem volna már az egészben semmi izgalmas. Ha éppen férfira vágynék, volna egypár jobb ötletem is. – Nem hencegett, csak egy kicsit be volt csípve, és örült az életnek. – Ha akarnék, egy gazdag emberhez is hozzámehetnék.

– És hogyan él meg most? – kérdezte Hale.

– Máról holnapra – válaszolta, és rákacsintott Hale-re, olyan mozdulatot téve, mint aki fölhajt egy pohárral. – Hogy hívják?

– Fred. – Automatikusan mondta ki: mindig ezt a nevet mondta alkalmi ismeretségeinek; valami homályos okból mindig eltitkolta, hogy a valódi neve Charles; gyerekkora óta szerette a titokzatosságot, a búvóhelyeket, a sötétséget, de a sötétben találkozott Kite-tal, a fiúval, Cubitt-tal, az egész bandával.

– És maga miből él? – kérdezte Ida vidáman. A férfiak általában szeretnek erről beszélni, ő meg szerette hallgatni őket. Idának hihetetlen mennyiségű tapasztalata volt a férfiakkal kapcsolatban.

– Fogadásokból – vágta rá Hale kitérő válaszának védőbástyái mögé húzódva.

– Én se vagyok a fogadás ellensége! Nincs egy jó tippje a szombati brightoni futamra?

– Fekete Fiú – mondta Hale – a négyórásiban.

– Húsz az egyhez fizet.

Hale tisztelettel nézett rá. – Akkor is csak ezt tudom nondani. Megteszi?

– Hát persze – mondta Ida. – Mindig megfogadom a tippeket.

– Mindegy, hogy ki adja?

– Ez a szisztémám. Maga is ott lesz a versenyen?

– Nem – mondta Hale. – Sajnos, nem tudok. – Az asszony csuklójára tette a kezét. Nem reszkírozhat többet. Majd megmondja a szerkesztőségben, hogy megbetegedett; fölmond; akármit megtesz. Itt áll mellette az élet, nem fog a halállal játszadozni. – Jöjjön velem vissza a városba.

– Egy ilyen napon? – mondta Ida. – Én aztán nem. Maga is túl sokat volt a városban. Náthásnak néz ki. Jót fog tenni, ha kiszellőzteti a fejét a tengerparton. Meg aztán sok minden van itt, amit meg akarok nézni. Meg akarom nézni az Akváriumot meg a Fekete Sziklát, és ma még a Palace Mólóra sem mentem ki. Mindig van valami újdonság a Palace Mólón. Szeretnék jól mulatni.

– Megnézzük ezeket, aztán meg...

– Ha egyszer elhatározom, hogy erre szánom a napot – mondta Ida –, akkor szeretem kiélvezni az utolsó percig. Megmondtam magának, nagyon szívós vagyok.

– Nem bánom – mondta Hale –, csak maradjon velem.

– Hát *maga* már nem tudja ellopni a retikülömet – mondta Ida. – De figyelmeztetem, szeretek sokat költeni. Nem elégszem meg egy vásári gyűrűvel vagy egy-két lövéssel a céllövöldében: minden látványosságot meg akarok nézni.

– Hosszú volna gyalog a Palace Mólóig ebben a hőségben – mondta Hale. – Fogjunk egy taxit. – De a taxiban nem közeledett azonnal Idához, csak esetlenül kuporgott, és tekintetével a sétányt fürkészte: nyomát se látta a fiúnak vagy Cubittnak az elsuhanó ragyogó napsütésben. Kelletlenül megfordult, és érezve a hatalmas, nyílt barátságos kebleket, száját a nő szájára tapasztotta, portói bor ízét érezte a

nyelvén, és a visszapillantó tükörben meglátta őket követő öreg 1925-ös Morrist, felhasadt, verdeső tetejével, elgörbült lökhárítójával, repedezett, elszíneződött szélvédőjével. Száját a nő száján tartva figyelte a kocsit, s közben együtt rázkódott a testük, ahogy a taxi lassan gördült a tengerparti sétány mentén.

– Hadd vegyek levegőt – szólalt meg végül Ida, eltolta magától a férfit, és megigazította a kalapját. – Maga aztán a kemény munka híve – mondta. – Az ilyen kis pasasok, mint maga... – Szinte érezte, ahogy Hale idegei ugrálnak a keze alatt, aztán a tölcséren keresztül gyorsan a sofőrre kiáltott: – Ne álljon meg. Menjen vissza és megint körbe!

Hale olyan volt, mint akinek láza van.

– Maga beteg – mondta az asszony. – Nem volna szabad egyedül lennie. Mi baja van?

Hale nem tudta tovább magába fojtani: – Meg fogok halni. Félek.

– Orvosnál volt?

– Az orvosok nem tudnak segíteni. Tehetetlenek.

– Nem volna szabad egyedül járkálnia – mondta Ida. – Ők mondták ezt magának, úgy értem, az orvosok?

– Igen – mondta, s száját ismét az asszonyéra tapasztotta, mert amikor megcsókolta, figyelni tudta a tükörből az öreg Morrist, ahogy rázkódva követte őket a sétányon.

Ida ismét eltolta magától, de továbbra is átölelte Hale-t. – Meg vannak ezek őrülve. Maga nem lehet annyira beteg. Ne mondja nekem, hogy nem venném észre, ha tényleg olyan beteg volna – mondta. – Nem szeretem látni, hogy valaki így bedobja a törülközőt. Jó világ ez, csak ne hagyja el magát az ember.

– Minden rendben van – mondta Hale –, amíg maga itt van.

– Ez már beszéd – mondta a nő –, szedje össze magát – és gyorsan leengedte az ablakot, hogy friss levegőt engedjen be, aztán karját a férfi karjába öltve riadtan és gyöngéden azt kérdezte: – Ugye csak viccelt, amikor azt mondta az orvosokról? Az nem volt igaz, ugye?

– Nem – mondta Hale fáradtan –, nem volt igaz.

– Na látja, ez már beszéd – mondta Ida. – Egy pillanatra majdnem nagyon megijesztett. Szép kis dolog lett volna, ha elpatkol itt nekem a taxiban. Tom meg olvashatta volna az újságban, az lett volna csak az igazi. De furcsák is velem a férfiak ebben a dologban. Mindig megpróbálják bemesélni nekem, hogy valami nem stimmel

náluk, pénz vagy feleség vagy a szívük. Nem maga az első, aki azt mondta nekem, hogy haldoklik. Soha semmi fertőző persze. Hogy a lehető legtöbbet akarják kihozni abból a néhány órából, ami még hátravan, meg minden. Azt hiszem, azért van ez, mert olyan nagydarab vagyok. Azt gondolják, majd én anyáskodom fölöttük. Nem mondom, hogy nem dőltem be neki az első alkalommal. “Az orvosok csak egy hónapot adtak nekem” – mondta nekem egy férfi, ennek öt éve már. Rendszeresen szoktam vele találkozni a Henekeyben. “Hello, vén kísértet” – mondom neki mindig, és ő meg osztrigát és Guinnesst rendel nekem.

– Nem, nem vagyok beteg – mondta Hale. – Nem kell megijednie. – Nem fogja engedni, hogy még egyszer így elhagyja a bátorsága, még akkor sem, ha cserébe ezt a természetes, békés ölelést kapja.

Elhaladtak a Grand Hotel mellett, még ott szunyókált az idős államférfi, aztán a Metropolitan mellett.

– Itt volnánk – mondta Hale. – Ugye azért akkor is velem marad, ha nem vagyok beteg?

– Hát persze hogy magával maradok – válaszolt Ida, és csöndeset csuklott, amint kiszállt a taxiból. – Tetszel nekem, Fred. Tetszel nekem az első pillanattól, ahogy megláttalak. Rendes fickó vagy te, Fred. Mi az a tömeg ott? – kérdezte örömteli kíváncsisággal, és az elegáns nadrágok, világos blúzok és meztelen karok, szőkített és parfümillatú frizurák gyülekezete felé mutatott.

– Minden egyes óra mellé – kiabálta egy férfi a csődület közepén – ajándékot adok, amely hússzorosát éri az órának! Csak egy shilling, hölgyeim és uraim, csak egy shillingbe kerül az egész. Minden egyes óra mellé...

– Vegyél nekem egy órát, Fred – mondta Ida, és gyengéden előretolta a férfit –, de előtte adj nekem három pennyt. Rendbe akarom hozni magamat. – A járdán álltak, a Palace Móló bejáratánál; sűrű tömeg vette körül őket, ki-be áramoltak a kapukon, nézték a házalót; közel s távol nyoma sem volt a Morrisnak.

– Nem kell neked rendbe hozni magad, Ida – esedezett Hale. – Nagyon csinos vagy te így is.

– Meg kell mosakodnom – mondta a nő. – Csurom izzadság vagyok. Te csak várj itt. Két perc múlva itt vagyok.

– Itt nem is tudsz rendesen megmosdani – mondta Hale. – Menjünk el egy hotelbe, és igyunk valamit...

– Nem bírom ki addig, Fred. Komolyan nem. Légy jó fiú.

Hale erre azt mondta: – Itt van az a tíz shilling. Jobb, ha most teszed el, még mielőtt elfelejtem.

– Igazán nagyon rendes tőled, Fred. Komolyan nélkülözni tudod?

– Siess, Ida. Itt foglak várni. Pont itt. Ennél a kapunál. Ugye nem tart sokáig? Én itt foglak várni – ismételte, s kezét a kapu melletti korlátra tette.

– Nahát – mondta Ida –, bárki azt hihetné, hogy szerelmes vagy – és ahogy lefelé lépdelt a női WC-be vezető lépcsőkön, gyöngéden dédelgette magában a férfi képét: az apró, meglehetősen viharvert alakot, tövig rágott körmeivel (semmi sem kerülte el Ida figyelmét), tintafoltjaival, ahogy a kezével a korlátot szorongatja. Helyes pasas, mondta magának, már a kocsmában is tetszett nekem, még ha kinevettem is, és megint énekelni kezdett, de most lágyan, meleg, borízű hangján: “Egy éjjel a szegénysoron Lord Rothschild rám köszönt...” Rég nem sietett már így egy férfi kedvéért, és nem telt bele több mint négy perc, máris frissen bepúderezve és derűsen kilépett a ragyogó pünkösdi délutánba, de a férfi már nem volt sehol. Nem volt a kapunál, sem a házaló körül tolongó tömegben; az asszony keresztülfurakodott a sokaságon, hogy megbizonyosodjon, és aztán hirtelen szembe találta magát a kivörösödött, örökösen dühös házalóval. – Micsoda? Hogy valaki ne adjon egy shillinget egy óráért és a ráadás ajándékért, ami pontosan hússzor annyit ér, mint az óra. Nem mondom, hogy az óra egy shillingnél sokkal többet ér, azért annyit mindenképpen megér, már csak azért is, mert olyan jól néz ki, de a ráadás ajándékkal, ami hússzorosát...

Ida odaadta a tízshillinges bankjegyet, és megkapta a kis csomagot és a visszajárót, s közben arra gondolt: biztosan bement a férfimosdóba; vissza fog jönni; odaállt a kapuhoz, és kinyitotta a kis borítékot, melyet az óra köré csavartak. “Fekete Fiú – olvasta – a négy órakor induló futamban, Brightonban”, aztán gyengéden és büszkén arra gondolt: “Ez volt Fred tippje is. Ő olyan fickó, aki ismeri a dörgést”, és türelmesen és boldogan várta, hogy a férfi visszatérjen. Nagyon szívós nő volt. Valahol a városban egy óra fél kettőt ütött.

2

A Fiú befizette a három pennyt, és keresztülment a kapun. Mereven oldalazott el a négy sorba rendezett nyugágyak mellett, ahol az emberek azt várták, hogy a zenekar játszani kezdjen. Hátulról

fiatalabbnak nézett ki a koránál a sötét, vékony szövetű konfekcióöltönyben, amely csípőben egy kicsit bő is volt, de szemtől szembe idősebbnek hatott; palaszürke szemében a végtelen semmi – ahonnan jött, s ami felé tartott. A zenekar játszani kezdett; úgy érezte, mintha a zene a zsigereiben örvénylene: a hegedűk a beleiben vonítottak. Nem nézett se jobbra, se balra, csak ment tovább.

Az Örömök Palotájában elhaladt a kukucskálós panorámák, az automaták és a karikadobó játék mellett, s odaért a céllövöldéhez. A babák a polcról üveges ártatlansággal meredtek lefelé, mint a balga szüzek egy templomi szoborraktárban. A Fiú fölnézett: gesztenyeszínű haj fürtök, kék szempárok, pirosított orcák; s arra gondolt: Asszonyunk Szűz Mária... halálunk óráján. – Hat lövés lesz – mondta.

– Á, szóval te vagy az – mondta a céllövöldés feszengve, és undorral nézett a Fiúra.

– Igen, én vagyok – válaszolta a Fiú. – Meg tudod mondani, mennyi idő van, Bill?

– Hogy érted, hogy mennyi idő? Van egy óra kint a teremben.

– Aszerint majdnem háromnegyed kettő van. De nem hiszem, hogy már ilyen késő lenne.

– Az az óra mindig pontos – mondta az ember. Kijött egészen a pult széléig, pisztollyal a kezében. – Az az óra mindig pontos, vedd tudomásul – mondta. – Nem igazol semmiféle hamis alibit. Soha többet – mondta. – Háromnegyed kettő, ennyi a pontos idő.

– Jól van, Bill – mondta a Fiú. – Háromnegyed kettő. Csak ezt akartam tudni. Add ide azt a pisztolyt. – Célzott; a fiatal, csontos kéz sziklaszilárd volt: mind a hatszor eltalálta a céltábla közepét.

– Megérdemlek egy díjat – mondta.

– Vidd a rohadék díjadat – mondta Bill –, és aztán kopj le. Mi kell? Csokoládé?

– Sose eszek csokoládét – mondta a Fiú.

– Egy doboz Players?

– Nem dohányzok.

– Hát akkor itt egy baba vagy egy üvegváza.

– A baba az jó lesz – mondta a Fiú. – Azt kérem, ott... a barna hajút.

– Csak nem alapítottál családot? – mondta a férfi, de a Fiú nem válaszolt, mereven ellépdelt a többi bódé előtt, puskaporszagú ujjai a Szűz

Anya haját markolták. A móló végén a cölöpöket körbemosta a víz, a méregzöld, hínár pettyezte tenger és a sós szél marta a Fiú ajkát. Fölmászott a teázó-teraszra vezető létrán, és körülnézett; minden asztalnál ültek. Bement az üvegpavilonba és onnan a keskeny teázóba, amely nyugatra nézett, s mintegy ötven lábnyira magasodott a lassan visszahúzódó apály fölé. Talált egy szabad asztalt, s úgy ült le, hogy lássa az egész termet és túl a vízen a pasztell sétányt.

– Még várok – mondta a pincérlánynak, aki odajött, hogy felvegye a rendelést. – Még jönnek a barátaim. – Nyitva volt az ablak, s hallotta a mólóhoz csapódó hullámok csobbanását és a zenekar hangjait, a halk és szomorú muzsikát a part felé sodorta a szél. – Úgy látszik, késnek. Mennyi az idő? – Ujjaival szórakozottan huzigálta a baba haját, a barna pamut néhol már engedett.

– Tíz perc múlva kettő – válaszolta a lány.

– Ezen a mólón minden óra siet – mondta a Fiú.

– Jaj, dehogy – mondta a lány. – Ez a londoni pontos idő.

– Neked adom ezt a babát – mondta a Fiú. – Nekem nem kell. – Most nyertem egy céllövöldében. Nekem nem kell.

– Tényleg nekem adja?

– Tessék. Vedd el. Tedd ki a szobádba, és imádkozz hozzá! – Odalökte a babát a lánynak, s türelmetlenül figyelte az ajtót. Kínosan vigyázott minden mozdulatára. Csak arcának alig észrevehető rángása árulta el idegességét, rángatózott a pelyhedző szakáll alatt, ott, ahol grüberlit várt volna az ember. A rángatózás fokozódott, amikor Cubitt megjelent, s vele Dallow is, aki keménykötésű, izmos fickó volt, betört orral s valami brutális együgyűséggel az arcán.

– Na? – kérdezte a Fiú.

– Minden rendben – mondta Cubitt.

– Hol van Spicer?

– Mindjárt jön – mondta Dallow. – Csak beugrott a vécére.

– Egyenesen ide kellett volna jönnie – mondta a Fiú. – Elkéstetek. Azt mondtam, hogy pontban háromnegyed kettőkor.

– Ne fújd föl úgy magad – mondta Cubitt. – Neked nem kellett mást csinálni, csak egyenesen idejönni.

– Na meg rendbe rakni a dolgokat – mondta a Fiú. Intett a pincérlánynak: – Négy halat sült krumplival, meg egy kanna teát. Még várunk valakit.

– Spicer biztos nem akar halat meg krumplit – mondta Dallow. – Nemigen van étvágya.

– Csak legyen étvágya – mondta a Fiú, s állát a kezére támasztva figyelte Spicert, ahogy sápadtan jön át a teázón, s érezte, ahogy a zsigereiben tombol a düh, mint a tenger odalenn, a cölöpök között. – Öt perc múlva kettő – mondta. – Talán nem? Ugye öt perc múlva kettő? – szólt oda a pincérlánynak.

– Tovább tartott, mint gondoltuk – mondta Spicer, s lezöttyent a székre. Komor tekintete és betegesen sápadt, pattanásos arca volt. Émelyegve nézte a ropogós barna haldarabot, amit a lány elé rakott. – Nem vagyok éhes – mondta. – Ezt én nem bírom megenni. Minek néztek ti engem? – s egyikük se nyúlt a halhoz, és csak bámultak a Fiú kortalan szemeibe, mint a gyerekek.

A Fiú szardellaszószt öntött a krumplijára. – Egyetek – mondta. – Gyerünk. Egyetek. – Dallow hirtelen elvigyorodott.

– Nincs neki étvágya – mondta, és teletömte a száját hallal. Mindannyian halkan beszéltek, szavaik belevesztek a lármába, a tányérok csörömpölésébe, a zsivajba, a tenger állandó morajlásába. Cubitt követte Dallow példáját, és belepiszkált a halba; csak Spicer nem evett. Mogorván ült, őszen és émelyegve.

– Hadd igyák valamit, Pinkie – mondta. – Nem bírom lenyelni ezt az izét.

– Nem ihatsz semmit. Ma nem – mondta a Fiú. – Gyerünk. Egyél.

Spicer egy kevés halat vett a szájába. – Rosszul leszek – mondta –, ha ezt megeszem.

– Akkor hányd ki – mondta a Fiú. – Hányj, ha akarsz. Úgyse mersz hányni. – És aztán Dallow-hoz fordult: – Minden rendben ment?

– Tökéletes volt – mondta Dallow. – Én meg Cubitt eltakarítottuk. A névjegyeket meg odaadtuk Spicernek.

– Kiraktad mindet rendesen? – kérdezte a Fiú.

– Persze hogy ki – mondta Spicer.

– Végig az egész sétányon?

– Persze. Nem értem, hogy mért foglalkozol annyit a névjegyekkel.

– Hát nem sok mindent értesz – mondta a Fiú. – A névjegyek az alibink. Érted? – Egészen lehalkította a hangját, s szinte suttogta a hal fölött: – Azt bizonyítják, hogy tartotta magát a napirendjéhez. Hogy kettő után halt meg. – Ismét felemelte a hangját. – Figyeljetek csak. Halljátok?

Távol a városban harangoztak, és egy óra kettőt ütött.

– S ha már megtalálták? – kérdezte Spicer.

– Akkor pechünk van – mondta a Fiú.

– És a nő, akivel volt?

– Nem számít – mondta a fiú. – Az csak egy repedtsarkú, pénzt adott neki. Láttam.

– Te aztán mindent észreveszel – mondta Dallow csodálattal. Öntött magának egy csésze fekete teát, és öt kockacukrot tett bele.

– Figyelek arra, hogy mit csinálok – mondta a Fiú. – Hol hagytad a névjegyeket?

– Az egyiket a Snow vendéglőben hagytam – mondta Spicer.

– Hogyhogy a Snow-ban?

– Valahol csak ennie kellett, nem? – mondta Spicer. – Azt írta az újság is. Azt mondtad, csináljak mindent úgy, ahogy az újság írta. Gyanús lett volna, ha sehol se eszik, nem? És mindig szokott névjegyet hagyni ott, ahol eszik.

– Még gyanúsabb lesz – mondta a Fiú –, ha a pincérlány rögtön meglátja, és rájön, hogy nem is te vagy, akit az újságban látott. Hova tetted az étteremben?

– Az abrosz alá – mondta Spicer. – Ő is ezt csinálja mindig. Rengetegen megfordulhattak már azóta annál az asztalnál. A pincérlány nem fogja felismerni, hogy nem ő volt. Nem hiszem, hogy zárás előtt megtalálná, csak akkor veszi le az abroszt. Az is lehet, hogy az már egy másik lány lesz.

– Most szépen visszamész – mondta a Fiú –, és idehozod azt a névjegyet. Nem akarok kockáztatni.

– Nem megyek vissza. – Spicer hangja áttört a suttogáson, és most ismét mind a hárman némán bámultak a Fiúra.

– Akkor te mész, Cubitt – mondta a Fiú. – Talán jobb is, ha nem őt látják megint.

– Én aztán nem – mondta Cubitt. – Tegyük fel, hogy megtalálták a névjegyet, és észreveszik, hogy azt keresem. Most már jobb, ha megreszkírozzuk, hogy otthagyjuk – hadarta suttogva.

– Beszéljetek természetes hangon – mondta a Fiú, amint a pincérlány visszajött az asztalhoz –, beszéljetek természetesen.

– Na, fiúk, kérnek még valamit? – kérdezte a lány.

– Igen – válaszolta a Fiú –, kérünk még fagylaltot.

– A francba már, Pinkie – tiltakozott Dallow, mikor a lány elment az asztaltól –, nem kell nekünk fagylalt. Nem vagyunk mi nők.

– Ha nem kell a fagylalt, Dallow – mondta a Fiú –, akkor eredj a Snow-hoz, és hozd el a névjegyet. Van bátorságod hozzá, vagy nincs?

– Azt hittem, már befejeztük ezt a témát – mondta Dallow. – Én már épp eleget csináltam. Van bátorságom hozzá, tudod

jól, de akkor is megállt bennem az ütő, amikor... Na és mi van, ha korábban megtalálták, őrültség akkor bemenni oda.

– Ne olyan hangosan – mondta a Fiú. – Ha senki más nem megy – mondta –, majd elmegyek én. Én nem félek. Csak néha egy kicsit megunom, hogy ilyen bandával kell dolgoznom, mint ti. Néha úgy érzem, jobb lenne egyedül. – A délután végigsuhant a víz fölött. A Fiú azt mondta: – Kite rendes fickó volt, de Kite halott. Melyik asztalnál ültél? – kérdezte Spicertől.

– Rögtön, ahogy bemész. Jobbra az ajtótól. Egyszemélyes asztal. Virág volt rajta.

– Milyen virág?

– Nem tudom, milyen virág – mondta Spicer. – Sárga virág.

– Ne menj oda, Pinkie – mondta Dallow –, jobb, hogyha most már hagyjuk az egészet. Nem tudhatod, mi fog történni – de a Fiú már talpon volt, s ment mereven át a keskeny szobán, a tenger felett. Nem látszott, vajon fél-e; fiatal ősöreg pókerarca nem árult el semmit.

A Snow vendéglőben már lement a déli csúcsforgalom, és az asztal szabad volt. A rádió valami bánatos zenét sugárzott, egy mozi orgonistája játszott – az erőteljes *vox humana* ott zengett a piszkos abroszok morzsás, pecsétes sivataga fölött: a világ nedves szája az életet siratja. A pincérnő azonnal lekapta az abroszt, mihelyt valamelyik asztal felszabadult, és teához terített. Senki se figyelt oda a Fiúra; hátat fordítottak neki, amikor rájuk nézett. A Fiú becsúsztatta kezét az abrosz alá, és semmit sem talált ott. Hirtelen valami megveszekedett düh öntötte el agyát, és olyan erősen csapta le az asztalra a sótartót, hogy a tartó alja megrepedt. A pincérnő otthagyta pletykázó társaságát, és odament hozzá, tekintete rideg és kapzsi volt, a haja hamvasszőke.

– Nos? – kérdezte, miközben felmérte a Fiú viseltes öltönyét, túlontúl fiatal arcát.

– Kiszolgálást akarok – mondta a Fiú.

– Az ebédről már elkésett.

– Nem akarok ebédelni – mondta a Fiú. – Egy csésze teát akarok meg egy tál aprósüteményt.

– Akkor volna szíves átfáradni az egyik teához terített asztalhoz.

– Nem volnék szíves – mondta a Fiú. – Nekem ez az asztal tetszik.

A pincérnő ismét elvonult, fenségesen és rosszallóan, és a Fiú utánaszólt:

– Akkor most fölvette ezt a rendelést?

– Mindjárt jön a kolléganő, akihez a maga asztala tartozik – mondta a pincérnő, és visszament a konyhaajtónál pletykázókhoz.

A Fiú kicsit hátratolta a székét, rángatózott az arca, s a kezét ismét az abrosz alá csúsztatta: apró mozdulat volt, de akár fel is akaszthatják érte, ha valaki észreveszi. Még mindig nem talált semmit, és dühödten gondolt Spicerre: túl gyakran rontja el a dolgokat, jobb lenne nélküle.

– Teát rendelt, uram? – Villámló szemekkel nézett föl, a keze még mindig az abrosz alatt kutatott: ez is azok közé a lányok közé tartozik, akik úgy lopakodnak, gondolta, mintha félnének a saját lépteiktől: sápadt, vékonyka lány, még nála is fiatalabb.

– Már egyszer rendeltem – mondta.

A lány szánalmasan mentegetőzött: – Olyan nagy forgalom volt. És ma vagyok itt először. Most volt csak egy kis lélegzetvételnyi időm. Elveszített valamit?

A Fiú visszahúzta a kezét, közben vészjósló és érzéketlen tekintettel nézte a lányt; ismét megrándult az arca; a kis dolgokon szokott lebukni az ember; semmi sem jutott az eszébe, amivel megindokolhatná, miért matat az abrosz alatt. A lány segítőkészen folytatta: – Úgyis le kell cserélnem a terítőt a teához, úgyhogy ha elveszített valamit... – Pillanatok alatt leszedte az asztalról a borsot, a sót és a mustárt, az evőeszközt és a paradicsomszószt, a sárga virágokat, összecsippentette az abrosz négy sarkát, és egyetlen mozdulattal lerántotta az asztalról a morzsával s mindennel együtt.

– Semmi sincs itt, uram – mondta. A Fiú a csupasz asztalt bámulta, s azt mondta: – Nem veszítettem el semmit. – A lány új abroszt tett föl a teához. Úgy látszik, valami vonzót találhatott a Fiúban, s ettől beszédes lett, talán valami közös tulajdonságot, hogy mind a ketten fiatalok voltak és kopottak és tudatlanok ebben a takaros kis kávéházban. Nyilvánvalóan már elfelejtkezett a Fiú kutató kezeiről. De emlékezni fog-e rá, tűnődött a Fiú, ha majd később kérdéseket tesznek föl neki? Undorodott a lány csöndességétől, sápadtságától, tetszeni vágyásától; vajon megfigyeli-e a dolgokat, és emlékszik-e majd?... – Nem fogja kitalálni – mondta a lány –, mit találtam itt alig tíz perccel ezelőtt. Amikor abroszt cseréltem.

– Mindig kicserélik az abroszt? – kérdezte a Fiú.

– Jaj, nem – válaszolta a lány, s közben a teához való dolgokat rakosgatta az asztalra –, csak az egyik vendég fölborította a poharát, és amikor kicseréltem, ott volt Kolley Kibber egyik névjegye, tíz shillinget

ér. Hát nagyon megdöbbentem – mondta, s hálásan ácsorgott a tálcával a kezében –, és a többieknek nagyon nem tetszik a dolog. Tudja, nekem ez az első napom itt. Azt mondják, ostoba vagyok, hogy nem szólítottam meg, hogy megkapjam a nagydíjat.

– És miért nem szólította meg?

– Hát mert eszembe se jutott. Egyáltalán nem hasonlított a fényképre.

– Talán egész délelőtt ott volt az a névjegy.

– Nem – mondta a lány –, az lehetetlen. Ő volt az első vendég ennél az asztalnál.

– Végül is – mondta a Fiú – se nem oszt, se nem szoroz. A lényeg, hogy *magánál* van a névjegy.

– Hát persze, nálam van. Csak nem egészen fair – érti, mire gondolok-, hogy olyan máshogyan nézzen ki. Lehet, hogy megnyerhettem volna a nagydíjat. Szaladtam is az ajtóhoz, mihelyt észrevettem a kártyáját; egy percet se vártam.

– És látta még?

A lány a fejét rázta.

– Biztosan nem nézte meg alaposan – mondta a Fiú. – Máskülönben fölismerte volna.

– Én mindig alaposan megnézek mindenkit – mondta a lány –, már úgy értem, a vendégeket. Én még új vagyok itt, tudja. És egy kicsit félek. Nem akarok semmi olyasmit csinálni, amivel bárkit is megsérthetek... Jaj – mondta rémülten –, mint például hogy itt állok és beszélek, amikor pedig maga egy teát akar.

– Nem tesz semmit – mondta a Fiú. Mereven a lányra mosolygott; képtelen volt arcizmait akár csak csöppnyi természetességgel is használni. – Az ilyen lányokat szeretem, mint maga. – Bántó volt a megfogalmazás; a Fiú azonnal észrevette, és máshogyan folytatta: – Úgy értem – mondta –, hogy szeretem, ha valaki barátságos. Ezek itt... meg kell fagyni tőlük.

– Én is majd megfagyok tőlük.

– Maga érzékeny, erről van szó – mondta a Fiú –, érzékeny, mint én. – Hirtelen azt mondta: – Lefogadom, nem ismerné föl azt a fickót, ha még egyszer látná. Arra gondolok, lehet, hogy még itt van valahol.

– Jaj , dehogynem – mondta a lány –, biztosan felismerném. Nagyon jó arcmemóriám van.

A Fiú arca megrándult. Azt mondta: – Úgy látom, sok mindenben hasonlítunk egymásra, maga meg én. Találkozhatnánk valamelyik este. Hogy hívják?

– Rose.

Letett egy fémpénzt az asztalra, és fölállt.

– De hát a teája? – szólt a lány.

– Csak itt beszélgettünk, és nekem kettőkor találkoznom kellett volna valakivel.

– Jaj, nagyon sajnálom – mondta Rose. – Rám kellett volna szólnia.

– Nincs semmi baj – mondta a Fiú. – Élveztem a beszélgetést. És különben is még csak tíz perccel múlt kettő, a maga órája szerint. Mikor végez esténként?

– Fél tizenegykor zárunk mindennap, kivéve vasárnap.

– Majd benézek magához – mondta a Fiú. – Sokban hasonlítunk egymáshoz, maga meg én.

3

Ida Arnold átvágott a Stranden; nem volt türelme kivárni, míg zöldre vált a lámpa, s nemigen bízott a gyalogátkelőknél villogó sárga fényben. Az autóbuszok között cikázva utat tört magának; a buszsofőrök beletapostak a fékbe, és csak bámultak rá, ő pedig vigyorogva nézett vissza rájuk. Mire az óra tizenegyet ütött, a Henekeyhez ért, kipirult volt, mint hogyha épp most esett volna meg vele valamilyen kaland, amely igencsak jót tett az önértékelésének. Már volt ott valaki. – Hello, vén kísértet – mondta, és a komor vékony ember, aki fekete öltönyben és keménykalapban ült a boroshordó mellett, azt válaszolta: – Hagyd el, Ida. Hagyd el.

– Mi van? Magadat siratod? – kérdezte Ida, és megigazította a kalapját egy tükörben, amely a White Horse whiskyt hirdette; egy nappal se nézett ki harmincötnél többnek.

– Meghalt a feleségem. Iszol egy Guinnesst, Ida?

– Igen, kérek egy Guinnesst. Azt se tudtam, hogy feleséged van.

– Nem sokat tudunk egymásról, ez az igazság, Ida – mondta. – Például én se tudom rólad, hogyan élsz, vagy hány férjed volt.

– Ó, csak egy volt, Tom – mondta Ida.

– Hát azért más is volt a te életedben, mint Tom.

– Neked aztán igazán tudnod kellene – mondta Ida.

– Adj nekem egy pohár vöröset – mondta a komor ember. – Épp azon gondolkoztam, mikor beléptél, Ida, hogy miért is ne jöhetnénk mi még egyszer össze?

– Te meg Tom mindig újra akarjátok kezdeni – mondta Ida. – Miért nem akkor ragaszkodtok egy lányhoz, amikor még veletek van?

– Ha összeraknánk az én kis pénzemet meg a tiedet.

– Én az újdonságot szeretem – mondta Ida. – “Félre az újjal, jöjjön a régi”, ez nem nekem való.

– De neked olyan jó szíved van, Ida.

– Legalábbis ti annak nevezitek – felelte Ida, és a Guinness sötét mélységeiből a kedvesség rákacsintott, kicsit félénken, kicsit tenyeres-talpasan, jókedélyűen.

– Szoktál lóversenyezni? – kérdezte.

– Nem hiszek a fogadásokban. Hülyéknek való szórakozás.

– Igazad van – mondta Ida. – Hülyéknek való. Sose tudod, hogy nyersz vagy veszítesz. Én nagyon élvezem – mondta szenvedélyesen, s a boroshordó fölött ránézett a sovány kis emberre, s az arca kipirultabb, fiatalabb, kedvesebb volt, mint valaha. – Fekete Fiú – ejtette ki gyöngéden.

– Hogy mi? – kérdezte a kísértet élesen, miközben futó pillantást vetett saját arcára a White Horse-ot hirdető tükörben.

– Így hívják a lovat – felelte Ida. – Egy fickó adta a tippet Brightonban. Azon gondolkoztam, talán összefuthatok vele az ügetőn. Eltűnt valahogyan. Nagyon megkedveltem. Az ember sose tudhatta, mit fog legközelebb mondani. Pénzzel is tartozom neki.

– Hallottad, mi történt a minap ezzel a Kolley Kibberrel Brightonban?

– Holtan találták, nem? Láttam a hirdetményt.

– Már a vizsgálat is megvolt.

– Öngyilkos lett?

– Á, nem. Csak a szíve. A hőség kiütötte. De az újság kifizette a nagydíjat annak a pofának, aki megtalálta. Tíz guinea-t – mondta a kísértet –, csak azért, mert megtalált egy hullát. – Lecsapta az újságot a boroshordóra. – Még egy pohár vöröset.

– No, nézd csak! – mondta Ida. – Ez annak az embernek a képe, aki megtalálta? A kis patkány. Szóval ezért tűnt el. Nem csoda, hogy nem kellett neki a pénze.

– Nem, nem. Ez nem ő – mondta a kísértet. – Ez maga Kolley Kibber. – Fogvájót vett elő egy papírdobozból, és piszkálni kezdte vele a fogát.

– Úristen – mondta Ida. Mintha fejbe vágták volna. – Akkor mégse játszotta meg magát – mondta.- *Tényleg* rosszul volt. – És visszaemlékezett, mennyire remegett a férfi keze a taxiban, és hogyan kérlelte őt könyörögve, ne hagyja magára, mintha csak tudta volna, hogy meg fog halni, mielőtt ő visszaér. De nem csinált jelenetet. – Igazi úriember volt – mondta Ida

gyöngéden. Valószínűleg ott a kapunál eshetett össze, abban a pillanatban, hogy ő elfordult tőle, és mit sem sejtve lement a női mosdóba. Most, a Henekeyben könnyek futották el a szemét; úgy gondolt azokra a mosdókhoz vezető kifényesített fehér lépcsőkre, mintha egy tragédia stációi lettek volna.

– Hát igen – mondta a kísértet –, mindannyiunknak meg kell halni.

– Ez igaz – mondta Ida –, de ez a férfi semmivel sem akart jobban meghalni, mint amennyire én meg akarok halni. – Ida olvasni kezdett, és szinte azonnal felkiáltott: – Mért ment olyan messzire abban a hőségben? – Mert nem a kapunál esett össze; visszament végig azon az úton, amin Idával jöttek, beült egy szélfogó alá...

– El kellett végeznie a munkáját.

– Nekem egy szót se szólt a munkájáról. Azt mondta: “Itt foglak várni. Pont itt. Ennél a kapunál.” Azt mondta: “Siess, Ida. Itt foglak várni.” – És ahogy ismételte, amire emlékezett a férfi szavaiból, úgy érezte, hogy később, egy vagy két óra múlva, amikor már tisztázódtak a dolgok, majd szeretne sírni egy kicsit ennek az ijedt, szenvedélyes csontkollekciónak a halálán, aki azt mondta, úgy hívják, hogy...

– Nahát – kiáltott fel –, ezt meg hogy értik? Olvasd csak!

– Mit? – kérdezte a férfi.

– A disznók! – mondta Ida. – Vajon mit akarnak elérni ezzel a hazugsággal?

– Milyen hazugsággal? Igyál még egy Guinnesst. Csak nem akarsz belekeveredni ebbe az ügybe?

– Azt se bánom, ha igen – mondta Ida, de miután nagyot húzott a söréből, visszatért az újsághoz. Jó ösztönei voltak; és az ösztönei most azt súgták, hogy valami nincs rendjén, hogy valami bűzlik ebben a dologban. – Ezek a lányok – mondta –, akiket megpróbált fölszedni, ezek azt mondják, hogy volt ott egy másik férfi is, aki “Fred”-nek nevezte őt, ő meg azt mondta, hogy nem Frednek hívják, és nem is ismeri ezt a másikat.

– Na és? Ide figyelj, Ida, gyere inkább, menjünk el a moziba.

– De hiszen Fred volt a neve. Nekem azt mondta, Frednek hívják.

– Charles volt a neve. Oda van írva. Charles Hale.

– Az nem számit – mondta Ida. – A férfiak mindig más néven mutatkoznak be idegeneknek. Ne mondd nekem, hogy az igazi neved Clarence. És egyetlen férfinak sincsen minden lány számára külön neve. Csak összezavarná. Te

például mindig a Clarence-et használod. Nem sok olyat tudsz nekem mondani a férfiakról, amit én ne tudnék.

– Ez nem számít. Olvashatod, hogyan történt. Épp hogy csak megemlítették. Senki se tulajdonított ennek jelentőséget.

Ida szomorúan azt mondta: – Senki se tulajdonított semminek jelentőséget. Itt olvashatod. Senkije se volt, aki törődött volna az üggyel. “A halottkém megkérdezte, vannak-e jelen az elhunytnak rokonai, és a rendőr tanú kijelentette, hogy nem tudtak nyomára bukkanni közelebbi hozzátartozóknak, csak egy Middlesbrough-ban élő másodunokatestvért találtak.” Nagyon úgy hangzik, mint akinek senkije se volt – tette hozzá. – Senki, aki kérdéseket tehetne föl.

– Én tudom, mi a magány, Ida – mondta a komor ember. – Már egy hónapja egyedül élek.

A nő oda se figyelt rá: ismét Brightonban volt, pünkösdhétfőn; arra gondolt, hogy a férfi haldokolt, miközben ő várt rá, és Hove felé ment a parti sétányon haldokolva, és a gondolatban rejlő olcsó dráma és pátosz összeszorította a szívét. Ida is a nép gyermeke volt, sírt a moziban a *Copperfield Dávid*-on, ha berúgott, könnyen ajkára tolultak az anyjától tanult régi balladák, barátságos szívét azonnal megejtette a “tragédia” szó. – A middlesbrough-i másodunokatestvért ügyvéd képviselte – mondta Ida. – Ez mit jelent?

– Azt hiszem, azt, hogy ha ez a Kolley Kibber nem hagyott végrendeletet, akkor ő örökli minden pénzét. Ő pedig az életbiztosítás miatt biztos hallani sem akar semmiféle öngyilkosságról.

– Egyetlen kérdést sem tett föl.

– Nem is volt rá szükség. Senki sem vetette föl, hogy megölte volna magát.

– Talán mégis így volt – mondta Ida. – Volt valami különös benne. Bárcsak föltehettem volna egypár kérdést.

– Miről? Elég világos ez így is.

Egy férfi lépett be a bárba, golfnadrágban és csíkos nyakkendőben. – Hello, Ida – mondta.

– Hello, Harry – mondta Ida, és szomorúan meredt az újságra.

– Igyál valamit.

– Köszönöm, már iszom.

– Hajtsd föl gyorsan, és igyál még egyet.

– Nem, köszönöm, nem kérek többet – felelte. – Bárcsak ott lettem volna...

– Az mért lett volna jó? – kérdezte a komor ember

– Föltehettem volna néhány kérdést.

– Kérdések, kérdések – mondta ingerülten. – Állandóan csak kérdéseket akarsz föltenni. De hogy mit kérdeztél volna, az rejtély előttem.

– Miért mondta, hogy nem Frednek hívják?

– Nem Frednek hívták. Charles volt a neve.

– Ez nem természetes. – Minél többet gondolkozott rajta, annál inkább kívánta, bárcsak ott lett volna: olyan volt ez, mintha a szíve fájna, a gondolat, hogy a vizsgálat során senkit sem érdekelt az ügy, a másodunokatestvér Middlesbrough-ban maradt, az ügyvédje nem kérdezett semmit, és Fred saját lapja is csak egy fél hasábot szentelt neki. A címlapon egy másik fénykép szerepelt: az új Kolley Kibber, holnap Bournemouthban lesz. Legalább egy hetet várhattak volna, gondolta Ida. Az legalább valami tiszteletet fejezett volna ki.

– Azt is szerettem volna megkérdezni, vajon mért hagyott ott, és vajon mért bóklászott a sétányon abban a tűző napsütésben.

– El kellett végeznie a munkáját. El kellett szórnia azokat a névjegyeket.

– De akkor miért mondta nekem, hogy ott fog várni?

– Hát – mondta a komor ember –, ezt viszont *tőle* kellene megkérdezned – és Idának úgy tűnt, mintha Fred igenis *próbálna* válaszolni a maga sajátos rejtjeleivel, a tompa fájdalommal, melyet az idegeiben érez, válaszolni, ahogy a kísértetek szoktak. Ida hitt a kísértetekben.

– Sok mindent mondana, ha tudna – mondta Ida. Ismét fölvette az újságot, és lassan olvasni kezdte. – Elvégezte a munkáját – mondta gyöngéden; szerette az olyan férfiakat, akik rendesen elvégzik a munkájukat; van abban valami erőteljes. Hiszen Fred a sétány mentén végig elhelyezte a névjegyeket; behozták őket az újsághoz: csónak alól, papírkosárból, homokozóvödörből kerültek elő. Már csak néhány kártya maradt nála, amikor “Mr. Alfred Jefferson, foglalkozására nézve claphami irodavezető” megtalálta. – Ha megölte is magát – mondta Ida (ő volt az egyetlen ügyvéd, aki a halottat képviselte) –, előbb elvégezte a munkáját.

– De nem ölte meg magát – mondta Clarence. – Csak el kell olvasni. Fölboncolták, és azt mondják, természetes halállal halt meg.

– Ez különös – mondta Ida. – Egy étteremben is hagyott egy névjegyet. Azt tudom, hogy éhes volt. Állandóan enni akart valamit, de vajon mi késztette

arra, hogy így meglógjon tőlem teljesen egyedül, és hagyja, hogy ott várjak? Teljesen őrülten hangzik.

– Azt hiszem, meggondolhatta magát veled kapcsolatban, Ida.

– Nem tetszik ez nekem – mondta Ida. – Nagyon furcsán hangzik ez az egész. Bárcsak ott lettem volna. Föltettem volna nekik néhány kérdést.

– Mi lenne, ha átmennénk a mozgóba, te meg én, Ida?

– Nem vagyok abban a hangulatban – mondta Ida. – Nem mindennap veszít el az ember egy barátot. És neked se kéne abban a hangulatban lenned, még csak most halt meg a feleséged.

– Már egy hónapja meghalt – mondta Clarence –, nem lehet elvárni senkitől, hogy örökké gyászoljon.

– Egy hónap nem olyan hosszú idő – mondta Ida bánatosan, az újság fölött merengve. Mindössze egyetlen napja, gondolta, hogy Fred meghalt, s biztos vagyok benne, hogy rajtam kívül nincs egy árva lélek sem, aki gondolna rá: senki más, csak én, egy nő, akit fölcsípett egy italra és egy ölelésre; s a könnyű pátosz ismét megérintette barátságos és nyílt szívét. Nem is vesztegetett volna rá még egy gondolatot, ha lettek volna a férfinak más hozzátartozói is a middlesbrough-i másodunokatestvéren kívül, ha nem lett volna ennyire magányos és halott. De valami mégiscsak bűzlött neki, bár semmi határozottat nem tudott volna mondani azon a “Fred”-en kívül – és mindenki ugyanazt válaszolta volna erre: “Nem Frednek hívták. Olvasd csak el, Charles Hale.”

– Nem kéne ennyit foglalkoznod vele, Ida. Semmi közöd az egészhez.

– Tudom – mondta Ida –, semmi közöm hozzá. – De senkinek sincsen köze hozzá, súgta ismételten a szíve; épp ez a baj: rajtam kívül nincsen senki, aki föltehetne néhány kérdést. Ismert egyszer egy asszonyt, aki látta a férjét, amikor az már nem élt, ahogy a rádió mellett áll, és megpróbálja elcsavarni a keresőgombot: az asszony arra forgatta el, amerre a férje akarta, aki aztán eltűnt, és az asszony abban a pillanatban azt hallotta, hogy a midlandi körzeti időjárásjelentésben bemondják: “Viharveszély a Csatornán”. Előzőleg azt tervezte, hogy vasárnapi sétahajózást tesz Calais-ba, ez a történet lényege. Ez azt mutatja: az ember nem nevethet csak úgy a szellemeken. És ha Fred, gondolta, el akarna mondani valamit valakinek, az nem a másodunokatestvére volna Middlesbrough-ban; miért ne jönne hozzám? Megvárakoztatta; majdnem fél órát várt a férfira: talán meg akarja magyarázni, mi volt az oka.

– Úriember volt – mondta hangosan, és aztán egy bátor elhatározással fejébe csapta a kalapját, eligazította a haját, és fölállt a boroshordó mellől. – Mennem kell – mondta. – Viszlát, Clarence.

– Hová mész? Még sosem láttalak ennyire sietni, Ida – panaszkodott keserűen a férfi.

Ida az újságra bökött. – Valakinek csak ott kell lennie – mondta –, még ha a másodunokatestvérek nincsenek is ott.

– Ezt a fickót már nem sokat érdekli, ki teszi a föld alá.

– Az ember sose tudhatja – mondta Ida, s a szellemre gondolt a rádiókészülék mellett. – Kifejezi a tiszteletet. Különben is, én *szeretek* temetésre járni.

De nem éppen a föld alá tették Hale-t abban a vidám, új, virágos külvárosban, ahol lakott. Itt csak higiénikus módon temettek. Két impozáns téglatorony, mint egy skandináv városháza tornyai, kis névtáblákkal telezsúfolt falak, mint a háborús emlékművek, csupasz, rideg, világias kápolna, amely könnyen és feltűnés nélkül szolgálhatott bármely vallást – nem voltak sírok, viaszvirágok, szegényes befőttesüvegekben hervadó vadvirágok. Ida elkésett. Egy pillanatra tétovázva megállt az ajtó előtt, hátha a helyiség tömve lesz Fred barátaival – mintha odabenn a Vallási Félórát közvetítették volna a rádióból. Ismerős volt neki ez a kiművelt, szenvtelen, szívtelen hang, de amikor kinyitotta az ajtót, egy fekete reverendás férfi és nem egy gép mondta: “Mennyország.” Senki sem volt ott, csak egy házinéni-forma asszony, egy pesztonka, aki kint hagyta a babakocsit, és két türelmetlenül suttogó férfi.

– A mennyországba vetett hitünket – folytatta a pap – nem befolyásolja, hogy nem hiszünk a középkori pokolban. Hisszük – mondta, s gyors pillantást vetett a szecessziós csapóajtókhoz vezető sima, kifényesedett csúszdára, melyen majd a koporsót a lángok közé bocsátják – hisszük, hogy ez a mi testvérünk már egyesült az Egyetlennel. – Egészen sajátos hangsúlyt adott a szavaknak. – Ő már egy-ségre jutott. Nem tudjuk, milyen az Egyetlen, akivel (vagy amivel) ő most már egy. Nem osztjuk már a régiek mesés középkori hitét az üvegtengerben és az aranykoronában. Az igazság szépség, és számunkra, egy igazságszerető nemzedék számára több szépség rejlik abban a bizonyosságban, hogy testvérünk ebben a pillanatban ismét egy a mindenség lelkével. – Megnyomott egy kis gombot, a szecessziós ajtók feltárultak, a

lángok magasra csaptak, és a koporsó simán belecsúszott a lángtengerbe. Az ajtók bezárultak, a dada felállt, és elindult a kijárat felé, a pap finoman mosolygott a csúszda mögül, mint a bűvész, aki éppen most varázsolta elő minden baj nélkül a kilencszáznegyvenedik nyulat a kalapjából.

Már vége is volt. Ida nagy nehézségek árán kipréselt még egy utolsó könnycseppet Sárga Pipacs illatú zsebkendőjébe. Szerette a temetéseket – de borzongással teli vonzalommal –, mint más a kísértethistóriákat. A halál megdöbbentette – olyan fontos volt neki az élet. Nem volt vallásos. Nem hitt mennyországban és pokolban, csak a szellemekben, a jóstáblákban, a táncoló asztalokban és a váratlanul megszólaló vékonyka hangokban, amelyek virágokról keseregnek. Hagyjuk meg a pápistáknak, hogy könnyedén vegyék a halált: talán számukra az élet kevésbé fontos, mint az, ami utána következik; de Ida számára a halál mindennek a végét jelentette. Egynek lenni az Egyetlennel, ez nem jelentett semmit egy pohár Guinnesshez képest egy napfényes délelőttön. Hitt a szellemekben, de vékonyka áttetsző létezésüket nem tekintette örök életnek: a jóstábla nyikorgása, egy darab ektoplazma a lélekbúvárok egyesületének egyik üvegszekrényében, egy szeánszon hallott hang, amint azt mondja: “Minden nagyon gyönyörű a felső dimenzióban. Mindent virág borít.”

Virágok, gondolta Ida gúnyosan, nem ez az élet. Az élet a réz ágygombokon megcsillanó napfény, a vörösbor, a szív dobbanása, amikor az autszejder, amire fogadtál, befut a célba, s felreppen a zászló. Az élet szegény Fred szája, amikor az övéhez préselte a taxiban, s együtt remegtek a motorral a sétányon. Mi a halál értelme, ha az ember csak virágokról tud fecsegni a közelségében? Fred nem virágokat akart, ő azt akarta, hogy... – és visszatért a kellemes szomorúság, amit a Henekeyben érzett. Ida halálos komolyan vette az életet: kész volt bármennyi boldogtalanságot okozni bárkinek, csak hogy megvédje azt az egyetlen dolgot, amelyben hitt. Elveszítetted a szerelmedet? “A szív sebe – szokta mondani – gyorsan gyógyul.” Megbénultál vagy megvakultál? “ Örülj – mondaná –, hogy élsz.” Volt valami veszélyes és könyörtelen az optimizmusában, akár a Henekeyben nevetgélt, akár egy temetésen vagy esküvőn sírdogált.

Kijött a krematóriumból, s a feje fölött magasodó ikertornyokból épp akkor szállt el, ami még Fredből maradt, egy vékony, szürke füstcsík a kemencéből. A virágos külváros

utcáin a járókelők fölnéztek, és észrevették a füstöt; nagy forgalmat bonyolítanak ma a kemencék. Fred megkülönböztethetetlen szürke hamuként rátelepedett a rózsaszín virágokra: része lett a kellemetlen londoni füstködnek, és Ida elsírta magát.

De miközben sírt, nőttön-nőtt benne az elhatározás: nőttön-nőtt, míg a villamos felé tartott, amely majd visszaviszi őt az ismerős vidékre, a kocsmákhoz, a neonreklámokhoz és a varietékhez. Az embert azok a színterek alakítják ki, melyek között él, s így Ida agya is egy neonreklám egyszerűségével és rendszerességével működött: az örökcsöpögő pohár, az örök-forgó kerék, a szüntelen villogó szimpla kérdés: "Ön is Forhan fogkrémet használ?" Ennyit megtennék Tomért, gondolta, Clarence-ért, ezért a csalafinta vén kísértetért a Henekeyben, vagy Harryért. Ez a legkevesebb, amit az ember bárkiért megtehet, hogy kérdéseket tesz föl, kérdez a vizsgálaton, kérdez a szeánszokon. Valaki boldogtalanná tette Fredet, s ezért cserébe valakinek boldogtalannak kell lennie. Szemet szemért. Ha az ember hisz Istenben, akkor ráhagyhatja a bosszúállást, de az ember nem bízhat igazán az Egyetlenben, az egyetemes szellemben. A bosszúállás Idáé volt, éppúgy, mint ahogy övé volt a jutalom: a taxikban reátapadó puha, ragadós ajkak, a forró kézszorítások a mozikban, ez volt az egyetlen igazi jutalom. És a bosszú és jutalom – mindkettő jó mulatság.

A villamos csilingelve és szikrákat hányva döcögött végig a rakparton. Ha valami nő az, aki Fredet boldogtalanná tette, hát meg fogja neki mondani a véleményét. Ha Fred megölte magát, azt is ki fogja deríteni, és mikor az újságok majd lehozzák a hírt, valaki szenvedni fog. Az elején fogja elkezdeni, és szisztematikusan felgöngyölíti az ügyet. Szívós nő volt.

Az első lépés (a szertartás egész ideje alatt a kezében szorongatta az újságot) Molly Pink volt, "foglalkozására nézve személyi titkárnő", a Carter és Galloway cégnél.

Ida a Charing Cross állomásnál jött föl a metróból, s a Stranden bukkant ki a forró, szeles napfényre, mely meg-megcsillant az autók sárhányóján; a Stanley Gibbons's cég egyik emeleti szobájában hosszú, szürke, Edward-korabeli lecsüngő bajuszt viselő férfi ült az ablaknál –, s egy postabélyeget vizsgált nagyítón keresztül; egy hordókkal megrakott hatalmas söröskocsi zötyögött az úton, és a szökőkutak játszadoztak a Trafalgar téren, hűvös, áttetsző

virágokként bomlottak ki és csobogtak vissza a szürkés-kormos medencékbe. Pénzbe fog kerülni, ismételte Ida magának, mindig pénzbe kerül, ha az ember meg akarja tudni az igazságot, és lassan végigsétált a St. Martin's Lane-en, számolgatva, és a szíve mindvégig, a melankólia és az eltökéltség felszíne alatt, egyre gyorsabban verte a refrént: ez izgalmas, jó szórakozás lesz, ez maga az élet. A Hét Napórában a négerek ott álldogáltak az ódon tölgyfa ajtóknál, feszes elegáns öltönyben és régi intézeti nyakkendőben, és Ida fölismerte az egyiküket, és barátságosan odaköszönt neki: – Hogy megy az üzlet, Joe? – A hatalmas fehér fogak felvillantak a világos csíkos ing fölött, mint egy sor apró égő a sötétségben. – Pompásan, Ida, pompásan.

– És a szénanátha?

– Hát az bizony megvan.

– Viszlát, Joe.

– Viszlát, Ida.

Negyedórányi járásra voltak Carter és Galloway urak, akik egy magas épület legtetején székeltek, nem messze a Gray's Inntől. Takarékoskodnia kell most: még buszra sem fog szállni; és amikor a szürke, öreg épülethez ért, még lift sem volt. A hosszú lépcsősorok kifárasztották Idát. Hosszú napja volt, és nem evett semmit az állomáson befalt molnárkán kívül. Leült egy ablakmélyedésbe, és levette a cipőjét. A lába forró volt, ide-oda mozgatta a lábujjait. Egy idős úr jött lefelé. Hosszú bajsza volt és sanda, kaján pillantása. Kockás zakót, sárga mellényt és szürke keménykalapot viselt.

– Valami baj van, hölgyem? – kérdezte, és apró zavaros szemei Idát fürkészték. – Szolgálatára lehetek?

– Senkinek nem engedem meg, hogy a lábujjaimat vakargassa.

– Hehe – mondta az idős úriember –, nagyon eredeti. Nagyon kedvemre való. Lefelé vagy fölfelé?

– Föl. Egész a legtetejére.

– Carter és Galloway. Jó cég. Mondja nekik, hogy én küldtem.

– Hogy hívják?

– Moyne. Charlie Moyne. Már láttam itt magát.

– Soha.

– Akkor másutt. Sose felejtem el, ha jó alakú nővel találkozom. Mondja meg nekik, hogy Moyne küldte. Különleges bánásmódban fogják részesíteni.

– Miért nincsen lift ezen a helyen?

– Régimódi emberek. Én is régimódi vagyok. Epsomban láttam magát.

– Az lehet.

– Mindig meglátom, ha sportos asszonnyal hoz össze a véletlen. Meghívnám a sarokra, hogy költsünk el együtt egy üveg pezsgőt, ha azok a koldusok el nem szedték volna az utolsó fillért is, ami nálam volt. Be akartam ugrani, hogy tegyek egy-két lovacskára. De hát most előbb haza kell mennem. Ezalatt persze nagyon romlani fognak az esélyek. Majd meglátja. Nem tudna megszámítani egy kis kölcsönt? Két fontot Charlie Moyne-nak.

A véreres szemek minden remény nélkül nézték Idát, egy kicsit tartózkodóan, egy kicsit flegmán; a sárga mellény gombjai meg-megrezzentek, ahogy az öreg szív kalapált.

– Itt van – mondta Ida –, tudok adni magának egy fontot. És most futás.

– Lekötelez. Adja ide a névjegyét. Még ma este fölküldök kegyednek egy csekket.

– Nincs névjegyem – mondta Ida.

– Én is otthon felejtettem az enyémet. No, sebaj. Charlie Moyne. Carter és Galloway címén. Mindenki ismer itt engem.

– Rendben van – mondta Ida. – Majd találkozunk. Most mennem kell.

– Szabad a karját? – Fölsegítette Idát. – Mondja meg nekik, hogy Moyne küldte. Különleges bánásmód.

Ida visszanézett a lépcsőfordulóból. Az öregember éppen mellényzsebébe dugta az egyfontos bankjegyet, végigsimított a bajszán, melynek hegye még mindig aranyszínű volt, mint egy dohányos ujjai, és kicsit félrecsapta fején a keménykalapot. Szegény öreg flótás, gondolta Ida, nem remélte, hogy megkapja ezt a fontot, s közben figyelte, ahogy az öreg lebandukol a lépcsőkön hetyke és ősöreg kétségbeeséssel.

Csak két ajtó nyílt a legfelső emeleten. Benyitott az “Információ” feliratú ajtón, ahol – minden kétséget kizáróan – Molly Pink ült. A szoba alig volt nagyobb, mint egy beépített takarítószeres kamra, s a lány ott ücsörgött egy gázrezsó mellett, s valami édességet majszolt. Lobogó teavíz sziszegett Idára, amikor belépett. Dagadt, pattanásos arc nézett vissza rá egyetlen szó nélkül.

– Elnézést – mondta Ida.

– A főnök urak házon kívül tartózkodnak.

– Én magához jöttem.

A száj egy kicsit kinyílott, s egy darab tejkaramella kandikált elő a nyelv hegyén; a teáskanna sípolt.

– Énhozzám?

– Igen – mondta Ida. – Vigyázzon. Ki fog futni a teavíz. Ugye *maga* Molly Pink?

– Kér egy csésze teát? – A szoba falait padlótól plafonig kibélelték az akták. Egy kis ablak sok év háborítatlan porrétegén keresztül a szem elé tárt egy másik háztömböt, melyen az ablakok ugyanolyan elrendezésben porosán bámultak vissza, mint egy tükörből. Döglött légy csüngött egy szakadt pókhálóban.

– Nem szeretem a teát – válaszolta Ida.

– Hát ez nagy szerencse. Úgyis csak egy csésze van – mondta Molly, és teletöltött egy kicsorbult csőrű vastag, barna mázas cserép teáskannát.

– Egy barátom, bizonyos Moyne... – kezdte Ida.

– Jaj, tudom! – mondta Molly. – Épp most tettük ki a lakásából egyszer és mindenkorra. – A Woman and Beauty című magazin egy példánya feküdt nyitva az írógépén, és tekintete minduntalan visszasiklott rá.

– A saját lakásából?

– A saját lakásából. A főnök urakhoz jött. Hízelkedni akart.

– És fogadták?

– A főnök urak házon kívül vannak. Tejkaramellát?

– Hizlal – mondta Ida.

– Ki van számítva. Én nem reggelizek cserébe.

Molly feje fölött Ida láthatta az akták feliratát: “Házbérlet Mud Lane 1-6”, “Wainage Birtok, Balhám bérlete”, “Házbérlet...” A tulajdonjog, a birtoklás büszkesége vette őket körül...

– Azért jöttem ide – mondta Ida –, mert maga találkozott egy barátommal.

– Üljön le – mondta Molly. – Az az ügyfelek helye. Mindig oda szoknak ülni. Mr. Moyne nem barát.

– Nem Moyne. Egy férfi, akit Hale-nek hívtak.

– Nem akarok többet hallani arról az ügyről. Látnia kellett volna a főnök urakat, irtó dühösek voltak. Ki kellett vennem egy nap szabadságot a kihallgatásra. És még másnap is elkéstem.

– Én csak azt akarom hallani, mi történt.

– Mi történt? A főnök urak iszonyúak, amikor begurulnak.

– Úgy értem, Freddel – Hale-lel.

– Én nem *igazán* ismertem.

– Az a férfi, hiszen maga mondta a kihallgatáskor, odament magukhoz, és...

– Az nem egy férfi volt. Csak egy fiú. Ismerte Mr. Hale-t.

– De az újság azt írta, hogy...

– Ó, Mr. Hale csak úgy *mondta,* hogy nem ismeri. Én nem hazudtam nekik, csak nem kérdeztek. Csak azt, hogy volt-e valami különös a viselkedésében. Hát nem volt semmi, amire az ember azt mondhatná, hogy különös. Csak meg volt ijedve, semmi több. Sok ilyennel találkozunk mi itten az irodában.

– De maga nem mondta el ezt nekik?

– Nincs abba semmi. Rögtön tudtam, hogy miről van szó. Tartozott a srácnak pénzzel. Sok ilyennel találkozunk mi. Mint Charlie Moyne is.

– Szóval meg volt ijedve? Szegény jó Fred.

– "Én nem vagyok Fred", olyan határozottan mondta ezt, hogy csak. De én rögtön tudtam. Meg a barátnőm is rögtön tudta.

– Milyen volt a srác?

– Hát, csak egy srác.

– Magas?

– Hát nem igazán.

– Jóképű?

– Nem mondhatnám.

– Mennyi idős volt?

– Kábé mint én, azt hiszem.

– Az mennyi?

– Tizennyolc – mondta Molly, és kihívóan nézett el az írógép és a gőzölgő teáskanna fölött, tejkaramellát csócsálva.

– Kérte a pénzt?

– Nem volt rá ideje, hogy kérje.

– Mást nem vett észre?

– Irtóra akarta, hogy vele menjek. De én nem bírtam, mert ott volt a barátnőm is.

– Kösz – mondta Ida. – Legalább valamit megtudtam.

– Maga egy női detektív? – kérdezte Molly.

– Ó, nem, én csak Fred egyik barátja vagyok.

Valami bűzlött a dologban; Ida most már meg volt győződve róla. Ismét eszébe jutott, mennyire ijedt volt a férfi a taxiban, és miközben a késő délutáni napsütésben a Russell Square mögötti kis otthona felé ment, végig a Holbornon, megint arra gondolt, ahogy a férfi a kezébe nyomta a tíz shillinget, mielőtt ő lement volna a női mosdóba. Igazi úriember volt; talán ezek voltak az utolsó shillingjei; és azok az emberek – az a fiú – pénzt követeltek tőle. Talán őt is úgy tönkretették, mint Charlie

Moyne-t, és most, hogy a férfi arcának emléke kezdett benne elhalványulni, óhatatlanul felruházta őt Charlie Moyne néhány vonásával, a véreres szemekkel legalábbis. Derék úriemberek, nagyvonalú úriemberek, igazi hamisítatlan úriemberek. A reklámok kókadtan csüngtek az Imperial előtt, a napsugarak laposan sütöttek át a platánfák között, és egy csengő szakadatlanul teára szólított egy Coram Streeti panzióban.

Megpróbálom szóra bírni a Táblát, gondolta Ida, s akkor tudni fogom.

Amikor belépett a lakásba, egy képeslapot talált az asztalon a hallban, egy képeslapot a brightoni móló́ról. Ha babonás volnék, gondolta, ha babonás volnék, akkor... Megfordította a lapot. Csak Phil Corkery írt, hívta, jöjjön le hozzá. Ugyanilyen lapokat kapott minden évben Eastbourne-ből, Hastingsből, egyszer pedig Aberystwyth-ből. De soha nem ment. Phil nem az az ember volt, akiben szívesen keltett volna reményeket. Nem tartotta elég férfiasnak.

Lement az alagsorba, hogy szóljon az Öreg Crowenak. Négy kézre volt szüksége a Jóstáblához, és tudta, hogy ez szórakoztatni fogja az öregembert. – Öreg! – kiáltotta, és a lépcsőházat kémlelte. – Öreg!

– Mi a baj, Ida?

– Megpróbálkoznék a Táblával.

Nem várta meg az Öreget, hanem fölment a saját szobájába, hogy mindent előkészítsen. A szoba keletre nézett, s a nap már eltűnt. Hideg volt és szürkült. Ida bekapcsolta a gázmelegítőt, és behúzta a skarlátszínű bársonyfüggönyöket, hogy kirekessze a szürke eget és a kéményeket. Aztán fölverte a díványon a díszpárnákat, és két széket húzott az asztalhoz. Egy üveges szekrényből az élete nézett vissza rá, egy szép élet: néhány porcelántárgy, amiket a tengerparton vásárolt, egy fénykép Tomról, egy Edgar Wallace és egy Netta Syrett kötet valami utcai árustól, kottafüzet, *a Jó Pajtások,* az anyja fényképe, további porcelán csecsebecsék, mozgatható faállatkák, számtalan mütyürke, amit ettől, attól vagy amattól kapott, a *A Sorell és Fia,* a Jóstábla. Óvatosan levette a Jóstáblát, és bezárta a vitrint. Apró kerekeken guruló lapos, politúrozott, ovális fatábla volt, úgy nézett ki, mintha egy fiókból mászott volna elő az alagsori konyhában. Valójában az Öreg Crowe volt az, aki most előmászott valahonnan az alagsorból, és halkan kopogtatott az ajtón, aztán oldalazva besompolygott, ősz haj, szürke arc, a rövidlátó bányaló szemek hunyorogtak Ida olvasólámpájának

fényében. Ida hálószerű rózsaszín kendőt dobott a lámpára, hogy tompítsa a fényt az öreg szemeknek.

– Kérdezni akarsz tőle valamit, Ida? – tudakolózott az Öreg Crowe. Összeborzongott, félősen és megigézve. Ida kihegyezett egy ceruzát, és beleillesztette a kis tábla lyukszerű mélyedésébe.

– Ülj le, Öreg. Mit csináltál egész nap?

– Volt egy temetés a huszonhétben. Az egyik indiai diáké.

– Én is temetésen voltam. A tiéd jó volt?

– Manapság nincsenek már jó temetések. Nem adják meg a módját.

Ida meglökte a Táblát. Az keresztülszánkázott a politúrozott asztalon – most talán még inkább bogárra emlékeztetett. – Túl hosszú a ceruza – mondta az Öreg Crowe. Ült, kezeit a térdei között dörzsölgette, s előrehajolva figyelte a Táblát. Ida kicsit rövidebbre állította a ceruzát. – Múlt vagy jövő? – kérdezte az Öreg Crowe, és egy kicsit lihegett.

– Még ma kapcsolatba akarok lépni – mondta Ida.

– Élő vagy halott? – kérdezte az Öreg Crowe.

– Halott. Láttam, ahogy elégették ma délután. Hamvasztották. Na gyere, Öreg, tedd ide az ujjadat.

– Jobban tennéd, ha levennéd a gyűrűidet – mondta az Öreg Crowe. – Az arany megzavarja.

Ida lecsupaszította az ujjait, s megérintette a Táblát, amely nyikorogva elgurult tőle, s keresztül szánkázott a leterített ív papiroson. – Te is fogd, Öreg – mondta Ida.

Az Öreg Crowe kuncogott. Azt mondta: – Ma nagyon csintalan – és csontos ujjait a Tábla szélére helyezte, ahol azok apró ideges dobolásba kezdtek. – Mit akarsz kérdezni, Ida?

– Itt vagy, Fred?

A Tábla kisiklott a kezeik közül, és hosszú, összevissza vonalakat kezdett el rajzolni a papirosra. – Saját akarata van – mondta Ida.

– Pszt – mondta az Öreg Crowe.

A Tábla hátsó kerekei akadoztak egy kicsit, aztán megálltak. – Most megnézhetjük – mondta Ida. Félretolta a Táblát, s aztán mindketten a ceruzavonalak kusza hálózatára meredtek.

– Mintha az ott egy I lenne – mondta Ida.

– De lehet, hogy N.

– Mindegy, valami van ott. Még egyszer megpróbáljuk. – Az ujjait határozottan a Táblára helyezte. – Mi történt veled, Fred? – és a Tábla abban a pillanatban meglódult. Ida vasakarata most az ujjain keresztül dolgozott:

ezúttal nem hagy magával packázni, és a Tábla másik oldalán az Öreg Crowe szürke arca szinte eltorzult a feszült figyelemtől.

– Nézd csak, ír... teljesen normális betűket – mondta Ida diadalmasan, és ahogy saját ujjai pillanatokra gyengébben markoltak, érezte, hogy a Tábla határozottan csúszik tovább, mintha valamilyen más parancsnak engedelmeskedne.

– Pszt – mondta az Öreg Crowe, de a Tábla megakadt és leállt. Félretolták, s íme ott állt előttük, félreérthetetlenül, nagy szálkás betűkkel egy szó, de egy olyan szó, amit nem ismertek: GILKAL.

– Úgy hangzik, mintha egy név lenne – mondta az Öreg Crowe.

– Valamit jelentenie kell – mondta Ida. – Amit a Tábla mond, az mindig jelent valamit. Próbáljuk meg még egyszer – s a kis fából faragott bogár ismét megiramodott, maga után kanyargós csíkot húzva. A villanykörte pirosan izzott a sál alatt, és az Öreg Crowe a foga között fütyörészett. – Na, most – mondta Ida, és fölemelte a Táblát. Hosszú, egyenetlen szó állt átlósan keresztbe a papiroson: FRENGYILKALSZEM.

– Na – mondta az Öreg Crowe –, ez már jó sok. De ebből semmit se lehet kibogozni, Ida.

– Talán mégis – mondta Ida. – Világos ez, mint a nap. *Fre,* az a Fred rövidítése, az *Ngyilk,* az azt jelenti: öngyilkosság, és marad a *Szem;* ez meg az, amit mindig mondok, szemet szemért, fogat fogért.

– És mi az az *Al?*

– Azt még nem tudom, de jól megjegyzem magamnak. – Hátradőlt a székben, erősnek és diadalmasnak érezte magát. – Nem vagyok babonás – mondta, de hát itt a bizonyíték. A Tábla tudja.

– Ő aztán tudja – mondta az Öreg Crowe, a fogát szíva.

– Tegyünk még egy próbát? – A Tábla elsiklott, nyikorgott, majd hirtelen megállt. Fehéren-feketén ott állt Ida előtt a név: PHIL.

– Hát igen, igen – mondta Ida, s egy kicsit elpirult. – Megkínálhatlak egy kis süteménnyel?

– Köszönöm, Ida, köszönöm.

Ida elővett a szekrényfiókból egy bádog kekszesdobozt, és az Öreg Crowe elé tolta. – Ezek a halálba kergették Fredet – mondta Ida boldogan. – Tudtam, hogy valami bűzlik a dolog körül. Nézd ezt a *Szem-et.* Ez azt is megmondja, mit kell tennem. A szeme hosszasan időzött a *Phil* szón. – Azt is fogják bánni, hogy a világra jöttek. Majd én megmutatom. – Kéjesen mély lélegzetet vett, és kinyújtóztatta monumentális lábait. Helyes és helytelen – mondta. –

Én hiszek abban, hogy van helyes, és van helytelen. – S még mélyebbre fészkelve magát a fotelben, boldog kielégültséggel sóhajtott, és azt mondta: – Izgalmas lesz, jó szórakozás, ez maga lesz az élet, Öreg – s ezzel a legnagyobb dicséretet mondta ki, amivel bármit is illethetett, miközben az öregember a fogát szívogatta, és a rózsaszín fény bizonytalanul remegett a Warwick Deepingen.

MÁSODIK RÉSZ

1

A Fiú háttal állt Spicernek, és az ablakon keresztül a sötét tengert bámulta. Egyedül voltak a móló végén; ilyen későn, s ilyen cudar időben már mindenki behúzódott a koncertterembe. Időnként villámlott a horizonton, és szemerkélt az eső. – Hol voltál? – kérdezte a Fiú.

– Csak sétáltam – mondta Spicer.

– *Ott* is voltál?

– Csak meg akartam nézni, hogy minden rendben van-e, nem felejtettél-e el valamit.

A Fiú lassan beszélt, miközben kihajolt a korláton a bizonytalankodó esőbe: – Azt olvastam, ha valaki elkövet egy gyilkosságot, néha el kell követnie egy másikat is, hogy eltüntesse a nyomokat. – A "gyilkosság" szó nem jelentett számára többet, mint az, hogy "doboz", "gallér" vagy "zsiráf". Azt mondta: – Spicer, soha többet nem mehetsz oda.

Nem ébredt föl a képzelet. Ez volt az ő erőssége. Nem tudott más emberek szemével látni vagy érezni az idegeikkel. Csak a zene zavarta, a szívben megpendített húr, úgy érezte, mintha az idegei elveszítenék a frissességüket, mintha az öregség törne rá hirtelen, más emberek tapasztalatai kopogtatnának az agyán. – Hol vannak a többiek? – kérdezte.

– Samnél. Isznak.

– Mért nem iszol te is velük?

– Nem vagyok szomjas, Pinkie. Friss levegőt akartam szívni. Furcsán érzem magam ettől az égzengéstől.

– Mért nem hagyják már abba a nyavalyás zenéjüket? – mondta a Fiú.

– Nem nézel be Samhez?

– Még van egy kis dolgom – mondta a Fiú.

– Minden rendben van, Pinkie, nem? Ez után az ítélet után minden rendben van. Senki sem kérdezősködött.

– Biztosra akarok menni – mondta a Fiú.

– A banda most már nem fog eltűrni több gyilkosságot.

– Ki mondta, hogy lesz még több gyilkosság? – Ismét villámlott, s a villanás fényénél láthatóvá vált a Fiú szűk,

elnyűtt zakója, a puha szőrpamacsok a tarkóján. – Randevúm van, ennyi az egész. Vigyázz, mit beszélsz, Spicer. Mi van, csak nem rezeltél be?

– Nem rezeltem be. Félreértesz, Pinkie. Csak nem akarok még egy gyilkosságot. Eléggé megrázott bennünket, ahogy lezárták a nyomozást. Mit akarhattak ezzel? De hát *tényleg* megöltük, nem?!

– Annyi az egész, hogy most egy kicsit óvatosabbnak kell lennünk.

– De mégis, mit akarhattak ezzel? Nem bízok a doktorokban. Hogy ilyen könnyen megússzuk, az *túl* szép ahhoz, hogy igaz legyen.

– Óvatosnak kell lennünk.

– Mi az a zsebedbe, Pinkie?

– Nem hordok fegyvert – mondta a Fiú. – Képzelődsz. – A városban az egyik óra tizenegyet ütött; három ütés elveszett a Csatorna felől közeledő mennydörgés zajában. – Most már menj – mondta a Fiú. – Már így is késik.

– Borotva van nálad, Pinkie.

– Nem kell nekem borotva egy nőhöz. Ha mindenáron tudni akarod, mi ez, akkor tudd meg, hogy egy üveg.

– Te nem szoktál inni, Pinkie.

– Ezt senki se akarná meginni.

– Mi ez, Pinkie?

– Vitriol – mondta a Fiú. – Ettől sokkal jobban megijednek, mint a késtől. – Türelmetlenül elfordult a tengertől, és panaszosan ismét azt mondta: – Ez a zene!

A dallam ott nyöszörgött az agyában, ahogy várt az izzó villanyfényben – számára ez jelentette a szomorúságot; ugyanígy az a gyenge és titkos érzéki gyönyör közelített benne leginkább a szenvedélyhez, melyet akkor érzett, mikor ujjaival megérintette a vitriolos üveget, amint Rose siető alakja feltűnt a koncertteremnél.

– Tűnj el – mondta Spicernek. – Itt van.

– Jaj – mondta Rose –, elkéstem. Pedig végig futottam – mondta. – Azt hittem, már azt fogja gondolni...

– Vártam volna – mondta a Fiú.

– Szörnyű egy este volt a kávézóban – mondta a lány. – Minden összejött. Eltörtem két tányért. És a tejszín savanyú volt. – Mindezt egy szuszra mondta el. – Ki volt az az ember? – kérdezte, és a sötétségbe meresztette a szemét.

– Nem érdekes – mondta a Fiú.

– Egy pillanatra azt hittem... persze nem láttam jól...

– Nem érdekes – ismételte a Fiú.

– És most mit csinálunk?

– Hát, úgy gondoltam, először beszélgetünk itt egy kicsit – mondta a Fiú –, aztán meg elmegyünk valahova, talán a Sherrybe... Nekem mindegy.

– A Sherry az nagyon jó lenne – mondta Rose.

– Fölvette már a pénzt a névjegyért?

– Igen, ma reggel.

– Senki se kérdezősködött?

– Á, nem. Hát nem szörnyű, hogy így meghalt?

– Látta a fényképét?

Rose közelebb ment a korláthoz, és sápadtan fölnézett a Fiúra. – De nem ő volt az. Ez az, amit nem értek.

– Az emberek máshogy néznek ki fényképen.

– Nagyon jó az arcmemóriám. Nem ő volt az. Biztos csaltak. Nem lehet bízni az újságokban.

– Gyere ide – mondta a Fiú. Kicsit arrébb terelte a lányt, távolabb a zenétől, ahol egyedül voltak a horizonton cikázó villámmal s a közelgő mennydörgéssel.

– Tetszel nekem – mondta a Fiú, kevéssé meggyőző mosollyal az arcán –, és figyelmeztetni akarlak. Ez a Hale, már sokat hallottam erről a fickóról. Belekeveredett bizonyos dolgokba.

– Milyen dolgokba? – suttogta Rose.

– Ne törődj vele, milyen dolgokba – mondta a Fiú. – Csak a saját érdekedben mondom, hiszen megkaptad a pénzt, úgyhogy a helyedben elfelejteném az egészet, elfelejteném azt is, aki otthagyta a névjegyet. Hiszen meghalt. És megkaptad a pénzt. A többi meg nem számít.

– Ha maga mondja – mondta Rose.

– Ha akarod, hívhatsz Pinkie-nek. A barátaim is így hívnak.

– Pinkie – próbálgatta Rose félénken, és recsegett-ropogott fölöttük az ég.

– Olvastad, mi történt Peggy Baronnal?

– Nem, Pinkie.

– Minden újság írt róla.

– Nem olvastam újságot, mielőtt megkaptam ezt az állást. Otthon nem volt nekünk pénzünk újságra.

– Hát ő is belekeveredett egy bandába – mondta a Fiú –, és az emberek mindenfélét kérdeztek tőle. Ez nem biztonságos dolog.

– Én nem keverednék bele egy ilyen bandába – mondta Rose.

– Az ember nem mindig tudja elkerülni. Néha csak úgy alakul.

– Mi történt azzal a lánnyal? – kérdezte Rose.

– Elcsúfították. Fél szemére megvakult. Vitriolt öntöttek az arcába.

Rose suttogott: – Vitriol? Mi az a vitriol? – A villám fényénél láthatóvá lett egy kátrányos fagerenda, egy felcsapódó hullám és Rose sápadt, csontos, ijedt arca.

– Sose láttál még vitriolt? – kérdezte a fiú, és vigyorgott a sötétben. Megmutatta neki a kis üveget. – Ez a vitriol. – Kivette a dugót, és kiöntött egy kicsit a móló deszkapadlójára; sistergett, mint a gőz. – Éget – mondta a Fiú. – Szagold meg – és odadugta az üveget a lány orra alá.

Rose döbbenten meredt rá. – Pinkie, csak nem akarsz... – Csak tréfáltam – hazudta a Fiú behízelgően. – Ez nem vitriol, csak alkohol. Mindössze figyelmeztetni akartalak, ennyi az egész. Te meg én jó barátok vagyunk. Nem akarnám, hogy a barátomnak lemarassák a bőrét. Csak szólj, ha valaki kérdezősködik. Bárki, érted? Azonnal csörögj rám Billynél. Hat-hat-hat. Könnyű megjegyezni. – Karon fogta a lányt, és elvezette a móló magányos csücskéből, vissza, a kivilágított koncertterem melletti a zene sodródott a part felé, zsigereiben érezte a szomorúságot. – Pinkie – mondta a lány –, én nem ütöm bele az orromat semmibe. Nem ütöm bele az orromat mások ügyeibe. Sose kíváncsiskodom. Esküszöm.

– Jó kislány vagy – mondta a Fiú.

– Te borzasztó sokat tudsz, Pinkie – mondta a lány félelemmel vegyes csodálattal, és hirtelen, mikor a zenekar egy nyúlósan romantikus számba kezdett – “Te szemre szép, karolni gyönyörű, te angyal” –, a Fiút egy pillanatra elfogta a düh és a gyűlölet. – Az ember sokat megtanul – mondta –, ha megfordul erre-arra. Gyere, menjünk a Sherrybe.

Amikor leértek a mólóról, rohanniuk kellett; taxik fröcskölték végig őket; a Hove sétány színes villanykörtefüzérei úgy fénylettek, mint az olajtócsák az esőben. A Sherry földszintjén lerázták magukról a vizet, mint a kutyák, és Rose meglátta a galéria földjárójánál várakozó sort. – Tömve van – mondta csalódottan.

– Akkor itt lent ülünk le – mondta a Fiú, és olyan hanyagul fizette ki a három shillinget, mintha mindig idejárna, és elindult a kis asztalok között, ahol a táncolok ültek, fémesen csillogó hajjal és kis fekete retiküljeikkel, és a színes, zöld, rózsaszín, kék fények villogtak. Rose azt mondta: – Csodálatos itt. Az jutott erről az eszembe – és egészen az asztalukig hangosan azt sorolta, mi minden jutott

az eszébe: a fények, a dallam, amit a zenekar játszott, a parketten rumbázni próbáló tömeg. Tele volt apró-cseprő emlékekkel, és amikor nem a jövőben, akkor a múltban élt. Ami a jelent illeti, olyan gyorsan túlesett rajta, amilyen gyorsan csak tudott, állandóan futott a dolgok elől, futott a dolgok felé, szinte mindig levegőért kapkodott, s a szíve gyorsabban vert a megmenekülés vagy a várakozás izgalmától. – Gyorsan bedugtam a tányért a kötényem alá, és akkor a főnöknő azt mondta: “Rose, mit rejtegetsz ott?” – és egy pillanattal később már tágra nyílt, ártatlan szemekkel nézett a Fiúra, tekintetében mélységes csodálat, a legtiszteletteljesebb remény.

– Mit iszol? – kérdezte a Fiú.

Egyetlen ital nevét se tudta. A Nelson Place környékén, ahonnan kimászott, mint egy vakond a napfénybe, Snow vendéglőjének és a Palace Móló világának ragyogásába, nem ismert olyan fiút, akinek elég pénze lett volna ahhoz, hogy meghívja egy italra. Szívesen válaszolta volna, hogy sört kér, de nem volt még módja megtapasztalni, vajon szereti-e a sört. A fényűzéshez kötődő egyetlen élménye egy Everest-féle mozgó fagylaltárusnál vett kétpennys fagylalt volt. Reményvesztetten meresztette a szemét a Fiúra. Az türelmetlenül kérdezte: – Mit kérsz? *Én* nem tudhatom, hogy mit akarsz.

– Fagylaltot – mondta csalódottan, de nem merte tovább várakoztatni a Fiút.

– Milyen fagylaltot?

– Csak egy rendes fagylaltot – mondta. Az Everest-cég nem kápráztatta el túl nagy választékkal a külvárosban leélt évek alatt.

– Vanília? – kérdezte a pincér. Rose bólintott; feltételezte, hogy eddig is ezt a fajtát fogyasztotta, és feltételezése beigazolódott, csak kétszer akkora volt az adag; ettől eltekintve akár egy fagylaltoskocsi mellett is nyalogathatta volna tölcsérből.

– Kislány vagy te még – mondta a Fiú. – Hány éves vagy?

– Tizenhét – mondta a lány dacosan; a törvény szerint tilos volt a férfiaknak tizenhét évesnél fiatalabb lányoknak udvarolni.

– Én is tizenhét vagyok – mondta a Fiú, és a szempár, mely sosem volt fiatal, most szürke megvetéssel nézett a szemekbe, melyek csak most kezdtek egy-két dolgot megtanulni.

A Fiú azt mondta: – Akarsz táncolni? – és a lány alázatosan azt válaszolta: – Nem sokat táncoltam még.

– Nem baj – mondta a Fiú. – Én se vagyok oda a táncolásért. – Figyelte a duplahátú szörnyek lassú mozgását: gyönyör, gondolta, ezt nevezik gyönyörnek: hirtelen elöntötte a magányérzet, valami szörnyű értetlenség. A parkettet kiürítették az est utolsó műsorszámához. A reflektor fénye megvilágította a parkett egy darabját, a szmokingos sanzonénekest, a hosszú fekete hordozható állványon meredező mikrofont. Az énekes gyöngéden tartotta a mikrofont, mintha asszonyt fogna át, jobbra-balra hajladozott vele, szerelmesen suttogott neki, s a galéria alatt felszerelt hangszórók rekedten visszhangozták az elsuttogott szavakat az egész teremben, úgy hangzott, mint egy diktátor győzelmi proklamációja, mint egy hivatalos közlemény hosszú kényszerhallgatás után.

– Ez leveszi az embert a lábáról, teljesen leveszi a lábáról – mondta a Fiú, engedve ennek az elsöprő hazug állításnak:

A zene szerelmünkről mesél, mesél,
szerelmünkről beszél, beszél a seregély,
a vonat zakatol,
kuvikol a bagoly,
a metró dübörög,
és a darázs dönög
szerelmünkről.

A zene szerelmünkről mesél, mesél,
szerelmünkről beszél, beszél a déli szél,
csicsereg a madár,
titkár telefonál,
távirat érkezik,
villanyfúró sivít
szerelmünkről.

A Fiú a reflektorfénybe bámult; zene, szerelem, seregély, titkár; a szavak úgy kavarogtak az agyában, mint egy költemény; egyik keze a vitriolos üveget simogatta a zsebében, a másik megérintette Rose csuklóját. Az emberteleen hang süvített a teremben, és a Fiú némán ült. Ez egyszer őt figyelmeztették; az élet tartotta a kezében a vitriolos üveget, és figyelmeztette: elcsúfítalak. A zenében szólt hozzá, és ő hiába tiltakozott, hogy ő a maga részéről sohasem fog belekeveredni ilyesmibe, a zene épp az ő szavaival vágott

vissza: “Az ember nem mindig tudja elkerülni. Néha csak úgy alakul.”

Szerelmünkről a házőrző kutya csahol.

A tömeg szinte vigyázzba állt az asztalok mögött (a parketten nem volt ennyi ember számára hely). Halotti csendben álltak. Olyan volt, mint amikor a Fegyverszünet Napján eljátsszak a himnuszt: a király már elhelyezte a koszorút, a kalapok lekerültek a fejekről, s a díszőrség szobormereven áll. Ugyanez a szeretet, ugyanez a zene, ugyanez az igazság töltötte el őket.

Grade Fields dalol,
gengszter lövése szól
szerelmünkről.

A zene tovább zengett-bongott a kínai lampionok alatt, és a rózsaszín reflektorfény körülölelte a sanzonénekest, aki kikeményített ingmellére vonta a mikrofont.

– Voltál már szerelmes? – kérdezte a Fiú édesen és sután.

– Hát persze – mondta Rose.

A Fiú dühödten vágott vissza: – Rögtön gondoltam. Amilyen zöldfülű vagy. Nem ismered az embereket. – A szám véget ért, és a hirtelen támadt csendben a Fiú hangosan fölnevetett. – Olyan ártatlan vagy. – Többen megfordultak, és őket nézték; egy lány kuncogott. A Fiú ujjai Rose csuklójába csíptek. – Zöldfülű – ismételte. Valami érzéki dühbe lovalta bele magát: a mamlaszokkal szemben érezte ezt az iskolában. – Nem tudsz te semmit – mondta, s keze szorításában megvetés volt.

– Jaj, dehogyis – tiltakozott a lány. – Sok mindent tudok.

A Fiú rávigyorgott. – Semmit se tudsz – és olyan erősen csípte ujjai közé a lány csuklóján a bőrt, hogy körmei szinte összeértek. – Mit szólnál hozzá, ha én lennék a fiúd? Járhatnánk együtt.

– Jaj – mondta Rose –, az nagyon jó volna. – A büszkeség és a fájdalom könnyet csaltak a szemébe. – Ha szereted ezt csinálni – mondta –, csak nyugodtan csináld.

A Fiú elengedte a csuklóját. – Ne légy gügye – mondta. – Mért szeretném ezt csinálni? Azt hiszed, hogy sok mindent tudsz – mondta. Csak ült ott, a düh izzó parázsként égette a gyomrát, és a zene újra

megszólalt; eszébe jutottak a régi szép idők, amikor szögekkel és üvegszilánkokkal szórakozott, aztán később, amikor megtanult bánni a borotvával: mi jó van az egészben, ha az áldozat nem nyüszít? Dühödten így szólt: – Megyünk. Az idegeimre megy ez a hely – és Rose engedelmesen rakodni kezdett a retiküljében, visszatette Woolworth púderkompaktját és a zsebkendőjét.

– Mi az? – kérdezte a Fiú, amikor valami megzörrent a táskájában; a lány egy rózsafüzért mutatott neki.

– Te katolikus vagy? – kérdezte a Fiú.

– Igen – válaszolta Rose.

– Én is – mondta a Fiú. Megragadta a lány karját, és kituszkolta a sötét, nedves utcára. Fölhajtotta zakója gallérját, és futni kezdett, miközben villámlott és dörgött az ég. Kapualjtól kapualjig szaladtak, aztán kiértek a sétányra, és beálltak egy üvegfalú szélfogó alá. Egyedül birtokolták az egészet ezen a zajos, fülledt éjszakán. – Egyszer még egy templomi kórusban is énekeltem – vallotta be a Fiú, és hirtelen halkan énekelni kezdett hamis fiúhangján: "Agnus Dei qui tollis peccata mundi, dona nobis pacem."[1] Hangjában ott vibrált egy egész elveszett világ: a világosabb sarok az orgona alatt, a tömjénillat, a frissen mosott karingek és a zene. Zene, mindegy, hogy milyen zene – "Agnus Dei", "te szemre szép, karolni gyönyörű", "beszél a seregély", "credo in unum Deum"** – bármilyen zene megindította, olyan dolgokról beszélt neki, amiket nem értett.

– Jársz misére? – kérdezte.

– Néha – felelte Rose. – A munkától függ. A legtöbb héten nemigen aludhatnám ki magam, ha elmennék misére.

– Engem nem érdekel, mit csinálsz – mondta a Fiú élesen. – Én nem járok misére.

– De azért hiszel, ugye – kérdezte könyörögve Rose – hiszed, hogy igaz?

– Hát persze hogy igaz – mondta a Fiú. – Mi más lehetne? – folytatta gúnyosan. – Hát persze – mondta –, ez az egyetlen dolog, ami beleillik a képbe. Ezek az ateisták semmit se tudnak. Hát persze, hogy van Pokol, Tisztítótűz és kárhozat – mondta, s nézte a sötét hullámzó vizet és a villámlást és a kihunyó lámpákat a Palace Móló fekete cölöpjei fölött –, és kínok.

---

1 Isten Bárányа, ki elveszed a világ bűneit, adj nekünk békét, (latin)

** Hiszek egy Istenben, (latin)

– És Mennyország is – mondta Rose izgatottan, miközben szakadatlanul ömlött az eső.

– Talán – mondta a Fiú –, talán.

*

Billy panziójában a Fiú bőrig ázva, pipaszár lábaihoz tapadó nadrágban, felment a csupasz lépcsőkön a hálószobájába. A lépcsőkorlát mozgott, ahogy hozzáért, és amikor belépett a szobájába, ott találta az egész bandát – a rézágyon ültek és cigarettáztak-, és dühösen így szólt: – Mikor javítják már meg ezt a korlátot? Veszélyes. Egyszer még valaki leesik a lépcsőn. – A függöny nem volt behúzva, az ablak tárva-nyitva állt, és egy elkésett villám végigvágott a tenger felé lejtő szürke háztetőkön. A Fiú az ágyához ment, és lesöpörte róla Cubitt kolbászos kiflijének morzsáit. – Mi van itt – kérdezte –, valami megbeszélés?

– Baj van a bevétellel, Pinkie – mondta Cubitt. – Ketten még nem tejeltek: Brewer és Tate. Azt mondják, most, hogy Kite halott...

– Megpengézzük őket, Pinkie? – kérdezte Dallow. Spicer az ablaknál állt, és a vihart nézte. Egy szót sem szólt, csak bámulta, ahogyan a villámok kettéhasítják az eget.

– Spicert kérdezd – mondta a Fiú. – Mostanában sokat szokott gondolkodni.

Mindannyian Spicer felé fordultak. Spicer azt mondta: – Talán meg kéne húznunk magunkat egy kis időre. Tudjátok, hogy a fiúk közül sokan leléptek, amikor Kite meghalt.

– Csak folytasd – mondta a Fiú. – Figyeljetek rá! Az ilyeneket hívják filozófusnak,

– Végül is – mondta Spicer mérgesen – szólásszabadság van ebben a bandában, vagy nem? Akik leléptek, nem bírták bevenni, hogy egy kölyök vezesse a boltot.

A Fiú az ágyon ült, Spicert nézte, keze vizes nadrágja zsebében. Megborzongott.

– Mindig is elleneztem a gyilkosságot – mondta Spicer. – Nem titok. Mire jó a bosszú? Érzelgős dolog.

– Nyavalygós, beszari alak – mondta a Fiú. Spicer a szoba közepére ment. – Ide hallgas, Pinkie – mondta. – Legyen eszed. – Aztán a többiekhez fordult: – Legyen eszetek.

– Van abban valami, amit mond – szólalt meg hirtelen Cubitt. – Ezt a mostanit szerencsésen megúsztuk. Nem érdemes fölhívni magunkra a figyelmet. Egy időre hagyjuk békében Brewert meg Tate-et.

A Fiú fölállt. Néhány morzsa nedves öltönyéhez tapadt. – Mehetünk, Dallow? – kérdezte.

– Ahogy gondolod, Pinkie – válaszolta Dallow, és úgy vigyorgott, mint egy barátságos nagy kutya.

– Hova mentek, Pinkie? – kérdezte Spicer.

– Meglátogatom Brewert.

Cubitt azt mondta: – Úgy viselkedsz, mintha tavaly öltük volna meg Hale-t és nem a múlt héten. Óvatosnak kell lennünk.

– Az már egy lezárt ügy – mondta a Fiú. – Tudjátok, mi az ítélet. Természetes halál – mondta, és nézte a haldokló vihart.

– Megfeledkezel arról a lányról a Snow vendéglőben. Mindannyiunkat akasztófára juttathat.

– Én gondoskodom arról a lányról. Nem fog beszélni.

– Elveszed, ugye? – kérdezte Cubitt. Dallow fölnyerített.

A Fiú kivette a zsebéből a kezét, ökle szinte elfehéredett, olyan erősen szorította össze: – Ki mondta, hogy elveszem?

– Spicer – válaszolta Cubitt.

Spicer elhátrált a Fiútól. Azt mondta: – Figyelj, Pinkie. Én csak azt mondtam, hogy akkor biztonságban lehetnénk tőle. A feleség nem tanúskodhat...

– Nem kell ahhoz nekem elvenni egy hülye libát, hogy biztonságban lehessünk tőle. De felőled hogyan legyünk biztonságban, Spicer? – Fogai közül kibukkant a nyelve, és megnyalta száraz, kicserepesedett ajkait. – A kés esetleg segíthet...

– Csak vicc volt – mondta Cubitt. – Nem kell olyan komolyan venni. Nincs semmi humorérzéked, Pinkie.

– Ez nektek vicces? – mondta a Fiú. – Hogy én... elvegyem azt az olcsó kis lotyót? Hahaha! – károgta. – Majd igyekszem tanulni. Na, gyerünk, Dallow.

– Várjatok reggelig – mondta Cubitt. – Várjatok, amíg a többiek közül megjönnek néhányan.

– Te is berezeltél?

– Ezt te sem gondolod komolyan, Pinkie. Csak arról van szó, hogy óvatosnak kell lennünk.

– Te velem tartasz, Dallow? – kérdezte a Fiú.

– Én mindig veled vagyok, Pinkie.

– Hát akkor indulunk – mondta a Fiú. Odament a mosdóhoz, és kinyitott egy kis fülkét, ahol az éjjeliedény állt. Benyúlt az éjjeliedény mögé, és előhúzott egy apró pengét, olyat, amilyennel a nők szokták leborotválni a szőrt, de az egyik éle tompa volt, és le volt ragasztva leukoplaszttal. Hüvelykujja hosszúra növesztett körme alá csíptette – ez volt az egyetlen körme, amelyet nem rágott le tövig –, és fölhúzta a kesztyűjét. Azt mondta: – Fél óra múlva itt vagyunk a dohánnyal – és már indultak is lefelé a lépcsőn. Ruhájának nedves hidege a bőrét is átjárta: egy lépéssel Dallow előtt ért ki az utcára, az arca eltorzult a hidegtől, s keskeny vállain borzongás futott át. A válla fölött hátraszólt Dallow-nak: – Brewerhez megyünk. Egy lecke elég lesz.

– Ahogy gondolod, Pinkie – mondta Dallow, s ott cammogott a Fiú mögött. Elállt az eső; apály volt, és a sekély tenger messze a parttól fodrozta a homokot. Egy óra valahol éjfélt ütött. Dallow hirtelen nevetni kezdett:

– Na, mi van, Dallow?

– Csak azon gondolkoztam – válaszolta Dallow –, hogy belevaló kis pasas vagy te, Pinkie. Kite-nak igaza volt, hogy bevett. Te aztán nem sokat vacakolsz, Pinkie.

– Rendes fickó vagy – mondta a Fiú, és előre bámult, arcát grimaszba torzította a borzongás. Elhaladtak a Cosmopolitan előtt, itt-ott még égtek a lámpák, s a tornyocskák kirajzolódtak a felhőjárta égen. A Snow vendéglőben valaki éppen akkor oltotta le a villanyt, amikor elmentek előtte. Befordultak az Old Steyne-re. Brewer a Lewes Roadon lakott, a villamos vonal mellett, majdnem a vasúti híd alatt.

– Már lefeküdt – mondta Dallow. Pinkie megnyomta a csengőt, és rajta tartotta az ujját a gombon. Alacsony, redőnyös üzletek sorakoztak az út mindkét oldalán; villamos ment el “Garázsmenet” felirattal, egy lélek sem volt rajta, csilingelve himbálódzott az üres utcán, a kalauz bóbiskolt az egyik ülésen, a tetején ragyogtak az esőcseppek. Pinkie nem vette le az ujját a csengőről.

– Vajon mér mondta Spicer, hogy megnősülök? – szólalt meg a Fiú.

– Csak azt gondolta, hogy az befogná a kislány száját – válaszolta Dallow.

– Nincsenek álmatlan éjszakáim a miatt a nő miatt – mondta a Fiú, és tovább nyomta a csengőt. Az emeleten kigyulladt a

villany, csikorogva kinyílt egy ablak, s egy hang kiszólt: – Ki az?

– Én vagyok – mondta a Fiú. – Pinkie.

– Mit akarsz? Gyere vissza reggel.

– Beszélni akarok veled, Brewer.

– Semmi olyan beszélnivalóm nincs veled, Pinkie, ami nem várhatna reggelig.

– Jobban tennéd, ha kinyitnád, Brewer. Ugye nem akarod, hogy idejöjjön az egész banda?

– Az asszony nagyon beteg, Pinkie. Nem akarok balhét. Most végre alszik. Már három napja nem aludt.

– Ettől majd fölébred – mondta a Fiú, és nyomta a csengőt. Egy lassú tehervonat haladt át a vasúti hídon, nyomában füst telepedett a Lewes Roadra.

– Hagyd abba, Pinkie, kinyitom.

Pinkie-t rázta a hideg, miközben várt, kesztyűs kezét nedves zsebében tartotta. Brewer kinyitotta az ajtót, zömök, idős férfi volt, koszos fehér pizsamát viselt. A legalsó gomb hiányzott, és a pizsamakabát kinyílott, felfedve nagy pocakját és mélyen ülő köldökét.

– Gyere be, Pinkie – mondta –, de csendesen. Az asszony rosszul van. Már agyonidegeskedtem magam.

– Ezért nem fizetted le még a pénzt, Brewer? – kérdezte a Fiú. Megvetéssel nézett végig a keskeny előszobán, az esernyőtartóvá átalakított ágyúlövedéken, a molyrágta szarvasfejen, melynek egyik agancsán keménykalap lógott, az acél rohamsisakon, amelybe páfrányt ültettek. Kite fölhajthatott volna valami jobb pénzforrást is. Brewernek épp hogy sikerült kitörnie az utcasarki és kocsmai fogadások világából. Pitiáner kis zugbuki volt. Semmi értelme nem lett volna tíz százaléknál többet lefölözni a fogadásaiból.

Brewer azt mondta: – Gyertek be, és helyezzétek kényelembe magatokat. Jó meleg van idebenn. Micsoda hideg éjszaka! – Üres, joviális modora volt, még így pizsamában is. Olyan volt, mint egy felirat a lóversenyfüzetben: “A Régi Iskola – Megbízhat Bill Brewerben.” Begyújtotta a gázmelegítőt, és fölkapcsolt egy bojtos szélű, vörös selyemernyős állólámpát. A fény megvilágított egy ezüstözött kekszesdobozt, egy bekeretezett esküvői fényképet. – Isztok egy korty whiskyt? – kérdezte Brewer.

– Tudod, hogy sose iszok – mondta a Fiú.

– De Ted biztosan kér – mondta Brewer.

– Szívesen innék egy kortyot – mondta Dallow. Elvigyorodott, és így szólt: – De még mennyire!

– A pénz miatt jöttünk, Brewer – mondta a Fiú. A fehér pizsamás férfi szódat spriccelt a poharába. Aztán elfordult, és a tálaló fölötti tükörből nézte Pinkie-t, míg találkozott a tekintetük. Azt mondta: – Aggódom, Pinkie. Mióta Kite-ot kicsinálták.

– És? – mondta a Fiú.

– Hát a következő a helyzet. Aszondom magamnak, ha Kite bandája arra sem képes, hogy megvédje... – Hirtelen elhallgatott, és fülelni kezdett. – Nem az asszony volt ez? – Az emeletről nagyon halkan köhögés hallatszott. Brewer azt mondta: – Fölébredt. Megyek, megnézem, mi van vele.

– Itt maradsz – mondta a Fiú. – Beszélj.

– Meg kell fordítanom.

– Ha befejeztük, majd fölmehetsz.

A köhögés olyan volt, mintha valaki egy motort próbált volna beindítani, mindhiába. Brewer kétségbeesetten azt mondta: – Legyen szíved. Az asszony nem fogja tudni, hova tűntem. Egy perc, és itt vagyok.

– Itt se tart az egész egy percnél tovább – mondta a Fiú. – Csak azt akarjuk, ami jár nekünk. Húsz fontot.

– Nincs itthon annyi. Esküszöm, hogy nincs.

– Akkor peched van. – A Fiú lehúzta jobb kezéről a kesztyűt.

– Hát a következő a helyzet, Pinkie. Már tegnap kifizettem. Colleoninak.

– Mi az úristen – mondta a Fiú –, hát Colleoninak mi köze van ehhez?

Brewer kétségbeesetten hadart, miközben félfüllel az emeletről leszűrődő köhögést figyelte. – Értsd meg, Pinkie. Nem tudok mind a kettőtöknek fizetni. Megpengéztek volna, ha nem fizetek Colleoninak.

– Brightonban van?

– A Cosmopolitanben lakik.

– És Tate? Tate is Colleoninak fizetett?

– Igen, Pinkie. Colleoni nagyban űzi az ipart. – Nagyban: úgy hangzott ez, mint egy vád, fölidézte a Fiúban a rézágyat Billy panziójában, a morzsákat a matracon.

– Azt hiszed, hogy nekem már befellegzett? – mondta a Fiú.

– Hallgass rám, Pinkie, és társulj Colleonival.

A Fiú hirtelen felrántotta a kezét, és pengés körmével végighasított Brewer arcán. Véres vágás tátongott a pofacsont mentén. – Ne – mondta Brewer –, ne

csináld – és a tálaló felé hátrált, kiborítva a kekszesdobozt. Azt mondta: – Védelem alatt állok. Jobb lesz, ha vigyázol. Védelem alatt állok.

Dallow újratöltette poharát Brewer whiskyjéből. A Fiú így szólt:

– Jól nézd meg ezt az embert. Védelem alatt áll.

Dallow töltött egy kis szódát.

– Akarsz még egyet? – kérdezte a Fiú. – Ezt azért kaptad, hogy lásd, kinek a védelme alatt állsz.

– Nem tudok mind a kettőtöknek fizetni, Pinkie. Az isten szerelmére, menj innen!

– A húsz fontért jöttünk, Brewer.

– Colleoni ki fog nyírni engem ezért, Pinkie.

– Ne aggódj. Mi megvédünk.

Az emeleten tovább köhögött az asszony, aztán elhaló sírás hallatszott, mint mikor egy gyerek álmában felsír. – Engem hív – mondta Brewer.

– A húsz fontot.

– Nem itt tartom a pénzem. Mindjárt hozom.

– Menj vele, Dallow – mondta a Fiú. – Én itt megvárlak – és leült egy egyenes támlájú faragott ebédlőszékre, és kifelé bámult – nézte a sivár utcát, a járdán sorakozó kukákat, a vasúti híd irdatlan árnyékát. Mozdulatlanul ült, ősöreg szürke szemei semmit sem árultak el.

Nagyban, Colleoni nagyban csinálja – tudta, hogy nincs egy lélek sem a bandában, akiben megbízhatna, kivéve talán Dallow-t. De ez nem számított. Ha senkiben sem bízol, nem követsz el hibát. Egy macska óvatosan kerülgette az egyik kukát a járdán, hirtelen megállt, lekuporodott, és a szürkületben achátszemeivel a Fiút bámulta. Egyikük sem mozdult: sem a Fiú, sem a macska, csak figyelték egymást, míg Dallow vissza nem tért.

– Megvan a pénz, Pinkie – mondta Dallow. A Fiú megfordult, és rávigyorgott Dallow-ra; hirtelen görcsbe rándult az arca: kétszer hevesen tüsszentett. A fejük fölött abbamaradt a köhögés. – Ezt a látogatást nem fogja egykönnyen elfelejteni – mondta Dallow. Aztán gondoskodóan hozzátette: – Innod kéne egy korty whiskyt, Pinkie. Megfáztál.

– Semmi bajom – mondta a Fiú. Fölállt. – Azt hiszem, nem búcsúzkodunk el a háziaktól.

A Fiú ment elöl, ahogy az üres utca közepén lépdeltek, a villamossínek között. Hirtelen azt kérdezte: – Szerinted is befellegzett nekem, Dallow?

– Neked? – kérdezte Dallow. – De hát szinte még neki se kezdtél. – Egy darabig némán mentek, az esőcsatornákból víz csöpögött a járdára. Aztán Dallow megszólalt:

– Colleoni miatt aggódsz?

– Nem aggódom.

Dallow hirtelen azt mondta: – Többet érsz te, mint egy tucat Colleoni. A Cosmopolitan szálló! – kiáltott fel és kiköpött.

– Kite arra gondolt, hogy rászáll az automatákra is. Aztán jól ráfizetett. Most Colleoni azt hiszi, hogy szabad a vásár. Terjeszkedni akar.

– Tanulnia kellett volna Hale példájából.

– Hale természetes halállal halt meg.

Dallow fölnevetett. – Magyarázd ezt Spicernek. – Befordultak a Royal Albionnál, és ismét előttük volt a tenger. Dagály volt. A víz mozgása, a hullámzás, a sötétség. Hirtelen a Fiú a mellette lépkedő Dallow-ra emelte a tekintetét – megbízhatott Dallow-ban –, és a csúf, összetört arcból diadal, bajtársiasság, fensőbbség sugárzott felé. Úgy érezte magát, mint egy gyenge fizikumú, de ravasz iskolás fiú, akinek sikerült elnyernie az iskola legerősebb diákjának feltétlen hűségét. – Te anyaszomorító – mondta, és belecsípett Dallow karjába. Majdnem érzelem volt ebben a mozdulatban.

Billy panziójában még égett egy lámpa, és Spicer várt rájuk az előtérben.

– Történt valami? – kérdezte izgatottan. Sápadt arcát pattanások borították a szája és az orra körül.

– Na, mit gondolsz? – mondta a Fiú, és elindult az emeletre. – Elhoztuk a pénzt.

Spicer utánament a hálószobába. – Kerestek telefonon, rögtön miután elmentél.

– Kicsoda?

– Egy Rose nevű lány.

A Fiú az ágy szélén ült, kifűzte a cipőjét. – Mit akart? – kérdezte.

– Azt mondta, amíg veled volt, valaki érdeklődött utána az üzletben.

A Fiú szótlanul ült, kezében a cipőjével. – Pinkie – kérdezte Spicer –, ez *az* a lány volt? A lány Snow vendéglőjéből?

– Hát persze hogy az.

– Én vettem föl a telefont, Pinkie.

– Megismerte a hangodat?

– Honnan tudjam, Pinkie?

– És ki érdeklődött utána?

– Nem tudta megmondani. Aszonta, szóljak neked, mert te tudni akarod. Pinkie, és mi van, ha a zsaruk voltak?

– A zsaruknak nincs annyi eszük – mondta Pinkie. – Talán Colleoni emberei voltak, akik most keresik a haverjukat, Fredet. – Levette a másik cipőjét is. – Nem kell berezelni, Spicer.

– Egy nő volt, Pinkie.

– Én nem izgatom magam. Fred természetes halállal halt meg. Ez volt az ítélet. Nyugodtan felejtsd el az egészet. Van más, amin törjük a fejünket. – Az ágy alá tette a cipőit, egyiket a másik mellé, levetette a zakóját, és az ágy rézgombjára akasztotta, levette a nadrágját, és ingben és alsónadrágban végigdőlt az ágyon. – Arra gondoltam, Spicer, elmehetnél egy kicsit nyaralni. Rémesen nézel ki. Nem szeretném, ha bárki is így látna. – Lehunyta a szemét. – Szépen elmész, Spicer, és lazítasz egy kicsit.

– Ha az a lány egyszer rájön, ki tette oda azt a kártyát...

– Sose jön rá. Oltsd le a lámpát, és menj.

A villany kialudt, és a hold odakint kigyúlt, mint egy lámpa, fénye megcsúszott a ferde háztetőkön, felhők árnyékát vetette a homokdűnékre, bevilágította a Whitehawk Bottom feletti lóversenypálya üres fehér lelátóit – olyanok voltak, mint Stonehenge kőoszlopai –, rásütött a Boulogne felől közelgő dagályra, amely megtört a Palace Móló cölöpjein. Megvilágította a mosdót, az éjjeliedény fülkéjének nyitott ajtaját, az ágy rézgombjait.

2

A Fiú az ágyon feküdt. A mosdón álló csésze kávé már kihűlt, és az ágy tele volt morzsával. A Fiú megnyalt egy tintaceruzát, lila foltok maradtak a szája szegletén, ezt írta: “Hivatkozva korábbi levelemre”, és így fejezte be: “P. Brown, a Bukmékerek Védnökségének titkára...” A “Mr. J. Tate”-nek címzett boríték is a mosdón hevert, sarkán kávéfolt éktelenkedett. Amikor befejezte az írást, visszaejtette a fejét a párnára, és behunyta a szemét. Azonnal elaludt: mint mikor becsukódik a blende, mint mikor lejárt az expozíciós idő. Nem voltak álmai. Az alvás számára szigorúan funkcionális volt. Amikor Dallow kinyitotta az ajtót, azonnal felébredt. – Na? – kérdezte, és mozdulatlanul feküdt, tetőtől talpig felöltözve, a morzsák között.

– Leveled van, Pinkie. Judy hozta föl.

A Fiú átvette a levelet. Dallow azt mondta: – Elegáns levél, Pinkie. Szagold meg.

A Fiú az orrához emelte a mályvaszínű borítékot. Olyan szaga volt, mint a szájszag elleni kasucukorkának. Azt mondta: – Nem tudsz leszállni arról a ribancról? Ha Billy tudná...

– Vajon ki írhat ilyen elegáns levelet, Pinkie?

– Colleoni. Beszélni akar velem. Azt akarja, menjek el hozzá a Cosmopolitanbe.

– A Cosmopolitanbe – ismételte Dallow undorodva. – Te persze nem mész?

– Dehogynem.

– Az nem olyan hely, ahol te jól éreznéd magad.

– Elegáns – mondta a Fiú –, mint a levélpapírja. Rengeteg pénzbe kerül. Azt hiszi, megijeszthet vele.

– Talán jobb, ha leszállunk Tate-ről.

– Vidd le ezt a zakót Billyhez. Mondd meg neki, hogy gyorsan tisztítsa át és vasalja ki. Te meg pucold ki ezt a cipőt. – A lábával kirugdosta a cipőket az ágy alól, és felült. – Azt hiszi, majd ő nevethet rajtunk. – A mosdó fölötti tükörben láthatta magát, de tekintete hamar elkalandozott a látványról, a sima, borotvát még nem látott arcról, a pihés állról, az öreg szempárról: nem érdekelte, amit látott. Túlontúl büszke volt ahhoz, hogy törődjön a külsőségekkel.

Így aztán később egészen fesztelenül várakozott Colleonira az óriási hallban, a káprázatos csillárok alatt; percenként túraautózáshoz öltözött fiatalemberek érkeztek apró, erősen kifestett nőcskék társaságában, akik úgy csilingeltek, mint a drága kristálypoharak, mikor hozzájuk érnek, ugyanakkor olyan élesek és szívósak voltak, mint a pléh. Senkire se néztek, csak végigviharzottak a hallon, mint ahogyan a versenyautóikon végigviharzottak a Brighton Roadon, s végül az Amerikai Bár magas bárszékein kötöttek ki. Egy testes asszony lépett ki a liftből platinaróka bundában, és a Fiúra bámult, aztán visszaszállt a liftbe, és súlyosan megindult fölfelé. Egy filigrán kis zsidó nő rosszindulatúan elfintorodott a Fiú láttán, aztán egy másik filigrán kis zsidó nővel egy pamlagon ülve jól kitárgyalta a dolgot. Mr. Colleoni hatalmas süppedős szőnyegen jött keresztül a XVI. Lajos írószobából, lábujjhegyen lépdelt lakktopánkáiban.

Apró kis zsidó ember volt, formás kerek pocakkal; szürke duplasoros mellényt viselt, a szeme csillogott, mint a mazsola. Ritkás őszülő haja volt. A pamlagon csivitelő kis szukák elhallgattak, amint elhaladt mellettük – koncentráltak. Colleoni egészen halkan csilingelt, ahogy ment; ez volt az egyetlen hang.

– Ön akart találkozni velem? – szólt Colleoni.

– Ön akart találkozni velem – válaszolta a Fiú. – Megkaptam a levelét.

– Hát hogyne – mondta Mr. Colleoni, és a kezével zavart mozdulatot tett. – Csak nem ön Mr. P. Brown? – Aztán magyarázkodni kezdett: – Sokkal idősebbnek hittem.

– Beszélni akart velem – mondta a Fiú.

A kis mazsola szemek fölmérték a Fiút: a felgőzölt zakót és a keskeny vállakat, az olcsó fekete cipőt. – Azt gondoltam, Mr. Kite...

– Kite halott – mondta a Fiú. – Hisz tudja jól.

– Még nem értesültem róla – mondta Colleoni. – Természetesen akkor egész más a helyzet.

– Velem is beszélhet – mondta a Fiú –, ugyanúgy, mint Kite-tal.

Colleoni mosolygott. – Nem hiszem, hogy szükséges volna – mondta.

– Pedig jobban tenné – mondta a Fiú. Vidám kacaj és jégkockák csilingelése szállt az Amerikai Bár felől. Egyenruhás inas jött ki a XVI. Lajos írószobából, és azt kiáltozta: “Sir Joseph Montagu, Sir Joseph Montagu”, és aztán bement a Pompadour Boudoirba.

A nedvességfolt, melyet Billy vasalója kifelejtett a Fiú szivarzsebe fölött, lassan megszáradt a Cosmopolitan forró levegőjében.

Mr. Colleoni kinyújtotta a kezét, és megpaskolta a Fiú karját. – Na, jöjjön velem – mondta. Ő ment elöl, lakkcipőjében lábujjhegyen tipegett el a pamlag mellett, ahol a kis zsidó nők sutyorogtak, egy kis asztal mellett, ahol egy férfi épp így szólt a vele szemben ülő öregemberhez, aki csukott szemmel ült jeges teája fölött: “Megmondtam neki, tízezer a felső határ.” Mr. Colleoni hátranézett a válla fölött, és szelíden azt mondta: – Nem olyan már itt a kiszolgálás, mint hajdanában.

Benézett a XVI. Lajos írószobába. Egy mályvaszínbe öltözött hölgy a napszakhoz nem igazán illő tiarával a hajában épp levelet írt egy halom kínai stílusú berendezési tárgy közepén. Mr. Colleoni visszahúzódott. – Valami olyan helyre megyünk, ahol nyugodtan tudunk beszélgetni – mondta, és ismét

keresztültipegett a hallon. Az öregember már kinyitotta a szemét, és az ujjával ellenőrizte teáját. Mr. Colleoni az aranyozott rácsozatú lift felé tartott. – A tizenötösbe – mondta. Mint az angyalok, úgy emelkedtek a béke régióiba.

– Parancsol szivart? – kérdezte Colleoni.

– Nem dohányzom – felelte a Fiú.

A vidámság utolsó sikkantásai szálltak feléjük az Amerikai Bárból, s a Pompadour Boudoirból visszatérő inas szájából még hallották az utolsó szótagot: "Gu", mielőtt az ajtók becsukódtak, s ők kiléptek a párnázott, hangszigetelt folyosóra. Mr. Colleoni megállt, és rágyújtott egy szivarra.

– Hadd nézzem meg azt az öngyújtót – mondta a Fiú.

Mr. Colleoni apró ravasz szemei kifejezéstelenül csillogtak a rejtett világítás mindent elárasztó fényében. Odanyújtotta az öngyújtót. A Fiú megfordította, és megnézte rajta a fémjelzést. – Valódi arany – mondta.

– Szeretem a finom dolgokat – mondta Colleoni, és kinyitott egy ajtót. – Foglaljon helyet. – A karosszékek, a pompás vörös bársonykanapék, melyeket arany és ezüstszállal hímzett koronák díszítettek, a széles, tengerre néző ablakok s a kovácsoltvas balkonok felé fordítva álltak.

– Megkínálhatom egy itallal?

– Sose iszom – felelte a Fiú.

– Szóval – mondta Colleoni – ki küldte?

– Senki se küldött.

– Úgy értettem, ki vezeti a bandát, ha Kite halott?

– Én vezetem – mondta a Fiú.

Mr. Colleoni udvariasan elfojtott egy mosolyt, miközben hüvelykujja körmét ütögette az öngyújtóval.

– Mi történt Kite-tal?

– Maga is ismeri a történetet – mondta a Fiú. Nézte a napóleoni koronákat, az ezüsthímzést. – Maga biztos nem akarja tudni a részleteket. Az egész nem történt volna meg, ha nem tesznek nekünk keresztbe. Egy firkász azt hitte, át tud ejteni bennünket.

– Miféle firkász?

– El kellene olvasnia a vizsgálati jegyzőkönyvet – mondta a Fiú, s az ablakon keresztül az ég halvány ívén sodródó néhány könnyű felhőt bámulta.

Mr. Colleoni a hamut nézte szivarján, több mint egy centi hosszú volt már; karosszékébe süppedten ült, és elégedetten vetette keresztbe kövérkés combjait.

– Nem akarok Kite-ról társalogni – mondta a Fiú. – Tilosba tévedt.

– Ezt úgy érti – mondta Colleoni –, hogy önt nem érdeklik az automaták?

– Ezt úgy értem – mondta a Fiú –, hogy nem egészséges dolog más területén vadászni.

Könnyű pézsmaillat lengett át a szobán a Mr. Colleoni szivarzsebéből kikandikáló díszzsebkendő felöl.

– Magának volna szüksége védelemre – mondta a Fiú.

– Nem kell nekem több védelem, mint ami már van – mondta Colleoni. Behunyta a szemét; kellemesen érezte magát; az óriási gazdag hotel körülölelte; otthon volt. A Fiú a szék szélén ült, mert nem hitt abban, hogy üzleti tárgyalások közben lazíthat az ember; ő tűnt idegennek ebben a szobában, nem Mr. Colleoni.

– Csak az idejét vesztegeti, gyermekem – szólalt meg Colleoni. – Ön nem tud ártani nekem. – Halkan nevetett. – De ha munkát akar, csak forduljon hozzám. Szeretem, ha valaki rámenős. Még azt is megkockáztatom, hogy tudnék helyet találni az ön számára. A világnak szüksége van az energikus fiatalemberekre. – A szivart tartó kéz széles mozdulatai szinte feltérképezték a világot, ahogyan Mr. Colleoni elképzelte: sok kis elektromos óra, melyek mind greenwichi idő szerint járnak, gombok egy kapcsolótáblán, pazar lakosztály az első emeleten, a számlák mind rendben, az ügynököktől befutottak a jelentések, ezüst, evőeszközök, üvegnemű.

– Majd a lóversenypályán találkozunk – mondta a Fiú.

– Aligha – mondta Colleoni. – Nem voltam lóversenyen, lássuk csak, legalább húsz éve. – Egyetlen olyan pont sincs, ezt sugallta a mozdulat, amivel arany öngyújtóját babrálgatta, ahol világaik érintkeztek volna; a Cosmopolitanben töltött hétvégének, az íróasztalán fekvő hordozható diktafonnak az égvilágon semmi köze nem volt Kite borotvával átmetszett torkához a vasútállomáson, az ég felé lendülő szutykos kézhez, amely a lelátóról jelt ad a bukinak, a hőséghez, a nézőtér felett szállongó porhoz, a palackozott sör szagához.

– Én csak egy üzletember vagyok – magyarázta kedvesen Mr. Colleoni. – Nekem nem kell ott lennem a versenyeken. És bármit is tesz az embereimmel, az engem nem érint. Kettő közülük most is épp kórházban van. Nem számít. A legkörültekintőbb ápolásban részesülnek. Virágok, szőlő, minden... megengedhetem magamnak. Nem kell, hogy fájjon

a fejem. Üzletember vagyok – folytatta Mr. Colleoni közlékenyen és jókedvűen. – Maga tetszik nekem, ígéretes fiatalembernek látszik. Ezért beszélek most úgy, mintha az apja volnék. Nem tud kárt tenni egy olyan üzletben, mint az enyém.

– De kárt tehetnék magában – mondta a Fiú.

– Nem volna kifizetődő. Ezúttal nem lehetne hamis alibiket összehozni. Épp az ön tanúi volnának a legjobban beijedve. Én üzletember vagyok. – A mazsola szemek hunyorogtak a rézsútosan beszűrődő napsugaraktól, melyek egy virágokkal teli vázára vetődtek, aztán befúródtak a süppedő szőnyegbe.

– Harmadik Napóleon szokott megszállni ebben a szobában hajdan – mondta Mr. Colleoni –, és Eugénie.

– Az ki volt?

– Ó – mondta Mr. Colleoni bizonytalanul –, csak egy külföldi nőcske. – Leszakított egy szál virágot, és a gomblyukába tűzte, s most mintha kicsit közönségesen csillantak volna meg az apró fekete gombszemek, a háremtulajdonos tekintete.

– Na, én megyek – mondta a Fiú. Felállt, és az ajtó felé tartott.

– Ugye ért engem? – mondta Mr. Colleoni, anélkül, hogy megmoccant volna; vigyázott, hogy mozdulatlan kezében füstölgő szivarjáról le ne essen a már meglehetősen hosszú hamu. – Brewer panaszkodott. A jövőben ön tartózkodni fog az ilyen akcióktól. És Tate... Tate-et meg hagyják békében.

Öreg szemita arca kevés érzelmet árult el. Kicsit barátságos volt, kicsit mulatott is a dolgon; de hirtelen, ahogy ott ült a pazar viktoriánus lakosztályban, arany öngyújtójával a zsebében, cigarettatárcájával az ölében, úgy nézett ki, mint aki az egész világot birtokolja, mármint az egész látható világot; a pénztárgépeket, a rendőröket és a prostituáltakat, a parlamentet és a törvényeket, melyek kimondják, hogy “ez a Jó, és ez a Rossz”.

– Mindent világosan értek – mondta a Fiú. – Az a véleménye, hogy a mi bandánk túl kicsi magának.

– Nagyon sok ember dolgozik nekem – mondta Colleoni.

A Fiú becsukta maga mögött az ajtót; kioldódott az egyik cipőfűzője, és a padlót verdeste; az óriási hall szinte teljesen üres volt: egy golfnadrágos férfi egy lányra várt. A látható világ teljes egészében Mr. Colleonié volt. A Fiú mellkasa tájékán a hely, melyet nem ért a vasaló, még mindig kicsit nedves volt.

Egy kéz érintette meg a Fiú karját. Körülnézett, és felismerte a keménykalapos férfit. Tartózkodóan biccentett. – Napot.

– Billy panziójában mondták – szólalt meg a férfi –, hogy idejöttél.

A Fiú szíve egy pillanatra kihagyott: talán először életében eszébe jutott, hogy a törvény szavára akár föl is akaszthatják, kivihetik a temetőbe, belerakhatják egy gödörbe, meszes földet dobhatnak rá, véget vethetnek a szép reményeknek.

– Engem keres?

– Igen.

Arra gondolt: Rose, a lány, valaki kérdezősködött. Járni kezdett az agya: eszébe jutott, ahogy a lány rajtakapta, amint kezével az asztal alatt kotorászott, kutatott valami után. Unottan elvigyorodott, és azt mondta: – Hát nem küldtek értem éppen díszkíséretet.

– Megkérhetlek, hogy velem gyere az őrszobába?

– Van magánál letartóztatási parancs?

– Csak Brewer tett panaszt, hogy megverted. Szép kis nyomot hagytál az arcán, az már biztos.

A Fiú fölnevetett. – Még hogy én? Breweren? Egy ujjal se nyúlnék hozzá.

– Hát akkor elkísérnél a felügyelőhöz?

– Természetesen.

Kiértek a sétányra. Egy utcai fényképész a közeledtükre levette gépéről a lencsevédőt. A Fiú eltakarta a kezével az arcát, és továbbment. – Le kéne állítani ezeket a dolgokat – mondta. – Szép is volna, ha képeslapot árulnának rólunk a mólón, maga meg én, útban az őrszoba felé.

– Egyszer egy gyilkost is elfogtak a városban egy ilyen pillanatkép segítségével.

– Olvastam róla – mondta a Fiú, és hallgatásba burkolózott. Ez Colleoni műve, gondolta, meg akarja mutatni nekünk: ő biztatta föl Brewert.

– Azt mondják, Brewer felesége elég rossz bőrben van – jegyezte meg a detektív halkan.

– Igazán? – mondta a Fiú. – Nem tudtam.

– Már kész is az alibid, gondolom.

– Honnan tudjam? Nem tudhatom, mit mondott, mikor vertem meg. Az embernek nem lehet alibije a nap minden percére.

– Dörzsölt fickó vagy te – mondta a detektív –, de emiatt nem kell begyulladni. Nincs gáz. A felügyelő csak el akar beszélgetni veled.

Átmentek az ügyeletes szobán. Fáradt, korosodó arcú férfi ült az íróasztalnál. – Üljön le, Brownmondta. Kinyitott egy cigarettásdobozt, és a Fiú elé tolta.

– Nem dohányzom – mondta a Fiú. Leült, és feszülten figyelte a felügyelőt. – Nem fog vádat emelni ellenem?

– Nincs feljelentés – mondta a felügyelő. – Brewer meggondolta magát. – Egy pillanatra elhallgatott. Fáradtabbnak tűnt, mint valaha. Azt mondta: – Egyszer végre egyenesen akarok beszélni magával. Sokkal többet tudunk egymásról, mint amennyit bevallunk. Én nem avatkozom a Brewer meg a maga ügyébe: sokkal fontosabb dolgom is van annál, mint hogy megakadályozzam, hogy maga meg Brewer – vitatkozzanak. De maga éppen olyan jól tudja, mint én, hogy Brewer nem jönne ide panaszt tenni, ha nem biztatták volna föl rá.

– Látom, vannak elképzelései – mondta a Fiú.

– Ha nem biztatta volna föl valaki, aki nem fél a maga bandájától.

– Nem sok minden kerüli el a zsaruk figyelmét – mondta a Fiú gúnyos grimasszal.

– A versenyek a jövő héten kezdődnek, és én nem akarom, hogy kitörjön a bandák közti nyílt háborúskodás Brightonban. Én nem bánom, ha szép csendben megpengézitek egymást, én nem féltem a ti nyavalyás irhátokat, de ha két banda igazán összecsap, akkor olyanoknak is bajuk eshet, akik számíthatnak.

– Kikre gondol? – kérdezte a Fiú.

– A rendes, ártatlan emberekre. A szegény emberekre, akik csak azért jönnek, hogy egy shillinget tegyenek a nyerőre. A kishivatalnokokra, takarítónőkre, kubikosokra. Olyan emberekre, akik még egy levegőt se szívnának szívesen veled – vagy Colleonival.

– Mire céloz? – kérdezte a Fiú.

– Hát ide hallgass. Nem vagy te elég nagy fiú ehhez a munkához. Nem vagy elég erős ahhoz, hogy Colleonival szembeszállj. Ha kitör a balhé, könyörtelenül lecsapok mindkettőtökre, de akkor Colleoni lesz az, akinek lesz alibije. Senki se lesz hajlandó arra, hogy fal alibit adjon neked Colleonival szemben. Fogadd meg a tanácsomat. Tűnj el Brightonból.

– Hát ez szép – mondta a Fiú. – Egy zsaru, aki besegít Colleoninak.

– Ez magánjellegű és nem hivatalos beszélgetés – mondta a felügyelő. – Éppen emberséges próbálok lenni hozzád most az egyszer. Nem érdekel, ha megpengéznek, vagy ha Colleonit megpengézik, de azt nem tűröm, hogy ártatlan emberek szenvedjenek.

– Azt hiszi, hogy nekem már befellegzett? – kérdezte a Fiú. Zavartan elvigyorodott, és elfordította a tekintetét; a hirdetményekkel teletűzdelt falat bámulta. Ebtartási engedélyek. Vízbefúlt. Természetellenesen puffadt halott arc bámult rá a falról. Kócos haj. Sebhely a száj szélén. – Gondolja, hogy Colleoni majd jobban fenntartja a rendet? – El tudta olvasni az aláírást: "Egy nikkelezett óra, szürke mellény és nadrág, kék csíkos ing, pamutalsó."

– Tehát?

– Értékes tanács – mondta a Fiú, és rávigyorgott a politúros asztalra, a doboz cigarettára, a kristály papírnehezékre. – Végig kell gondolnom. Fiatal vagyok még ahhoz, hogy visszavonuljak.

– De szerintem ahhoz is túl fiatal vagy, hogy bandavezér legyél.

– Szóval Brewer nem tesz feljelentést?

– Nem. Nem mintha félne, de lebeszéltem róla. Végre kertelés nélkül akartam beszélni veled.

– Hát – mondta a Fiú és felállt –, talán még majd találkozunk; talán nem. – Újra elvigyorodott, ahogy átment az ügyeletes szobán, de tüzelt az arca. Méreg keringett az ereiben, bár mosolygott, és türtőztette magát. Megsértették. Majd ő megmutatja a világnak. Azt hiszik, hogy azért, mert csak tizenhét éves... megrándultak keskeny vállai, amikor arra gondolt, hogy már ölt, és hogy ezek a nagyokos zsaruk nem voltak elég okosak ahhoz, hogy rájöjjenek. Saját dicsőségének felhőiben járt: gyermekségét a pokol lengte körül. Kész volt, hogy újra öljön.

HARMADIK RÉSZ

1

Ida Arnold felült az ágyon panzióbeli szobájában. Egy pillanatra nem tudta, hol van. Hasogatott a feje a Sherryben átmulatott éjszaka után. Lassan minden újra az eszébe jutott, miközben nézte a nehéz kancsót a padlón, a lavór szürke vizet, amelyben tegnap kutyafuttában megmosdott, a rikító rózsaszín virágokat a tapétán, az esküvői fényképet a falon – eszébe jutott Phil Corkery, ahogy ott topogott az ajtó előtt, bátortalan csókokat nyomott a szájára, aztán imbolyogva elment, mintha nem is remélhetne többet, végig a sétányon, s közben lassan visszahúzódott a tenger. Körülnézett a szobában: a reggeli fényben nem nézett ki olyan jól, mint amikor kivette, de "otthonos", gondolta elégedetten, "ezt szeretem".

Ragyogott a nap; Brighton a legszebb arcát mutatta. A szobája előtti folyosó roszogott a homoktól, érezte a cipője talpán, ahogy ment le a lépcsőn; a hallban volt egy vödör, két ásó, s az ajtó mellett, barométer helyett, hosszú szál hínár lógott. Jó néhány pár fürdőpapucs hevert a földön, s az ebédlőből egy kisgyerek nyafogása hallatszott; szakadatlanul ezt hajtogatta: "Nem akarok homokozni. Moziba akarok menni. Nem akarok homokozni."

Egykor találkoznia kell Phil Corkeryval a Snow vendéglőben. Azelőtt még sok tennivalója volt; takarékosan kellett bánnia a pénzzel, nehogy túl sok menjen el Guinnessre. Nem volt olcsó Brightonban az élet, és úgy döntött, nem fogad el pénzt Corkerytől – érzékeny lelkiismerete, elvei voltak, csak akkor fogadott el pénzt, ha adott is érte cserébe valamit. A megoldás a Fekete Fiú volt, legelőször ezt kellett elintéznie, hogy még jó kurzust kapjon: a háborús kiadásokra; sietve Kemp Town felé vette az útját, hogy felkeresse az egyetlen bukit, akit ismert: a jó öreg Jim Tate-et, "Becsületes Jimet" a félkoronás lelátóról.

A buki nagy hangon üdvözölte az asszonyt, amint az belépett az irodába. – Itt van a mi Idánk. Üljön le, Mrs. Turner – mondta, eltévesztve Ida nevét. Egy doboz Gold Flake-et csúsztatott felé az asztalon. – Pipáljon rá. – Tate mindenben egy számmal nagyobb volt a normálisnál. A hangja, húsz év

bukiskodás után a versenyeken, mindig túl hangos volt és rekedt. Az a fajta ember volt, akit a távcső másik végén keresztül kellett nézni ahhoz, hogy el lehessen hinni neki, tényleg az az egészséges, stramm fickó, akinek mutatja magát. De közelről látszottak a vastag kék erek bal halántékán, a pénz-pók szőtte vörös háló a szemgolyóin.

– Nos, Mrs. Turner, kedves Ida, mi nyerte meg a tetszését?

– A Fekete Fiú – mondta Ida.

– A Fekete Fiú – ismételte Tate. – Tíz az egyhez áll.

– Tizenkettő az egyhez.

– Azóta esett a kurzus. A héten nagy pénzt tett valaki a Fekete Fiúra. Még tíz az egyhez se kapna senki mástól, csak öreg barátjától.

– Na jó – mondta Ida. – Megteszem huszonöt fonttal. S nem Turner a nevem. Hanem Arnold.

– Huszonöt font. Szép kis summa ez magától, Mrs. Hogyishívják. – Megnyalta a hüvelykujját, és számolni kezdte a pénzt. Aztán hirtelen megállt, s mozdulatlanul ült az asztalnál, mint egy nagy varangyos béka, figyelt. Sokféle zaj szűrődött be a nyitott ablakon át, a kövezeten kopogó cipők zaja, hangok, távoli zene, harangozás, a Csatorna szüntelen suttogása. Meg se moccant, ült, kezében a maradék bankjegyekkel. Feszültnek látszott. Megszólalt a telefon. Hagyta csengeni pár pillanatig, véreres szemei Idát figyelték; aztán fölemelte a kagylót. – Halló. Jim Tate beszél. – Régimódi telefon volt. A kagylót a füléhez szorította, és hang nélkül ült, miközben egy fojtott hang zümmögött a telefonban, mint egy méhecske.

Fél kezével a kagylót a füléhez szorítva, Jim Tate összekotorta a pénzt, és kitöltött egy szelvényt. Rekedten mondta: – Rendben van, Mr. Colleoni. Úgy lesz, Mr. Colleoni – és lecsapta a kagylót.

– Fekete Kutyát írt – mondta Ida.

Tate fölnézett. Beletelt egypár pillanatba, míg fölfogta. – Fekete Kutya- mondta, és elnevette magát, rekedten és tompán. – Mi járhatott az eszemben? Nahát, Fekete Kutya.

– Az Bajt jelent – mondta Ida. – A pápák szoktak ilyenekre bukkanni az ágyuk alatt.

– Hát- vakkantotta Tate erőltetett kedélyességgel –, mindig van valami, ami miatt fő az ember feje. – A telefon ismét megcsörrent. Jim Tate olyan képet vágott, mintha attól félne, esetleg megharaphatja a telefon.

– Látom, nagyon elfoglalt – mondta Ida. – Én már megyek is.

Amikor kilépett az utcára, körülnézett, hátha meglátja, mi okozta Tate zavarát; de nem volt ott semmi: csak a nyüzsgő Brighton egy csodaszép napon.

Ida betért egy kocsmába, és ivott egy pohár portóit. A bor csúszott, édes volt, melengető, fűszeres. Ivott még egyet. – Ki az a Mr. Colleoni? – kérdezte a csapost.

– Nem tudja, kicsoda Colleoni?

– Nemrég hallottam róla először.

A csapos azt mondta: – Ő vette át Kite üzletét.

– Ki az a Kite?

– Talán ki *volt* az a Kite? Tudja, akit kicsináltak a St. Pancras állomáson.

– Nem hallottam róla.

– Nem hiszem, hogy szándékosan csinálták – mondta a csapos. – Csak meg akarták pengézni, de az egyik borotva megcsúszhatott.

– Igyon valamit.

– Kösz. Akkor iszom egy gint.

– Egészségére.

– Egészségére.

– Semmit sem hallottam erről – mondta Ida. A csapos válla fölött az órára pillantott: egyig semmi dolga; mi lenne, ha inna még egy pohárkával, és elpletykálna egy kicsit. – Adjon nekem még egy portóit. És mikor történt mindez?

– Ó, hát még pünkösd előtt. – A pünkösd szóra Ida mindig felfigyelt: nagyon sok mindent jelentett a számára, egy szutykos tízshillingest, a női mosdóhoz vezető fehér lépcsőket, Tragédiát, csupa nagybetűvel. – És mi van Kite társaival? – kérdezte.

– Semmi esélyük most, hogy Kite halott. Nincs, aki vezesse a bandát. Egy tizenhét éves kölyöknek ugrálnak. Mit tehet egy ilyen kölyök Colleoni ellen? – Áthajolt a pulton, és úgy suttogta: – Tegnap éjszaka összevagdosta Brewert.

– Kicsoda? Colleoni?

– Nem, a kölyök.

– Nem tudom, ki az a Brewer – mondta Ida –, de úgy látom, mozgalmas itt az élet.

– Azt várja meg, míg a versenyek elkezdődnek – mondta a férfi. – Akkor milyen mozgalmas lesz itt. Colleoni monopóliumot akar. Nézzen csak gyorsan ki az ablakon, ott van!

Ida az ablakhoz ment, kinézett, de most sem látott mást, mint a jól ismert Brightont; még Fred halála napján is ugyanezt látta: két egymásba karoló strandruhás lányt, a

Rottingdeanbe menő buszokat, egy újságárust, egy nőt bevásárlókosárral a karján, egy fiút kopottas öltönyben, egy kirándulóhajót, ahogy eltávolodik a mólótól, amely hosszan, csillogón, áttetszőn feküdt a napfényben, mint egy rák. Azt mondta: – Nem látok senkit.

– Már elment.

– Ki? Colleoni?

– Nem, a kölyök.

– Ja – mondta Ida –, az a fiú – és visszament a pulthoz; kiitta a borát.

– Hát van miért fájjon a feje.

– Egy gyereknek nem volna szabad ilyen dolgokba belekeveredni – mondta Ida. – Ha én lennék az anyja, jól elkalapálnám érte. – Ezekkel a szavakkal le is akarta zárni a témát, s épp azon volt, hogy figyelmét elfordítsa a fiúról, tudatát, mint valami hatalmas acél kotrógépet, elmozdítsa tengelye körül, amikor hirtelen eszébe jutott: egy arc, melyet Fred válla fölött látott egy kocsmában, egy darabokra törő pohár csörömpölése – "Ez az úr majd kifizeti" –, pazar memóriája volt. – Találkozott ezzel a Kolley Kibberrel? – kérdezte.

– Nem volt hozzá szerencsém – válaszolta a csapos.

– Elég furcsa volt, ahogy meghalt. Biztos sok mindent beszélnek a dologról.

– Semmi pletykát nem hallottam róla – mondta a csapos. – Nem volt brightoni. Senki sem ismerte mifelénk. Idegen volt.

Idegen; ez a szó semmit nem jelentett Idának: nem volt olyan hely a világon, ahol idegennek érezte volna magát. Körkörös mozdulatokkal lötykölte poharában az olcsó portói üledékét, és csak úgy a levegőhöz intézve szavait, megjegyezte: – Jó élet ez. – Semmi sem volt, amivel ne érzett volna valami rokonságot: a csapos háta mögötti reklám tükörben saját arca villant vissza rá; a strandoló lányok nevetgélve vágtak át a sétányon; a Boulogne felé tartó gőzösről egy gongütés hallatszott – jó élet volt ez. Csak a sötétség, melyben a fiú mozgott, amikor eljött Billy panziójából, vagy amikor visszament oda, csak ez volt Ida számára idegen: nem érzett szánalmat olyasmi iránt, amit nem értett, így szólt: – Mennem kell.

Még nem volt egy óra, de bizonyos dolgokat meg akart tudni, mielőtt Mr. Corkery megérkezik. Rögtön megszólította az első pincérnőt, akit meglátott: – Maga a szerencsés nyertes?

– Nem tudok róla – válaszolta a pincérnő fagyosan.

– Úgy értem, az, aki megtalálta a névjegyet, Kolley Kibber névjegyét.

– Nem, az ő volt – mondta a pincérnő megvetően, és púderezett hegyes állával a lány felé bökött.

Ida átült a másik asztalhoz. – Még egy barátom is jön. Megvárom, de addig megpróbálok választani. Jó a krumplis vagdalt?

– Finomnak néz ki.

– Szép barnára sült a teteje?

– Mint az álom.

– Hogy hívják, kedves?

– Rose.

– Csak nem maga volt az a szerencsés – mondta Ida –, aki megtalálta a névjegyet?

– *Ők* mondták ezt önnek? – kérdezte Rose. – Nem tudják megbocsátani nekem. Úgy gondolják, nem szabadott volna, hogy ilyen szerencsém legyen, rögtön a második napon.

– A második napján? Hát ez *tényleg* szerencse. Nem fogja egyhamar elfelejteni azt a napot.

– Hát nem – mondta Rose. – Mindig emlékezni fogok rá.

– Nem akarom feltartani magát.

– Á, dehogy. Olyan jó egy kicsit beszélgetni. Ha egy kicsit úgy tenne, mint aki rendel. Senki mást nem kell kiszolgálnom, és már majd összerogyok ezekkel a tálcákkal.

– Nem szereti a munkáját?

– Jaj – mondta Rose gyorsan –, nem ezt akartam mondani. Nagyon jó munka. A világ minden kincséért se szeretnék mást. Nem dolgoznék szállodába vagy a Chessmanbe, még ha a dupláját fizetnék, akkor se. Itt olyan elegáns – mondta Rose, és végignézett a zöldre festett asztalok, a sárga nárciszok, a papírszalvéták és szószos üvegek sivatagán.

– Idevalósi?

– Mindig itt éltem, egész életemben – mondta Rose –, a Nelson Place-en. Nagyon kedvező hely ez nekem, mert szállást is kapok. Csak hárman vagyunk a szobámba, és két tükrünk is van.

– Hány éves?

Rose hálásan áthajolt az asztalon. – Tizenhat – mondta. – De nekik nem ezt mondtam. Tizenhetet mondtam. Ha tudnák, azt mondanák, hogy túl fiatal vagyok. Akkor elküldenének – és hosszan tétovázott, mielőtt kimondta a rémisztő szót – haza.

– Biztos nagyon örült – mondta Ida –, amikor megtalálta azt a névjegyet.

– Nagyon.

– Kaphatnék egy pohár barna sört, kedves?

– Át kell küldenünk érte – mondta Rose. – Ha ideadja a pénzt...

Ida kinyitotta pénztárcáját. – Gondolom, sose felejti el azt a kis fickót.

– Hát nem is volt olyan... – kezdte Rose, aztán hirtelen elhallgatott, és kinézett a Snow vendéglő ablakán, a mólót nézte, túl a sétányon.

– Nem is volt olyan milyen? – kérdezte Ida. – Mit akart mondani?

– Nem emlékszem – felelte Rose.

– Épp azt kérdeztem, hogy el fogja-e valaha felejteni azt a kis fickót.

– Kiment a fejemből – mondta Rose. – Hozom az italt. Ilyen drága volna egy pohár barna sör? – kérdezte, és fölvette a két egyshillingest.

– Az egyik a magáé, kedves – mondta Ida. – Kíváncsi vagyok. Nem tehetek róla. Ilyen a természetem. Mesélje el nekem, hogy nézett ki.

– Nem tudom. Nem emlékszem. Nagyon rossz az arcmemóriám.

– Hát persze hogy nincsen, ugye, kedves, különben megszólította volna. Biztos látta a fényképét az újságban.

– Tudom. Sajnos, semmi érzékem hozzá. – Ott állt, sápadtan és eltökélten, zihált, és bűntudatot érzett.

– És akkor tíz fontot nyert volna és nem tíz shillinget.

– Hozom az italát.

– Talán mégis inkább várok. Az úr, aki meghívott ebédre, fizessen inkább ő. – Ida összeszedte a shillingeket, és Rose a szemével követte, ahogy beteszi a pénzt a táskájába. – Aki nem pazarol, nem fog szűkösködni – mondta Ida gyengéden, és jól az emlékezetébe véste a csontos arc minden részletét, a nagy szájat, a távol ülő szemeket, a sápadt bőrt és az éretlen testet; aztán hirtelen harsány és vidám volt megint: – Phil Corkery, Phil Corcery! – kiáltotta és integetett.

Phil Corkery sportzakót viselt jelvénnyel és kemény nyakú inget. Ügy nézett ki, mint aki feltáplálásra szorul, mintha olyan szenvedélyek emésztenék, melyeket soha nem volt bátorsága beteljesíteni.

– Föl a fejjel, Phil. Mit kérsz?

– Sültet és vesét – mondta Mr. Corkery komoran. – Kisasszony, italt is rendelnénk.

– Át kell küldenünk érte.

– Nos, akkor kérünk két nagy üveg Guinnesst – mondta Mr. Corkery.

Amikor Rose visszajött, Ida bemutatta Mr. Corkerynak: – Ez az a szerencsés lány, aki megtalálta a névjegyet.

Rose hátrálni próbált, de Ida visszatartotta fekete pamutblúzának ujjánál fogva. – Sokat evett az a fickó? – kérdezte.

– Semmire nem emlékszem – mondta Rose –, tényleg nem. – Arcuk kicsit kipirult a meleg nyári naptól, olyanok voltak, mint egy veszélyt jelző plakát.

– Úgy nézett ki – mondta Ida –, mint aki meghalni készül?

– Honnan tudjam?

– Gondolom, beszélt vele.

– Nem beszéltem vele. Sietnem kellett. Csak hoztam neki egy üveg Basst meg egy virslis zsömlét, aztán soha többet nem láttam. – Kiszabadította ingujját Ida kezéből, és elsietett.

– Nem tudsz belőle sokat kiszedni – mondta Mr. Corkery.

– Dehogynem – mondta Ida –, többet, mint reméltem.

– Miért, valami nincs rendben?

– Az nincs rendben, amit ez a lány mondott.

– Hát nem sokat mondott.

– Épp eleget. Mindig is éreztem, hogy valami bűzlik. Tudod, az a férfi azt mondta nekem a taxiban, hogy a halálán van, s egy pillanatra el is hittem neki: egészen meg is voltam ijedve, amíg el nem mondta, hogy csak kitalálta az egészet.

– De hiszen *tényleg* a halálán volt.

– Azt nem úgy értette. Bízom az ösztöneimben.

– Különben is – mondta Mr. Corkery – ott a bizonyíték, hogy természetes halállal halt meg. Nem látok semmi okot az aggodalomra. Olyan szép nap ez a mai, Ida. Szálljunk föl a *Brighton Belle*-re, és beszéljük meg ott a dolgot. A tengeren nincs záróra. Végül is, ha megölte magát, az csak rá tartozik.

– Ha megölte magát – mondta Ida –, akkor biztos belehajszolták. Hallottam, amit a lány mondott, és tudom, nem ő hagyta itt a névjegyet.

– Uramisten! – mondta Mr. Corkery. – Hova gondolsz? Nem volna szabad ilyeneket beszélni. Veszélyes. – Idegesen nyelt egyet, és ádámcsutkája föl-le mozgott vékony nyakán a bőr alatt.

– Persze hogy veszélyes – mondta Ida, és a sovány, tizenhat éves testet nézte, ahogy félve oson el mellettük fekete pamutruhájában, s hallotta a bizonytalan kézzel tartott tálcán összekoccanó poharak csilingelését –, de más kérdés, hogy kire nézve.

– Menjünk a napra – mondta Mr. Corkery. – Itt bent nincs valami meleg. – Nem volt rajta trikó és nyakkendő; kicsit borzongott krikettingében és a sportzakóban.

– Gondolkoznom kell – ismételte Ida.

– Nem szabad belekeverednem semmibe, Ida. Senkid se volt az a férfi.

– Senkinek se volt senkije, épp ez a baj – mondta Ida. Leásott tudata legmélyére, az emlékek, ösztönök, remények tartományába, s a felszínre hozta az egyetlen filozófiai tételt, amely az életét irányíto tta. – Szeretem a fair playt – mondta. Rögtön jobban érezte magát, amint kimondta ezt, és hátborzongatóan könnyű szívvel hozzátette: – Szemet szemért, Phil. Segítesz nekem?

Az ádámcsutka megmozdult. A forgóajtón léghuzat áradt be, melyben nyoma sem volt a nap melegének, s Mr. Corkery csontos mellkasán érezte a hideget. Azt mondta: – Nem tudom, honnan támadt ez az ötleted, Ida, de én a törvényes rend oldalán állok. Segítek neked. – Saját merészsége a fejébe szállt. Kezét az asszony térdére tette. – Bármit megtennék érted, Ida.

– Egyetlen teendőnk van azután, amit ez a lány mondott nekem – mondta Ida.

– És mi volna az?

– A rendőrségre kell mennünk.

*

Ida beviharzott a rendőrségre, ránevetett erre, barátságosan intett annak. Soha életében nem látta ezeket az embereket. Vidám volt és eltökélt, s Phil Corkeryt vonszolta maga után.

– A felügyelővel akarok beszélni – mondta az ügyeletes őrmesternek.

– Épp el van foglalva, hölgyem; milyen ügyben keresi?

– Tudok várni – mondta Ida, és helyet foglalt a rendőrköpenyek között. – Ülj le te is, Phil. – Harsány magabiztossággal mosolygott a férfiakra. – A kocsmák csak hatkor nyitnak – mondta. – Philnek és nekem semmi dolgunk addig.

– Milyen ügyben keresi, hölgyem?

– Öngyilkosság – mondta Ida. – Itt történik a maguk orra előtt, és azt mondják rá, hogy természetes halál.

Az őrmester rámeredt, és Ida rámeredt az őrmesterre. Az asszony nagy tiszta szemei (egy kis ital hébe-hóba nem látszott meg ezen a szempáron) nem árultak el semmit, nem adtak ki titkokat. Bajtársiasság, jó kedély, vidámság takarták, mint vasredőny a kirakatot. Csak találgatni lehetett, milyen árucikkek rejteznek odabenn: megbízható régimódi fémjelzett árucikkek, igazság, szemet szemért, törvényes rend,

halálbüntetés, egy kis mulatság olykor, semmi hitványság, semmi gyanús ügy, semmi, ami miatt szégyenkezni kellene, semmi titokzatos.

– Maga viccel velem – mondta az őrmester.

– Ezúttal nem, kedves őrmester.

Az őrmester kiment egy ajtón, becsukta maga mögött, és Ida elterpeszkedett a padon, kényelmesen elhelyezkedett. – Kicsit fülledt itt a levegő, fiúk – mondta. – Mi lenne, ha kinyitnánk még egy ablakot – és a fiúk engedelmesen kinyitottak egy ablakot.

Az őrmester az ajtóból szólította. – Most bemehet – mondta.

– Gyere, Phil – mondta Ida, és magával vonszolta a férfit a bútorlakk és halenyv szagú apró, zsúfolt irodába.

– Tehát – mondta a felügyelő – egy öngyilkosságról akart velem beszélni, Mrs...? – Megpróbált a telefon és egy jegyzőkönyv mögé rejteni egy doboz gyümölcsös drazsét.

– Arnold, Ida Arnold. Gondoltam, talán ez a maga asztala, felügyelő úr – mondta maró gúnnyal.

– Ez itt a férje?

– Nem. Az úr egy barátom. Csak azt akartam, hogy legyen velem egy tanú.

– S ki miatt aggódik, Mrs. Arnold?

– Hale-nek hívják, Fred Hale-nek. Illetve Charles Hale-nek.

– Mindent tudunk Hale-ről, Mrs. Arnold. Teljesen természetes halállal halt meg.

– Hát nem – mondta Ida –, egyáltalán nem tudnak mindent. Például nem tudják, hogy velem volt, két órával azelőtt, hogy megtalálták.

– S nem volt ott a vizsgálatkor?

– Csak akkor tudtam meg, hogy róla van szó, amikor láttam a képét az újságban.

– S miért gondolja, hogy valami nincs rendben?

– Hát ide figyeljen – mondta Ida. – Velem volt, és valamitől meg volt rémülve. A Palace Mólón voltunk. Kezet akartam mosni és meg akartam fésülködni, de ő nem akarta, hogy egyedül hagyjam. Csak öt percet voltam távol, de ezalatt eltűnt. Vajon hova ment? Maguk azt állítják, hogy elment ebédelni a Snow vendéglőbe, aztán végigment a Sétányon egészen a szélfogóig Hove-ban. Maguk valószínűleg azt gondolják, hogy csak lerázott engem, de nem Fred volt – úgy értem, nem Hale –, aki a Snow-ban ebédelt, és otthagyta azt a névjegyet. Épp most beszéltem a pincérnővel. Hale nem

szerette a Bass-sört – meg nem itta volna a Basst, pedig az az ember, aki a Snow-ban járt, ivott egy üveggel.

– Ez nem jelent semmit – mondta a felügyelő. – Meleg nap volt. Rosszul is érezte magát. Elfáradhatott a rengeteg dologban, amit csinálnia kellett. Nem lennék meglepve, ha csalt volna, és valaki mást küldött volna a Snow-ba.

– Az a lány nem akar beszélni róla. Tud valamit, de nem akarja elmondani.

– Erre könnyen adhatok magyarázatot, Mrs. Arnold. Az a férfi biztosan azzal a feltétellel hagyta ott a kártyát, hogy a lány hallgat.

– Nem erről van szó. A lány meg van ijedve. Valaki ráijesztett. Talán ugyanaz az ember, aki belehajszolta Fredet... És ez még nem minden.

– Sajnálom, Mrs. Arnold. Csak vesztegeti az idejét, ha ennyit foglalkozik evvel az üggyel. Megvolt már a boncolás. A vizsgálat minden kétséget kizáróan megállapította, hogy a halál természetes okból következett be. Rossz volt a szíve. A betegség orvosi neve myocarditis. Én úgy mondanám, hogy hőség, tömeg és megerőltetés – na meg egy gyenge szív.

– Láthatnám a jelentést?

– Meglehetősen rendhagyó kérés.

– A barátja voltam – mondta Ida csöndesen. – Szeretnék megbizonyosodni.

– Hát, hogy megnyugtassam, ez egyszer kivételt teszek. Éppen itt van az asztalomon.

Ida figyelmesen elolvasta. – Ez az orvos – mondta – érti a dolgát?

– A legjobb.

– Minden nagyon világos, nem? – mondta Ida. Újra elölről kezdte az olvasást. – Igaz, ami igaz, alaposan belemennek a részletekbe. Akkor se tudnék többet róla, ha a felesége lettem volna. Vakbélműtét nyoma, szám feletti emlőbimbók, bármit is jelentsen ez, szelek bántották, ez velem is megesik ünnepnapokon. Szinte tiszteletlen, nem? Neki biztos nem tetszett volna. – Fesztelen szívélyességgel elmélkedett a jelentésen. – Visszerek. Szegény jó Fred. És mi ez itt a májáról?

– Csak túl sokat ivott.

– Nem lennék meglepve. Szegény Fred. Szóval körömbenövése volt a lábán. Nem szép, hogy ezt is elmondják róla.

– Jó barátja volt?

– Csak aznap ismertük meg egymást. De megkedveltem. Igazi úriember volt. Ha nem lettem volna kicsit becsípve, ez soha nem történt volna meg. – Mélyet sóhajtott. – Ha velem marad, nem érte volna baj.

– Befejezte az olvasást, Mrs. Arnold?

– Ennek a maguk orvosának, úgy látszik, mindenre kiterjedt a figyelme. Felszíni sérülések, bármit is jelentsen ez, a karokon. Erről mi a véleménye, felügyelő?

– Semmi az égvilágon. Az ünnepi tömeg, semmi egyéb. A lökdösődés.

– Na, ne vicceljen – mondta Ida –, ne vicceljen velem. – Dühbe gurult. – Ezt nem mondhatja komolyan. Járt már maga ünnepnap az utcán? Hol talál ilyen lökdösődő tömeget? Brighton azért elég nagy. Nem egy szűk lift. Én itt voltam. Tudom.

A felügyelő makacsul azt mondta:

– Képzelődik, Mrs. Arnold.

– Tehát a rendőrség nem tesz semmit. Azt a lányt se hallgatják ki a vendéglőből?

– Az ügyet lezártuk, Mrs. Arnold. És még ha öngyilkosság lett is volna, miért tépjünk föl régi sebeket?

– Valaki belehajszolta... talán nem is öngyilkosság volt... talán.

– Megmondtam, Mrs. Arnold, az ügyet lezártuk.

– Lehet, hogy maga így gondolja – mondta Ida. Fölállt; intett Philnek az állával. – De nincs lezárva. Egyáltalán nincs – mondta. – Még találkozunk. – Az ajtóból visszanézett az íróasztal mögött ülő korosodó férfira, és szinte megfenyegette könyörtelen vitalitásával. – Vagy lehet, hogy mégsem – mondta. – Magam is elboldogulok. Nem kell nekem a maguk rendőrsége. (A rendőrök zavartan tettek-vettek a külső szobában; valaki elnevette magát; valaki leejtett egy doboz cipőpasztát.) Vannak barátaim.

A barátai – mindenütt ott voltak a fényesen csillogó brightoni ég alatt. Az ő barátai engedelmesen elkísérték feleségüket a halashoz, cipelték a gyerekek vödreit a tengerparton, álldogáltak a kocsmák körül, és várták a nyitást, a mólón egy pennyért megnézték a kukucskálón az “Egy szerelmes éjszaká”-t. Idának csak hozzájuk kellett fordulni, mert Ida Arnold a jó oldalon állt. Vidám volt, egészséges, kicsit be tudott csípni, amikor velük iszogatott. Szerette jól érezni magát, nagy keblei őszinte érzékiséggel billegtek végig az Old Steyne-en, de csak rá kellett nézni ahhoz, hogy bárki lássa, meg lehet bízni benne. Nem pletykáit a feleségednek, másnap reggel nem beszélt olyasmiről, amit szerettél volna elfelejteni, őszinte volt, jólelkű, a dicső törvénytisztelő középosztályba tartozott, szórakozásai az ő szórakozásaik is voltak, babonái az ő babonáik (a kisasztal politúrját állandóan

felkarcoló spiritiszta írótábla és a váll mögé dobott só), annyi szeretet volt benne, mint bennük.

– Nőnek a kiadások – mondta Ida. – Sebaj. A verseny után minden rendben lesz.

– Van egy tipped? – kérdezte Mr. Corkery.

– Egyenesen a ló szájából vettem. Nem volna szabad ezt mondanom. Szegény Fred.

– Mondd el nekem is – kérte Mr. Corkery.

– Mindent a maga idejében- mondta Ida. – Légy jó fiú, és még minden megtörténhet.

– Csak nem gondolkozol még mindig azon? – érdeklődött Mr. Corkery. – Még azután is, hogy olvastad az orvosi jelentést?

– Sosem törődtem az orvosokkal.

– De miért?

– Ki kell derítenünk.

– De hogyan?

– Adj egy kis időt. Még bele se fogtam igazán.

A tenger, mint valami vidám legelő, fodrozódott az utca végében.

– A szemed színe – jegyezte meg Mr. Corkery elmélázva és nosztalgikusan, így szólt: – Nem mehetnénk... csak egy rövid időre a móló́ra, Ida?

– Igen – mondta Ida. – A móló. A Palace Mólóra megyünk, Phil – de amikor odaértek, nem ment át a kapun, hanem lecövekelt az Akváriummal és a női vécével szemben, mint egy zsibárus. – Erről a pontról kezdem el – mondta. – Itt várt rám, Phil – s nézte a sűrű forgalmat, túl a piros és zöld lámpákon, az ő csatamezején, szőtte terveit, csatarendbe állította ágyúit, miközben alig öt lépésre ott állt Spicer, s várta, hogy felvonuljon az ellenség. Ida derűlátását csak egy kis kétség zavarta. – Annak a lónak győznie kell, Phil – mondta. – Máskülönben nem tudok kitartani.

2

Spicer nyugtalan volt ezekben a napokban. Nem volt semmi dolga. Amikor megkezdődnek a versenyek, nem érzi majd ilyen rosszul magát, nem gondol majd annyit Hale-re. A halottkémi vizsgálat eredménye aggasztotta: “Természetes okokból bekövetkezett halál”, pedig a saját szemével látta,

hogy a Fiú... Valami bűzlött, valami nem stimmelt. Azt mondogatta magának, hogy kiállná egy rendőrségi kihallgatás próbáját, de ezt a bizonytalanságot, az ítélet adta hamis biztonságot nem tudta elviselni. Csapdát sejtett valahol, idegesen kószált a hosszú nyári napsütésben, és éberen figyelt: az őrszobát, a Helyet, ahol a Dolog megtörtént, még a Snow vendéglőt is útba ejtette őrjárata során. Meg akart bizonyosodni, hogy a zsaruk semmiben sem sántikálnak (minden civil ruhás detektívet ismert Brightonban), hogy senki sem kérdezősködik vagy ólálkodik ott, ahol semmi keresnivalója. Tudta, hogy csak az idegei játszanak vele. – Azonnal rendbe jövök, ha elkezdődnek a versenyek – mondogatta magának, mint az a nagybeteg ember, aki azzal hitegeti magát, hogy minden jóra fordul, ha rossz fogát kihúzzák.

Óvatosan közelítette meg a sétányt, Hove felől, az üveg szélfogó felől, ahol Hale-t lerakták, sápadt volt, szeme véreres, ujjai nikotintól sárgák. Spicernek tyúkszeme volt a bal lábán, és enyhén sántított, kicsit húzta rikító narancssárga cipőbe bújtatott lábát. A pattanások is kijöttek rajta, a szája körül, s ennek is Hale halála volt az oka. A félelem a gyomrára ment, és elborították a pattanások: ez mindig így volt nála.

Óvatosan átbicegett a másik oldalra, amikor a Snow közelébe ért: ez is a veszélyes helyek közé tartozott. A nap megcsillant a kirakat hatalmas üvegtábláin, és visszatükröződő sugarai úgy vetődtek Spicerre, mint valami reflektor fénycsóvái. Kicsit megizzadt, amikor elhaladt a vendéglő mellett. Egy hang azt mondta: – Akármi legyek, ha ez nem Spicey! – Spicer eddig a Snow vendéglőt figyelte a túloldalon, s nem vette észre a mellette álló alakot, aki a sétányt a kavicsos parttól elválasztó zöld korlátnak támaszkodott. Verejtékező arcát hirtelen a hang irányába fordította: – Mit csinálsz te itt, Crab?

– Jó újra itt lenni – mondta Crab; fiatal ember volt, szélesre tömött vállú, derékban svejfolt mályvaszín öltönyt viselt.

– Egyszer már kitettük innen a szűrödet, Crab. Aszittem, nem jössz vissza. Megváltoztál. – A fiatalembernek vörös volt a haja, kivéve a tövénél, kiegyenesített orrán heg húzódott. Valamikor zsidó volt, de a fodrász és a plasztikai sebész változtatott ezen. – Attól féltél, hogy kiszúrunk, ha nem változtatsz a fizimiskádon?

– Hogy én félnék tőletek, Spicey? Egy-két nap, és “uramnak” fogtok szólítani. Én vagyok Colleoni jobbkeze.

– Mindig is mondták, hogy balkezes – mondta Spicer. – Csak várj, amíg Pinkie megtudja, hogy itt vagy megint.

Crab nevetett. – Pinkie a rendőrségen van – mondta.

A rendőrségen: Spicernek leesett az álla, már ment is, narancssárga cipője csoszogott a kövezeten, megsajdult a tyúkszeme. Hallotta maga mögött Crab nevetését, döglött hal szaga csapta meg az orrát, beteg ember volt. A rendőrség; a rendőrség: olyan volt ez, mint egy tályog, mely az idegein át mérgezi. Amikor visszaért Billy panziójába, senkit sem talált ott. Felvonszolta magát a nyikorgó lépcsőn, el a korhadó korlát mellett, Pinkie szobájáig; az ajtó nyitva állt, üresség bámult rá a billenő tükörből; semmi üzenet, morzsák a padlón; mintha valakit hirtelen elvittek volna innen.

Spicer megállt a sublót mellett (a fa foltos volt az egyenetlenül felkent diópáctól), sehol egy odavetett sor, ami megnyugtatná, sehol egy figyelmeztetés. Körülnézett, tyúkszeme lüktetett, egész teste, az agya is sajgott belé, s aztán hirtelen megpillantotta saját arcát a tükörben: a tövénél már őszülő, vastag szálú fekete haj, az apró pattanások az arcán, a véreres szemek, mintha premier plánban látna egy arcot a moziban, s úgy tűnt neki, ilyen arca lehet egy spiclinek, egy olyan embernek, aki köp a zsaruknak.

Arrébb ment: morzsák ropogtak a talpa alatt; azt hajtogatta magában, hogy ő nem olyan ember, aki köp a zsaruknak: Pinkie, Cubitt és Dallow a haverjai voltak. Nem hagyná őket cserben – még akkor sem, ha végül is nem ő gyilkolt. Kezdettől fogva ellene volt; ő csak a névjegyeket rakta ki; csak *tudta.* A lépcső tetején állt, s lenézett a rozoga korlátra. Inkább megöli magát, de nem köp, suttogta az üres lépcsőfordulónak, mert tudta, hogy valójában nincs hozzá bátorsága. Inkább elmenekül; nosztalgiával gondolt Nottinghamre és egy kocsmára, amit ismert, a kocsmára, melyről egykor úgy tervezte, majd megveszi, ha megszedte magát. Nottingham jó hely volt, jó volt a levegője, nem ez a sós levegő, ami csípte cserepes ajkát, és a lányok is olyan kedvesek ott. Ha elszabadulhatna innen – de a többiek soha nem engednék el: túl sokat tudott túl sok mindenről. Most már életfogytiglan a banda tagja volt; lenézett a meredek lépcsőre, az apró

előszobára, a linóleumpadlóra, az ajtó mellett lógó régimódi telefonra.

Ahogy nézte, hirtelen csöngeni kezdett a telefon. Félelemmel teli gyanakvással meredt a készülékre. Több rossz hírt már nem bírt volna elviselni. Hova mehettek a többiek? Talán leléptek, itthagyták minden figyelmeztetés nélkül? Még Billy sem volt otthon. Égett szag terjengett, mintha bekapcsolva hagyta volna a vasalóját. A telefon meg csak csöngött. Csak hadd csörögjenek, gondolta Spicer. Majd megunják; mért én csináljak mindent ebben a rohadt bandában? Az meg csak csöngött tovább. Bárki volt is, nem adta föl egykönnyen. A lépcső tetejéről undorodva nézett a hangokat köpködő ebonitdobozra, amely fölverte a ház csendjét. – Az a baj – mondta fennhangon, mintha a Pinkie-nek meg a többieknek szánt beszédét gyakorolná –, hogy túl öreg vagyok már ehhez a bulihoz. Nyugalomba kéne vonulnom. Nézzétek a hajam. Tiszta ősz, nem? Nyugalomba kéne vonulnom. – De az egyetlen válasz a telefon ütemes csengése volt.

– Mért nem tudja már valaki fölvenni ezt a rohadt berregőt? – üvöltötte le a lépcsőről, a mélységbe. – Hát mindent nekem kell csinálnom? – és látta magát, ahogy egy névjegyet ejt egy gyerek homokozóvödrébe, egy névjegyet csúsztat egy felfordított csónak alá, névjegyeket, melyek akasztófára juttathatták volna. Dühbe lovalta magát, hirtelen lerohant a lépcsőn, és felkapta a kagylót. – Tessék – üvöltötte –, tessék, mi a fenét akar?

– Billy panziójával beszélek? – mondta egy hang. Azonnal felismerte a hangot. Az a lány volt a Snow vendéglőből. Spicer ijedten eltartotta a kagylót és várt, és a fülhallgatóból vékonyka babahang szűrődött ki: – Kérem szépen, én Pinkie-vel szeretnék beszélni. – Spicer úgy érezte, hogy a puszta hallgatás is leleplezi. Újra a füléhez emelte a kagylót, és a hang kétségbeesett izgatottsággal ismételte: – Billy panziójával beszélek?

A szájától távol tartva a kagylót, hangját elváltoztatva, durván és rekedten, Spicer így válaszolt: – Pinkie nincs itt. Mit akar?

– Beszélnem kell vele.

– Mondom, hogy nincs itt.

– Kivel beszélek? – kérdezte hirtelen a lány ijedt hangon.

– Ez az, amit én is szeretnék tudni. Ki maga?

– Pinkie barátja vagyok. Meg kell találnom. Sürgős.

– Nem tudok segíteni magának.

– Nagyon kérem, keresse meg Pinkie-t. Azt mondta, hogy azonnal szóljak, ha bárki... – A hang elhalt.

Spicer beleüvöltött a kagylóba: – Halló! Ott van még? Ha bárki micsinál? – Nem jött válasz. Füléhez szorította a hallgatót, és feszülten figyelt, de csak a vonal zümmögését hallotta. Rángatni kezdte a telefon kampóját: – Központ. Halló, halló. Központ – és hirtelen újra megszólalt a hang, mintha valaki visszaejtette volna egy lemezre a tűt. – Ott van még? Kérem szépen, ott van még?

– Hát persze hogy itt vagyok. Mit mondott magának Pinkie?

– Meg kell találnia Pinkie-t. Azt mondta, azonnal szóljak. Egy nő volt. Egy férfival volt itt.

– Hogy érti, hogy egy nő?

– Kérdezősködött – mondta a hang.

Spicer letette a kagylót; bármit is mondott még a lány, az bent rekedt a telefonban. Találja meg Pinkie-t? Mire jó az, ha megtalálja? A többiek már megtalálták. És Cubitt meg Dallow: egyszerűen leléptek, anélkül, hogy figyelmeztették volna. Ha köpne is, csak azt kapnák, amit megérdemelnek. De nem fog köpni. Nem spicli. A többiek azt gondolták róla, hogy gyáva. Biztos azt hiszik, hogy köpni fog. Még azt sem írják a javára, hogy... Az önsajnálat néhány könnycseppje préselődött ki a vén, kiszáradt könnycsatornákból.

Gondolkoznom kell, ismételgette magában, gondolkoznom kell. Kinyitotta a bejárati ajtót, és kiment az utcára. Még a kalapját sem vitte magával. A feje tetején ritkult a haja, a száraz és törékeny hajszálak alól kilátszott korpás fejbőre. Szaporázta a lépteit, s bár nem volt határozott úticélja, Brightonban minden út a tengerparti sétányra vezetett. Túl öreg vagyok már ehhez a bulihoz, ki kell szállnom, Nottingham; egyedül akarok lenni; a kőlépcsőkön lement a tengerpartra; ma minden korán bezárt, s a tengerre néző kis bódék a sétány alatt már nem voltak nyitva. Az aszfalt szélén ment, csoszogott a kavicsos parton. Nem fogok köpni, mondta ostobán a hullámzó tengernek, de nem én csináltam, és sosem akartam megölni Fredet. Aztán beért az árnyékba a móló alatt, ahol egy utcai fényképész lekapta olcsó fényképezőgépével és a kezébe nyomott egy darab papirost. Spicer észre sem vette. A vaspillérek átíveltek a nedves kavicsos part fölött, s Spicer feje fölé tartották a magasban a

kisautópályát, a céllövöldéket, a kukucskáló automatákat, a játékmodelleket, a “Jövendőmondó Robotembert”. Egy sirály repült egyenesen felé a pillérek között, mint egy katedrálisban rekedt riadt madár, aztán hirtelen irányt változtatott, és kirepült a sötét vas templomhajóból a napfénybe. Nem köpök, mondta Spicer, hacsak nem muszáj... Megbotlott egy ócska bakancsban, és a kövekbe kellett kapaszkodnia, hogy el ne essen: a köveket átitatta a tenger minden hidege, sohasem érte őket a nap melege itt, a pillérek alatt.

Aztán arra gondolt: az a nő honnan tudhat bármit is, és minek kérdezősködik? Én nem akartam, hogy megöljék Hale-t; nem volna fair, ha engem is elkapnának a többiekkel együtt; mondtam nekik, hogy ne csinálják. Kiért a napfényre, és felkapaszkodott a sétányra. Erre fognak jönni a zsaruk is, gondolta, ha tudnak valamit; mindig rekonstruálni szokták a bűnesetet. Lecövekelt a móló bejárata és a női vécé között. Nem volt sok ember: azonnal ki tudná szúrni a zsarukat, ha jönnének. Átellenben ott volt a Royal Albion, ellátott egészen az Old Steyne-ig a Promenádon; a Királyi Pavilon halványzöld kupolái ott lebegtek a fák poros koronája fölött; bárkit szemmel tudott tartani ezen az álmos, forró hétköznap délutánon, aki lement az Akvárium mögé, a fehér táncplacc mögé, a fedett árkádhoz, ahol a tenger és kőfal között sorakozó olcsó bódékban Brighton-nyalókát árultak.

3

A méreg ott bugyogott a Fiú ereiben. Megsértették. Meg kellett mutatnia valakinek, hogy – férfi. Dühösen bement a Snow-ba, fiatal volt, kopottas, és nem valami bizalomgerjesztő, és a pincérnők szinte egyszerre fordítottak neki hátat. Ott állt, asztalt keresett (a hely tömve volt), és senki sem figyelt rá. Mintha kételkedtek volna benne, hogy egyáltalán ki tudja fizetni, amit fogyaszt. Colleoni jutott eszébe, ahogy nesztelen léptekkel fel-alá járkál a hatalmas termekben, a hímzett koronával díszített székek között. Hirtelen hangosan felkiáltott: – Pincér! – s az arcába szaladt a vér. Körülötte az arcok ijedten összerándultak, aztán elsimultak, mint a víz. Mindenki másfelé nézett. Nem vettek róla tudomást. Hirtelen iszonyú fáradtság vett erőt rajta. Mintha sok mérföldön át utazott volna, csak azért, hogy most ne vegyenek róla tudomást.

Egy hang így szólt: – Nincs szabad asztal. – Még mindig annyira idegenek voltak egymás számára, hogy nem ismerte föl a hangot, míg az hozzá nem tette: – Pinkie. – Körülnézett, és ott állt Rose, ünneplőben, fején kopott fekete szalmakalappal, amely arcát olyanná tette, amilyen majd húsz év múlva lesz, a robot és a gyerekszülések után.

– Ki kell szolgálniuk – mondta a Fiú. – Mit gondolnak ezek magukról?

– Nincsen szabad asztal.

Most már mindenki őket nézte, rosszallással.

– Gyere ki az utcára. Pinkie.

– Mire csípted így ki magad?

– Ma délután szabad vagyok. Gyere ki.

Követte a lányt az utcára, aztán hirtelen megragadta a csuklóját, és a méreg kibuggyant az ajkán: – El bírnám törni a karodat.

– Mi rosszat tettem, Pinkie?

– Nincs asztal. Ezek nem akarnak engem kiszolgálni; nem vagyok nekik elég előkelő. De majd meglátják egy szép napon...

– Mit?

De a Fiú tudata roskadozott ambícióinak súlya alatt. Azt mondta: – Nem érdekes... majd megtanulják...

– Megkaptad az üzenetet, Pinkie?

– Milyen üzenetet?

– Fölhívtalak Billynél. Megmondtam annak a férfinak, hogy szóljon neked.

– Kinek mondtad meg?

– Nem tudom. – Aztán mellékesen hozzátette: – Azt hiszem, az a férfi volt, aki itthagyta a vendéglőben a névjegyet.

A Fiú újra megragadta a lány csuklóját.

– A férfi, aki a névjegyet hagyta, halott. Olvashattad – mondta. De a lány most nem ijedt meg. A Fiú túl barátságos volt az utóbbi időben. Rose figyelmen kívül hagyta a megjegyzését.

– Megtalált aztán? – kérdezte, és Pinkie azt gondolta: megint rá kell ijesztenem.

– Senki sem talált meg – mondta. Durván lökött egyet a lányon. – Gyere. Sétálunk egyet. Elviszlek szórakozni.

– Én hazaindultam.

– Nem mész haza. Velem jössz. Kell nekem egy kis testmozgás – mondta, és lenézett hegyes orrú cipőire, melyek sohasem tettek meg hosszabb utat, mint amilyen hosszú a parti sétány.

– Hova megyünk, Pinkie?

– Valahova – mondta Pinkie –, ki a városból. Ilyen napokon oda szoktak menni az emberek. – Egy pillanatra elgondolkozott, mi is van a városon kívül: a lóversenypálya, az már kint van; s amikor egy Peacehaven feliratú busz közeledett feléjük, leintette. – Na tessék – mondta –, az már kint van. Ott majd beszélgethetünk. Bizonyos dolgokat tisztáznunk kell.

– Azt hittem, sétálni fogunk.

– Ez a séta – mondta a Fiú durván, és fellökdöste a lányt a lépcsőn. – Zöldfülű vagy. Nem tudsz te semmit. Csak nem gondolod, hogy az emberek tényleg *sétálnak.* Különben is, mérföldekre van.

– Amikor azt mondják: menjünk sétálni, akkor buszra gondolnak?

– Vagy autóra. Autóval is elvihetnélek, de most a banda használja.

– Neked van autód?

– Nem győzném autó nélkül – mondta a Fiú, amint a busz felkapaszkodott Rottingdean mögött: vöröstéglás épületek egy fal mögött, hatalmas park, pazar gyepszőnyeg kellős közepén egy lány áll, hokiütővel a kezében, s valamit néz az égen. A Fiúban munkáló méreg visszahúzódott a megfelelő mirigyekbe: csodálták, és senki sem sértegette; de amikor ránézett a lányra, aki csodálta, a méreg ismét szétáradt benne. Azt mondta: – Vedd le azt a kalapot. Szörnyen nézel ki. – A lány engedelmeskedett: fénytelen barna haja rálapult koponyájára; a Fiú undorral nézte. S még azzal ugratták, hogy majd elveszi: ezt. Megsavanyodott szüzessége mögül figyelte a lányt, avval a tekintettel, amivel az ember egy olyan orvosságot néz, amiről tudja, hogy soha, de soha nem venné be; inkább meghal – vagy hagyja, hogy mások meghaljanak. Az út meszes pora szállongott az ablakok körül.

– Azt mondtad, hogy hívjalak fel – mondta Rose –, így aztán amikor...

– Ne itt – mondta a Fiú. – Várj, míg egyedül leszünk. – A sofőr feje mögött lassan már csak az égbolt volt látható: a kékségbe beúszott néhány fehér tollpihe; a dombok tetején jártak, s most fordultak keletre. A Fiú hegyes orrú cipőit szorosan egymás mellett nyugtatta a padlón, zsebre dugott kézzel ült, vékony cipőtalpán át érezte a motor dohogását.

– Csodálatos – mondta Rose – itt kint, a természetben, veled. – Apró, bádogtetős kátránypapír bungalók, mészkőbe vájt kertek masíroztak hátrafelé, a száraz virágágyasok mintha a domboldalba metszett szász szimbólumok lettek volna. Feliratok mindenütt: “Térjen be hozzánk”, “Mazawattee Tea”,

“Valódi régiségek”; s alattuk, sok száz láb mélységben, a sápadt-zöld tenger mosta Anglia sebhelyes, elnyűtt partjait. Peacehaven észrevétlenül beleolvadt a dombokba: a félkész utcák egy idő után füves ösvényekké változtak. Lesétáltak a bungalók között a szikla széléhez; egy lélek sem járt erre; az egyik házikónak be voltak törve az ablakai, egy másikon le voltak húzva a redőnyök, haláleset miatt. – Szédülök – mondta Rose –, ha lenézek. – Ma korán zártak az üzletek, már a kisbolt is becsukott; a szállodában záróra volt, és már nem lehetett italt kapni; rengeteg “Kiadó” tábla virított a mészkőbe vájt, hepehupás utcák mentén. A Fiú átnézett Rose válla fölött, és látta a sziklás meredélyt, a kavicsos partot a mélyben. – Úgy érzem, mindjárt leesek – mondta Rose, és elfordult a tengertől. A Fiú hagyta, hogy megforduljon; semmi értelme elhamarkodottan cselekedni; talán senki sem fogja kényszeríteni, hogy bevegye azt az orvosságot.

– Na, most mondd – mondta a Fiú –, ki kit hívott fel és miért?

– Én hívtalak fel *téged,* de te nem voltál otthon. És *ő* vette föl.

– *Ő?* – ismételte a Fiú.

– Az a férfi, aki otthagyta a névjegyet aznap, mikor te is bejöttél. Emlékszel, kerestél valamit. – Hát persze hogy emlékezett: az abrosz alatt kotorászó kézre, a buta ártatlan arcra, melyről azt remélte, hamar felejt majd. – Sok mindenre emlékszel – mondta, és még a gondolat is felbőszítette.

– Sose fogom elfelejteni azt a napot – mondta a lány hirtelen, és elhallgatott.

– De sok mindent el is felejtesz. Épp most mondtam, hogy nem azzal az emberrel beszéltél. Az az ember halott.

– Különben nem számít az egész – mondta a lány. – Ami számít, hogy valaki bejött és kérdezősködött.

– A névjegyről?

– Igen.

– Valami férfi?

– Egy nő. Egy nagydarab, nevetős nő. Hallanod kellett volna azt a nevetést. Mintha sose lett volna semmi gondja. Nem bíztam benne. Nem a mi fajtánk.

– A mi fajtánk – ismételte a Fiú, és összehúzott szemmel nézte a sekély ráncos vizet: taszította a gondolat, hogy lehet közös tulajdonságuk; aztán élesen azt mondta: – És mit akart?

– Mindent tudni akart. Hogy hogy nézett ki az az ember, aki otthagyta a kártyát.

– És te mit mondtál neki?

– Az égvilágon semmit, Pinkie.

A Fiú a silány fűbe fúrta cipője hegyes orrát, és belerúgott egy üres konzervesdobozba, ami csörömpölve legurult az ösvényen. – Én csak téged féltelek – mondta. – Nekem semmi közöm hozzá. Engem nem érint. De nem szeretném, ha olyan dolgokba keverednél, amik veszélyesek lehetnek. – A szeme sarkából rápillantott a lányra. – Nem látszol ijedtnek. Pedig komoly dolgokról beszélek neked.

– Hogy lennék ijedt, Pinkie, ha itt vagy velem?

A Fiú dühében körmeit a saját tenyerébe vájta. Ez a lány mindenre emlékszik, amit el kéne felejtenie, és mindent elfelejt, amire emlékeznie kellene... emlékeznie kellene a vitriolos üvegre. Akkor jól megrémisztette; de azóta túl barátságos a lányhoz: ez tényleg elhitte, hogy tetszik neki. Ez tehát a "járás", gondolta, és eszébe jutott Spicer tréfája. Nézte az egérszerű fejet, a csontos testet, a kopott ruhát, és önkéntelenül megborzongott: ezt a libát kell ágyba vinnie. "Szombat, gondolta, ma szombat van", s eszébe jutott otthoni szobájuk, szüleinek riasztó heti gyakorlatozása az ágyban, amit saját ágyából figyelt. Hát ez az, amit az embertől elvárnak, minden nő, akivel csak találkozik az ember, azonnal az ágyra gondol; felmeredt benne a szüzesség, mint a vágy. Eszerint ítélik meg az embert; nem az számít, hogy van-e merszed megölni valakit, vagy bandát vezetni, vagy kiállni Colleoni ellen. Azt mondta: – Nem maradunk itt tovább. Megyünk vissza.

– De hiszen csak most jöttünk – mondta a lány. – Hadd maradjunk még egy kicsit, Pinkie. Tetszik nekem itt – mondta.

– Nézhetted már eleget – mondta a Fiú. – *Csinálni* pedig semmit sem lehet itt. A kocsma már bezárt.

– Csak üldögélhetnénk. Különben is még várni kell a buszra. Furcsa vagy. Csak nem félsz valamitől?

A Fiú idegesen nevetett, és esetlenül leült a betörött ablakú házikó előtt. – Hogy én félek? Hát ez jó. – Nekidőlt az út menti töltésnek, mellénye kigombolva, vékony, kopott csíkos nyakkendője élesen elütött a mészkő fehérjétől.

– Jobb itt, mint hazamenni – mondta Rose.

– Hol laksz?

– Nelson Place. Tudod, hol van?

– Hallottam már róla – mondta a Fiú fölényesen, pedig olyan pontosan le tudta volna rajzolni a térképét, ide a porba, mint egy földmérő: az Üdvhadsereg tornyos-csipkés játék-erődjét a sarkon, saját otthonát az Éden kertvárosban, a házakat, melyek úgy néztek ki, mintha erős bombatámadás érte volna őket, a leszakadt esőcsatornákat, az üveg nélkül tátongó ablakokat, az egyik előkertben rozsdásodó vaságyat, a letarolt telkeket, ahol lebontották a házakat a kísérleti telep számára, amely sosem készült el.

Egymás mellett feküdtek a mészkő töltésen, földrajzi múltjuk közös volt, s a Fiú megvetésébe kis gyűlölet is vegyült. Már azt hitte, megmenekült, és most itt volt mellette az otthona: itt ült mellette, és követelődzött.

Rose hirtelen azt mondta: – *Az* a nő biztos sosem lakott ott.

– Kicsoda?

– Az a nő, aki kérdezősködött. Akinek sose volt gondja.

– Hát – mondta a Fiú –, nem születhettünk mindannyian a Nelson Place-en.

– Te nem ott születtél, vagy arrafelé?

– Hogy én? Természetesen nem. Hova gondolsz?

– Azt gondoltam, lehet, hogy te is ott születtél. Merthogy te is katolikus vagy. Nálunk a Nelson Place-en mindenki katolikus volt. És te is hiszel valamiben. Például a Pokolban. Arról a nőről meg rögtön láttam, hogy semmiben sem hisz. – És keserűen hozzátette: – Lerítt, hogy neki csupa mulatság a világ.

A Fiú visszautasított minden kapcsolatot a Nelson Place-szel: – Semmi közöm a valláshoz. A Pokol... az csak úgy ott van. Nem kell vele foglalkozni, míg meg nem hal az ember.

– Az ember hirtelen is meghalhat.

A Fiú behunyta a szemét a ragyogó üres égbolt alatt, s emlékezetéből ügyetlenül felszínre úsztak a szavak: – Emlékszel, mit szoktak mondani: “A kengyel és a föld között mi volt, amibe üt között?”

– A Kegyelem.

– Ez az: a Kegyelem.

– De azért szörnyű lenne – mondta a lány lassan –, ha nem adnának elég időt. – Fejét a mészkövön nyugtatva a Fiú felé fordította az arcát, és hozzátette, mintha csak tőle várna segítséget: – Mindig ezért imádkozom. Hogy ne hirtelen haljak meg. És te miért szoktál imádkozni?

– Én nem imádkozok soha – mondta a Fiú, pedig most is imádkozott, miközben kimondta ezeket a szavakat, fohászkodott valakihez vagy valamihez: hogy ne kelljen messzebbre mennie ebben a dologban a lánnyal, hogy ne kerüljön ismét kapcsolatba azzal a sivár, letarolt földdarabbal, mely mindkettejük otthona volna.

– Haragszol valami miatt? – kérdezte Rose.

– Mi férfiak néha szeretünk csöndben maradni – mondta a Fiú, és mereven feküdt a mészkő töltésen, nem adta ki magát. A csöndben egy zsalugátert csapkodott a szél, s a tenger selypegett; kiránduló szerelmespár: ezek voltak ők, és Colleoni fényűzésének, a Cosmopolitan koronás székeinek emléke most visszatért, és gúnyolni kezdte őt. A Fiú megszólalt: – Beszélj. Mondj már valamit.

– Csöndben akartál maradni – vágott vissza a lány hirtelen dühvel, ami meglepte a Fiút. Nem is gondolta, hogy Rose képes ilyesmire. – Ha nem felelek meg neked – mondta a lány –, akkor menj el. Nem én akartam idejönni. – Felült, és karjával átkulcsolta a térdét, az arca lángolt: sápadt bőrét megfestette a düh. – Ha nem vagyok elég előkelő hozzád meg a kocsidhoz...

– Ki mondta, hogy...?

– Nem vagyok én olyan buta. Azt hiszed, hogy nem látom, ahogy nézel? A kalapomat...

Hirtelen eszébe jutott, hogy akár föl is állhat a lány és otthagyhatja, visszamehet a vendéglőbe a titkával, hogy aztán elmondja az első embernek, aki kedvesen szól hozzá; ki kell engesztelni, hiszen együttjárnak, az elvárásoknak megfelelően kell viselkednie. Iszonyodva kinyújtotta a kezét; tenyere olyan volt a lány térdén, mint egy hideg varangyos béka. – Félreértettél – mondta –, aranyos lány vagy. Csak gondjaim vannak, ennyi az egész. Üzleti gondjaim. Te meg én – fájdalmasan nyelt egyet – teljesen összepasszolunk. – Látta, hogy a düh pírja eltűnik, látta a lány felé forduló arcán a vak vágyat arra, hogy becsapják, látta a várakozással teli ajkakat. Gyorsan a szájához emelte a lány kezét, és csókot nyomott az ujjaira; bármi jobb volt, mint az ajkak; a lány bőre durva volt és kicsit szappanízű.

– Ne haragudj, Pinkie. Olyan aranyos vagy hozzám – mondta.

A Fiú idegesen nevetett: – Te meg én – és akkor meghallotta a busz tülkölését, és olyan örömöt érzett, mint az ostromlottak a felszabadító seregek kürtje hallatán. – Már itt is van – mondta – a busz. Menjünk. Nem vonz engem a vidék. Városlakó vagyok. Te is. – Rose felállt, és

a Fiú egy pillanatra meglátta combjának bőrét a műselyem harisnya fölött, s a nemi vágy egy hulláma futott át rajta, mint valami rosszullét. Végül minden férfira ez vár: egy levegőtlen szoba, éberen alvó gyerekek, a szombat esti mozgolódás a másik ágyban. Hát tényleg nincs menekvés – sehol – senkinek? Ezért érdemes meggyilkolni az egész világot.

– Azért szép itt – mondta a lány, és nézte a "Kiadó" táblák közti poros ösvényeket, a Fiú pedig újra azon nevetett, hogy az emberek milyen szép neveket adtak annak a mocskos aktusnak: szerelem, szépség... Minden büszkesége, mint egy órarugó, egy gondolat köré tekeredett: hogy *őt* nem lehet becsapni, hogy *ő* nem fogja beadni a derekát a házasságnak és a gyerekeknek, ő ott fog kikötni, ahol most Colleoni van, vagy még magasabban... ő már mindent tud, a nemi aktus minden részletét megfigyelte már, őt nem lehet átverni kedveskedő szavakkal, nincs abban semmi, amin föl kéne izgulni, nem ad semmit, ami kárpótolna az elvesztettekért, de amikor Rose ismét felé fordult, csókra várva, mégis elfogta az a szörnyű érzés, hogy valamit nem tud. Szájával nem találta a lány száját, és visszahőkölt. Soha nem csókolt meg még senkit.

Rose azt mondta: – Ne haragudj. Hülye vagyok. Még sohasem... – hirtelen elhallgatott, és figyelte, amint egy sirály felröppen az egyik kopár kertből, aztán lebukik a sziklapart mögött, a tengerhez.

A Fiú a buszon egy szót sem szólt a lányhoz, gyászos képpel feszengett, zsebre dugott kézzel ült, összeszorított combokkal, és nem értette, miért jött el ilyen messzire ezzel a lánnyal, most mehetnek vissza anélkül, hogy elintézte volna a dolgot; a titok, az emlék még mindig ott fészkelt, kitörölhetetlenül Rose fejében. Most visszafelé pergett a kép: Mazawattee tea, régiségboltok, útszéli büfék, a gyér füvet lassan aszfalt váltotta fel. A brightoni mólón a horgászok figyelték a kapást. Halk, gyászos zene nyekergett a szeles napsütésben. A napos oldalon elsétáltak a "Szerelmes éjszaka", a "Csak férfiaknak", a "Legyező-táncos" mellett. Rose azt kérdezte: – Rosszul megy az üzlet?

– Mindig van elég gond – mondta a Fiú.

– Úgy szeretnék segíteni, a hasznodra lenni.

A Fiú egy szót sem szólt, csak ment tovább. A lány kinyújtotta a kezét a sovány, merev alak felé, nézte a sima arcot, a szőke pihével benőtt tarkót. – Túl fiatal vagy a gondokhoz, Pinkie. – Belekarolt a Fiúba. – Mind a ketten olyan fiatalok vagyunk,

Pinkie – mondta, és érezte, hogy a másik teste jegesen elhúzódik.

Egy fényképész kiáltott rájuk: – Lekapom magukat a tengerrel a háttérben – és már csavarta is le a lencsevédőt, de a Fiú az arca elé kapta a kezét, és ment tovább.

– Nem szereted, ha fényképeznek, Pinkie? Pedig kirakták volna a képünket, hogy mindenki lássa. Nem került volna pénzbe.

– Nem érdekel, hogy mi mibe kerül – mondta a Fiú, és megcsörgette a zsebében a pénzt, hadd hallja a lány, mennyi van nála.

– Itt lehetne kinn a mi képünk is – mondta Rose, megállt a fényképészbódé előtt, s bámulta a strandtündérek, a híres komikusok és a névtelen párocskák képeit – ezek mellett a... – és meglepetten felkiáltott: – De hiszen – ez *ő!*

A Fiú kihajolt a korláton, nézte a zöld vizet, a hullámokat, ahogy a pilléreket nyaldossák, mint valami nedves száj. Vonakodva megfordult, és ott volt Spicer, kitűzve a fényképész kirakatába, akárki láthatta; épp beért a napfényről a móló árnyékába, gondterhelten és űzötten szedte a lábát, komikus alak, akire az emberek majd mutogatnak, nevetnek rajta, és azt mondják: "Hát ez aztán benne lehet a slamasztikában. *Ezt* sikerült jól lekapni."

– Ez az, aki otthagyta a kártyát – mondta Rose. – Akiről azt mondtad, hogy halott. Bár szinte úgy tűnik – és jókedvűen nevetett az elmosódott fekete-fehér loholó alakon –, hogy attól fél, nemsokára az lesz, ha nem siet.

– Régi kép – mondta a Fiú.

– Dehogyis. Ide a mai képeket rakják ki. Hogy meg lehessen venni.

– Te aztán sokat tudsz.

– Azonnal észreveszi az ember – mondta Rose. – Olyan vicces. Ahogy lohol. Teljesen feldúltan. Nem is veszi észre, hogy fényképezik.

– Maradj itt – mondta a Fiú. Sötét volt a bódéban a kinti napsütés után. Egy vékony bajuszú, fémkeretes szemüvegű férfi fényképeket szortírozott.

– Megvenném azt a képet ott kint – mondta a Fiú.

– A nyugtát kérem – mondta a férfi, és felé nyújtotta enyhén hipószagú sárga ujjait.

– Nincs nyugtám.

– Nyugta nélkül nem kaphatod meg a képet – mondta a férfi, és egy negatívot tartott a villanyfény felé.

– Mi jogon – mondta a Fiú – tesznek ki képeket engedély nélkül? Adja ide azt a képet – de a fémkeret közömbösen villant vissza rá: hőzöngő gyerek. – Hozd el a nyugtát – mondta a férfi –, és megkapod a képet. Most pedig hagyj békén. Nem látod, hogy dolgom van? – A háta mögött bekeretezett fényképek lógtak a falon: VII. Edward, a walesi herceg tengerészsapkában, a háttérben kukucskáló automaták (már sárgult a silány vegyszerektől és a kortól); Vesta Tilley autogramokat osztogat; Henry Irving bebugyolálva a Csatorna hideg szele ellen – egy nemzet történelme. Lily Langtry strucctollas kalapban. Mrs. Pankhurst bukjelszoknyában, az 1923-as angol szépségkirálynő fürdőruhában. Sovány vigasz volt, hogy Spicer a halhatatlanok közé került.

4

– Spicer! – kiáltotta a Fiú. – Spicer! – Felment a lépcsőn Billy panziójának sötét kis előszobájából a fordulóhoz, s lába nyomán ott fehérlett a linóleumon a kirándulás, a dombvidék nyoma. – Spicer! – Érezte, hogy a rozoga korlát megremeg a keze alatt. Benyitott Spicer szobájába, s ott találta az ágyon, hason fekve aludt. Csukva volt az ablak, egy rovar zümmögött az állott levegőben, whisky-szag áradt az ágy felől. Pinkie megállt az ágy mellett, és nézte a férfi őszülő haját; semmi szánalmat nem érzett; túl fiatal volt a szánalomhoz. Megfordította a fekvő testet; Spicer szája szélét körben pattanások borították. – Spicer!

Spicer kinyitotta a szemét. Egy darabig semmit sem látott a szoba félhomályában.

– Beszélni akarok veled, Spicer.

Spicer felült. – Pinkie! Hál' istennek! De jó, hogy itt vagy.

– Te mindig örülsz egy jó barátnak, igaz, Spicer?

– Találkoztam Crabbel. Azt mondta, hogy benn vagy a rendőrségen.

– Crab?

– Hát akkor nem is voltál a rendőrségen?

– Csak barátian elbeszélgettek velem – Brewerről.

– Nem arról, hogy...

– Brewerről. – A Fiú hirtelen megfogta Spicer csuklóját. – Baj van az idegeiddel, Spicer. Egy kis pihenésre volna szükséged. – Megvetően szagolt bele a romlott levegőbe. – És túl sokat

iszol. – Odament az ablakhoz és föltépte; a szoba egy szürke tűzfalra nézett. Lószúnyog zümmögött az ablaküvegen; a Fiú elkapta. Úgy vonaglott a tenyerében, mint egy apró órarugó. A Fiú egyenként tépkedni kezdte a lábakat, a szárnyakat. – Szeret – mondta –, nem szeret. Kirándulni voltam a nőmmel, Spicer.

– Azzal a lánnyal a Snow-ból?

A Fiú megfordította a tenyerében a lecsupaszított testű rovart, és Spicer ágyára fújta.

– Tudod, hogy kiről beszélek – mondta. – Volt egy üzenet a számomra, Spicer. Miért nem adtad át?

– Nem tudtalak megtalálni. Becsszóra nem. És különben se volt olyan fontos. Valami mindenlébe-kanál kérdezősködött.

– Deazértbeijedtél-mondtaaFiú. Leültatükör előtt álló keményfa székre, a térdére támaszkodott, és Spicert figyelte. Az arcában lüktetett a vér.

– Nem ijedtem be- mondta Spicer.

– Idegesen elrohantál, és pont *ott* kötöttél ki.

– Hogy érted, hogy *ott?*

– A számodra csak egy *ott* létezik, Spicer. Állandóan erről gondolkozol, erről is álmodsz. Túl öreg vagy te már ehhez az élethez.

– Ehhez az élethez? – mondta Spicer, és rámeredt a Fiúra az ágyról.

– Úgy értem, ehhez a bulihoz. Idegeskedsz, aztán meggondolatlanul csinálsz dolgokat. Először az a névjegy a Snow-ban, most meg hagyod, hogy kitegyék a fényképedet a mólón. Bárki láthatja. Rose is látta.

– Isten bizony, Pinkie, fogalmam se volt róla.

– Nem vagy eléggé résen.

– Abban a lányban meg lehet bízni. Odavan érted, Pinkie.

– Én semmit sem tudok a nőkről. Ezt meghagyom neked meg Cubittnak, meg a többieknek. Én csak azt tudom, amit ti mondtok nekem. És ti mindig azt mondjátok, hogy egyetlen nőbe se lehet megbízni.

– Az csak beszéd.

– Úgy érted, hogy én egy kölyök vagyok, és ti esti meséket mondtok nekem. De én már odáig jutottam, hogy elhiszem őket, Spicer. És nem tűnik nekem biztonságosnak, hogy te meg Rose ugyanabban a városban legyetek. Nem is beszélve arról a

másik ribancról, aki állandóan kérdezősködik. El kell tűnnöd, Spicer.

– Hogy érted azt – mondta Spicer – hogy eltűnnöm? – Matatni kezdett a zakója zsebében, de a Fiú csak ült, kezeit a térdén nyugtatta, és Spicert figyelte. – Csak nem akarsz valamit csinálni? – mondta, és közben matatott.

– Miért – mondta a Fiú –, mit hittél, mire gondolok? Én úgy értettem, hogy lépj le, menj el valahova egy időre.

Spicer kivette a kezét a zsebéből. Egy ezüst zsebórát nyújtott a Fiú felé. – Megbízhatsz bennem, Pinkie. Nézd, ezt kaptam a fiúktól. Olvasd el, mit írattak bele: "Tíz éve jó haver. A Fiúk a Stadionból." Én senkit se hagyok cserbe. Ezt tizenöt éve kaptam. Huszonöt évet töltöttem a pályán. Te még a világon se voltál, amikor én kezdtem.

– Egy kis pihenésre van szükséged – mondta a Fiú. – Csak ezt akartam mondani.

– Nagyon szívesen elmennék egy kicsit pihenni – mondta Spicer –, de nem szeretném, ha azt hinnétek, hogy berezeltem. Már indulok is. Összeszedem a cuccaimat, és már ma éjjel lelépek. Különben jó lesz elmenni.

– Nem – mondta a Fiú, és a cipőjét vizsgálgatta. – Azért nem kell annyira sietni. – Fölemelte az egyik lábát. Shilling nagyságú lyuk volt a talpán. Megint eszébe jutottak a koronák Colleoni székein a Cosmopolitanben.

– A versenyekkor még szükségem lesz rád. – Rámosolygott Spicerre a szobán át. – A haverra, akiben bízhatok.

– Bennem megbízhatsz, Pinkie. – Spicer ujjai az ezüstórát babrálták. – Mit mosolyogsz? Valami kosz van az arcomon, vagy mi?

– Csak a versenyekre gondoltam – mondta a Fiú.

– Sokat jelentenek nekem. – Fölállt, és hátat fordított a szürkülő fénynek, a tűzfalnak, a kormos ablaküvegnek, és szinte érdeklődéssel nézett le Spicerre. – És hova fogsz menni, Spicer? – kérdezte. Már eldöntötte magában a dolgot, s most néhány hét leforgása alatt már másodszor nézett halálra ítélt ember arcába. Akaratlanul is tolakodónak érezte magát. Hiszen még az is lehetséges, hogy a jó öreg Spicer nem az örök tűzre kerül, végül is hűséges pasas volt, végül is nem tett több rosszat, mint bárki más, lehet, hogy átcsúszik a kapun és bekerül – de a Fiú nem tudott elképzelni olyan örökkévalóságot, amely nem kötődik a fájdalomhoz.

Összehúzta a szemöldökét az erőfeszítéstől: üvegtenger, aranykorona, a jó öreg Spicer.

– Nottinghambe – mondta Spicer. – Egy haverom vezeti a Kék Horgonyt a Union Streeten. Független kocsma, mindenféle sört árulhat. Finom hely. Főznek is. A haver gyakran mondogatta nekem: "Spicer, miért nem társulsz velem? Egy kis pénzbefektetéssel hotelt csinálhatnánk az öreg kocsmából." Ha te nem volnál, meg a fiúk – mondta Spicer –, hát vissza se akarnék jönni. Azt se bánnám, ha örökre ott maradnék.

– Hát – mondta a Fiú –, most megyek. Legalább most tudjuk, hányadán állunk. – Spicer visszahanyatlott a párnára, és föltette fájó, tyúkszemes lábát. Gyapjúzokniján lyuk tátongott, kilátszott a nagyujja, az évek során megvastagodott bőr.

– Szép álmokat – mondta a Fiú.

Lement a földszintre; a bejárati ajtó keletre nézett, és az előszobában már sötét volt. Fölgyújtotta a villanyt a telefonnál, aztán leoltotta, maga sem tudta, miért. Aztán fölhívta a Cosmopolitant. Amikor a hotel központja válaszolt, tánczenét hallott a távolból; egyenesen a Pálmaházból *(thés dansants,*[1] három shilling) a XVI. Lajos írószoba mögül szűrődött felé a muzsika. – Mr. Colleonival akarok beszélni. – "Csicsereg a madár, titkár telefonál", a zene hirtelen félbeszakadt, és egy halk szemita hang dorombolt bele a kagylóba.

– Mr. Colleonival beszélek?

Pohárcsilingelést hallott, s ahogy jeget dobnak egy italkeverő edénybe. – Itt Mr. P. Brown beszél. Átgondoltam a dolgot, Mr. Colleoni – mondta. – Odakint, a kis sötét linóleumos előszoba előtt busz suhant el, halvány fények pislákoltak a szürke alkonyaiban. A Fiú egész közel tartotta szájához a telefonkagylót, és azt mondta: – Ő nem hallgat az okos szóra, Mr. Colleoni. – A hang vidáman dorombolt vissza rá. A Fiú lassan és óvatosan magyarázta: – Majd sok szerencsét kívánok neki, és vállon veregetem. – Elhallgatott, aztán élesen így szólt: – Mit mond, Mr. Colleoni? Nem. Csak azt hittem, hogy nevetett. Halló. Halló. – Lecsapta a telefont, és nyugtalanságot érzett, amint a lépcső felé fordult. Az arany szivargyújtó, a kétsoros szürke mellény, egy fényűzően sikeres húzás számomra egy pillanatra hatalmába kerítette: elnyomta a rézágyat az emeleten, a lila tintát a mosdókagylón, a kolbászos szendvics morzsáit. Suhancos dörzsöltsége egy

1 Ötórai tea, tánccal, (francia)

pillanatra megingott; aztán fölgyújtotta a villanyt, otthon volt. Halkan dudorászva fölment a lépcsőn: “Csicsereg a madár, titkár telefonál”, de ahogy gondolatai egyre közelebb kerengtek a sötét, veszélyes, halált árasztó mag körül, a dallam megváltozott: “Agnus Dei qui tollis peccata mundi...”; feszesen lépkedett, a zakó lógott fejletlen vállain, de amikor kinyitotta szobája ajtaját – “Dona nobis pacem” –, fakó arca diadalmas büszkeséggel nézett vissza rá a félhomályon át a tükörből, amely ott lógott a mosdókagyló, a szappantartó, az állott vízzel teli lavór fölött.

NEGYEDIK RÉSZ

1

Szép idő volt a verseny napján. Az emberek már az első vonattal leözönlöttek Brightonba; mintha megint ünnepnap lett volna, kivéve hogy ezek az emberek nem költötték, hanem éppenséggel tartogatták a pénzüket. Bezsúfolódtak a villamosokba, lezötyögtek az Akváriumhoz, úgy nyüzsögtek a parti sétányon, mint valami ösztönösen és érthetetlenül vándorló rovarhad. Tizenegykor már képtelenség volt ülőhelyet kapni a lóversenypályára menő buszokon. Élénkszínű csíkos nyakkendőt viselő néger ült a Pavilon kertjében, és szivarozott. Néhány gyerek fogócskázott a padok között, a férfi tréfásan odaszólt nekik, büszke és óvatos mozdulattal eltartotta magától a szivart, pazar fogsora ragyogott, mint egy hirdetés. A gyerekek megtorpantak és rábámultak, lassan hátrálni kezdtek. Ismét odaszólt nekik, a saját nyelvükön, a szavak üresen kongtak, formátlanok és gyermetegek voltak, mint a saját szavaik; a gyerekek gyanakodva méregették a négert, és még hátrább mentek. Ő pedig türelmesen visszaillesztette a szivart duzzadt ajkai közé, és pöfékelt tovább. Zenekar jött az úton az Old Steyne-en át, vakokból álló zenekar volt, doboltak és trombitáltak, az útszéli lefolyóban lépkedtek, libasorban, a cipőjük szélével tapogatták ki a járdaszegélyt. Messzire hallatszott a zene, átszűrődött a tömeg zsivaján, a kipufogók durrogásán, a kapaszkodón a lóversenypályához induló buszok motorzúgásán. Büszkén szólt, pattogott, mint egy induló, az ember már szinte látta a csillogó egyenruhákat, a megperdülő dobverőket, de amikor odanézett, megpillantotta a fakó vak bányaló-szemeket, s az útszéli lefolyóban botorkáló zenekart.

A tenger fölött, fenn, az előkelő magániskola hatalmas sportpályáján a lányok ünnepélyesen gyephokizni készültek: zömök, kipárnázott kapusok, akik úgy festettek, mint a tatuk; kapitányok, amint taktikai utasításokat adnak a játékosaiknak; fékevesztetten szaladgáló fiatal lányok a ragyogó napsütésben. Túl az arisztokratikus gyepszőnyegen, a kovácsoltvas főkapun, láthatták a plebejusok vonulását, az

embereket, akik nem fértek föl a buszokra, és most kaptattak fel a hegyre, nyelték a port, és stanicliból zsömlét majszoltak. A buszok a Kemp Townon keresztülvezető hosszabb úton jártak; a meredek emelkedőn jöttek a zsúfolt taxik – kilenc pennyért bárkit felvettek –, egy Packard a klubtagpáholy vendégeivel, és az egész családokat szállító furcsa, batárszerű öreg Morrisok, melyek már vagy húsz éve jártak az utakon. A poros napsütésben mintha az egész út fölfelé mozgott volna, mint egy mozgólépcső a földalattiban, hátán a nyikorgó, hangoskodó, lökdösődő autótömeggel. A fiatal lányok nekiiramodtak, mint a pályán versenyző lovak, megérezték a kapukon túli izgatottságot, mintha csak elérkezett volna az a nap, amelyen sok ember életében valami rendkívüli fog történni. A Fekete Fiú kurzusa rosszabb lett, s hogyan is lehetne az élet ugyanolyan, mint volt, azután, hogy az ember elhamarkodottan rátett egy ötöst a Vidám Fejedelemre. Egy skarlátvörös sportkocsi elképesztő ügyességgel kígyózott át a forgalmon; hetyke kis autó volt, számtalan útmenti fogadó, úszómedencék körül gyülekező csinibabák, a Nagy Északi Országút menti erdei ösvényeken lebonyolított titkos találkák hangulata lengte körül. Megcsillant rajta a napsugár: a visszaverődő fény bekacsintott a lányiskola ebédlőjének ablakán. Az autó zsúfolásig tömve volt: egy nő ült egy férfi ölében, egy másik férfi a műszerfalba kapaszkodott, ahogy a kocsi megfarolt és tülkölt, és ide-oda cikázott a hegyre felvezető úton. A nő énekelt, hangját túlharsogta és darabokra szaggatta a dudaszó, menyasszonyokról és virágcsokorról énekelt valami régi dalt, amire jól csúszik a barna sör és az osztriga a régi Leicester Lounge-ban, de ami egyáltalán nem illett ehhez a harsány kis sportkocsihoz. A hegy tetejéről a szavak visszaszálltak a poros út fölött, és beleütköztek egy ősrégi Morrisba, amely óránként negyven mérföldes sebességgel, egyre inkább lemaradva, ott zötyögött a nyomukban, verdeső tetővel, elgörbült lökhárítóval, elszíneződött szélvédővel.

A szavak a verdeső tető csattogásán áthatolva megütötték a Fiú fülét. Spicer mellett ült; Spicer vezetett. Menyasszonyok és virágcsokrok: a Fiú komor undorral gondolt Rose-ra. Nem tudta kiverni a fejéből Spicer tréfáját: olyan volt ez, mintha valami láthatatlan hatalom dolgozott volna ellene: Spicer

ostobasága, a fénykép a mólón, az a kíváncsiskodó nő – hogy ki az ördög lehetett?... Ha el is venné a lányt, természetesen nem tartana sokáig a dolog: csak végső esetben tenné meg, hogy befogja a száját, és hogy időt nyerjen. *Olyan* viszonyban senkivel nem akar lenni; a duplaágy, a bizalmasság, felfordult ettől a gyomra, akárcsak az öregedés gondolatától. A sarokba húzódott, ahol nem volt lyukas az ülés, s rázkódott, keserű-szűziesen. Megházasodni – mintha trágyába nyúlna az ember.

– Hol van Dallow és Cubitt? – kérdezte Spicer.

– Nem akartam, hogy ma itt legyenek – mondta a Fiú. – Ma valami olyasmit kell csinálnunk, amiből jobb, ha a banda kimarad. – Mint a kegyetlen gyermek, aki a háta mögött körzőt rejteget, hazug kedvességgel megfogta Spicer karját. – Neked elmondhatom. Ki akarok egyezni Colleonival. *Bennük* nem bíznék úgy meg. Túl vadak. Te meg én, mi ketten majd szépen elintézzük magunk között.

– Szerintem legjobb a béke – mondta Spicer. – Mindig is ezt mondtam.

A Fiú a repedezett szélvédőn át rávigyorgott az autók kígyózó zűrzavarára. – Pont azt akarom megkötni – mondta.

– A tartós béke – mondta Spicer.

– Ezt a békét senki sem fogja megzavarni. – A távoli ének belefúlt a porba és a ragyogó napsütésbe: a végső menyasszony, a végső virágcsokor, még egy szó, ami mintha úgy hangzott volna: “koszorú”. – Hogyan köt az ember házasságot? – kérdezte vonakodva a Fiú. – Ha sietős a dolog.

– Neked nem könnyű – mondta Spicer. – A korod miatt. – Recsegve sebességet váltott, ahogy ráfordultak az utolsó emelkedőre, ami a meszes talajon felállított lelátókhoz vezetett, a cigány táborhoz. – Gondolkodnom kellene rajta.

– Akkor gyorsan gondolkodj – mondta a Fiú. – Ne felejtsd el, hogy ma éjszaka lelépsz.

– Bizony, bizony – mondta Spicer. Kicsit szentimentálissá tette az, hogy el fog menni. – A nyolc tízessel. Látnod kéne azt a kocsmát. Mindig szívesen látnánk. Nottingham jó kis város. Jó lesz ott pihenni egy darabig. Jó a levegő, és sehol se mérnek jobb bittert, mint a Kék Horgonyban. – Elvigyorodott. – El is felejtettem, hogy te nem iszol.

– Hát jó szórakozást – mondta a Fiú.

– Mindig szívesen látlak, Pinkie.

Beálltak az öreg autóval a parkolóba, és kiszálltak. A Fiú belekarolt Spicerbe. Szép volt az élet, ahogy sétált a napsütéssel átitatott fehér

fal előtt, egy ember, aki hisz a második eljövetelben – elhaladt a hangszórós kocsik mellett, a legnagyszerűbb érzés, a fájdalmat okozás felé.

– Rendes fickó vagy te, Spicer – mondta a Fiú, és megszorította Spicer karját, mire az halk, barátságos, bizalmas hangon mesélni kezdett a Kék Horgonyról. – Független kocsma – mondta –, jó hírük van. Mindig azt terveztem, hogy ha elég pénzt összeszedek, betársulok. A barátom még mindig unszol. Majdnem el is mentem, amikor Kite-ot megölték.

– Könnyen berezelsz, mi? – mondta a Fiú. A hangszórók tanácsokat harsogtak arról, hogy kinél fogadjanak, és a cigánypurdék kiáltozva kergettek egy nyulat a letaposott füvön. Lementek a versenypálya alá vezető alagútba, majd feljöttek a fénybe, a szürke fűvű mezőre, amely a bungalók mellett lejtett a tenger felé. Régi fogadókártyák rothadtak a földön: “Barker majd megfogadja Önnek”, behízelgően mosolygó nonkomformista arc sárga nyomással; “Ne aggódjon, fizetek”, régi totalizatőr-jegyek a csenevész bokrok között. Átmentek a drótkerítésen a félkoronás lelátóra. – Igyál egy pohár sört – mondta a Fiú, és tovább terelte Spicert.

– Nahát, ez igazán kedves tőled, Pinkie. Szívesen meginnék egy pohárral – s mialatt felhajtotta sörét a fapultoknál, a Fiú a bukikat figyelte. Ott volt Barker és Macpherson és Georg Beale (“A Régi Iskola”) és Bob Tavell Claptonból, csupa ismerős arc, tele hízelgéssel és hamis jókedéllyel. Az első két futam már lement; hosszú sorok álltak a kasszáknál. A nap megvilágította a lovaregylet tagjainak fenntartott fehér páholyt a pálya másik oldalán, és néhány ló a starthoz ügetett. “Ott megy Burgoyne generális – mondta egy férfi –, nagyon nyugtalan”, és Bob Tavell standjához ment, hogy fogadjon. A bukik letörölték és megváltoztatták a kurzust, ahogy a lovak elhaladtak előttük, patáik mint bokszkesztyűk puffantak a gyepen.

– Megteszed valamelyiket? – kérdezte Spicer, kiitta a pohár Basst, és egy kis malátaszagú gázt böffentett a bukik felé.

– Sose fogadok – mondta a Fiú.

– Nekem ez az utolsó lehetőségem – mondta Spicer – a jó öreg Brightonban. Megkockáztatok egypár fillért. Nem többet. Nottinghamre tartogatom a pénzemet.

– Csak rajta – mondta a Fiú –, érezd jól magad, amíg lehet.

Végigmentek a bukisoron Brewer standja felé; sokan voltak nála. – Jól megy neki az üzlet – mondta Spicer. – Láttad a Vidám Fejedelmet? Romlani

fog a kurzusa – s mialatt beszélt, végig a soron a bukik letörölték a régi tizenhat az egyhez oddsot. – Tíz az egyhez – mondta Spicer.

– Érezd magad jól, ameddig még itt vagy – mondta a Fiú.

– Talán legjobb, ha a régi iskolát támogatom – mondta Spicer, kiszabadítva karját a Fiú szorításából, és odasétált Tate standjához. A Fiú elmosolyodott. Megy ez, mint a karikacsapás. – Memento Mori – mondta Spicer, amikor visszajött, kezében a tikettel. – Fura név egy lónak. Öt az egyhez, befutóra. Mit jelent az a Memento Mori?

– Külföldiül van – mondta a Fiú. – A Fekete Fiú egyre följebb jön.

– Bárcsak biztosítottam volna magam a Fekete Fiúval – mondta Spicer. – Volt ott egy nő, aki azt mondta, huszonöt fontot tett a Fekete Fiúra. Őrültségnek hangzik. De gondolj bele, mi van, ha nyer – mondta Spicer. – Istenem, mi mindent csinálhatnék kétszázötven fonttal! Rögtön betársulnék a Kék Horgonyba. Színemet se látnátok itt – mondta, körbepillantva a ragyogó égre, a pálya fölött szállongó porra, az összetépett tikettekre és a rövidre nyírt fűre, amely a lassú sötét tenger felé lejtő lankákat borította.

– A Fekete Fiú nem fog nyerni – mondta a Fiú. – Ki az, aki huszonöt fontot tett rá?

– Valami nő. Ő is ott ivott a pultnál. Miért nem teszel te is egy ötöst a Fekete Fiúra? Fogadjál most az egyszer te is, hogy megünnepeljük.

– Mit ünnepeljünk meg? – kérdezte a Fiú gyorsan.

– Nem is tudom – mondta Spicer. – Ez az utazás annyira földob, hogy már azt hiszem, mindenkinek van valami ünnepelni valója.

– Ha ünnepelni akarnék – mondta a Fiú –, akkor se a Fekete Fiúra tennék. Még csak az kéne, az volt Fred favoritja. Mindig azt mondta, hogy egyszer még a Derbyt is meg fogja nyerni. Nem az a kimondottan szerencsét hozó ló – de nem tudta megállni, hogy ne figyelje, ahogy a Fekete Fiú könnyű vágtában elhaladt a korlát előtt; a ló egy kicsit túl fiatal volt s egy kicsit túl ideges. A félkoronás tribün tetejéről egy férfi a kezével jelt adott a claptoni Bob Tavellnek, és egy kis ember, aki látcsövön tanulmányozta a tízshillinges tribünt, hirtelen hadonászni kezdett, hogy felhívja a Régi Iskola figyelmét. – Nézd – mondta a Fiú –, na, mit mondtam? A Fekete Fiú most majd megint visszaesik.

– Tizenkettő az egyhez, a Fekete Fiú tizenkettő az egyhez – kiabálta George Beale embere, és valaki azt mondta: “Elindultak?” Az emberek kitódultak a büféből, és a korláthoz nyomultak, söröskrigliket és mazsolás süteményt

szorongattak a kezükben. Barker, Macpherson, Bob Tavell, már mind letörölték az oddsokat a táblákról, de a Régi Iskola az utolsó pillanatig korrekt maradt: “Tizenöt az egyhez a Fekete Fiúra”; közben a kis ember titokzatos jeleket adott a tribün tetejéről. A lovak egy bolyban jöttek, a lódobogás olyan volt, mint a hasadó fa hangja, aztán már ott se voltak. Burgoyne generális – mondta valaki, és valaki azt mondta: – A Vidám Fejedelem. – A sörivók visszamentek a pulthoz, és ittak még egy pohárral, a bukik pedig krétával felvették a táblákra a négyórási futam indulóit, és elkezdték felírni az oddsokat.

– Na látod – mondta a Fiú –, mit mondtam? Fred soha nem tudott megkülönböztetni egy jó lovat egy rossztól. Az az örült nő meg kidobott az ablakon huszonöt fontot. Hát *neki* ma nincs szerencséje. Szóval... – de volt valami riasztó a csendben, a mozdulatlanságban, ami rátelepszik a lelátókra, mikor lement már a futam, de az eredményeket még nem hirdették ki. Sorok álltak a totógépek előtt: a pályán hirtelen minden mozdulatlanságba merevedett, s csak egy jelre várt, hogy életre keljen megint; a beállt csöndben egy ló nyerítése hallatszott a mázsaház felől. Az általános nyugalom és a ragyogó égbolt nyugtalansággal töltötte el a Fiút. A megkeseredett koravénség, a brightoni nyomornegyedben szerzett koncentrált és korlátozott tapasztalatok most elszivárogtak belőle. Azt kívánta, bárcsak magával hozta volna Cubittot és Dallow-t. Túl sok mindennel kellett megbirkóznia tizenhét éves fejjel. Nemcsak Spicerről volt szó. Pünkösdhétfőn valamit elindított, aminek nem akart vége szakadni. A halál nem jelentette a dolog végét; a tömjéntartó meglendült, a pap felmutatta a Szent Ostyát, és a hangosbeszélő kihirdette a győzteseket: “Fekete Fiú. Memento Mori. Burgoyne generális.”

– Úristen – mondta Spicer-, nyertem! Memento Mori befutóra! – aztán eszébe jutott, hogy mit mondott a Fiú, és hozzátette: – És az a nő is nyert. Huszonöt fonttal. Micsoda szerencse! Szóval mi baj van a Fekete Fiúval? – Pinkie hallgatott. Azt mondta magában: Fred lova. Ha azok közé az őrült pasasok közé tartoznék, akik mindent lekopognak a fán alulról fölfelé, sót szórnak a hátuk mögé, és félnek elmenni létra alatt, akkor most nem merném...

Spicer megrángatta a karját. – Nyertem, Pinkie. Egy tízest. Hát ehhez mit szólsz?

...Nem merné folytatni, amit oly gonddal eltervezett. Valahonnan a tribün aljáról nevetést hallott, bársonyos és magabiztos női kacajt, talán az a nő volt, aki huszonöt fontot tett Fred lovára. Visszafojtott dühvel fordult Spicerhez, a kegyetlenség ágaskodott benne, mint a vágy.

– Igen – mondta, és Spicer vállára tette a karját –, akkor vedd föl a pénzt.

Együtt mentek Tate standja felé. Olajozott hajú fiatalember állt a falépcsőn, és fizette a nyereményeket. Tate nem volt itt, elment a tízshillinges tribünre, de mindketten ismerték Samuelt. Spicer kedélyesen odaszólt neki, ahogy közeledtek: – Na, Sammy, most leperkálhatod a pénzt.

Samuel nézte őket, Spicert és a Fiút, ahogy kart karba öltve, mint régi jó barátok, közeledtek a kikopott, satnya füvön. Vagy fél tucat ember gyűlt a stand köré, vártak; az utolsó hitelező is eltávozott; némán vártak; egy számlakönyvet szorongató kis ember kidugta a nyelve hegyét, és megnyalta cserepes ajkát.

– Szerencséd van, Spicer – mondta a Fiú, és megszorította a karját. – Szórakozz egy jót a tízesedből.

– Csak nem akarsz máris elbúcsúzni? – mondta Spicer.

– Nem várom meg a négy harmincast. Már nem találkozunk.

– És mi lesz Colleonival? – kérdezte Spicer. – Nem fogunk, te meg én...? – Lovak ügettek el mellettük, hogy felálljanak egy új futamhoz; emelkedtek a kurzusok; az emberek a totógépekhez tódultak, s így üres folyosó támadt körülöttük. A folyosó végén ott várakozott a kis csoport.

– Meggondoltam magam – mondta. – Majd megkeresem Colleonit a hotelben. Vedd föl a pénzedet. – Egy tipszter tartóztatta föl őket: – Nem kell egy jó tipp a következő futamra? Csak egy shilling. Ma már két győztest is tippeltem. – Nem volt rajta kalap, és lábujjai kilátszottak a cipőből. – Nekem is van egy jó tippem – mondta a Fiú. – Kopj le. – Spicer nem szerette a búcsúzkodást: szentimentális lélek volt; egyik tyúkszemes lábáról a másikra állt. – Nahát – mondta, és lenézett a kerítéshez vezető folyosón. – Tate-ék még fel sem írták a kurzust.

– Tate mindig is lassú volt. A kifizetésben is. Jobb, ha fölveszed azt a pénzt. – Egyre közelebb terelte Spicert, kezével fogta a férfi könyökét.

– Csak nincs valami baj? – kérdezte Spicer. A várakozó férfiakra pillantott; azok átnéztek rajta.

– Hát elérkezett a búcsú pillanata – mondta a Fiú.

– Ne felejtsd el a címet – mondta Spicer. – A Kék Horgony, ugye emlékszel, a Union Streeten, írd meg, ha van valami újság. Nem hiszem, hogy *nálam* lesz valami újság.

A Fiú felemelte a kezét, mintha meg akarná veregetni Spicer vállát, aztán visszaejtette: a férfiak egy csoportban álltak és vártak. – Talán... – mondta a Fiú; körülnézett: nem lehetett már véget vetni annak, amibe belekezdett. A kegyetlenség szenvedélye kavargottt a zsigereiben. Ismét fölemelte a kezét, és vállon veregette Spicert. – Sok szerencsét – mondta magas, megbicsakló kamaszhangján, és még egyszer megveregette Spicer vállát.

A férfiak egyszerre körülvették őket. Hallotta, ahogy Spicer felsikolt: – Pinkie! – és látta, amint elesik; egy nehéz szöges bakancs felemelkedett, és aztán érezte, ahogy a nyakát elönti a fájdalom, mint a vér.

A meglepetés először sokkal rosszabb volt, mint a fájdalom (a csaláncsípés is fájt ennyire). – Idióták – mondta –, nem engem kell, hanem őt – aztán megfordult, és látta, hogy a szemita arcok körülfogják. Rávigyorogtak: mindegyikük kezében ott volt a borotva; és eszébe jutott Colleoni nevetése a telefonban. A tömeg szétrebbent a verekedés első jelére; hallotta, hogy Spicer felkiált: – Pinkie! Az isten szerelmére! – A látóterén kívül valami zavaros küzdelem a tetőfokára hágott. Most más dologra kellett figyelnie: a hosszú pengéjű borotvákra, melyeken megcsillant a shorehami dombok felől tűző nap. Zsebébe nyúlt a pengéjéért, de a vele szemben álló férfi áthajolt felé, és végighasította a kezét. Belényilallt a fájdalom; elöntötte a rémület és megdöbbenés, mintha az iskolában a megfélemlített kisgyerek döfött volna először a körzőjével.

Meg se próbálták, hogy végleg elintézzék.

Azt szipogta feléjük: – Ezért még elkapom Colleonit. – “Spicer”, kiáltotta kétszer, de aztán eszébe jutott, hogy Spicer már nem felelhet. A banda szórakozott vele, ahogy ő szokott szórakozni másokkal. Az egyikük előrehajolt, hogy megvágja az arcát, és amikor védekezésképpen felemelte a kezét, ismét végighasítottak a keze fején. S amikor a négy harmincas futam dobpergésszerű dübörgéssel elviharzott a korlát mögött, a Fiú sírva fakadt.

Aztán amikor valaki felkiáltott a lelátón: – A zsaruk! – akkor köré gyűltek, és egyszerre támadtak rá. Valaki combon rúgta, sikerült elkapnia egy borotvát, de a penge csontig vágta a kezét. Aztán szétrebbentek, amikor a rendőrök futva

megjelentek a pálya szélén, lassan mozogtak nehéz csizmáikban, és a Fiú áttört soraikon. Néhányan a nyomába eredtek, futott, át a kerítéskapun, egyenesen le a hegyoldalon, a házak és a tenger felé. Zokogott futás közben, egyik lábára sántított a rúgástól; még imádkozni is próbált. Az ember üdvözülhet a kengyel és a föld között, de nem üdvözülhet, ha nem bánja meg bűneit, de neki nem volt ideje, ahogy lefelé botorkált a mészköves domboldalon, hogy a legcsekélyebb mértékben is megbánást érezzen. Ügyetlenül futott, néha fel-felbukott, vérzett az arca és mindkét keze.

Már csak ketten követték, s azok is már csak heccből, megkergették, mint valami macskát. A hegy lábánál elérte az első házakat, de egy lelket sem látott. A versenyek alatt minden ház kiürült: sehol senki, csak a szabálytalanul kikövezett utak és a kis gyepes udvarok, a festett-üveg ajtók és egy magányos fűnyíró egy kavicsos ösvényen. Nem mert menedéket keresni egyetlen házban sem – hiszen utolérnék, mialatt csöngetne. Már kezében volt a borotvája, de még sohasem próbálta ki fegyveres ellenséggel szemben. El kellett rejtőznie, de vérnyomokat hagyott maga után, amerre csak ment.

A két férfi nem bírta szusszal: levegőt pazaroltak a nevetésre, s a Fiúnak fiatal tüdeje volt. Kezdte lehagyni őket; zsebkendőt csavart a kezére, s a fejét hátrahajtotta, így a vér a ruhájára folyt; befordult egy utcasarkon, és már benn is volt egy üres garázsban, mielőtt azok ketten odaértek volna. Ott állt a félhomályban, borotvával a kezében, s megpróbálta megbánni vétkeit. Azt gondolta: “Spicer”, “Fred”, de gondolatai nem jutottak az utcasaroknál messzebb, ahol bármelyik pillanatban feltűnhettek az üldözők; s rádöbbent, hogy nincs benne elég energia a megbánáshoz.

S amikor jóval később úgy tűnt, hogy elmúlt a veszély, és sűrűsödött a félhomály, nem az örökkévalóság foglalkoztatta, hanem saját megaláztatása. Arra kényszerült, hogy sírjon, könyörögjön, meneküljön: Dallow és Cubitt biztos megtudják. Mi lesz most Kite bandájával? Megpróbált Spicerre gondolni, de visszafogta a való világ. Nem tudta rendezni a gondolatait. Rogyadozó térdekkel állt a betonfalnak támaszkodva, a pengét maga elé tartotta, s az utcasarkot kémlelte. Néhány ember haladt el a garázs előtt, a Palace Móló felé szűrődő

halk zene az agyába markolt, mint egy tályog, és kigyúltak a fények a takaros, kopár, nyárspolgári utcában.

A garázs soha nem szolgált garázsként, amolyan melegházfélének használták; kis zöld hajtások kúsztak elő, mint a hernyók, a lapos földdel teli dobozokból; volt ott egy ásó, egy rozsdás fűnyíró és mindenféle kacat, aminek a tulajdonos nem talált helyet a kis házban: egy öreg hintaló, egy talicskává átalakított babakocsi, egy halom ősrégi lemez: “Alexander's Rag Time Band”, “Csomagold össze a gondjaid”, “Ha te volnál az egyetlen lány”; ott hevertek a kerti szerszámok, az út kövezéséhez fel nem használt terméskövek, egy félszemű baba és egy sáros ruha mellett. Gyors pillantással felmérte az egész látványt, pengéje készenlétben, a vér megalvadt a nyakán, s csöpögött a kezéből, ahol lecsúszott róla a zsebkendő. Bárkié is volt a ház, most ennyivel gyarapodtak javai: a betonpadlón száradó vérfolttal.

Bárki is volt a tulajdonos, hosszú utat tett meg idáig. A babakocsi-talicskát matricák borították – számtalan vonatút nyomai: Doncaster, Lichfield, Clacton (ez biztosan valami nyári vakáció lehetett), Ipswich, Northampton – a címkéket minden új utazás előtt durván letépték, s mégis a megmaradt foszlányok nyomán félreérthetetlenül kirajzolódott az útvonal. S ez, a lóversenypálya alatti kis villa volt a legjobb végállomás, amire futotta neki. Minden kétséget kizáróan ez jelentette az utazás végét, a jelzáloggal terhelt kis ház itt, a hegy lábánál; mint a dagály zagyva hordaléka a tengerparton, a kacatok felhalmozódtak ezen a helyen, semmi nem viszi őket tovább.

És a Fiú gyűlölte ezt az embert. Névtelen volt és arctalan, de a Fiú gyűlölte. A babát, a babakocsit, a törött hintalovat. Dühítették a kiültetett kis növények, mint a tudatlanság. Éhes volt, gyenge és törődött. Megismerte a fájdalmat és a félelmet.

S most, persze, eljött az idő, miközben a sötétség lassan megtöltötte a garázst, hogy megbéküljön. A kengyel és a föld között nem volt elég idő: a gondolkodásmód nem változtatható meg egy pillanat alatt: a szokás markában tartja a haldoklót, és eszébe jutott Kite, aki, miután elkapják a St. Pancrason, és épp elszáll belőle a lélek a váróteremben, miközben egy hordár szénport szór a kihűlt kályhába, állandóan valami nő csöcseiről beszél.

“Spicer”, a Fiú gondolatai akaratlanul visszatértek és tagadhatatlan megkönnyebbüléssel gondolt arra: “Spicert kicsinálták.” Lehetetlen volt megbánni olyasvalamit, ami biztonságot adott a számára. Annak a kíváncsiskodó nőnek most már nincs tanúja, kivéve Rose-t, ő pedig el tud bánni Rose-zal; és aztán, majd ha teljesen biztonságban érzi magát, akkor majd elgondolkodhat arról, hogy megbéküljön, hazatérjen, s a szíve elgyöngült, ahogy enyhe nosztalgiával gondolt a kis sötét gyóntatószékre, a pap hangjára és az emberekre, akik állnak a szobor előtt, a rózsaszín üveg mögött tövig égő ragyogó fények előtt, hogy megszabaduljanak az örök szenvedéstől. Az örök szenvedés nem sokat jelentett a számára; most a borotvapengék végtelenségig tartó összecsapását jelentette.

Kióvakodott a garázsból. A mészkőbe újonnan vágott utca üres volt, csak egy egymáshoz tapadó szerelmespár állt a fakerítés mellett, a lámpa fényén kívül. A látványtól elöntötte a hányinger és a kegyetlenség. Elbicegett mellettük, vérző kezével a pengét szorongatta, kegyetlen szűziességgel, amely az övékétől különböző kielégülést követelt, rendszeres, durva és rövid kielégülést.

Tudta, hova megy. Nem fog ilyen állapotban visszamenni Billy panziójába, a garázs pókhálóival a ruháján, a vereségnek az arcára s kezére metszett bélyegével. Az emberek táncoltak a szabad ég alatt az Akvárium fölötti fehér kikövezett placcon, és a Fiú lement a tengerparthoz, ahol egyedül lehetett, talpa alatt ropogott az elmúlt tél viharai által partra hordott száraz hínár. Hallotta a zenét: “A nő, akit szeretek”, “Csomagold be celofánba”; gondolta: “rakd ezüstpapírba”. Egy lámpánál megperzselődött éjjeli pille mászott az uszadékfán, s a Fiú mészkőporos cipőjével széttaposta. Majd egyszer, egy szép napon – bicegett a homokban, vérző kezét elrejtve, a fiatal diktátor. Ő volt Kite bandájának főnöke; ez csak átmeneti vereség volt. Egy gyónás, majd ha biztonságban lesz, hogy kitöröljön vele mindent. A sárga hold felkelt Hove fölött, mértani pontossággal a Regency Square fölött, s a Fiú ébren álmodozva bicegett a száraz, tengertől érintetlen homokban, a lezárt fürdőkabinok mellett: majd állíttatok egy szobrot.

Közvetlenül a Palace Móló után mászott fel a homokos partról, és fájdalmasan átbotorkált a sétányon. A Snow vendéglő fényárban úszott. Bent szólt a rádió. Kint álldogált a

járdán, megvárta, míg Rose-nak egy ablakhoz közel eső asztalnál kellett felszolgálnia; akkor odament, és odaszorította az arcát az üveghez. A lány azonnal észrevette; agya oly gyorsan jelzett a Fiú közelségére, mint valami közvetlen kapcsolású telefon. A Fiú kivette a kezét a zsebéből, de Rose-nek bőven elég izgalmat okozott a sebesült arc látványa. Megpróbált valamit mondani a Fiúnak az üvegen keresztül; az nem értette: mintha idegen nyelven beszéltek volna hozzá. A lánynak háromszor meg kellett ismételnie: – Menj a hátsó ajtóhoz –, míg a Fiú le tudta olvasni a szájáról. Egyre jobban fájt a lába; megkerülte az épületet, s amikor befordult, egy autó ment el mellette, egy Lancia, egyenruhás sofőr vezette, benne Mr. Colleoni, Mr. Colleoni szmokingban s fehér mellényben, amint hátradől és mosolyog és mosolyog egy bíborszínű selyembe öltözött idős hölgyre. Vagy talán nem is Mr. Colleoni volt, oly simán és gyorsan tűntek el, hanem bármely középkorú gazdag zsidó, aki a Pavilon-béli koncert után hazafelé tart a Cosmopolitanbe.

Lehajolt és bekukucskált a hátsó ajtó levélnyílásán; Rose jött felé a folyosón, ökölbe szorított kézzel, dühös arccal. A Fiú magabiztossága megingott egy pillanatra: biztos észrevette, gondolta, mennyire ellátták a... mindig tudta, hogy a lányok csak a külsőre adnak. Ha most elküld, gondolta, akkor eltöröm ezt a vitriolos üveget... de amikor a lány kinyitotta az ajtót, ugyanolyan ostoba és rajongó volt, mint mindig. – Ki tette ezt veled? – suttogta. – Ha elkaphatnám őket!

– Ne törődj velük – mondta a Fiú, és megkockáztatott egy kis hencegést: – Őket csak bízd rám.

– Szegény kis arcod. – S a Fiú undorral gondolt arra, hogy mindig azt hallotta, a lányok odavannak a sebhelyekért, a férfiasság, a potencia jelének tartják.

– Meg lehet itt valahol mosakodni? – kérdezte.

Rose azt suttogta: – Csöndben gyere utánam. Erre van a pince – és egy kis helyiségbe vezette, ahol a melegvizes csövek futottak keresztül, és egy rekeszes állványon néhány borosüveg állt.

– Nem jön be ide senki? – kérdezte.

– Itt senki sem rendel bort – mondta a lány. – Nem árulhatjuk. Ezek még akkorról maradtak meg, mikor átvettük a boltot. A főnöknő issza az egészsége miatt. – Valahányszor a Snow vendéglőt említette, kicsit hencegve többes szám első

személyt használt. – Ülj le – mondta. – Hozok egy kis vizet. Le kell oltanom a villanyt, nehogy valaki meglássa. – De a hold eléggé megvilágította a szobát, s a Fiú jól körülnézhetett; még a címkéket is el tudta olvasni a palackokon: olcsó borok, ausztrál rajnaik, újburgundik.

A lány csak egészen rövid ideig volt távol, de alighogy visszatért, azonnal alázatosan mentegetőzni kezdett: – Egy vendég kérte a számlát, és Cook figyelt. – Fehér pudingformában forró vizet hozott és három zsebkendőt. – Csak ezt tudtam összeszedni – mondta, és csíkokra tépte a zsebkendőket –, a többi még nem érkezett vissza a mosodából – és határozottan hozzátette, miközben megtisztította a hosszú, de nem túl mély vágást, amely úgy húzódott a Fiú nyakán, mint egy tűvel karcolt vonal: – Ha elkaphatnám őket...

– Ne beszélj annyit – mondta a Fiú, és odatartotta fölhasított kezét. Már alvadt rajta a vér; a lány ügyetlenül bekötözte.

– Kérdezősködött azóta megint valaki?

– A férfi, akivel az a nő itt járt.

– Zsaru?

– Nem hiszem. Azt mondta, Philnek hívják.

– Úgy látszik, *te* vagy az, aki kérdezősködött.

– Az emberek mindig elmondanak magukról ezt-azt.

– Nem értem – mondta a Fiú. – Mit akarnak, ha nem zsaruk? – Kinyújtotta ép kezét, és megcsípte a lány karját. – De te nem mondasz nekik semmit?

– Egy szót se – mondta a lány, és rajongva nézett rá a sötétben. – Féltél?

– Nem bizonyíthatnak rám semmit.

– Úgy értem – mondta a lány –, amikor ezt tették veled – és megérintette a Fiú kezét.

– Hogy féltem-e? – hazudta. – Hát persze hogy nem féltem.

– Miért csinálták ezt veled?

– Megmondtam, hogy ne kíváncsiskodj. – Fölkelt, bizonytalanul állt sérült lábán. – Porold le a kabátomat, így nem mehetek ki az utcára. Megfelelően kell kinéznem. – Nekitámaszkodott a burgundinak, és a lány a keze fejével leporolta a ruháját. Sötött a hold, de a szoba most árnyékba borult, árnyék vetődött a rekeszes állványra, a palackokra, a keskeny vállakra, a sima, riadt kamaszarcra.

A Fiú rájött, hogy nincs kedve kimenni az utcára, vissza Billy panziójába, nincs kedve újrakezdeni Cubitt-tal és Dallow-val a véget nem érő megbeszéléseket arról, hogy mi legyen a következő lépés. Az élet bonyolult taktikai műveletek sorozata

volt, legalább olyan bonyolult, mint a csapatok felvonultatása Waterloonál, melyeket egy rézágyon, kolbászos kifli morzsái között ötlöttek ki. Állandóan vasaltatni kellett az ember ruháját, Cubitt és Dallow összevesztek, vagy Dallow éppen Billy felesége után koslatott, az öreg telefon szüntelenül csöngött a lépcső alatt, és az újságok esti különszámait mindig behozta és az ágyra dobta Judy, aki túl sokat dohányzott, és mindenért külön borravalót akart, újra meg újra. Hogyan lehetett volna átfogó stratégiát kidolgozni ilyen körülmények között? Hirtelen nosztalgiát érzett a kis sötét helyiség, a csönd, a borospalackokra vetődő halovány fény iránt. Ha egy kis időre egyedül maradhatna...

De nem volt egyedül. Rose megfogta a kezét, és félve azt kérdezte: – Csak nem lesnek rád azok az emberek odakinn a sötétben?

Elhúzódott a lánytól, és hencegve így szólt: – Nem lesnek rám azok sehol. Többet kaptak ők, mint amit adtak. Velem nem számoltak, csak szegény Spicerrel.

– Szegény Spicerrel?

– Szegény Spicer halott – s mialatt beszélt, hangos nevetés hallatszott az étterem felől, egy asszony nevetése, érződött belőle a sör, a jópajtásság, s az, hogy nincs mit bánnia. – Már megint itt van – mondta a Fiú.

– Ez bizony ő. – Ezer helyen hallhatta az ember ezt a nevetést: a könny nélküli, érzelgésmentes, a dolgok jó oldalát néző nevetést, ami akkor is felharsant, amikor kifutottak a hajók, és mások sírtak; zenés kabarékban mulatott egy-egy vaskos tréfán; betegágyak mellett és zsúfolt vasúti kocsikban gyöngyözött; akkor is felhangzott, ha a másik ló nyert – az igazi *sportswoman* nevetése. – Úgy megrémít – suttogta Rose. – Nem tudom, mit akar.

A Fiú magához vonta a lányt; a taktika, mindig csak a taktika: sosem volt idő a stratégiára: és a szürke éjszakai fényben látta, hogy a lány csókra emeli arcát. Iszonyodva tétovázott; de a taktika... Legszívesebben megütötte volna, hogy sikítson, de csak esetlenül megcsókolta, elvétve a lány ajkait. Elfordította csücsörítő száját, és azt mondta: – Figyelj.

A lány azt mondta: – Még nem sok lánnyal volt dolgod, ugye?

– Dehogynem – válaszolta –, de figyelj rám egy kicsit...

– Nekem te vagy az első – mondta a lány. – Boldog vagyok. – Amikor ezt kimondta, a Fiú megint gyűlölni kezdte. Hiszen ezzel a nővel még dicsekedni sem lehet; ő az első férfi az

életében; senkitől sem kellett elvenni, nem volt egy vetélytárs sem, senkinek sem jutna eszébe, hogy akár csak ránézzen erre a nőre, Cubitt és Dallow egy pillantásra se méltatnák – seszínű haját, az egyszerűségét, s ezt az olcsó ruhát, amit most a keze alatt érzett. Gyűlölte a lányt, ahogy Spicert gyűlölte, és ez óvatossá tette; ügyetlenül rányomta tenyerét a lány melleire, zord opportunizmussal mímelve a mások szenvedélyét, és azt gondolta: nem volna ilyen rémes az egész, ha egy kicsit csinosabban öltözne, meg egy kis festék, egy kis henna, de hogy ez – a legolcsóbb, legfiatalabb, legtapasztalatlanabb liba egész Brightonban –, hogy éppen ez tartson *engem* a markában.

– Istenem – mondta a lány –, édes vagy hozzám, Pinkie. Szeretlek.

– Ugye, nem árulsz el... annak a nőnek?

Valaki lekiabált a folyosón: – Rose –; egy ajtó csapódott be.

– Mennem kell – mondta. – Hogy értetted azt, hogy ne áruljalak el?

– Ahogy mondtam. Hogy ne beszélj. Ne mondd el neki, ki hagyta ott a névjegyét. Hogy nem az az ember volt.

– Nem mondom el neki. – Egy busz ment el a West Streeten; a reflektor fénye a kis rácsos ablakon át egyenesen a lány fehér elszánt arcára vetült: olyan volt, mint egy gyerek, aki szívére teszi a kezét, és titkos esküt tesz. Lágyan azt mondta: – Nem érdekel, mit tettél –, mintha azt mondaná, nem érdekli, ki törte ki az ablakot, vagy hogy ki firkált egy disznó szót a szomszéd ajtajára. A Fiú szólni sem bírt: megérintette a lány egyszerűségében rejlő fortély, tizenhat évének élettapasztalata, hűségének határtalansága, felkarolta, mint az olcsó zene, ahogy a reflektor fénye végigsiklott előbb egyikük, majd a másikuk arcán, a falon, s közben kint recsegett egy sebességváltó.

Aztán megszólalt: – Hova gondolsz? Én nem csináltam semmit.

– Nem tudom – mondta a lány. – Nem is érdekel.

– Rose! – kiáltotta egy hang. – Rose!

– Ez ő – mondta a lány –, biztos vagyok benne, hogy ő. Megint kérdezősködik. Puha, mint a vaj. Mit tudhat ez *rólunk?* – Közelebb ment a Fiúhoz. Azt mondta: – Egyszer én is elkövettem valamit. Halálos bűnt. Amikor tizenkét éves voltam. De ez a nő... ez azt se tudja, mi az, hogy halálos bűn.

– Rose? Hol vagy? Rose!

A lány tizenhat éves arcának árnyéka megmozdult a holdfénytől megvilágított falon. Helyes és helytelen. Mindig erről beszél. Hallottam, amikor kiszolgáltam az asztaluknál. Helyes és

helytelen. Mintha csak tudná, miről beszél. – Megvetéssel a hangjában azt suttogta: – *Ez* nem fog égni a tűzben. Még ha nagyon akarná, akkor se. – Úgy mondta ezt, mintha egy nedves petárdáról beszélne. – Molly Carthew bezzeg égett. Gyönyörű volt. Megölte magát. Kétségbeesésében. Ez halálos bűn. Megbocsáthatatlan. Hacsak... mit is mondtál a kengyelről?

A Fiú vonakodva válaszolt: – A kengyel és a föld. De ez nem segít.

– Amit tettél – makacskodott a lány –, meggyóntad?

A sötét konok alak az ausztrál rajnain nyugtatva bepólyált kezét, kitérően válaszolt: – Évek óta nem voltam már misén.

– Nem érdekel – ismételte a lány. – Inkább veled égek el, mint hogy olyan legyek, mint ő. – Éretlen hangja megbicsaklott a szón: – Ő tudatlan.

– Rose. – Rejtekhelyük ajtaja kinyílott. A főnöknő nyitott be, zsályazöld egyenruhában, szemüvege egy gombról lógott a mellén, nyomában beáradt a fény, a zsivaj, a rádió hangja, a nevetés, szétkergette a kettejük közti sötét teológiát. – Gyermekem – mondta a főnöknő –, mit csinálsz te itt? És ki ez a másik gyermek? – tette hozzá, s az árnyékban álló vékony alakot kémlelte, de amikor Pinkie kilépett a fénybe, kijavította magát: – Ez a fiú. – Szeme végigfutott a palackokon, megszámolta őket. – Nem hozhatod ide az udvarlóidat.

– Már megyek is – mondta a Fiú.

A főnöknő gyanakodva és undorral méregette; még lógott róla néhány pókháló. – Ha nem volnál olyan fiatal – mondta a nő –, most hívnám a rendőrséget.

A Fiú élete egyetlen humoros megjegyzésével válaszolt: – Lenne alibim.

– Ami pedig téged illet – a főnöknő most Rosehoz fordult-, majd később elbeszélgetünk. – Megvárta, amíg a Fiú kimegy a helyiségből, s undorral azt mondta: – Mind a ketten túl fiatalok vagytok még ehhez a dologhoz.

Túl fiatal – ez volt a probléma. Spicer nem oldotta meg ezt a problémát, mielőtt meghalt. Túl fiatal volt ahhoz, hogy a lány száját befoghassa a házassággal, túl fiatal ahhoz, hogy megakadályozhassa, hogy a rendőrség a tanúk padjára ültesse Rose-t, ha arra kerül a sor. Ahol majd a lány tanúvallomást tehetne arról... nos, hát arról, hogy Hale nem hagyott ott semmiféle névjegyet, hanem Spicer hagyta ott, s hogy a Fiú maga ment el érte, s kutatott utána az abrosz alatt. A lány

még erre a részletre is emlékezett. Spicer halála meg csak még gyanúsabbá tenné a dolgot. Így vagy úgy, be kell fognia a lány száját: békét akart.

Lassan baktatott felfelé a szobájához vezető lépcsőkön Billy panziójában. Az az érzése támadt, hogy kezd kicsúszni a lába alól a talaj, a telefon szüntelenül csengett, s ahogy egyre bizonytalanabb lett, fokozatosan ráébredt mindazokra a dolgokra, amiknek a megismeréséhez még nem volt elég öreg. Cubitt kijött az egyik földszinti szobából, tele volt a szája almával, törött bicskát tartott a kezében. – Nem – mondta –, Spicer nincs itt. Még nem ért vissza.

A Fiú lekiabált az első lépcőfordulóból:

– Ki keresi Spicert?

– Egy nő, de már letette.

– Milyen nő?

– Nem tudom. Valamelyik nője. Nagyon odavan valami nőért a Szívkirálynőből. Tényleg, hol van Spicer, Pinkie?

– Halott. Colleoni emberei megölték.

– Uramisten – mondta Cubitt. Becsukta a bicskáját, és kiköpte az almát. – Mondtam, hogy hagyjuk békén Brewert. Most mit fogunk csinálni?

– Gyere föl hozzám – mondta a Fiú. – Hol van Dallow?

– Nincs itthon.

A Fiú előrement a szobájába, és felkapcsolta az egyetlen villanylámpát. Eszébe jutott Colleoni szobája a Cosmopolitanben. De hát valahol csak el kellett kezdeni. Azt mondta: – Már megint az ágyamon ettél.

– Nem én voltam, Pinkie. Dallow volt. De hiszen *téged* is jó összevagdostak, Pinkie.

A Fiú ismét hazudott: – Ők is megkapták a magukét. – De a hazugság gyengeség volt. Nem volt hozzászokva, hogy hazudjon. Azt mondta: – De nem kell felizgatnunk magunkat Spicer miatt. Beszari alak volt. Jó, hogy meghalt. Az a lány a Snow-ból látta, hogy ő hagyta ott a névjegyet. Ha eltemetik, senki sem fogja majd felismerni. Akár hamvasztathatjuk is.

– Nem gondolod, hogy a zsaruk...?

– Nem félek a zsaruktól. Most mások szaglásznak.

– Nem tudják túltenni magukat azon, amit az orvosok mondtak.

– Tudod, hogy mi öltük meg, és az orvosok úgy látták, hogy természetes halállal halt meg. Fejtsd meg magad ezt a rejtélyt, mert én nem tudom. – Leült az ágyra, és lesöpörte róla Dallow morzsáit. – Spicer nélkül nagyobb biztonságban vagyunk.

– Te tudod, Pinkie. De mi vitte rá Colleonit, hogy...

– Gondolom, félt, hogy Tate-et ott intézzük el a pályán. Kerítsd elő Mr. Drewittot. Azt akarom, hogy elintézzen nekem valamit, ő az egyetlen ügyvéd itt a környéken, akiben meg lehet bízni... ha meg lehet bízni benne egyáltalán.

A Fiú nekitámasztotta a fejét a rézágy rúdjának. – Lehet, hogy mégis meg kell nősülnöm.

Cubitt hirtelen vad röhögésben tört ki, óriási száját hatalmasra tátva kivillantotta szuvas fogait. Feje mögött a félig leeresztett redőny kirekesztette az éjjeli égboltot, csak a feketén és fallikusan égre meredő kémények látszottak, amint halvány füstöt eregettek a holdfényes levegőbe. A Fiú hallgatott, figyelte Cubittot, úgy hallgatta a nevetését, mintha az a világ megvetése volna.

Amikor Cubitt abbahagyta a röhögést, a Fiú így szólt: – Eredj. Hívd föl Mr. Drewittot. Mondd meg, hogy jöjjön ide – és elnézett Cubitt mellett, nézte a roló zsinórja végén a gombot, amely időnként az ablaküveghez koppant, a kéményeket és a kora nyári éjszakát.

– Nem fog idejönni.

– Ide kell jönnie. Nem mehetek el hazulról ilyen állapotban. – Megérintette a borotva hasította sebeket a nyakán. – El kell intéznem néhány dolgot.

– Nagy kópé vagy te – mondta Cubitt. – Fiatal versenyző vagy ebben a játékban. – A játék: s a Fiú kíváncsisággal és gyűlölettel gondolt a lány mindenre elszánt olcsó kis arcára, a rácsos rekeszekben sorakozó palackokra, melyeken megcsillant a holdfény, a sokszor elismételt “égni” szóra. Vajon mit értettek az emberek azon, hogy “a játék”? Elméletben mindent tudott, gyakorlatban semmit; a más emberek kéjvágya adta tudás tette őt csupán felnőtté, a nyilvános vécék falaira fölirkált idegen vágyak. Ismerte a mozdulatokat, de még sohasem vett részt a játékban. – Talán – mondta – nem is fog sor kerülni rá. De azért hozd ide Mr. Drewittot. Ő tudni fogja.

*

Mr. Drewitt tudta. Az ember első pillantásra biztos volt ebben. A kisujjában volt minden panama, csűrés-csavarás, ellentmondó paragrafus, kétértelmű szó. Sárga, borotvált, középkorú arcán mély barázdákat hagytak a jogi döntések. Kisméretű barna bőr irattáskával járt, és csíkos nadrágot

viselt, amely túlzottan újnak tűnt Mr. Drewitt egészéhez képest. Egy dokkmunkás harsány, üres kedélyességével lépett a szobába; hosszú, hegyes orrú, kisuvikszolt cipőt viselt, melyen megcsillant a fény. Mindene vadonatúj volt, a lendületességétől kezdve a zsakettjéig, kivéve őt magát, mert ő megöregedett a sok bírósági tárgyalásban, a rengeteg, minden veszteségnél ártalmasabb győzelemben. Rászokott arra, hogy nem figyel oda senkire: a számtalan bírói rendreutasítás tanította meg erre. Rosszalló volt, diszkrét, együttérző, és szívós, mint a bőr.

A Fiú biccentett felé, anélkül, hogy felkelt volna az ágyról. – 'Estét, Mr. Drewitt – és Mr. Drewitt együttérzően mosolygott, letette irattáskáját a földre, és leült az öltözőasztal melletti kemény székre. – Csodálatos este van – mondta. – Istenem, istenem, istenem, hiszen ön háborúzott. – Az együttérzés nem illett hozzá; oly könnyedén le lehetett volna hántani az arcáról, mint az árverési cédulát egy régi kovaszerszámról.

– Nem emiatt kértem, hogy idejöjjön – mondta a Fiú. – Nem kell megijednie. Csak tanácsot akarok kérni.

– Remélem, nincs baj – mondta Mr. Drewitt.

– Épp a bajt akarom elkerülni. Ha meg akarnék nősülni, mit kéne tennem?

– Várni egypár évet – vágta rá Mr. Drewitt, mintha licitálna a kártyában.

– Mondjuk, a jövő héten – mondta a Fiú.

– A baj az – jegyezte meg Mr. Drewitt mélyenszántóan –, hogy ön fiatalkorú.

– Ezért hívtam ide *magát.*

– Vannak olyan esetek – mondta Mr. Drewitt –, amikor a felek hamisan adják meg a korukat. Ezt persze nem javaslatképpen mondom. Ugye ért engem? Milyen korú az ifjú hölgy?

– Tizenhat.

– Biztos ebben? Mert ha fiatalabb, mint tizenhat, akkor még akkor sem lesz törvényes a házasság, ha maga az érsek adja össze magukat a canterburyi székesegyházban.

– Ez a dolog rendben van – mondta a Fiú. – De ha hamisan adjuk meg a korunkat, attól még törvényes lesz a házasság?

– Tökéletesen.

– És a rendőrség nem idézheti be a lányt?

– Hogy ön ellen tanúskodjon? A lány beleegyezése nélkül nem. Természetesen, ha ezt a megoldást választanák, vétséget követnének el.

Börtönbe kerülhetnek. És hát más nehézségek is akadnak. – Mr. Drewitt ismét nekidőlt a mosdóállványnak, rendezett ősz jogtudor-haja a vizeskancsót súrolta, és a Fiút fürkészte.

– Tudja jól, hogy fizetek – mondta a Fiú.

– Először is – mondta Mr. Drewitt – tudnia kell, hogy bizonyos időbe telik a dolog.

– Nem szabad, hogy sokáig tartson.

– Templomban akar házasságot kötni?

– Természetesen nem – mondta a Fiú. – Ez nem lesz igazi házasság.

– Éppen elég igazi lesz.

– Nem annyira igazi, mint mikor a pap mondja ki.

– Ez a vallási buzgalom a becsületére válik – mondta Mr. Drewitt. – Ez akkor, ha jól értem, polgári esküvő lesz. Megkaphatja az engedélyt, ha tizenöt napig az adott helyen tartózkodik – ez önnél rendben van –, egynapi várakozási idő után. Ami a dolognak ezt a részét illeti, már akár holnapután házasságot köthetne a saját kerületében. S most jön a következő nehézség. Fiatalkorúaknak nem könnyű házasságot kötni.

– Folytassa. Fizetni fogok.

– Semmi értelme egyszerűen kijelenteni, hogy huszonegy éves. Senki sem hinné el. De ha azt mondaná, hogy tizennyolc éves, megházasodhatna a szülei vagy a gyámja beleegyezésével. Élnek a szülei?

– Nem.

– És ki a gyámja?

– Nem értem, mire gondol.

Mr. Drewitt elgondolkozva így szólt: – Éppenséggel keríthetünk egy gyámot. Bár kockázatos. Jobb lenne, ha szem elől tévesztették volna egymást. Mondjuk, ő elment Dél-Afrikába, és itthagyta önt. Egész jó kis történetet lehetne kerekíteni ebből – tette hozzá Mr. Drewitt lágyan. – Egész zsenge korban kitaszítva a nagyvilágba, bátran megállt a saját lábán. – Tekintete az ágy egyik rézgombjáról a másikra rebbent. – Az anyakönyvi nyilvántartó jóérzésére apellálnánk.

– Nem is gondoltam, hogy ez ilyen bonyolult – mondta a Fiú. – Talán máshogyan is el tudom intézni a dolgot.

– Ha idő van – mondta Mr. Drewitt –, mindent el lehet intézni.

Mr. Drewitt atyai mosolya felfedte lepedékes fogait. – Csak mondjon igent, fiam, és kiházasítom. Bízzon bennem. – Fölállt, csíkos nadrágja úgy festett, mintha Mossnál bérelte volna az

esküvő napjára; amikor átment a szobán, sárgán mosolyogva, mintha a menyasszonyt indult volna megcsókolni. – Ha most adna egy guineát a tanácsaim fejében, volna egy-két beszereznivaló... az ara számára...

– És *maga* nős? – tudakolta a Fiú hirtelen támadt kíváncsisággal. Soha nem gondolta volna, hogy Drewitt... Nézte a mosolyát, sárga fogait, a barázdált, elhasznált, megbízhatatlan arcot, mintha *abból* talán megtudhatná...

– Jövőre lesz az ezüstlakodalmunk – mondta Mr. Drewitt. – Huszonöt éve játszom ezt a játékot. – Cubitt bedugta a fejét az ajtón, és azt mondta: – Elmegyek, járok egyet. – Elvigyorodott. – Hogy halad a házasság ügye?

– Szépecskén – mondta Drewitt –, szépecskén – és megpaskolta az irattáskáját, mintha az egy ígéretes gyermek pufók arcocskája lenne. – Még megérjük, hogy bekötik fiatal barátunk fejét.

Csak ameddig elcsitulnak a dolgok, gondolta a Fiú, és visszahanyatlott a szürke párnára, egyik lábát föltette a mályvaszínű dunyhára; nem lesz igazi házasság, csak befogja vele a száját egy időre. – Viszlát – mondta Cubitt, és vihogott az ágy lábánál. Rose, a rajongó kis cockney arc, az emberi bőr édes íze, érzelmek a sötét szobában a burgundis rekeszek mellett; az ágyon fekve tiltakozni akart, “még ne” és “ne őt”. Ha el kell jönnie a pillanatnak, ha követnie kell a többieket és be kell szállnia ebbe a brutális játékba, hadd várja meg, míg megöregszik, amikor már nem várhat mást az élettől, s hadd jusson neki olyasvalaki, akit a többi férfi irigyelhet tőle. Ne legyen olyan éretlen, egyszerű és tudatlan, mint önmaga.

– Csak mondjon igent – mondta Mr. Drewitt –, és mi összehozzuk a dolgot. – Cubitt már elment. A Fiú azt mondta: – Talál egy fontot a mosdóállványon.

– Nem találom – mondta Mr. Drewitt idegesen, s arrébb tolta a fogkrémet.

– A szappantartóban, a fedele alatt.

Dallow dugta be a fejét a szobába. – 'Estét- szólt oda Mr. Drewittnek. Aztán azt kérdezte a Fiútól: – Mi van Spicerrel?

– Colleoni volt. Kicsinálták a pályán – mondta a Fiú. – Engem is majdnem kicsináltak – és bepólyált kezével sebes nyakához nyúlt.

– De hiszen Spicer a szobájában van. Hallottam.

– *Hallottad?* – mondta a Fiú. – Képzelődsz. – Aznap már másodszor ijedt meg: gyenge fényű körte világította meg a folyosót és a lépcsőt; a falakat egyenetlenül fedte a diófa színű festék. Érezte, hogy arcán összerándul a bőr, mintha valami undorító ért volna hozzá. Kedve lett volna

megkérdezni, vajon csak hallani lehet-e ezt a Spicert; lehet-e látni vagy tapintani? Fölkelt – szembe kellett nézni ezzel a dologgal, bármi is volt –, s egyetlen szó nélkül elment Dallow mellett. Spicer szobájának ajtaját ki-be csapkodta a huzat. Nem látott be. Apró szoba volt; Kite-on kívül mindenkinek kis szobája volt, azt a szobát pedig ő örökölte. Ezért használták az ő szobáját közös helyiségnek. Spicer szobájába nem férnének be többen, legfeljebb csak ő... és Spicer. Nyikorgó bőr és motozás hangját hallotta, mikor az ajtó meglendült. A szavak: “Dona nobis pacem”, ismét az eszébe ötlöttek; másodszor fogta el egy homályos nosztalgikus érzés, mintha elvesztett, elfelejtett vagy elutasított volna valamit.

Végigment a folyosón, és bement Spicer szobájába. Az első érzése, amikor megpillantotta Spicert, ahogy a bőröndje fölé hajol és meghúzza rajta a szíjakat, a megkönnyebbülés volt – hogy ez kétségtelenül a hús-vér Spicer volt, akit meg lehetett érinteni, meg lehetett ijeszteni, akinek parancsolni lehetett. Hosszú leukoplaszt csík húzódott végig Spicer arcán; a Fiú egyre fokozódó kegyetlenséggel figyelte az ajtóból; legszívesebben letépte volna, és nézte volna, ahogy a bőr fölreped. Spicer fölnézett, letette a bőröndöt, és zavartan a fal felé hátrált. Azt mondta: – Azt hittem... attól féltem... Colleoniék kicsináltak. – Félelme elárulta. A Fiú szótlanul nézte az ajtóból. Mintha bocsánatot kérne azért, hogy még életben van, Spicer magyarázkodni kezdett: – El tudtam menekülni... – Szavai, mint a hínár a parton, elfonnyadtak a Fiú hallgatásának, közömbösségének és eltökéltségének peremén.

A folyosón Mr. Drewitt hangja hallatszott: – A szappantartóban. Azt mondta, hogy a szappantartóban – és hangosan csörömpölt a porcelán.

2

– Egy percre sem fogok leszállni arról a gyerekről, míg ki nem szedek belőle valamit. – Méltóságteljesen fölemelkedett, és átvonult a vendéglőbe, mint egy csatába induló hadihajó, egy hadihajó, amely a jó oldalon harcol a háborúban, hogy véget vessen a háborúknak, s fedélzetén a jelzőzászlók azt hirdetik, hogy mindenki megteszi majd a kötelességét. Hatalmas keblei, melyek soha nem szoptattak gyermeket, mindenre elszánt részvéttől duzzadtak. Rose menekülni

próbált, amikor meglátta, de Ida könyörtelenül nyomult a személyzeti ajtó felé. Most már minden sínen volt, elkezdte feltenni azokat a kérdéseket, amelyek a Henekeyben jutottak eszébe, amikor a vizsgálatról olvasott, és már válaszokat is kapott. És Fred is megtette a magáét, mikor jó tippet adott, úgyhogy most Idának már nemcsak barátai voltak, hanem pénze is: kimeríthetetlen forrás a korrupcióhoz: kétszáz font.

– Jó estét, Rose – mondta, és elállta a konyha kijáratát. Rose letette a tálcát, s telve félelemmel és csökönyösséggel, értetlenül fordult meg, mint egy kis vadállat, aki nem ismeri fel a kedvességet.

– Már megint maga az? – mondta. – Nem érek rá. Nem beszélgethetek magával.

– De a főnöknő megengedte, kedvesem.

– Nem beszélhetünk itt.

– Hol beszélgethetünk?

– A szobámban, ha kienged innét.

Rose ment elöl, amikor a vendéglő mögött fölkapaszkodtak a lépcsőn a linóleum borítású lépcsőfordulóhoz. – Látom, jó helye van itt- mondta Ida. – Én is laktam egyszer szálláson, ez azelőtt volt, mielőtt Tommal megismerkedtem. Tom a férjem – magyarázta Ida türelmesen, kedvesen és rendíthetetlenül Rose hátának. – Ott nem bántak ilyen jól az emberrel. Virágok a fordulóban! – kiáltott fel lelkesen, amikor meglátott egy kókadt csokrot egy faasztalon, s miközben a szirmokat fogdosta, fent becsapódott egy ajtó. Rose kizárta őt a szobájából, s amikor halkan bekopogtatott hozzá, csökönyös suttogást hallott: – Menjen innen. Nem akarok beszélni magával.

– Pedig komoly dologról van szó, nagyon komoly dologról. – A sör, amit Ida nemrég megivott, kicsit visszaköszönt; kezét a szája elé tette, és automatikusan azt mondta: – Bocsánat – és böffentett egyet a zárt ajtó felé.

– Nem tudok segíteni magának. Nem tudok semmit.

– Engedjen be, kedvesem, és elmagyarázom. Nem üvölthetek itt a folyosón.

– Miért *velem* törődik?

– Nem akarom, hogy az ártatlanok szenvedjenek.

– Mintha bizony tudná – a lágy hang vádlón csengett –, hogy ki ártatlan.

– Nyissa ki az ajtót, kedvesem. – Ida kezdte egy nagyon kicsit elveszíteni a türelmét; a türelme majdnem olyan feneketlen volt, mint a jó szándéka. Megfogta a kilincset, és lenyomta; tudta, hogy pincérnőknek nem adnak kulcsot: a lány egy székkel peckelte fel a kilincset. Ida bosszúsan azt mondta: – Így nem szabadulhat meg tőlem.

– Egész testsúlyával az ajtónak dőlt, a szék reccsent egyet, és arrébb csúszott, az ajtó résnyire nyílt.

– Meg fog hallgatni – mondta Ida. Életmentés közben ne tétovázz, így tanulta, ha szükséges, akár le is ütheted, akit meg kell mentened. Benyúlt a résen, és ellökte a széket, aztán belépett az ajtón. Három vaságy, egy fiókos szekrény, két szék, két olcsó tükör: egyetlen pillantással magába szívta a látványt, és ahogy Rose a legtávolabbi sarokban a falhoz tapad, és ártatlan és tapasztalatlan szemeivel rettegve nézi az ajtót, mintha el volna rá készülve, hogy bármilyen szörnyűség bejöhet rajta.

– Most már ne bolondozzon – mondta Ida. – Én a barátja vagyok. Csak meg akarom menteni attól a fiútól. Hiszen teljesen belehabarodott, vagy nem? De nem látja, hogy ez a fiú gonosz? – Leült az ágy szélére, és gyengéden és könyörtelenül tovább beszélt.

Rose azt suttogta: – Maga nem tud semmit.

– Van bizonyítékom.

– Nem arra gondoltam – mondta a lány.

– Az a fiú nem szereti magát – mondta Ida. – Hallgasson ide. Én is ember vagyok. Elhiheti nekem, egy-két fiút én is szerettem, a magam idejében. Ez természetes. Mint a lélegzés. Csak nem szabad, hogy az ember túlzottan a lelkére vegye. Egy férfi sem ér annyit... ne foglalkozzon *vele.* Ez a fiú gonosz. Nehogy azt higgye, hogy prűd vagyok. Én is csináltam egy-két dolgot annak idején, ez *természetes.* Nézze csak meg – mondta, és a lány felé nyújtotta puha és barátságos mancsát –, itt van a tenyeremen: a szerelemvonal. De én mindig a Helyes oldalán álltam. Maga még fiatal. Még nagyon sok fiúval lesz dolga. Még nagyon sok öröm vár magára, ha nem hagyja, hogy a férfiak a markukban tartsák. Ez természetes. Mint a lélegzés. Nehogy azt gondolja, hogy ellene vagyok a Szerelemnek. Még hogy én? Én? Ida Arnold? A férfiak jót nevetnének, ha hallanák. – Megint fölböffentett egy kis sört. A szája elé tette a kezét. – Bocsásson meg, kedvesem. Látja, egészen jól kijövünk, ha így együtt vagyunk. Tudja, nekem soha nem volt gyermekem, de maga valahogy megtetszett nekem. Maga kedves kislány. – Hirtelen rákiabált a lányra: – Jöjjön már el a faltól, és térjen észhez! Az a fiú nem szereti magát.

– Nem érdekel – suttogta makacsul a kislányos hang.

– Mi az, hogy nem érdekli?

– Szeretem őt.

– Lehetetlenül viselkedik, kedvesem – mondta Ida. – Ha én lennék az édesanyja, jól elkalapálnám. Mit szólnának a szülei, ha tudnák?

– *Őket* nem érdekelné.

– És mit gondol, mi lesz ennek a vége?

– Nem tudom.

– Maga olyan fiatal. És – mondta Ida – romantikus. Én is ilyen voltam valamikor. Majd kinövi. Csak tapasztalatokra van szüksége. – A lány szeméből sütött a Nelson Place minden értetlensége; az odújába kergetett kis állat most kibámult a fényes, vidám világra: az odúban gyilkosság volt, párzás, elképesztő szegénység, hűség, istenfélés és istenimádat ; de a kis állatka nem rendelkezett elég tudással ahhoz, hogy tagadja, hogy csak a ragyogó nagyvilágban létezik az a valami, amit az emberek tapasztalatnak szoktak nevezni.

3

A Fiú lepillantott a testre, amely kezeit-lábait szétvetve feküdt, mint Prométheusz, Billy lépcsőjének alján. – Úristen – mondta Mr. Drewitt –, hogyan történt?

A Fiú azt mondta: – Már régen meg kellett volna javíttatni ezt a lépcsőt. Szóltam Billynek, de azt az alakot semmivel se lehet rávenni, hogy egy fillért is kiadjon. – Bepólyált kezével megfogta a korlátot, és addig feszítette, amíg az el nem engedett. A korhadt fa ott hevert Spicer testén, támadásra kész diófaszín sasként terpeszkedett a veséin.

– De hiszen az *azután* történt, hogy leesett – tiltakozott Mr. Drewitt; vádló ügyvédhangja remegett.

– Rosszul emlékszik – mondta a Fiú. – Maga itt állt a folyosón, és látta, hogy Spicer nekidöntötte a bőröndjét a korlátnak. Nem lett volna szabad ezt tennie. Túl nehéz volt a bőrönd.

– Az istenért, ne keverjen bele engem ebbe a dologba – mondta Mr. Drewitt. – Semmit se láttam. A szappantartóban keresgéltem. Ott voltam, ahol Dallow.

– Mind a ketten látták – mondta a Fiú. – Ez nagyszerű. Jó, hogy itt van velünk a helyszínen egy olyan finom, tiszteletre méltó ügyvéd, mint maga. A maga szavának majd meglesz a hatása.

– Tagadni fogok – mondta Drewitt. – Azonnal elmegyek innen. Meg fogok esküdni, hogy sosem jártam ebben a házban.

– Maradjon ott, ahol van – mondta a Fiú. – Nem szeretnénk még egy balesetet. Dallow, eredj és telefonálj a rendőrségnek, és hívj egy orvost, az jól veszi ki magát.

– Itt tarthatnak – mondta Mr. Drewitt –, de nem kényszeríthetnek, hogy azt mondjam...

– Én csak azt akarom, hogy azt mondja, amit mondani akar. De nem hatna valami jól, ugye, ha engem elvinnének, mert megöltem Spicert, miközben maga itt volt, és egy szappantartóban matatott? Van olyan ügyvéd, akit ez tönkretenne.

Mr. Drewitt a lépcsőfordulónál tátongó foghíjon át bámulta a földön fekvő testet. Lassan megszólalt: – Jobb, ha fölemelik a testet, és aláteszik azt a darab fát. A rendőrség sokat kérdezősködne, ha így találnák. – Visszament a hálószobába, leült az ágyra, s arcát kezébe temette. – Fáj a fejem – mondta –, otthon kéne lennem. – Senki se figyelt rá. Spicer ajtaját csapkodta a huzat. – Iszonyúan fáj a fejem – mondta Mr. Drewitt.

Dallow ment végig a folyosón, s maga mögött vonszolta a bőröndöt; Spicer pizsamájának zsinórja úgy lógott ki belőle, mint tubusból a kinyomott fogkrém. – Hova készült? – kérdezte Dallow.

– A Kék Horgonyba, Nottingham, Union Street – mondta a Fiú. – Táviratozzuk meg nekik. Biztos akarnak majd virágot küldeni.

– Vigyázzanak az ujjlenyomatokkal – könyörgött Mr. Drewitt a mosdó mellől, fel sem emelve fájó fejét, de amikor a Fiú lépéseit meghallotta a lépcsőn, felnézett. – Hova megy? – kérdezte élesen.

A Fiú a lépcsőfordulóból nézett vissza rá. – Elmondta.

– Most nem mehet el – mondta Mr. Drewitt.

– Én itt se voltam – mondta a Fiú. – Csak maga volt itt, meg Dallow. Rám vártak.

– Megláthatják.

– Ezt a kockázatot vállalnia kell – mondta a Fiú. – Dolgom van.

– El ne mondja! – kiáltotta Mr. Drewitt, de aztán fegyelmezte magát. – Csak el ne mondja – ismételte halkan –, hogy milyen dolga van...

– Tető alá kell hoznunk azt a házasságot – mondta a Fiú sötéten. Egy pillanatra Mr. Drewitton felejtette a szemét... a férfiún, aki már huszonöt éve játssza a játékot, mintha kérdezni akarna tőle valamit, mintha hajlandó lenne megfogadni egy ennyivel idősebb ember tanácsát, mintha egy kis emberi bölcsességet várna a vén zugügyvédtől.

– Jobb lesz sietni vele – mondta lágyan és szomorúan a Fiú. Még mindig Mr. Drewitt arcát fürkészte, hátha felfedezi rajta valami jelét a bölcsességnek, melyre a játékban eltöltött huszonöt év alatt szert kellett tennie, de csak egy

riadt arcot látott, amely úgy festett, mint egy üzlet, melyet bedeszkáztak az utcai harcok idején. Lement a lépcsőn, le, a sötét üregbe, ahova Spicer teste zuhant. Már döntött; már csak a cél felé kellett haladnia; érezte, ahogy a szíve pumpálja kifelé a vért, ahogy a vér közömbösen visszafelé halad az artériákon, mint a vonatok a belső körön. Minden egyes állomás egy lépéssel közelebb vitte a biztonsághoz, aztán egy lépéssel messzebb, amíg a forduló után a biztonság megint közeledett, mint Netting Hill, s aztán megint távolodni kezdett. Hove promenádján a középkorú prostituált vissza sem fordult, amikor mögéje ért: mint az azonos pályán haladó villanyvonatok, ők sem ütköztek. Mindkettejüknek ugyanaz a végállomás lebegett a szemük előtt, már ha ezen a körön létezett egyáltalán végállomás. A Norfolk bár előtt két jópofa skarlátvörös sportkocsi állt a járda mellett, mint két egyforma ágy. A Fiúban nem tudatosult a látvány, de automatikusan bejutott az agyába, s ott megindult az irigység váladékának kiválasztódása.

A Snow vendéglő majdnem üres volt. Leült ahhoz az asztalhoz, ahol valamikor Spicer ült, de most nem Rose szolgált fel. Egy idegen lány jött oda, hogy felvegye a rendelést. Esetlenül azt kérdezte: – Rose nincs itt?

– Most nem ér rá.

– Beszélhetnék vele?

– Valakivel épp beszélget a szobájában. Nem mehet oda. Itt kell megvárnia.

A Fiú letett egy félkoronást az asztalra.

– Hol a szobája?

A lány tétovázott. – A főnöknő óriási balhét csapna.

– Hol a főnöknő?

– Elment.

A Fiú egy újabb félkoronást tett az asztalra.

– A személyzeti ajtón át – mondta a lány –, aztán egyenesen föl a lépcsőn. De éppen van nála egy asszony...

A Fiú már hallotta az asszony hangját, mielőtt fölért volna a lépcsőn. A nő éppen azt mondta: – Csak a maga érdekében akartam beszélni magával – ; a Fiúnak hegyeznie kellett a fülét, hogy meghallja Rose válaszát.

– Hagyjon engem békében, hát miért nem hagy békében?

– Ez mindenkire tartozik, aki helyesen gondolkozik.

A lépcső tetejéről a Fiú most már belátott a szobába, bár az asszony széles háta, bő ruhája, szögletes csípője szinte eltakarta előle Rose-t, aki komor daccal állt, hátát a falnak

vetve. Aprónak és soványnak látszott a fekete pamutruhában és a fehér köténben, szeme meggyötört, de könnytelen, ijedt, de elszánt volt, bátorsága szinte komikusnak hatott esetlenségével, olyan volt, mint mikor az igazgatóság által felbérelt keménykalapos kisember kihívja az erőművészt a vásári mulatságon. Azt mondta: – Jobban teszi, ha békén hagy.

A Nelson Place és a Manor Street álltak szemben egymással a cselédszobában, és egy pillanatra a Fiúban nem volt semmi ellenérzés, csak valami halvány nosztalgia. Tudta, hogy a lány része az életének, mint egy szoba vagy szék: hogy valami olyasmi, ami kiegészíti őt; azt gondolta: "Több bátorság szorult belé, mint Spicerbe." Lelkének leggonoszabb része tartott igényt a lányra: ez nem tudott meglenni jóság nélkül. Lágyan azt mondta: – Mit nyaggatja a kedvesemet? – s a kérdésben rejlő állítás szokatlanul andalítóan csengett a fülében: egy utolsó simítás kegyetlenségén. Végül is, bár ő magasabbra vágyott volna, mint Rose, meglehetett az a vigasza, hogy a lány nála alacsonyabbra nem ereszkedhetett le. Önelégült mosollyal az arcán állt ott, mikor az asszony megfordult; "a kengyel és a föld között", már megtanulta, hogy ez hamis vigasz; ha valami csillogó harsány pipit csábított volna el, amilyeneket a Cosmopolitanben látott, persze akkor nem lett volna ilyen nagy a diadal. Önelégülten mosolygott a két nőre, a nosztalgia helyét valami szomorú érzékiség foglalta el. A lány jó volt, erre rájött, ő pedig kárhozatra ítéltetett; egymásnak teremtette őket az Isten.

– Hagyja békén ezt a kislányt – mondta a nő. – Mindent tudok magáról. – Mintha egy idegen országban lett volna: a tipikus angol nő külföldön. És még társalgási zsebszótár sem volt nála. Olyan távol volt mindkettőjüktől, mint a Pokoltól... vagy a Mennyországtól. A jó és a rossz ugyanazt az országot lakták, ugyanazt a nyelvet beszélték, egymásra találtak, mint a régi barátok, mindketten ugyanazt a kiteljesedést érezték, fogták egymás kezét a vaságyak mellett. – Ugye, a helyes úton akar járni, Rose? – fogta könyörgőre Ida.

Rose egyre csak azt suttogta: – Hagyjon minket békén.

– Maga jó lány, Rose. Semmi köze hozzá!

– Maga semmit sem tud.

Ida pillanatnyilag nem tehetett mást, mint hogy még egyszer rájuk ijeszt az ajtóból: – Még nem végeztem magukkal. Vannak barátaim.

A Fiú elképedve nézett utána: – Ki az ördög volt ez?

– Nem tudom – mondta Rose.

– Még sose láttam. – Egy halvány emlékkép mozdult meg benne, de aztán szertefoszlott.

– Mit akart?

– Nem tudom.

– Te jó lány vagy, Rose – mondta a Fiú, és átfogta a lány vékony, csontos csuklóját.

A lány a fejét rázta. – Rossz vagyok. – Aztán esedezve azt mondta: – Rossz akarok lenni, ha az a nő jó, és te...

– Te mindig jó maradsz – mondta a Fiú. – Vannak, akik nem szeretnének ezért, de én nem bánom.

– Bármit megtennék érted. Mondd meg, hogy mit tegyek. Nem akarok olyan lenni, mint ő.

– Nem az számit, hogy mit teszel – mondta a Fiú –, hanem az, hogy mit gondolsz. – Hencegve folytatta: – Ez az ember vérében van. Talán amikor megkereszteltek, nem fogott rajtam a keresztvíz. Soha nem távozott belőlem az ördög.

– És az a nő jó? – A lány bizonytalanul a Fiúhoz fordult, hogy az tanítsa őt.

– Hogy ő? – nevetett a Fiú. – Ő egyszerűen semmilyen.

– Nem maradhatunk itt – mondta Rose. – Pedig jó lenne. – A lány végignézett a szobán: a Van Tromp győzelmét ábrázoló erősen megsárgult acélmetszeten, a három fekete vaságyon, a két tükrön, az árva fiókos szekrényen, a tapéta sápadt mályvaszínű virágcsokrain; úgy érezte, nagyobb biztonságban van itt, mint bármikor is lehetne odakint, a szeles nyári éjszakában. – Szép kis szoba. – Szerette volna megosztani a Fiúval, otthont teremteni benne mindkettejük számára.

– Mi lenne, ha itthagynád ezt a helyet?

– A Snow-t? Á, nem, ez nagyon jó hely. Nem szeretnék máshol dolgozni, csak itt.

– Úgy értem, hozzám jönnél feleségül.

– Nem vagyunk elég idősek hozzá.

– El lehetne intézni. Mindig lehet találni megoldást. – Elengedte a lány csuklóját, és nemtörődöm hangom folytatta: – Ha van kedved hozzá. Én nem bánom.

– Jaj, istenem – mondta a lány. – Hát persze hogy akarom. De úgyse fogják engedni.

A Fiú könnyeden magyarázni kezdett: – Persze, templomban nem lehet, legalábbis először nem. Akadékoskodnának. Félsz?

– Nem félek – mondta a lány. – De fogják engedni?
– Az ügyvédem majd elintézi valahogy.
– Neked van ügyvéded?
– Persze hogy van.
– Olyan... előkelően hangzik, és felnőttesen.
– Az ember nem boldogul ügyvéd nélkül.
A lány azt mondta: – Nem ott történt, ahol mindig elképzeltem.
– Nem ott történt mi?
– Az, hogy valaki megkéri a kezemet. Azt gondoltam, hogy a moziban lesz, vagy este a parton. De itt a legjobb – mondta, és Van Tromp győzelméről a két tükörre fordította tekintetét. Eljött a faltól, és arcát a Fiúéhoz emelte; a Fiú tudta, mit várnak tőle; enyhe hányingerrel nézte a rúzstalan szájat. Szombat este, tizenegy óra, az ősi testgyakorlat. Kemény, puritán száját a lányéra tapasztotta; és ismét érezte az emberi bőr édeskés szagát. Jobban szerette volna, ha púdert, csókálló rúzst vagy bármilyen más kémiai anyagot érez. Behunyta a szemét, és amikor ismét kinyitotta, előtte állt a lány, mint egy vak koldus, további alamizsnáért esedezve. Megdöbbentette, hogy a lány semmit sem vett észre undorából. Rose így szólt: – Tudod, mit jelent ez?
– Mit jelent?
– Azt jelenti, hogy soha, de soha, de soha nem hagylak cserben.
A lány hozzátartozott, mint egy szoba vagy egy szék: a Fiú egy mosolyt küldött a megtévedt, vak arc felé, kicsit feszengve, telve homályos szégyenkezéssel.

ÖTÖDIK RÉSZ

1

Minden jól ment: a vizsgálat bele sem került az újságokba: senki sem kérdezősködött. A Fiú visszafelé sétált Dallow-val, diadalmasnak kellett volna éreznie magát. Azt mondta: – Nem mernék megbízni Cubittban, ha tudna valamit.

– Cubitt semmit sem fog megtudni. Drewitt nem mer szólni egy szót sem, és tudod, hogy én nem beszélek, Pinkie.

– Az az érzésem, hogy követnek bennünket, Dallow.

Dallow hátranézett: – Sehol senki. Minden zsarut ismerek Brightonban.

– Nem látsz egy nőt?

– Nem. Kire gondolsz?

– Nem tudom.

A vak zenekar közeledett, cipőjük szélével meg-megérintették a járdaszegélyt, tapogatóztak a ragyogó napsütésben, izzadtak egy kicsit. A Fiú odament az utca szélére, hogy szembekerüljön velük; a zene, amit játszottak, panaszos volt és szánakozó, valami egyházi ének a nehéz sorsról, mintha egy hang bánatot jövendölne a győzelem pillanatában. A Fiú odament a vezetőjükhöz, félrelökte az útból, és halkan szitkozódott; a zenekar tagjai, hallván, hogy vezetőjük elmozdul, vonakodva egy lépéssel beljebb húzódtak az úttest közepe felé, és ott vesztegeltek, míg a Fiú már biztonságos távolságba ért, mint szélcsendben megrekedt vitorlások a hatalmas, parttalan Atlanti-óceánon. Aztán visszaoldalaztak, a járda biztos partot jelentő szegélye után tapogatva.

– Mi ütött beléd, Pinkie? – mondta Dallow. – Hiszen ezek vakok!

– Miért én térjek ki, ha egy koldus jön velem szemben az utcán? – De az előbb nem vette észre, hogy a zenészek vakok voltak; ő is megdöbbent azon, amit tett. Mintha túl messze ment volna egy úton, amelyen csak egy darabig akart utazni. Megállt és a sétány korlátjának támaszkodott, miközben ritkult a hétköznapi tömeg, és a kemény napsugarak ellapultak.

– Min jár az eszed, Pinkie?

– Ezen a Hale körüli zűrzavaron gondolkozom. Megérdemelte, amit kapott, de ha sejtettem volna, hogy mi lesz belőle, talán életben hagyom. Talán nem volt érdemes

megölni. Csak egy kis koszos firkász volt, aki összejátszott Colleonival, és benne volt Kite megölésében. Hát érdemes az ilyennel törődni? – Hirtelen hátrapillantott a válla fölött. – Nem láttuk már azt a pasast valahol?

– Csak egy nyaraló.

– Mintha már láttam volna a nyakkendőjét.

– Százával árulnak ilyet a boltokban. Ha innál, hát azt mondanám, dobj be most egy kupicával. Ne izgulj, Pinkie, minden a legnagyobb rendben megy. Senki sem gyanakszik.

– Két ember juttathatott volna akasztófára minket, Spicer és a lány. Megöltem Spicert, és elveszem a lányt. Úgy látszik, mindent én csinálok.

– Most már biztonságban leszünk.

– Ó, igen, *te* biztonságban leszel. Mert csak én kockáztatok. *Te* tudod, hogy én öltem meg Spicert. Drewitt is tudja. Már csak Cubitt hiányzik, és akkor aztán vérfürdőt kell rendeznem ahhoz, hogy rendbe hozzam a dolgokat.

– Nem kellene így beszélned velem, Pinkie. Teljesen magadba zárkóztál, mióta Kite meghalt. Egy kis szórakozásra lenne szükséged.

– Kedveltem Kite-ot – mondta a Fiú. És kinézett a tengerre, Franciaország felé, egy ismeretlen vidék felé. A háta mögött, túl a Cosmopolitanen, az Old Steyne-en, a Lewes Road-on, ott voltak a dombok, a falvak, az itatók, körülöttük a csorda, egy másik ismeretlen vidék. Ez volt az ő birodalma: a nyüzsgő tengerpart, a néhány ezer hektárnyi lakott terület, a Londonba vezető villamosított vágányok keskeny félszigete, két-három állomás, a restik és a szendvicsek. Korábban Kite birodalma volt mindez, Kite-nak nagyon jól megfelelt, és amikor Kite meghalt a St. Pancras várótermében, olyan volt, mintha a saját apja halt volna meg, örökül hagyva rá ezt a vidéket, melyet sohasem szabad elhagynia. Még a pózait is megörökölte, a tövig rágott körmöket a hüvelykujján, az alkoholmentes italokat. A nap lecsúszott a tenger pereméről, s mint egy tintahal, az égre lövellte a szenvedések és a gyötrelmek festékfoltjait.

– Ne edd magad, Pinkie. Lazíts. Engedd el magad egy kicsit. Gyere el Cubitt-tal meg velem a Szívkirálynőbe, és ünnepeljünk.

– Tudod, hogy sose iszom.

– Pedig majd innod kell az esküvőd napján. Ki hallott már száraz esküvőről?

Egy öregember görnyedezett a parton, nagyon lassan haladt, egyenként fordította fel a köveket, és a száraz hínár között cigarettacsikkek és ételmaradékok után kutatott. A sirályok, melyek mint gyertyák

sorakoztak a parton, vijjogva szárnyra kaptak a sétány alatt. Az öregember egy bakancsot talált, és betette a zsákjába, egy sirály csapott le a parti sétány felől, és átviharzott a Palace Móló acél boltíve alatt, fehér volt és céltudatos a félhomályban: félig keselyű, félig galamb. Végül az embernek mindig tanulnia kell.

– Rendben van, eljövök – mondta a Fiú.

– Ez a legjobb útmenti kocsma Londonon innen – bátorította Dallow.

Az öreg Morrisszal mentek ki a városból. – Szeretek csavarogni egy kicsit vidéken – mondta Dallow. Már égtek a lámpák, de még nem volt igazán sötét, az autók reflektorai oly halványan és fölöslegesen világítottak a szürkületben, mint a bölcsődék éjszakai fényei. Reklámok szegélyezték a főútvonalat; bungalók és egy tönkrement farm, rövid, kikopott fű egy lebontott palánk helyén, egy szélmalom, melyben teát és limonádét árultak, a hatalmas lapátok mozdulatlanul meredeztek.

– Szegény jó öreg Spicer hogy élvezte volna ezt a kocsikázást – mondta Cubitt. Dallow vezetett, mellette ült a Fiú, Cubitt meg a hátsó pótülésen kuporgott. A Fiú láthatta a visszapillantó tükörben, ahogy rázkódik a rossz rugókon.

A benzinkút mögött a Szívkirálynő fényárban úszott: átépített Tudor-korabeli pajta volt, az étterem és a kocsmák elrendezésében még látszott valami a hajdani tanyaudvarból, a régi kifutó helyén úszómedence volt. – Hozhattunk volna magunkkal egy-két nőt – mondta Dallow. Ebben a kócerájban egyet se lehet fölcsípni. Ez egy olyan előkelő hely.

– Menjünk a söntéshez – mondta Cubitt és előrement. Megállt a küszöbön, és biccentett a lány felé, aki egyedül iszogatott a hosszú acélpultnál az ódon szarufa alatt. – Mondanunk kéne valamit. Tudod, amit ilyenkor szokás... hogy igazán jó haver volt, meg hogy tudjuk, mit érez.

– Mit dumálsz?

– Az ott Spicer nője – mondta Cubitt.

A Fiú megállt az ajtóban, és vonakodva szemügyre vette a nőt: platinaszőke haját, a széles, kifejezéstelen szemöldököt, a bár székre feszülő domború kis feneket, ott ült egyedül a poharával és a bánatával.

– Hogy vagy, Sylvie? – kérdezte Cubitt.

– Rémesen.

– Hát nem borzasztó? Igazán jó haver volt. A legjobb.

– Te ott voltál, ugye? – kérdezte a nő Dallow-tól.

– Billynek rég meg kellett volna csináltatnia azt a lépcsőt – mondta Dallow. – Ez itt Pinkie, Sylvie, ő a legjobb fickó a bandában.

– Te is ott voltál?

– Ő nem volt ott – mondta Dallow.

– Még egy italt? – kérdezte a Fiú.

Sylvie kihörpintette az italát. – Hát nem bánom. Egy narancslikőr-koktélt.

– Két Scotch, egy narancslikőr-koktél meg egy grapefruit-lé.

– Nocsak – mondta Sylvie –, te nem iszol?

– Nem.

– Lefogadom, hogy nem is nőzöl.

– Ezt eltaláltad, Sylvie – mondta Cubitt –, egyből eltaláltad.

– Nagyra értékelem az ilyen férfiakat – mondta Sylvie. – Csodálatos dolog lehet fittnek lenni. Spicie mindig mondta, hogy egy nap még majd megmutatod – és akkor – ó, édes istenem, milyen csodálatos! – Letette a poharát, de elvétette a mozdulatot, és a koktél kiömlött. Azt mondta: – Nem vagyok részeg. Csak teljesen ki vagyok borulva szegény Spicie miatt.

– Szánd rá magad, Pinkie – mondta Dallow –, igyál valamit. Az majd földob. – És Sylvie-hez fordult: – Ő is ki van borulva. – A táncteremben a zenekar azt játszotta: “Ma éjjel szeress, holnapra mást keress, nevess...”

– Igyál valamit – mondta Sylvie. – Szörnyen ki voltam borulva. Biztos látszik, hogy sírtam. Ugye borzalmasan néznek ki a szemeim?... Ki sem mertem tenni a lábam az utcára. Már értem, mért vonulnak kolostorba az emberek. – A zene a Fiú ellenállásán dörömbölt; rettegéssel és kíváncsian nézett Spicer barátnőjére: ennek a nőnek a kisujjában volt a játék. A Fiú a fejét rázta, némán, riadt büszkeséggel. Tudta, hogy miben tudja megállni a helyét: ő volt a legjobb: ambícióinak nem volt határa: nem szabad, hogy kiszolgáltassa magát a nála tapasztaltabbak gúnyolódásának. Hogy összehasonlítsák Spicerrel, és gyengébbnek találják... szánalmasan feszengett, miközben a zene elsírta üzenetét: – “Holnapra mást keress” – a játékról, amiről ezek mind annyival többet tudtak, mint ő.

– Spicie azt mondta, nem hiszi, hogy valaha is lett volna nőd – mondta Sylvie.

– Sok minden van, amiről Spicer nem tudott.

– Iszonyú fiatal vagy a hírnevedhez képest.

– Azt hiszem, jobb, ha mi megyünk – mondta Cubitt Dallownak. – Úgy látom, itt nincs már ránk szükség. Gyere, nézzük meg a fürdőző nimfákat. – Nehézkesen elbattyogtak.

– Dallie rögtön tudja, ha nekem megtetszik egy fiú – mondta Sylvie.

– Ki az a Dallie?

– A barátod, Mr. Dallow, te buta. Táncolunk?... Nahát, még nem is tudom a rendes nevedet. – A Fiú riadt kéjvággyal nézte: hiszen a nő valamikor Spicerhez tartozott; a hangja sokszor követelt randevút a telefonban; az aláírása ott állt a Spicernek címzett halványlila leveleken; még Spicernek is volt valamije, amivel eldicsekedhetett, amit megmutathatott a barátainak: "a barátnőm". Eszébe jutott az a néhány virág, ami Billyhez érkezett "összetört szívvel" felirattal. Lenyűgözte a nő hűtlensége. Ez a nő senkihez sem tartozott... nem úgy, mint egy asztal vagy egy szék. Átkarolta, hogy elvegye a poharát, s közben esetlenül a melléhez ért; vontatottan így szólt: – Egy-két napon belül megházasodom. – Mintha ezzel ő is részt követelt volna magának a hűtlenségből: nem fogja hagyni, hogy a tapasztalatlanság legyőzze őt. Fölemelte a nő poharát, és kiitta; az édes lé lecsurgott a torkán, élete első csepp alkoholja úgy csapta meg a szájpadlását, mint a rossz szagú lehelet: és ezt nevezik az emberek gyönyörnek – ezt meg a játékot. Émelygő rettegéssel megfogta a nő combját; Rose és ő; negyvennyolc órával azután, hogy Drewitt elintézett mindent; egyedül az Isten tudja, milyen szobában – akkor mi lesz? akkor majd mi lesz? Ismerte a szokásos tennivalókat, ahogy az ember papíron ismerheti a ballisztika törvényeit is, de hogy ez a tudás tettekké váljék, szétrombolt falvakká és tönkretett asszonyokká, ahhoz, bizony, idegek kellettek. Az ő idegeit megbénította az iszonyat: hogy megérintsék, hogy kiadja magát, hogy kitárulkozzék... ameddig csak tudott, kivont borotvával tartott magától távol minden bizalmasságot.

Azt mondta: – Gyere. Táncoljunk.

Lassan körbetáncolták a termet. Elég rossz volt a tapasztaltság által legyőzetni, de hogy a zöldfülűség és az ártatlanság győzze le, egy lány, aki tányérokat cipel a Snow vendéglőben, egy kis tizenhat éves szuka...

– Spicie nagyra tartott téged – mondta Sylvie.

– Menjünk ki a kocsikhoz – mondta a Fiú.

– Nem szabad, Spicie csak tegnap halt meg.

A táncparketten álltak és tapsoltak, aztán újrakezdődött a tánc. Az italkeverő megcsörrent a pultnál, és egy kis fa levelei hozzányomódtak az ablaküveghez a nagydob és a szaxofon mögött.

– Szeretek itt vidéken. Olyan romantikussá tesz. Te szereted a vidéket?

– Nem.

– Pedig ez *igazi* vidék. Épp az előbb láttam egy tyúkot. Friss házitojást használnak itt a koktélokhoz.

– Menjünk ki a kocsikhoz.

– Én is nagyon szeretnék. Uramisten, de finom is volna! De nem szabad, szegény Spicie csak...

– Küldtél virágot, nem? Sírtál is eleget.

– Borzalmasan néznek ki a szemeim.

– Mit csinálhatnál még?

– Összetörte a szívemet. Hogy szegény Spicienak így kellett elmennie.

– Tudom. Láttam a koszorút, amit küldtél.

– Hát nem szörnyen veszi ki magát ez? Én így táncolok veled, miközben ő meg...

– Menjünk ki a kocsikhoz.

– Szegény Spicie – de ő ment elöl, és a Fiú feszengve nézte, ahogy fut – szó szerint fut a hajdani tanyaudvar megvilágított sarkán át – a sötét parkoló és a játék felé. A Fiú émelyegve azt gondolta: “Három perc múlva már tudni fogom.”

– Melyik a kocsid? – kérdezte Sylvie.

– Az a Morris.

– Az nem jó nekünk – mondta Sylvie. Végigfutott a kocsisoron. – Ez a Ford jó lesz. – Kinyitotta az ajtaját: – Ó, bocsánat – mondta, és gyorsan becsukta; aztán bemászott a következő kocsi hátsó ülésére, és várta a Fiút. – Jaj – a hangja puhán és szenvedélyesen hangzott a félhomályból –, úgy szeretem a Lanciát. – A Fiú megállt a kocsi ajtajában, és a sötétség szertefoszlott közte és a csinos üres arc között. Térde fölé húzott szoknyával feküdt, és kéjes engedelmességgel várta a Fiút.

A gyűlöletes és közönséges aktus árnyékában egy pillanatra eszébe jutottak hatalmas ambíciói: a lakosztály a Cosmopolitanben, az arany szivargyújtó, az Eugenie nevezetű külföldi számára készített koronás székek. Hale eltűnt, mint egy szikláról elhajított kő; hosszú fényes parkettás folyosó elején áll, híres emberek mellszobrai szegélyezik útját, ünneplés zsivaja hallatszik, Mr. Colleoni hajlong, mint egy

áruházi köszönőember, hátrál, pengeerdő mered a háta mögött: a hódító. Paták dübörögnek, a hangosbemondó kihirdeti a győzteseket; zene szól. Sajgott a mellkasa az erőfeszítéstől, hogy magába zárja az egész világot.

– Van nálad izé, ugye? – mondta Sylvie. Félelemmel és iszonnyal telve azt gondolta: a következő lépés, de mi lehet az?

– Siess – mondta Sylvie –, mielőtt még megtalálnak minket.

A parkett felcsavarodott, mint egy szőnyeg. A holdfény egy olcsó gyűrűre és egy kövérkés térdre esett. A Fiú keserű és fájdalmas dühvel azt mondta: – Várj itt. Idehívom neked Cubittot – és hátat fordított a Lanciának, és visszaindult a kocsmához. Az úszómedence felől felhangzó nevetés azonban eltérítette. Megállt az ajtóban, a nyelvén érezte az alkohol ízét, és egy piros fürdősapkás sovány lányt figyelt, aki nevetett a reflektorfényben. A gondolatai minduntalan visszatértek Sylvie-hez, oda-vissza rohantak, mint egy játék villanymozdony. A félelem és a kíváncsiság kikezdte a büszke jövőt, hányinger fogta el, és öklendezni kezdett. Megnősülni, gondolta, hát azt soha; inkább lógni fogok.

Fürdőruhás férfi futott végig az ugródeszkán, dobbantott és szaltózott a gyöngyházszínű ragyogó fénybe, aztán elnyelte a sötét víz; a két fürdőző együtt úszott, csapásról csapásra a sekély víz felé, aztán megfordultak, és visszajöttek, egymás mellett, simán és kényelmesen, külön játékot játszottak, boldogan és fesztelenül.

A Fiú csak állt, és nézte őket, és amikor másodszor úsztak felé a reflektorfénnyel megvilágított vízben, látta, hogy saját tükörképe, a keskeny vállak, a szűk mellkas megremeg karcsapásaik nyomán, és érezte, hogy barna, hegyes orrú cipői megcsúsznak a nedves, fénylő csempén.

Cubitt és Dallow végigfecsegték az utat visszafelé, kicsit be voltak csípve; a Fiú a sötétség fénylő magjába bámult. Hirtelen tomboló dühvel így szólt: – Nevethettek.

– Nem is ment ez neked olyan rosszul – mondta Cubitt.

– Nevethettek. Azt hiszitek, hogy biztonságban vagytok. De nekem elegem van belőletek. Lehet, hogy itt is hagylak benneteket.

– Menj el egy hosszú nászútra – mondta Cubitt elvigyorodva, és egy bagoly huhogott fel fájdalmas-élesen, lecsapott egy benzinkút fölött, egy pillanatra berepült puha, ragadozó szárnyain az autó fénycsóvájába, aztán eltűnt.

– Nem nősülök meg – mondta a Fiú.

– Egyszer ismertem egy fickót – mondta Cubitt –, az annyira berezelt, hogy megölte magát. Vissza kellett küldeniük a nászajándékokat.

– Nem nősülök meg.

– Sokan vannak ezzel így.

– Semmi sem kényszeríthet rá, hogy megnősüljek.

– Meg kell nősülnöd – mondta Dallow. Egy nő nézett ki Charlie beállós kávézójának egyik ablakán, valakit várt: rá sem nézett az elhaladó kocsira, csak várt.

– Igyál egy kortyot – mondta Cubitt: részegebb volt, mint Dallow. – Elhoztam egy üveggel. Most már nem mondhatod, hogy nem iszol: láttunk, Dallow meg én.

A Fiú azt mondta Dallow-nak: – Nem nősülök meg. Mért kéne megnősülnöm?

– Te intézted így a dolgokat – mondta Dallow.

– Mit intézett így? – kérdezte Cubitt. Dallow nem válaszolt, csak rátette baráti és zsarnoki kezét a Fiú térdére. A Fiú rásandított az ostoba, odaadó arcra, és düh fogta el arra gondolva, mennyire akadályozhatja és ösztökélheti az embert egy másik ember lojalitása. Dallow volt az egyetlen, akiben megbízott, de gyűlölte is, mintha a tanítómestere lett volna. Erőtlenül így szólt: – Semmi sem kényszeríthet rá, hogy megnősüljek – és nézte a hirdetések hosszú sorát a tenger alatti fényben: “A Guinness jót tesz”, “Próbálj ki egy Worthingtont”, “Őrizze meg kislányos arcbőrét” – ünnepélyes felszólítások végtelen sora, ahogy az embernek megmondanak dolgokat: “Vásároljon saját lakást”, “Jegygyűrűt csak Bennett-től”

És Billy panziójában azt mondták neki: – Itt a barátnőd. – Reménytelenül lázadozva ment föl a szobájához vezető lépcsőn: majd bemegy, és azt mondja: – Meggondoltam magam, mégsem vehetlek el. – Vagy talán azt: – Az ügyvéd azt mondja, mégsincs rá mód. – A korlátot még nem javították ki, és a Fiú lenézett a mélységbe, oda, ahol korábban Spicer teste feküdt. Cubitt és Dallow pontosan azon a helyen álltak, és valamin nevettek; a törött korlát éles pereme fölsértette a tenyerét. A szájába emelte a kezét, és belépett a szobába. Azt gondolta: nyugodtnak kell lennem, nem szabad elveszíteni a fejemet, de úgy érezte, hogy foltot ejtett a jellemén a kocsmában megivott alkohol. A bűnt éppoly könnyű elveszíteni, mint az erényt: elég egy érintés, és eltávozik az emberből.

Ránézett a lányra. Rose ijedt volt, amikor a Fiú lágyan azt kérdezte: – Hát te mit csinálsz itt? – Az a kalap volt rajta, amit a Fiú annyira nem szeretett, és idegesen odakapott hozzá, amikor látta, hogy azt nézi. – Ilyen késő éjszaka – mondta a Fiú megütközve, remélve, hogy összeveszhetnek, ha ügyesen intézi a dolgot.

– Láttad ezt? – kérdezte Rose esedezve. A helyi lapot szorongatta a kezében; a Fiú még nem is olvasta, de a címoldalon ott volt Spicer fényképe, amint űzötten lépked a vas boltívek alatt. Az újság nagyobb sikerrel járt a fényképésznél, mint ő. Rose azt mondta: – Itt az áll, hogy baleset áldozata lett...

– A lépcsőfordulón – mondta a Fiú. – Mindig mondtam Billynek, hogy javíttassa ki azt a korlátot.

– De hát azt mondtad, hogy a lóversenypályán intézték el. És ő volt az, aki...

A Fiú hamis határozottsággal nézett rá: – Aki otthagyta a névjegyet? Ezt mondod te. Talán ismerte Hale-t. Sok pasast ismert, akit én nem. És akkor mi van? – Magabiztosan megismételte a kérdést az értetlenül bámuló lánynak: – És akkor mi van? – Az ő agya, ezt tudta magáról, bármilyen álnokságra fel volt készülve, de Rose rendes lány volt, akit a jósága szorított korlátok közé: voltak olyan dolgok, amiket el sem tudott képzelni; a Fiú szinte látta, hogy a lány képzelőereje elszárad a rémület hatalmas sivatagában.

– Azt hittem – mondta Rose –, azt hittem... – és nézte a törött korlátot a lépcsőfordulóban, a Fiú háta mögött.

– Mit hittél?

A Fiú ujjai szenvedélyes gyűlölettel fonódtak a kis üvegcsére a zsebében.

– Nem is tudom. Nem aludtam az elmúlt éjszaka. Szörnyű álmaim voltak.

– Milyen álmaid?

A lány rettegéssel nézett a Fiúra. – Azt álmodtam, hogy meghaltál.

A Fiú elnevette magát. – Fiatal vagyok és virgonc – és émelyegve gondolt a parkolóra és a kihívásra a Lanciában.

– Csak nem akarsz itt maradni?

– Miért ne?

– Azt gondoltam volna... – mondta a lány, és tekintetét ismét a korlátra függesztette. Azt mondta: – Félek.

– Semmi okod félni – mondta a Fiú, és megsimogatta a vitriolos üvegcsét.

– Téged féltelek. Ó – mondta –, tudom, hogy én nem számítok. Tudom, hogy van ügyvéded, kocsid, barátaid, de ez a hely... – és elakadt a szava a reménytelen küzdelemben, hogy megfogalmazza az érzéseit arról a világról, amelyben a Fiú mozgott: ahol balesetek és megmagyarázhatatlan dolgok történnek, az idegen, a névjegy, a verekedés a pályán, a zuhanás a mélységbe. Valami vakmerő bátorság szökött az arcába, s a Fiú ismét érezte az érzékiség enyhe izgalmát. – El kell jönnöd innen. El kell venned feleségül, ahogy mondtad.

– Mégsem megy a dolog. Beszéltem az ügyvédemmel. Túl fiatalok vagyunk.

– Nem érdekel. Úgysem lenne *igazi* házasság. A polgári esküvő meg úgyse sokat számít.

– Menj vissza oda, ahonnan jöttél – mondta a Fiú durván –, te kis ribanc.

– Nem tudok. Kirúgtak.

– Miért? – Mintha becsattintották volna a bilincseket. Gyanakodott a lányra.

– Durva voltam az egyik vendéggel.

– Hogyhogy? Milyen vendéggel?

– Nem is sejted? – mondta a lány, és szenvedélyesen folytatta: – Végtére is ki ez a nő? Tolakodik... kíváncsiskodik... *neked* biztosan tudnod kell.

– Fogalmam sincs, hogy kicsoda – mondta a Fiú.

Rose minden élettapasztalatát – amit képpennys regényekből szerzett – belesűrítette a kérdésbe: – Talán féltékeny? Talán valaki, aki... tudod, mire gondolok? – és amikor kimondta, a jámbor kérdés mögött ott leselkedett,

mint az ágyúk egy kereskedelmi hajónak álcázott hadihajón, a birtoklási vágy: a Fiú birtokolta Rose-t, mint egy asztalt vagy egy széket, de az asztal is birtokolja az embert – a rajta hagyott ujjlenyomatok által.

A Fiú zavartan nevetett. – Még hogy ő? Az anyám lehetne.

– Hát akkor mit akar?

– Bárcsak tudnám.

– Gondolod – kérdezte –, hogy el kéne vinnem ezt – és az újságokra mutatott – a rendőrségre?

A kérdésben rejlő naivság – vagy agyafúrtság meghökkentette a Fiút. Biztonságban lehet-e valaha is az ember olyasvalakitől, aki ennyire nem veszi észre, hogy belekeveredett valamibe? Azt mondta:

– Meg kell gondolnod, mit teszel – és tompa, fáradt undorral azt gondolta (szörnyű nap volt mögötte): végül mégiscsak el kell vennem. Magára erőltetett egy mosolyt – kezdtek működni azok az izmok –, és azt mondta: – Figyelj rám. Ne gondolkozz azokról a dolgokról. Elveszlek feleségül. Vannak rá lehetőségek, hogy megkerüljük a törvényt.

– Miért törődjünk a törvénnyel?

– Ne fecséreljünk erre több szót. Csak a házasság – mondta tettetett dühvel – felel meg nekem. Rendesen össze kell házasodnunk.

– Rendesen úgyse leszünk összeházasodva, akármit is csinálunk. A pap a St. John'sban – ő azt mondja...

– Nem kell nagyon odafigyelni arra, amit a papok mondanak – mondta a Fiú. – Ők nem ismerik a világot úgy, mint én. Az eszmék változnak, a világ halad... – Szavai megtorpantak a lány kikezdhetetlen hitén. Rose arca minden szónál világosabban hirdette, hogy az eszmék nem változnak, a világ nem mozdul: mindig ott volt ez a feldúlt, vitás terület, beékelődve a két örökkévalóság közé. Úgy néztek szembe egymással, mintha szemben álló birodalmakat képviselnének, de mint a csapatok karácsonykor, fraternizáltak. A Fiú azt mondta: – Neked mindegy... én pedig szeretnék megházasodni, törvényesen.

– Ha úgy akarod... – mondta a lány, és kis kézmozdulattal jelezte beleegyezését.

– Talán – mondta a Fiú – így sikerülne. Ha az apád írna egy levelet...

– Nem tud írni.

– De hát csak rá tudná tenni a kézjegyét, ha íratnék egy levelet helyette?... Nem tudom, hogy mennek ezek a dolgok. Talán ha eljönne a közjegyzőhöz. Mr. Drewitt elintézné.

– Mr. Drewitt – kérdezte gyorsan a lány –, csak nem ő volt, aki... aki tanúskodott a vizsgálaton, hogy itt volt?

– És akkor mi van?

– Semmi – mondta a lány. – Csak arra gondoltam... – de a Fiú érezte, hogy a lány gondolatai körbe-körbe járnak, kirepülnek a szobából a lépcsőkorláthoz, a mélységhez, maguk mögött hagyják ezt a mai napot is... Valaki bekapcsolta a rádiót a földszinten: talán Cubitt olcsó tréfája, hogy biztosítsa a megfelelő romantikus hangulatot. A zene felszállt a lépcsőn, el a telefon mellett, s ott nyöszörgött a szobában, valamilyen zenekar, valamilyen hotelből, az aznapi utolsó műsor. Elterelte a lány gondolatait, és a Fiú azon tűnődött, vajon mennyi ideig kell majd elvonnia a lány figyelmét romantikus gesztusokkal vagy a színlelt szerelemmel, hány hétig vagy hány hónapig – arra nem is mert gondolni, hogy esetleg éveken át. Egy napon majd megint szabad lesz; kinyújtotta a kezét Rose felé, mintha a lány detektív volna, a bilincsekkel, és így szólt: – Holnap majd hozzáfogunk ezekhez a dolgokhoz. Meglátogatjuk az apádat. Meglátod – arcizmai cserbenhagyták a gondolatra –, pár nap se telik belé, és összeházasodunk.

A Fiú félt, amint egyedül lépkedett a kerület felé, amit már régen elhagyott – ó, már évekkel ezelőtt. A sápadtzöld tenger megalvadt a kavicsos parton, és a Metropole zöld tornya olyan volt, mint egy ősrégi rozsdafoltos rézpénz, amely most került elő a földből. A sirályok a felső sétány fölött csapongtak, vijjogtak és forgolódtak a napsütésben, és egy ismert népszerű író közszemlére bocsátotta kövérkés, túl híres arcát a Royal Albion egyik ablakában, ahonnan a tengerre bámult. Olyan tiszta volt az idő, hogy az ember Franciaországot kereste a láthatáron.

A fiú az Old Steyne felé vette az útját, lassan sétált. Az utcák egyre szűkültek a hegynek fölfelé a Steyne fölött: a szegényes titok a hivalkodó lepel mögött, a torz kebel. Minden egyes lépés egy lépés volt visszafelé. Már azt hitte, végleg sikerült elmenekülnie a sétány másik végére, de most az elképesztő szegénység mégis visszahúzta ide: Salome fodrászüzletéhez, ahol két shillingért bubifrizurát csináltathattak maguknak a lányok ugyanabban az épületben, ahol egy koporsókészítő is dolgozott, tölgyfából, szilfából vagy ólomból; a kirakatban nem volt dekoráció, csak egy poros gyerekkoporsó és Salome árlistája. Az Üdvhadsereg erődjének tornyai már otthona közvetlen határait jelezték. Elkezdett rettegni attól, hogy felismerik, és homályos szégyenérzet fogta el, mintha gyerekkora utcáinak lenne joguk megbocsátani, s nem ő tehetne szemrehányást nekik a sivár és nyomorúságos múltért. Elhaladt az Albert panzió előtt (“Kényelmes szállás utazók részére”), s már ott állt a hegytetőn, a bombázás kellős közepén. Leszakadt esőcsatorna, kitörött ablakok, vaságy egy asztallap nagyságú kertben. Mintha bombák tarolták volna le az Éden Kertváros felét: gyerekek játszottak a kőtörmelék meredek lejtőjén; egy tűzhely maradványai tanúskodtak arról, hogy valaha házak álltak itt, és egy helytartósági közlemény új lakásokat hirdetett egy póznán, melyet a repedezett aszfaltba döftek a nyomorúságos, sérült házsor előtt, ami még megmaradt az Éden Kertvárosból. Az ő otthona is eltűnt a föld színéről: a romok között volt egy lapos terület – ez lehetett valamikor a családi tűzhely; a lépcső mögötti szoba, a szombat esti

testgyakorlatok színhelye, most csak levegő volt. Borzadva gondolt arra, vajon nem neki építik-e fel mindezt újra; így jobb volt, levegőnek.

Az előző éjszaka hazaküldte Rose-t, és most vonakodva utánament. Már nem volt érdemes lázadni; el kellett vennie feleségül; biztonságba kellett kerülnie. A gyerekek a romok között katonásdit játszottak a Woolworth-nél vett játékpisztolyokkal; egy csapat lány zsémbesen figyelte őket. Egy járógépben bicegő kisgyerek vakon nekiütközött; a Fiú félrelökte; valaki vékony hangon azt mondta: “Föl a kezekkel!”. A gyerekek a múltra emlékeztették, és gyűlölte őket érte; mintha az ártatlanság hatott volna rá szörnyű vonzerővel, de *itt* nem volt ártatlanság: sokkal messzebb kellett visszamenni ahhoz, hogy az ember megtalálja az ártatlanságot: az ártatlanság a bömbölő száj volt, az emlőkön cuppogó fogatlan íny, vagy talán még ez sem; az ártatlanság az újszülött visszataszító sírása volt.

Megtalálta a házat a Nelson Place-en, de még mielőtt kopogtathatott volna, már kinyílt az ajtó. Rose régóta leste a törött ablakon keresztül, hogy jön-e. Azt mondta: – Jaj, de boldog vagyok...! Már azt hittem, talán... – A lány gyorsan és indulatosan végigfutott a szörnyű kis folyosón, amely úgy bűzlött, mint egy vécé. – Tegnap este szörnyű volt... tudod, küldtem nekik haza a pénzt... nem értik meg, hogy néha mindenkit kidobnak az állásából.

– Majd én megbékítem őket – mondta a Fiú. – Hol vannak?

– Légy óvatos – mondta Rose. – Néha hangulataik vannak.

– Hol vannak?

De valójában nem volt sok választási lehetőség: csak egy ajtó volt és egy régi újságokkal letakart lépcső. A legalsó lépcsőfokon, a sárnyomok közül Violet Crowe napbarnított gyerekarcocskája nézett fel, a kislányé, akit megerőszakoltak és a Nyugati Móló alá temettek 1936-ban. Kinyitotta az ajtót, és a fekete konyhai sparherd mellett ott ültek a szülők, körülöttük hideg halott feketeszéndarabok hevertek a földön. Épp hangulatuk volt: néma és dölyfös közömbösséggel nézték a Fiút – egy alacsony, sovány, öregedő férfi, arcát behálózták a fájdalom, a türelem és a gyanakvás mély hieroglifái; az asszony középkorú, ostoba, rosszindulatú. Mosatlanul állt az edény, és be se gyújtottak.

– Hangulatuk van – mondta Rose hangosan a Fiúnak. – Nem engednek semmit csinálni. Be sem gyújthattam. Szeretek tisztaságot tartani... tényleg szeretek. Nálunk nem így lesz.

– Figyeljen ide, Mr.... – mondta a Fiú.

– Wilson – mondta Rose.

– Wilson. El akarom venni Rose-t. A dolog úgy áll, hogy mert még ilyen fiatal, kell hozzá a maga engedélye.

Szóra sem méltatták. Úgy dédelgették a hangulatukat, mintha az valami színes porcelán lenne, amilyen senki másnak nincs, amit megmutathatnak a szomszédoknak, és azt mondhatják rá: “a mienk”.

– Semmi nem használ – mondta Rose –, ha hangulatuk van.

Egy macska figyelte őket egy fadobozból.

– Igen vagy nem? – mondta a Fiú.

– Semmi nem használ – mondta Rose –, ha hangulatuk van, akkor semmi.

– Válaszoljon erre az egyszerű kérdésre – mondta a Fiú. – Elvehetem Rose-t, vagy sem?

– Gyere vissza holnap – mondta Rose. – Akkor már nem lesz hangulatuk.

– Nem fogok itt várni rájuk – mondta a Fiú. – Büszkének kellene lenniük...

A férfi hirtelen fölállt, és dühödten akkorát rúgott egy darab szénbe, hogy az keresztülszánkázott a padlón. – Takarodjon innen – mondta. – Semmi dolgunk magával, és nem is lesz – folytatta –, soha, soha, soha – és a beesett reményvesztett szemekben egy pillanatra megcsillant valami ragaszkodásféle, ami a Fiút hátborzongatóan Rose-ra emlékeztette.

– Hallgassál, papa – mondta az asszony –, ne beszélj hozzájuk – próbálta megőrizni a hangulatát.

– Üzleti ügyben jöttem – mondta a Fiú. – Ha nem akar üzletet kötni... – Körülnézett az ütött-kopott, reménytelen szobában. – Gondoltam, talán tudnának mit kezdeni tíz fonttal – és látta, amint előúszik a vak, rosszindulatú csöndben a hitetlenkedés, a kapzsiság, a gyanakvás. – Nem kell nekünk... – szólalt meg újra a férfi, de aztán leállt, mint egy gramofon. Gondolkozni kezdett; szinte látni lehetett, ahogy a gondolatok egymás után a felszínre bukkannak.

– Nem kell nekünk a maga pénze – mondta az asszony. Mindkettőjükben megvolt a maguk sajátos ragaszkodása.

Rose azt mondta: – Ne törődj vele, mit mondanak. Úgyse maradok itt.

– Álljunk csak meg egy pillanatra – mondta a férfi. – Te hallgassál, mama. – És azt mondta a Fiúnak: – Nem hagyhassuk, hogy Rose elmenjen... egy tízesér... egy idegennel. Honnan tudjuk, hogy jól bánik majd vele?

– Akkor legyen tizenkettő – mondta a Fiú.

– Nem a pénzről van szó – mondta a férfi. – Maga tetszik nekem. Nem akarnánk az útjába állni, hogy Rose felemelkedjen, de maga túl fiatal.

– Tizenöt a maximum – mondta a Fiú –, döntse el, kell vagy nem.

– Semmit se tud csinálni, ha mi nem mondjuk azt, hogy igen – mondta a férfi.

A Fiú egy kicsit távolabb ment Rose-tól. – Annyira nem fontos nekem a dolog.

– Legyen tizenöt guinea.

– Hallotta az ajánlatomat. – A Fiú szörnyülködve nézett körül a szobában: senki sem mondhatja, hogy nem volt igaza, amikor elment innen, bármilyen bűnt követ is el... mikor a férfi szóra nyitotta a száját, a saját apját hallotta; az az alak a sarokban a saját anyja; a saját húgára alkudott, és nem érzett vágyat... Rose-hoz fordult: –Megyek – és egy pillanatra elfogta valami múló szánalom a jóság iránt, amely nem tudott ölni, hogy elszabaduljon innen. Azt mondják, hogy a szentek – mi is volt a kifejezés? – "hősi erényekkel", hősi türelemmel, hősi kitartással rendelkeznek, de ő semmi hősiest sem látott a lány csontos arcában, dülledt szemeiben, sápadt idegességében, miközben alkudoztak rá, és az életét összezavarta a pénzügyi huzavona. – Hát – mondta a Fiú –, majd találkozunk – és elindult az ajtó felé. Az ajtóból visszanézett; olyanok voltak, mint egy családi ünnepség. Türelmetlenül és megvetően beadta a derekát. – Rendben van. Legyen tizenöt guinea. Majd elküldöm az ügyvédemet – és amikor végigment a rettenetes folyosón, Rose már hálásan ott lihegett a nyomában.

Az utolsó kártyáig lejátszotta a játszmát, amikor mosolyt erőltetett az arcára, és így bókolt: – Többet is megtennék érted.

– Csodálatos voltál – mondta a lány szerelmesen a vécészagban, de dicsérete méreg volt a Fiú számára: azt jelezte, hogy a lány birtokolja őt; egyenesen ahhoz vezetett, amit a lány várt tőle: a vágy szörnyű aktusához, a vágyéhoz, amit nem érzett. Rose követte a Fiút a Nelson Place friss levegőjére. A gyerekek az Éden Kertváros romjai között játszadoztak, és a tenger felől átfújt a szél régi otthona maradványai fölött. A megsemmisítés iránti homályos vágy nyújtózott benne, az űr hatalmas fölénye.

A lány megismételte, amit egyszer már mondott:

– Sokszor elképzeltem, hogy fog megtörténni. – És gondolatai homályosan bolyongtak a délután eseményei között, azután ráakadtak a váratlan felfedezésre: – Még sose volt, hogy egy hangulat ilyen gyorsan elmúljon náluk. Biztos tetszettél nekik.

4

Ida Arnold beleharapott a képviselőfánkba, és a krém kibuggyant hatalmas elülső fogai között. Kicsit borízűen felnevetett a Pompadour Boudoirban, és azt mondta: – Nem volt ennyi elverni való pénzem, mióta elhagytam Tomot. – Még egyet harapott a süteményből, és egy adag krém omlott szét húsos nyelvén. – Ezt is Frednek köszönhetem. Ha nem ajánlotta volna nekem a Fekete Fiút...

– Miért nem hagyjuk az egészet – mondta Mr. Corkery –, és élvezzük egy kicsit az életet? Ez veszélyes dolog.

– Hát persze hogy veszélyes – bólintott Ida, de igazi veszélyérzetet nem ismertek a nagy, élénk szemek. Semmi sem tudta elhitetni vele, hogy egyszer ő is, mint Fred, oda kerül, a kukacok közé... egyszerűen nem állt rá erre a vágányra az agya; alig haladt egy rövid ideig ezen a vonalon, a váltó máris automatikusan visszakapcsolt, és gondolatai már döcögtek is tovább szokásos útvonalukon, ahová bérletes jegyük szólt, a pazar lakhelyek, a tengeri utazásokra csábító hirdetések és a szerelemre hívó apró, bekerített vidéki ligetek között. A süteménnyel szemezve így szólt: – Én sosem adom fel. Ezeknek fogalmuk se volt, milyen darázsfészekbe nyúlnak.

– Hagyd ezt a rendőrségre.

– Na, nem. Én tudom, hogy mi a helyes. Nem kell nekem elmagyarázni. Mit gondolsz, ki lehet az?

Egy idős zsidó lakkcipőben, mellényéhez illő fehér nyakkendőben, rajta ékkövekkel kirakott nyakkendőtűvel nesztelen léptekkel áttipegett a Boudoiron. – Milyen disztingvált – mondta Ida Arnold.

Egy titkár ügetett a férfi nyomában, és egy listát olvasott fel neki: – Banán, narancs, szőlő, őszibarack...

– Melegházi?

– Melegházi.

– Ki ez? – kérdezte Ida Arnold.

– Ez minden, Mr. Colleoni? – kérdezte a titkár.

– És milyen virágok lesznek? – tudakolta Mr. Colleoni. – És sikerült szereznie nektarint?

– Nem, Mr. Colleoni.

– Imádott feleségem – mondta Mr. Colleoni, de hangját elnyelte a távolság. Csak azt a szót tudták elkapni: “szenvedély”. Ida Arnold tekintete körbefutott a Pompadour Boudoir elegáns berendezésén. S mint egy fényszóró, egy-egy pillanatra megállapodott egy párnán, egy kereveten, a vele szemben ülő férfi keskeny hivatalnokszáján. – Jót hancúrozhatnánk itt – mondta az asszony, és a férfi száját nézte.

– Túl drága – mondta Mr. Corkery idegesen; túlontúl érzéki kéz simított végig vékony lábszárán.

– A Fekete Fiúból futja. És tudod, hogy a Belvedere-ben nem lehet. Prűd hely.

– Ugye, szeretnél egy kicsit elszórakozni itt? – mondta Mr. Corkery. Hunyorított. Arcáról nem lehetett leolvasni, vágyik arra, hogy a nő igent mondjon, vagy retteg tőle.

– Hát persze. Nem hallottam róla, hogy bárkinek bármikor is ártott volna. Ilyen az emberi természet. – Újra beleharapott a krémesbe, és elismételte a jól ismert jelszót. – Végül is ez csak jó mulatság. Jó mulatság a jó oldalán állni, jó mulatság embernek lenni... Menj és hozd a táskámat – mondta Ida –, én addig kiveszek egy szobát.

Mr. Corkery egy kicsit elpirult. – Felezünk – mondta.

Ida rámosolygott. – A Fekete Fiú fizeti.

– Egy férfi szereti... – mondta Mr. Corkery elhalóan.

– Bízd csak rám, tudom én, hogy mit szeret egy férfi. – A krémes, a süppedős pamlag, a hivalkodó berendezés úgy hatott rá, mintha afrodiziákumot tettek volna a teájába. Elragadta valami bacchusi, pajzán hangulat. Úgy érezte, hogy minden egyes szó, amit kiejtenek, csak *arra* utal. Mr. Corkery elpirult, s mélyebbre süppedt zavarában. – Az ember akaratlanul is azt érzi – mondta a férfi, és megremegett Ida határtalan jókedvétől.

– Nekem mondod – válaszolta Ida –, nekem mondod?

Mialatt Mr. Corkery elment, Ida felkészült a mulatságra, szájában az édes sütemény ízével. Fred Hale emléke eltávolodott, mint egy integető alak a peronon, mikor kifut a vonat; Fred a múlthoz tartozott; s az integető kéz csak növeli az új kaland izgalmát. Az új és mégis mérhetetlenül ősi kalandét. Felajzott, tapasztalt szemei egy pillanat alatt felmérték a hatalmas, kipárnázott tündérpalota-hálószobát: a hosszú tükröt, a ruhásszekrényt, az óriási ágyat. Kertelés nélkül

rátelepedett, míg a szállodaszolga várakozott. – Jól rugózik – mondta –, jól rugózik – és még sokáig ott ücsörgött, miután a szolga elment, az este hadmozdulatait tervezgetve. Ha valaki most azt mondta volna neki: “Fred Hale”, talán fel se ismerte volna a nevet; most más érdekelte: az elkövetkező órában viselje Fred gondját a rendőrség.

Aztán lassan felállt, és vetkőzni kezdett. Elvből nem viselt túl sok ruhát: nem telt belé sok idő, és már ott állt pucéran a hosszú tükör előtt – a feszes, nagydarab test, egy jó férfimaroknyi szenvedély. Állt a süppedős puha szőnyegen, aranyozott képkeretek és vörös bársonyfüggönyök vették körül, és egy tucat népszerű közhely kavargott az agyában – “Egy szerelmes éjszaka”, “Csak egyszer élünk” és a többi. Úgy viszonyult a szenvedélyhez, mint egy kukucskálós bódé műsorához. Érezte a fogai közt ragadt csokoládé ízét, és elmosolyodott, kövérkés lábujjaival a szőnyeg bolyhai közé túrt, és várta Mr. Corkeryt – a hatalmas, nagy, viruló meglepetés.

Kint az ablak előtt beállt az apály, a tenger nyaldosta a partot, kimosott a kavicsok közül egy bakancsot, egy rozsdás vasdarabot, és az öregember lehajolt, és keresgélt a kövek között. A nap lebukott Hove házai mögé, közeledett az alkonyat, és Mr. Corkery árnyéka megnyúlt az aszfalton, ahogy lassan jött a Belvedere felől, cipelte a bőröndöket, megspórolva a taxiköltséget. Egy sirály vijjogva lecsapott a ráktetemre, amely tépetten és összetörtén hevert a móló vaspillérei alatt. Itt volt a félhomály, a Csatorna felől közelgő köd és a szerelem ideje.

5

A Fiú becsukta maga mögött az ajtót, és a várakozással teli, derülő arcok felé fordult.

– Na – kérdezte Cubitt –, minden el van intézve?

– Hát persze – mondta a Fiú –, ha én egyszer valamit nagyon akarok... – Meggyőződés nélkül elhallgatott. Vagy fél tucat üveg sorakozott a mosdóállványon: a szobája állott sörtől bűzlött.

– Nagyon akarsz – mondta Cubitt. – Ez jó. – Kinyitott egy újabb üveget, és a szoba fülledt melegében a sör habja kifutott, és a mosdó márvány lapjára fröccsent.

– Mi az ördögöt csináltok? – mondta a Fiú.

– Ünnepelünk – mondta Cubitt. – Te katolikus vagy, nem? Az eljegyzést; vagy nem így hívják a katolikusok?

A Fiú nézte őket: a kicsit részeg Cubittot, a töprengő Dallowt, a néhány szikár, szinte ismeretlen arcot, a nagy játszma peremén csellengő élősdieket, akik mosolyogtak, amikor mosolygott, bosszankodtak, amikor bosszankodott. De most akkor mosolyogtak, amikor Cubitt mosolygott, és a Fiú hirtelen átlátta, mekkorát esett a tekintélye azóta, hogy azon a délutánon a mólón elrendezte az alibiket, parancsokat osztogatott, megtette, amit ezeknek nem volt merszük megtenni.

Billy felesége, Judy dugta be a fejét az ajtón. Pongyolát viselt, Tizian-vörös haja barna volt a tövénél. – Sok szerencsét, Pinkie – mondta, és megrebbentek festett pillái. Éppen kimosta a melltartóját: a kis rózsaszín selyem ruhadarabból csöpögött a víz a linóleumra. Senki sem kínálta meg itallal. – Állandóan csak ez a munka, megállás nélkül – zsörtölődött, amint ment tovább a folyosón a szárítóhelyiség felé.

Sokat esett a tekintélye... pedig még egyetlen hibás lépést sem tett: ha nem ment volna el a Snow-ba és nem beszél a lánnyal, már mindannyian a vádlottak padján ülnének. Ha nem ölte volna meg Spicert... Egyetlen hibás lépés sem volt, de minden lépést olyan kényszer diktált, amivel nem is volt teljesen tisztában: egy kérdezősködő nő, telefonüzenetek, melyek megriasztották Spicert. Azt gondolta: ha majd elvettem a lányt, akkor majd vége lesz ennek? Mibe hajszolhat ez még bele engem? És szája megvonaglott, amikor eszébe jutott: mi rosszabb jöhet még?...

– Mikor lesz a nagy nap? – kérdezte Cubitt, és mindenki engedelmesen mosolygott, kivéve Dallow-t.

A Fiú agya ismét dolgozni kezdett. Lassan odament a mosdóhoz. Azt mondta: – Nem adtok nekem is egy poharat? Én nem ünnepelhetek?

Látta, hogy Dallow megdöbben, Cubitt elbizonytalanodik, az élősdiek hirtelen azt sem tudják, kit is kövessenek, és a Fiú rájuk vigyorgott, ő volt az egyetlen, akinek volt esze.

– Nahát, Pinkie... – mondta Cubitt.

– Nem vagyok ivós, és nem vagyok nősülős fajta – mondta a Fiú. – Legalábbis *ti* így gondoljátok. De ha az egyikhez megjött a kedvem, akkor miért ne kedveljem meg a másikat is? Adjatok egy poharat.

– Megkedvelted – mondta Cubitt, és idegesen vigyorgott –, még hogy *megkedvelted...*

– Miért, nem néztétek meg a lányt? – kérdezte a Fiú.

– Hát, Dallow meg én csak egy pillanatra láttuk. A lépcsőn. De túl sötét volt...

– Pedig aranyos – mondta a Fiú –, jobb sorsra érdemes. És intelligens. Ne értsetek félre. Persze hogy nem akartam elvenni *feleségül,* de ahogy elnézem... – Valaki a kezébe nyomott egy poharat; nagyot húzott belőle; undorította a keserű szénsavas folyadék – szóval ezért vannak annyira oda –, megfeszítette az arcizmait, hogy elrejtse undorát. – De ahogy elnézem – mondta –, még örülök is a dolognak – és visszafojtott iszonyodással meredt a pohár alján lötyögő halvány folyadékra, mielőtt felhajtotta volna.

Dallow némán figyelt, és a Fiú nagyobb dühöt érzett a barátja, mint az ellensége iránt: ugyanúgy, mint Spicer, Dallow is túl sokat tudott; de amit ő tudott, az sokkal szörnyűbb volt, mint amit Spicer tudott. Spicer tudása csak a vádlottak padjára juttathatta az embert, de Dallow olyasmit tudott róla, amit csak a tükör és a lepedő tudott: a titkolt félelmet és megaláztatást. Visszafojtott dühvel így szólt: – Mi bajod, Dallow?

Az ostoba, torz arc reménytelen értetlenséget tükrözött.

– Talán féltékeny vagy? – A Fiú hencegni kezdett: – Ha meglátod, majd rájössz, hogy minden okod megvan a féltékenységre, ő nem olyan, mint a ti festett hajú nőcskéitek. Ő egy finom nő. A ti érdeketekben veszem el, de a saját érdekemben dugom ágyba. – Ellenségesen fordult Dallowhoz: – És *te* mit akarsz mondani?

– Hát – mondta Dallow –, ugye ő az, akivel a mólón találkoztál? Akkor valahogy nem látszott olyan jó nőnek.

– Te – mondta a Fiú –, nem tudsz te semmit. Tudatlan vagy. Semmi érzéked az előkelőséghez... fel sem ismered.

– Egy hercegnő – mondta Cubitt és röhögött. Feneketlen felháborodás rántotta görcsbe a Fiú agyát és ujjait. Majdnem olyan volt, mintha megsértettek volna valakit, akit szeret. – Vigyázz a szádra, Cubitt – mondta.

– Ne törődj vele – mondta Dallow. – Nem tudtuk, hogy beleestél a kis...

– Van itt néhány ajándék a számodra, Pinkie – mondta Cubitt. – Néhány bútor az új otthonba – és rámutatott két aprócska obszcén tárgyra a mosdóállványon, a sörösüvegek mellett; tele voltak ilyenekkel a brightoni bazárok: egy rádió alakú játék szobavécé, rajta felirat: “A világ legkisebb A. 1.

típusú kétcsöves vevőkészüléke”, és egy vécécsésze alakú mustáros csupor, a következő szöveggel: “Nekem és arámnak.” Mintha újra rátört volna életének összes borzalma, ártatlanságának gyűlöletes magánya. Cubitt arca felé ütött, és Cubitt röhögve elhajolt. A két élősdi kislisszolt a szobából. Nem volt ínyükre a csetepaté. A Fiú hallotta, hogy nevetve mennek le a lépcsőn. Cubitt azt mondta: – Ezek kellhetnek otthon. Az ágy nem az egyetlen szükséges bútordarab. – Gúnyolódott, és ugyanakkor hátrált. A Fiú azt mondta: – Esküszöm, elbánok veled, ahogy Spicerrel.

Cubitt először semmit sem fogott fel. Hosszú ideig nem történt semmi. Nevetni kezdett, aztán Dallow riadt arcát nézte, és akkor *meghallotta.* – Hogyhogy? – kérdezte.

– Tiszta őrült – szólt közbe Dallow.

– Nagyon okosnak gondolod magad – mondta a Fiú. – Mint Spicer.

– De hát a korlát miatt volt – mondta Cubitt. – Te itt se voltál. Mit akarsz ezzel mondani?

– Hát persze hogy itt se volt – mondta Dallow.

– Azt hiszed, hogy sokat tudsz. – A Fiú minden gyűlölete összesűrűsödött a “tud” szóban, és benne volt minden undora is: Cubitt tudta, mint ahogy Drewitt is tudta a játékban eltöltött huszonöt év után. – Hát nem tudsz mindent. – Megpróbált büszkeséget fecskendezni magába, de szeme minduntalan visszatévedt megaláztatására. “A legkisebb A. l típusú...” Az ember mindent tudhatott a világon, és mégis, ha azt az egyetlen mocskos kis küszködést nem ismerte, akkor nem tudott semmit.

– Mit akar ezzel mondani? – kérdezte Cubitt.

– Ne figyelj rá – mondta Dallow.

– Ezt akarom mondani – mondta a Fiú –: Spicer beszari volt, és én vagyok az egyetlen ebben a bandában, aki cselekedni tud.

– Túl sokat cselekszel – mondta Cubitt. – Úgy érted, hogy nem a korlát miatt volt? – A kérdés őt magát is megrémítette: nem akarta hallani a választ. Idegesen elindult az ajtó felé, de nem vette le a szemét a Fiúról.

Dallow azt mondta: – Hát persze hogy a korlát miatt volt. Hiszen én ott voltam, vagy nem?

– Nem is tudom – mondta Cubitt –, nem is tudom – és ment tovább az ajtó felé. – Úgy látszik, Brighton nem elég nagy neki. Torkig vagyok.

– Csak menj – mondta a Fiú. – Lépj le. Lépj le, majd fölkopik az állad.

– Nem kopna föl az állam. Vannak még mások is ebben a városban...

Amikor az ajtó becsukódott, a Fiú Dallowra ripakodott: – Tessék – mondta –, mehetsz te is. Azt hiszitek, hogy boldogultok nélkülem, pedig csak füttyentenem kell...

– Nem kéne így beszélned velem – mondta Dallow –, én nem hagylak itt. Nem sok kedvem volna ilyen rövid idő után megint Crabbel haverkodni.

De a Fiú oda sem figyelt. Megint azt mondta: – Csak füttyentenem kell... – Hencegve hozzátette: – Aztán rohannak vissza hozzám. – Odament a rézágyhoz, és lefeküdt; hosszú napja volt; azt mondta: – Hívd fel Drewittot. Mondd meg neki, hogy a *lány* részéről nincsen akadály. Gyorsan intézze el a dolgokat.

– Holnapután, ha lehet? – kérdezte Dallow.

– Igen – mondta a Fiú. Hallotta, ahogy csukódik az ajtó, és rángatódzó arccal a plafont bámulta; azt gondolta: nem az én hibám, ha úgy feldühítenek, hogy úgy érzem, csinálnom kell valamit; ha békében hagynának az emberek... Képzelőereje csődöt mondott ennél a szónál. Kedvetlenül megpróbálta maga elé képzelni a "békét" – becsukta a szemét, és szemhéjai mögött nem látott mást, csak végtelen szürke sötétséget, egy olyan vidéket, amiről még képeslapot se látott, ami sokkal idegenebb volt, mint a Grand Canyon vagy a Taj Mahal. Kinyitotta a szemeit, és a méreg ismét ott bugyogott az ereiben; mert a mosdóállványon ott látta Cubitt ajándékait. Olyan volt, mint egy haemophilias gyerek: a legkisebb érintésre is kiserkent a vére.

6

Egy csengő tompán szólt a Cosmopolitan folyosóján; az ágy melletti falon keresztül Ida Arnold hallotta, hogy egy hang megállás nélkül beszél: valaki egy jelentést olvasott fel, talán egy előadóteremben, vagy diktált egy diktafonba. Phil alsónadrágban feküdt az ágyon és aludt, szája félig kinyílt, kilátszott egy sárga fog és egy tömés. Mulatság... emberi természet... senkinek sem árt... a régi kifogások egy óramű pontosságával tértek vissza a felajzott, szomorú és elégedetlen agyba – semmi sem ért fel a mindennapos vágy mély izgalmával. Amikor az aktusra került a sor, a férfiak mindig cserbenhagyták az embert. Akár moziban is lehetett volna.

De hát végül is senkinek sem ártott, ilyen volt az emberi természet, és Idára senki sem mondhatta volna, hogy igazán rossz – egy kicsit talán szabados, egy kicsit talán bohém: nem származott belőle

semmi haszna, nem olyan volt, mint egyesek, akik az utolsó cseppig kifacsarják a férfit, aztán elhajítják, mint egy ócska... mint egy ócska kesztyűt. Ida tudta, mi a Helyes és mi a Helytelen. A Jóistennek az égvilágon semmi kifogása nincs az emberi természet egy kis játéka ellen – ami ellen Neki kifogása van, az – és itt Ida gondolatai az alsónadrágban alvó Philről a saját küldetésére terelődtek, arra, hogy jót tegyen, hogy megbűnhődjék a gonosz...

Ida fölült az ágyban, átkarolta gömbölyded térdeit, és érezte, hogy az izgalom ismét megbolydul csalódott testében. Szegény jó Fred – a név már nem keltett benne szomorúságot vagy szánalmat. Alig emlékezett másra vele kapcsolatban, mint egy monoklira meg egy sárga mellényre, s ezek is szegény jó Charlie Moyne tartozékai voltak. Maga a hajsza volt az, ami számított. Olyan volt ez, mint mikor az élet visszatér egy betegség után.

Phil kinyitotta a fél szemét – szeme fehérje sárga volt a szexuális erőfeszítéstől –, és nyugtalanul figyelte Idát, aki így szólt: – Ébren vagy, Phil?

– Lassan vacsoraidő lehet már – mondta Phil. Idegesen elmosolyodott. – Mire gondolsz most, Ida?

– Azon gondolkoztam – mondta Ida –, hogy Pinkie egyik embere jönne most igazán jól nekünk. Valaki, aki fél, vagy dühös. Valamikor meg kell ijedniük. Csak ki kell várnunk.

Kiszállt az ágyból, kinyitotta a bőröndjét, és kezdte kirakodni az ágyra azokat a ruháit, melyekről úgy gondolta, megfelelőek vacsorához a Cosmopolitanben. A rózsaszín olvasólámpa, a szerelmi lámpa fényében flitterek csillantak meg. Nagyot nyújtózott; nem érzett már sem vágyat, sem kiábrándultságot; az agya tiszta volt. Már csaknem teljesen sötét volt a parton; a tenger széle úgy húzódott a fövényen, mint valami mésszel festett, elnyújtott felirat. Ebből a távolságból nem lehetett elolvasni. Egy árnyék görnyedt végtelen türelemmel a parton, s valami ereklyét kapart elő a kavicsok közül.

HATODIK RÉSZ

1

Amikor Cubitt kilépett a bejárati ajtón, az élősdiek már felszívódtak. Az utca üres volt. Az az ostoba, keserű és érthetetlen érzése támadt, mintha lerombolta volna az otthonát, anélkül, hogy előtte talált volna magának egy újat. A tenger felől közelgett a köd, és nem volt nála a kabátja. Olyan dühös volt, mint egy gyerek: nem megy vissza érte; az annak beismerése volna, hogy nem volt igaza. Az egyetlen dolog, amit tehetett most, hogy bedob egy jó erős whiskyt a Koronában.

A szalonteremben tiszteletteljesen utat nyitottak neki: a Booth's Gint reklámozó tükörben meglátta a saját ábrázatát: a rövid, égővörös hajat, az egyenes, nyílt arcot, széles vállakat, úgy bámult a tükörbe, mint Narcissus a forrás vizébe, és már jobban is érezte magát; nem az a fajta ember volt, aki szó nélkül zsebre vágja a sértéseket; értékes volt. – Nem iszol egy whiskyt? – kérdezte valaki. A zöldséges segédje volt a sarki üzletből. Cubitt súlyos mancsát rátette a segéd vállára, elfogadóan, barátian: a férfi, aki egyet s mást megélt a maga idejében, haverkodik ezzel a sápadt, tudatlan alakkal, aki a pult mögül vágyakozik a férfiélet után. Ez a viszony nagyon tetszett Cubittnak. Még két whiskyt ivott a fűszeres kontójára.

– Van egy tippje, Mr. Cubitt?

– Van más dolgom is, mint hogy tippeken gondolkozzak – mondta Cubitt sötéten, és még egy kicsit töltött.

– Épp vitatkoztunk itten a Vidám Papagájról, a kettő harmincas futamban. Nekem úgy tűnt...

A Vidám Papagáj... a név semmit sem mondott Cubittnak; az ital felmelegítette; a köd az agyára ült; odahajolt a tükörhöz, és “Booth's Gin... Booth's Gin”, látta körben a feje körül, mint egy glóriát. Belekeveredett a magas politika; itt embereket öltek meg; szegény jó Spicer; lojalitásának mérlege ide-oda billent az agyában; olyan fontosnak érezte magát, mint egy egyezményeket kötő miniszterelnök.

– Mielőtt végzünk evvel, lesz még itt több gyilkosság is – jelentette ki titokzatosan. De azért észnél volt: semmi titkot

nem árult el; de nem volt abban semmi rossz, hogy ezeknek a szerencsétlen, elázott alakoknak bepillantást engedett az élet rejtelmeibe. Előretolta a poharát, és azt mondta: – Mindenkinek egy italt – de amikor körülnézett, már nem volt ott senki; egy arc nézett vissza a szalonterem ajtajából, aztán eltűnt; ezek nem bírják elviselni egy valódi férfi társaságát.

– Nem baj – mondta –, nem baj – felhajtotta a whiskyjét és ment. A következő lépés, természetesen, felkeresni Colleonit. Majd azt fogja mondani neki: – Itt vagyok, Mr. Colleoni. Elegem van Kite bandájából. Nem dolgozok egy ilyen kölyöknek. Adjon nekem férfinak való munkát, és én elvégzem. – A köd a csontjaiba mart: önkéntelenül megborzongott; egy szürke lúd... Arra gondolt: bárcsak Dallow is... és a magány hirtelen elvette a magabiztosságát; az ital minden melege elszivárgott belőle, és a köd, mint hét ördög, nekiesett. Tegyük föl, hogy Colleonit nem érdekli a dolog. Lement a partra, és a ködfátyolon át látta a Cosmopolitan fényfoltjait; koktélidő volt.

Cubitt vacogva beült egy üveg szélfogó alá, és kibámult a tengerre. Apály volt, és a köd eltakarta a tengert: a víz csak mozgás volt és csobogás. Meggyújtott egy cigarettát: a gyufa egy pillanatra felmelegítette a lángot óvó kezeit. Megkínálta cigarettával az idős urat, aki nehéz télikabátba burkolózva szintén ott ült a szélfogóban. – Nem dohányzom – mondta az idős úr élesen, és köhögni kezdett: ütemesen harákolt a láthatatlan tenger felé.

– Hideg éjszaka van – mondta Cubitt. Az idős úr rávillantotta szemeit, mint valami színházi látcsövet, és tovább köhögött, egyre csak köhögött: hangszálai szárazak voltak, mint a szalma. Valahol kint a tengeren megszólalt egy hegedű: mintha egy gyászoló tengeri szörny nyújtózott volna a part felé. Cubittnak eszébe jutott Spicer, aki szerette a jó zenét. Szegény jó Spicer. Feléjük sodródott a köd, nehéz, tömött pamacsokban, mint az ektoplazma. Cubitt volt egyszer egy szeánszon Brightonban; kapcsolatba akart lépni húsz éve halott anyjával. Egy nap hirtelen az az érzés fogta el, hogy az öreglánynak talán van valami mondanivalója a számára. Volt is: a hetedik mennyországban van, mondta, ahol minden nagyon gyönyörű; a hangja alapján egy kicsit spiccesnek tűnt, de ebben nem volt semmi szokatlan. A fiúk akkor kinevették őt a dolog miatt, különösen a jó öreg Spicer. Hát, Spicer most nem nevetne. Őt is bármikor megidézhetnék,

hogy megrázza a csengőt, vagy megüsse a csörgődobot. Még szerencse, hogy szerette a zenét.

Cubitt fölállt, és lassú léptekkel elsétált a Nyugati Mólóhoz, amely hosszan belenyúlt a ködbe, és eltűnt a hegedűszó irányában. A Koncertterem felé ment, senkivel sem találkozott útközben. Nem olyan éjszaka volt, amelyen a szerelmespárok kiülnek a padokra. Aki csak a mólón volt, mind a Koncertteremben gyülekezett; Cubitt megkerülte az épületet, és belesett: egy frakkos férfi hegedült alig néhány sornyi közönségnek, akik nagykabátban ültek ötvenméternyire a parttól a gomolygó köd kellős közepén. Valahol a Csatornán egy hajó kürtje szólt, és egy másik válaszolt, aztán megint egy másik, mint az egymást ébresztgető kutyák éjjelenként.

Elmenni Colleonihoz és azt mondani... olyan könnyűnek tűnt... Cubitt visszanézett a part felé, és a köd fölött meglátta a Cosmopolitan fényeit; és megriasztották ezek a fények. Nem volt hozzászokva efféle társasághoz. Lement a vaslépcsőkön a férfivécébe, és kiürítette magából a whiskyt a cölöpök alatt kavargó vízbe, és amikor újból fölbukkant, magányosabb volt, mint valaha. Kivett a zsebéből egy pennyt, és bedobta egy automatába: robotarc, amely mögött villanykörte mozgott, vaskezek, amelyeket Cubittnak meg kellett fognia. Kis kék kártya csúszott ki egy nyílásból: “Az Ön tömör jellemzése.” Cubitt ezt olvasta: “Önt nagyban befolyásolja a környezete, és hajlamos arra, hogy szeszélyes és változékony kedélyű legyen. Érzelmei sokkal hevesebbek, mint amilyen tartósak. Az Ön természete könnyed, játékos és derűs. Ön mindig a legnagyobb sikerrel teljesíti, bármit is vállal. Az élet legjobb dolgai mindig osztályrészéül jutnak. A kezdeményezési készség hiányát ellensúlyozza Önben a józan ész, és Ön győzedelmeskedik, ahol mások elbuknak.”

Lassan vonszolta magát az automaták előtt, halogatta a pillanatot, amikor majd már nem tehet mást, mint hogy elmegy a Cosmopolitanbe. “A kezdeményezési készség hiányát...” Két ólom futballcsapat várta az üveg mögött, hogy egy penny felszabadítsa őket; egy vén boszorkány – karjából kilógott a vatta – ajánlkozott, hogy jósol neki. A “Szerelmes levél” mellett megállt. A deszkapalló nedves volt a ködtől, a hosszú stég üres volt, a hegedű tovább nyekergett. Hirtelen nagyon hiányoztak neki a mély, szentimentális érzelmek, a narancsvirágok s egy kis ölelkezés a sarokban. Hatalmas

mancsa sóvárgott egy izzadt tenyér után. Vágyott valakire, akinek tetszenek a viccei, aki együtt nevet vele a kétcsöves vevőkészüléken. Nem akart ő semmi rosszat; a hidegség elérte a gyomrát, és egy kis állott whisky jött föl a torkába. Szinte kedve lett volna visszamenni Billy panziójába. De aztán eszébe jutott Spicer. A Fiú őrült volt, gyilkosan őrült, nem volt biztonságos az a hely. A magány végigvonszolta az elhagyatott deszkákon. Elővette utolsó pennyjét, és bedobta a gépbe. Egy kis rózsaszín kártya csúszott ki, rajta pecsét; leányfej, hosszú haj, a felirat: "Igaz szerelem". A címzés így szólt: "Az én kis bogaramnak, Csókos Liget, küldöm Cupido szerelmével." Volt rajta egy rajz is, fiatalembert ábrázolt, aki frakkban térdel egy prémboát viselő nő előtt, és a kezét csókolja. Az egyik sarokban két nyíllal átdöfött szív, épp a Sor. szám: 745 812 fölött. Cubitt azt gondolta: Ügyes. Nem is sok érte az egy penny. Hirtelen hátrapillantott – sehol egy lélek –, aztán gyorsan megfordította a kártyát, és olvasni kezdte. A levelet az Ámor Dűlőről küldték, a Cupido Pagonyból. "Édes-kedves kicsi lánykám. Szóval elhagytad híved a Földesúr fiáért. Talán nem is sejted, hogy tönkretetted az életem, mikor eltaszítottál magadtól, összezúztad a lelkemet, mint egy pillangót a kocsikerék; mindazonáltal nem kívánok én néked mást, mint boldogságot."

Cubitt zavartan elvigyorodott. Mélyen meghatódott. Mindig ez volt a baj, ha nem lotyóval kezdett az ember; fennköltek voltak. Nagy Szakítások, Tragédiák, Szépség kavarogtak Cubitt agyában. Persze ha egy lotyóról volt szó, akkor az ember fogott egy borotvát, és kitetováltа a nő arcát, de ez a szerelem itt a kártyán más volt: igazán előkelő. Tovább olvasott: ez irodalom volt; így szeretett volna ő is írni. "Hiszen amikor csodás, elbájoló szépségedre s kellemedre gondolok, érzem, milyen megveszekedett bolond is voltam, midőn arról álmodoztam, hogy egy percig is igazán szeretsz." Méltatlan. Az érzelem csípte a szemhéját, és megborzongott a ködben a hidegtől és a gyönyörűségtől. "De ne feledd, te drága, hogy én örökké szeretlek, s ha bármikor jó barátra vágysz, juttasd el hozzám ama kis szerelmi zálogot, melyet én adtam néked, s akkor én ismét hódolód s rabszolgád leszek. Törtszívvel tiéd mindörökké, John." Ez volt az ő neve is: ómen volt ez.

Ismét elhaladt a kivilágított Koncertterem mellett, s végigment a néptelen mólón. Szeretve és Elhagyatva.

Tragikus bánat lángolt az égő vörös haj alatt. Mi mást tehet egy férfi, mint hogy iszik? Ivott még egy whiskyt a mólóval szemben és továbbment, kicsit túl határozottan szedve lábait, a Cosmopolitan felé – kop, kop, kop, ment a járdán, mintha súlyok lettek volna a cipőjében, mintha egy félig hús-, félig kőszobor mozogna.

– Mr. Colleonival akarok beszélni – mondta dacosan. A plüss-bársony és az aranyozás megtépázták magabiztosságát. Feszengve várakozott a recepciónál, mialatt egy kifutófiú Mr. Colleoni után kutatott a társalgókban és a boudoirokban. A portás egy nagy könyvben lapozgatott, és felütötte a *Who's Who-t.* A kifutófiú jött visszafelé a süppedős szőnyegen át, mögötte Crab sompolygott, diadalmasan, fekete hajából áradt a pomádé szaga.

– Azt mondtam, Mr. Colleonit keresem – mondta Cubitt a portásnak, de az figyelemre sem méltatta, megnyálazta az ujját és továbblapozta a *Who's Who-t.*

– Mr. Colleonival akart beszélni? – mondta Crab.

– Igen.

– Nem lehet. Bokros teendőivel foglalatoskodik.

– Bokros teendőivel? – mondta Cubitt. – Hát ez jó szöveg. Bokros teendőivel.

– No, nézd csak! Akármi legyek, ha ez nem Cubitt – mondta Crab. – Gondolom, munkát akarsz. – Elfoglalt, szórakozott tekintetét körbehordozta a szobán, és azt kérdezte a portástól: – Csak nem Lord Feversham az az úriember amott?

– De igen, uram – mondta a portás.

– Gyakorta láttam őt Doncasterben – mondta Crab, és bal keze egyik körmére sandított. Megkerülte Cubittot. – Kövess engem, kedves barátom. Itt nem beszélgethetünk – és mielőtt Cubitt válaszolhatott volna, Crab már sebesen előresurrant az aranyozott székek között.

– A dolog így áll – mondta Cubitt –, Pinkie...

A társalgó közepén Crab hirtelen megállt, meghajolt, és amikor továbbmentek, hirtelen támadt bizalmassággal odasúgta: – Szemrevaló asszony. – Vibrált, mint egy régi film. Doncaster és London között legalább száz különböző modort szedett magára; első osztályon utazva egy sikeres találkozó után megtanulta, hogyan beszél Lord Feversham egy portással; látta, hogyan vesz szemügyre egy nőt az öreg Digby.

– Ki ez a nő? – kérdezte Cubitt.

Crab mintha meg sem hallotta volna a kérdést. – Itt nyugodtan beszélgethetünk. – A Pompadour Boudoirban voltak. A biliárdasztal mögött az aranyozott üvegajtón keresztül kis jelzőtáblák látszottak, melyek különböző folyosók felé mutattak, apró, ízléses, kínaias táblácskák, melyek a Tuileriák hangulatát idézték. “Hölgyek”, “Urak”, “Hölgyfodrászat”, “Úri fodrászat”.

– Mr. Colleonival akarok beszélni – mondta Cubitt. Whiskyt lehelt az intarziák felé, ijedt volt és kétségbeesett. Nehezen tudott ellenállni a kísértésnek, hogy azt mondja: “uram”. Crab felemelkedett Kite ideje óta, szinte elérhetetlen messzeségbe. Most már benne volt a nagy buliban – Lord Fevershammel és a szemrevaló asszonnyal együtt; kinőtte magát.

– Mr. Colleoninak nincs ideje arra, hogy bárkit is fogadjon – mondta Crab. – Nagyon elfoglalt ember. – Kivette Mr. Colleoni egyik szivarját a zsebéből, és a szájába tette; nem kínálta meg Cubittot. Cubitt bizonytalan kézzel próbált tüzet adni. – Ne fáradj, ne fáradj – mondta Crab, és duplasoros mellényének zsebében matatott. Arany öngyújtót vett elő, és cikornyásan rágyújtott. – Mit akarsz, Cubitt? – kérdezte.

– Azt gondoltam, hogy talán – mondta Cubitt, de szavai elernyedtek az aranyozott székek között. – Tudod, hogy van ez – mondta, és kétségbeesetten nézett körül. – Igyunk valamit.

Crab gyorsan végigmérte. – Én is szívesen innék egyet... már csak a régi időkre való tekintettel. – Csöngetett a pincérnek.

– A régi idők – mondta Cubitt.

– Foglalj helyet – mondta Crab, és tulajdonosi mozdulattal mutatott az aranyozott székekre. Cubitt óvatosan leült. A székek kicsik voltak és kemények. Észrevette, hogy a pincér nézi őket, és elpirult. – Te mit iszol? – kérdezte.

– Egy száraz sherryt – mondta Crab.

– Whiskyt kérek, egy kis szódával – mondta Cubitt. Ott ült az italra várva, kezét a térdei közé dugta, és némán lehorgasztotta a fejét. Lopva körbepillantott. Hát ez az a hely, ahol Pinkie találkozott Colleonival – a kölyökbe tényleg sok bátorság szorult.

– Nagyon jó itt a kiszolgálás – mondta Crab. – Persze Mr. Colleoni mindenből csak a legjobbat szereti. – Fölemelte a poharát, és figyelte, ahogy Cubitt fizet. – Szereti a finom dolgokat. Szerintem, ha nincs huszonötezer fontja, akkor egy

pennyje sincs. Ha akarod tudni, hogy mit gondolok – mondta Crab, hátradőlt, nagyot pöfékelt a szivarjából, és fekete, távoli, önhitt szemekkel nézett Cubittra –, egy nap még politikus lesz belőle. A konzervatívok nagyra tartják... nagyon jó kapcsolatai vannak.

– Pinkie... – kezdte Cubitt, és Crab elnevette magát. – Fogadd meg a tanácsom – mondta Crab. – Szállj ki abból a bandából, amíg nem késő. Nincs jövőjük... – Elnézett Cubitt feje fölött, és így szólt:

– Láttad azt az embert, aki bement a férfivécébe? Az Mais. A sörgyáros. Legalább százezre van.

– Arra gondoltam – mondta Cubitt –, talán Mr. Colleoni...

– Szó se lehet róla – mondta Crab. – Nézz magadra... mire tudna téged használni Mr. Colleoni?

Cubitt alázatossága tompa dühvé változott. – Kite-nak elég jó voltam.

Crab nevetett. – Már megbocsáss – mondta –, de Kite... – lehamuzott a szőnyegre, és azt mondta: – Fogadd meg a tanácsom: Szállj ki. Mr. Colleoni meg fogja tisztítani a pályát. Szereti, ha rendesen mennek a dolgok. Semmi erőszak. A rendőrség nagyon bízik Mr. Colleoniban. – Ránézett az órájára. – Hát, én már megyek is. Randevúm van a Hippodromban. – Pártfogón Cubitt karjára tette a kezét. – Nohát – mondta –, majd szólok egy-két szót az érdekedben. A régi időkre való tekintettel. Nem lesz sok haszna, de ennyit megteszek érted. Add át üdvözletemet Pinkie-nek és a fiúknak. – Elviharzott. Mögötte pomádé- és Havanna-felhő úszott, odabiccentett egy hölgynek az ajtóban, egy öregúrnak, aki fekete szalagon monoklit viselt. – Ki az ördög...? – mondta az öregember.

Cubitt felhajtotta az italát, és ő is elindult. Iszonyú levertség horgasztotta le répaszín fejét, a whiskygőzön át úgy érezte, rosszul bántak vele. Valakinek néha fizetni kell valamiért. Minden, amit látott, csak olaj volt a tűzre: kiért a bejárati hallba; fölbőszítette egy ezüsttálcás kifutófiú. Mindenki őt nézte, mindenki arra várt, hogy elmenjen, de neki is ugyanannyi joga volt itt lenni, mint Crabnek. Körülnézett, és egy asztalnál, egy pohár portói mellett ott ült az asszony, akit Crab ismert.

Az asszony rámosolygott – “amikor csodás, elbájoló szépségedre s kellemedre gondolok”. Dühét az igazságtalanság fölött érzett mérhetetlen szomorúság váltotta fel. Bizalmas vallomást akart tenni, megszabadulni a terhektől... böfögött egyet... “hódolód s

rabszolgád leszek”. Hatalmas teste megfordult, mint egy ajtó, a nehéz lábak irányt változtattak, és az asztal felé kezdtek masírozni, ahol Ida Arnold ült.

– Véletlenül hallottam meg – mondta Ida –, amikor az előbb elment mellettem, hogy ismeri Pinkie-t. – Cubitt nagy örömmel fedezte föl, amikor a nő megszólalt, hogy nem a magasabb körökbe tartozik. Olyan volt ez számára, mint két honfitárs találkozása messze a szülőföldtől. Azt mondta: – Maga talán Pinkie barátja? – és a lábaiban érezte a whiskyt.

Azt kérdezte: – Leülhetek?

– Fáradt?

– Igen – mondta –, fáradt vagyok. – Leült, s szemeit a hatalmas, barátságos keblekre függesztette. Eszébe jutott néhány sor a jellemzéséből. “Az Ön természete könnyed, játékos és derűs.” Hát igen, ez ő. Csak rendesen kell vele bánni.

– Iszik valamit?

– Nem, nem – mondta kásás gavallérossággal –, én fizetek –, de amikor megérkeztek az italok, rá kellett jönnie, hogy nincs nála több pénz. A fiúktól akart kölcsönkérni, de aztán jött az a veszekedés... Nézte, ahogy Ida Arnold egy ötfontossal fizet.

– Ismeri Mr. Colleonit? – kérdezte Cubitt.

– Azt azért nem mondanám, hogy *ismerem* – mondta Ida.

– Crab azt mondta, hogy maga egy szemrevaló asszony. Igaza van.

– Vagy úgy, Crab – mondta Ida bizonytalanul, mintha nem ismerte volna fel a nevet.

– De távol kell tartania magát – mondta Cubitt. – Nem szabad belekeverednie ezekbe a dolgokba. – Úgy bámult a poharába, mintha mély sötétségbe bámulna: ártatlan külső, elbájoló szépség s kellem – méltatlan, egy könnycsepp gyűlt a vérben úszó szemgolyó mögött.

– Maga Pinkie barátja? – kérdezte Ida Arnold.

– Úristen, dehogy – mondta Cubitt, és ivott még egy kis whiskyt.

Idának homályosan eszébe jutott a Biblia, ahogy ott fekszik a vitrinben a Tábla, a Warwick Deeping és a *Jó Pajtások* mellett. – Pedig láttam magát vele – hazudta; egy udvar, egy varrogató asszony a tűz mellett, a kukorékoló kakas.

– Nem vagyok Pinkie barátja.

– Nem biztonságos Pinkie-vel barátkozni – mondta Ida Arnold. Cubitt a poharába nézett, mint a jós a lelkekbe, hogy kiolvassa az idegenek sorsát. – Fred is Pinkie barátja volt – mondta Ida.

– Mit tud maga Fredről?

– Az emberek mindenfélét beszélnek – mondta Ida Arnold. – Az emberek állandóan beszélnek.

– Igaza van – mondta Cubitt. A zavaros szemek felnéztek; vigaszt és megértést találtak; nem volt elég jó Colleoninak; szakított Pinkie-vel; s az asszony feje fölött, a terem ablakán túl a sötétség és az apály; a romos Tintern boltíven túl ott volt a pusztulás.

– Istenemre – mondta –, igaza van. – Hatalmas késztetést érzett, hogy vallomást tegyen, de olyan zavarosak voltak a tények. Csak azt tudta, hogy ezek azok a pillanatok, amikor egy férfinak szüksége van egy nő megértésére. – Nekem sose tetszett a dolog – mondta az asszonynak. – A pengézés az más.

– Hát hogyne, a pengézés az más – helyeselt Ida Arnold gyorsan és udvariasan.

– És Kite – az meg csak baleset volt. Csak meg akarták pengézni. Colleoni nem bolondult meg. Valakinek megcsúszott a keze. Nem volt mi miatt neheztelni.

– Iszik még egyet?

– Nekem kéne fizetni – mondta Cubitt. – De egy fillérem sincs. Amíg nem találkozom a fiúkkal.

– Szép dolog volt magától, hogy így szakított Pinkie-vel. Nem kis bátorság kellett hozzá, azok után, ami Freddel történt.

– Engem nem tud megijeszteni. Nincs az a törött korlát...

– Hogy érti ezt... miféle törött korlát?

– Én csak barátságos voltam – mondta Cubitt. – A tréfa az tréfa. Amikor egy férfi megnősül, el kell viselnie egy-két viccet.

– Megnősül? Ki nősül meg?

– Hát Pinkie.

– Csak nem azt a kislányt veszi el a Snow-ból?

– Dehogynem.

– A kis hülye – mondta Ida Arnold hirtelen dühvel. – Ó, a kis hülye.

– Pinkie nem hülye – mondta Cubitt. – Nagyon jól tudja, mit miért tesz. Ha az a lány kinyitná a száját...

– Úgy érti, ha elmondaná, hogy nem Fred hagyta ott a névjegyet?

– Szegény jó Spicer – mondta Cubitt, és nézte, ahogy a buborékok felszállnak a whiskyjében. Felszínre úszott egy kérdés: – Honnan tudja... – de szétpattant zsibbadt agyában. – Egy kis friss levegőt akarok szívni – mondta –, nagy a fülledtség idebenn. Mit szólna, ha maga meg én...?

– Még várjunk egy kicsit – mondta Ida Arnold. – Mindjárt jön egy barátom. Szeretném, ha megismerkednének.

– Ez a központi fűtés – mondta Cubitt. – Nem egészséges. Az ember kimegy, megfázik, és aztán kész a...

– Mikor lesz az esküvő?

– Milyen esküvő?

– Pinkie-é.

– Nem vagyok Pinkie barátja.

– Maga ugye nem helyeselte Fred halálát? – kérdezte Ida lágyan, rendületlenül.

– Maga olyan jól érti, mit érez egy férfi.

– A pengézés az egész más lett volna.

Cubitt hirtelen dühösen kifakadt: – Rá se tudok nézni egy Brighton-nyalókára anélkül, hogy... – Böfögött, és könnyeivel küszködve azt mondta: – A pengézés az más.

– Az orvosok azt mondták, természetes halál. Gyenge volt a szíve.

– Menjünk ki – mondta Cubitt. – Szívnom kell egy kis friss levegőt.

– Csak egy pillanatra várjon még. Hogyan értette azt, hogy... Brighton-nyalóka?

Cubitt erőtlenül nézett vissza az asszonyra. Azt mondta: – Muszáj szívnom egy kis friss levegőt. Akkor is, ha belepusztulok. Ez a központi fűtés... – panaszkodott. – Könnyen meghűlök.

– Csak két percet várjon. – Ida a férfi karjára tette a kezét, és heves izgalom fogta el, már szinte a kezében volt a titok nyitja, és most érezte először, hogy körülfogja őket a rejtett rácsozatból áradó forró áporodott levegő, és űzi őket ki, a szabadba. Azt mondta: – Kijövök magával. Sétálunk egyet... – A férfi nézte őt, és közben mindent elsöprő közömbösséggel bólogatott, mintha kicsúszott volna a kezéből gondolatainak fonala, ahogy a kutyák póráza kicsúszik az ember kezéből, s azok már messze járnak, túl messze ahhoz, hogy utolérje őket az ember a sűrű erdőben... Teljesen elképedt, amikor a nő azt mondta: – Adok magának... húsz fontot. – Mit mondhatott, ami ennyi pénzt ér? Az asszony csábosan rámosolygott. – Csak hadd púderezzem be az orromat. Rendbe kell hoznom magam egy kicsit.

A férfi nem felelt, meg volt ijedve, de Ida nem várhatott a válaszra; a lépcsőkhöz rohant, nem volt most idő a liftre várni... Rendbe kell hoznia magát: pont ezeket a szavakat

mondta Frednek is. Fölrohant a lépcsőn, vacsorához öltözött emberek jöttek vele szemben lefelé. Dörömbölt a szobájuk ajtaján, és Phil Corkery beengedte. – Siess – mondta –, tanúra van szükségem. – Hál' istennek, a férfi föl volt öltözve; villámgyorsan lerohantak, de amikor a hallba értek, Ida azonnal látta, hogy Cubitt már elment. Kirohant a Cosmopolitan bejárata elé, de a férfit már nem látta sehol.

– Nos? – mondta Mr. Corkery.

– Elment. De nem baj – mondta Ida Arnold. – Most már biztosan tudom. Nem öngyilkosság volt. Meggyilkolták. – Aztán lassan elismételte magának: – Brighton-nyalóka... – Sok asszony értetlenül állt volna a kulcsszó hallatán, de Ida Arnold a jóstáblán tanult. Ennél sokkal cifrább dolgok másztak elő Ida és az Öreg Crowe uijai alól; az agya teljes magabiztossággal dolgozni kezdett.

Mr. Corkery vékony szálú szőke haját borzolta az esti szél. Talán eszébe jutott, hogy egy ilyen estén, mint ez – a szerelmi ténykedések után –, a nőknek romantika kell. Félénken megérintette az asszony könyökét. – Micsoda este – mondta. – Nem is mertem álmodni... micsoda este – de belészakadt a szó, amikor Ida nagy töprengő szemeit ráemelte, értetlenül, tele más gondolatokkal. Lassan így szólt: – A kis hülye... hozzámenni feleségül... még elképzelni is rossz, mit tehet vele. – Igazának teljes derűjével izgatottan hozzátette: – Meg kell mentenünk a lányt, Phil.

2

A Fiú a lépcső aljánál várt. A városi tanács hatalmas épülete fölé magasodott, mint valami árnyék – a születésekkel és elhalálozásokkal foglalkozó osztály, a közlekedési ügyek osztálya, az adóügyi osztály, s valahol, valamelyik hosszú folyosón, a házasságkötő terem. Ránézett az órájára, és így szólt Mr. Drewitthoz: – Az isten verje meg ezt a lányt. Késik.

Mr. Drewitt azt mondta: – Ez a menyasszony privilégiuma.

Menyasszony, vőlegény: a kanca meg a mén, amelyik meghágja; mint a fémen sikló ráspoly vagy a bársony érintése egy sérült kéznek.

A Fiú azt mondta: – Dallow meg én elémegyünk.

Mr. Drewitt utánaszólt: – És ha egy másik úton jön? Ha elkerülik... Én inkább itt várok.

Balra fordultak, és kisétáltak az utcából. – Nem erre kell menni – mondta Dallow.

– Nem kötelező megvárnunk – mondta a Fiú.

– Most már nem szállhatsz ki a dologból.

– Ki akar kiszállni? Azért még szükségem lehet egy kis testmozgásra. – Megállt, és bebámult egy kis újságosbódé ablakán. Kétcsöves vevőkészülékek, otrombaság mindenütt.

– Találkoztál Cubitt-tal? – kérdezte, miközben a kirakatot nézte.

– Nem – mondta Dallow. – És a fiúkat se láttam. A napilapok és a helyi újságok, a plakátok tömve voltak hírekkel: "Botrány a tanácsgyűlésen, Vízbe fulladt nő Black Rockban, Karambol a Clarence Streeten; a tintatartók, a töltőtollak, a piknikre való papírtányérok és az otromba kis játékok mögött ott hevert egy *Vadnyugat* magazin meg az *Izgi mozi* egy példánya; és Marie Slopes munkái: *Szerelem a házasságban.* A Fiú csak bámult.

– Tudom, mit érzel – mondta Dallow. – Valamikor én is nős voltam. Az embernek a gyomrára megy a dolog. Az idegeire. Tudod – mondta Dallow –, én még meg is vettem egy ilyen könyvet, de semmi olyasmit nem találtam benne, amit nem tudtam. Kivéve a virágokról szóló részt. Ahol a bibéről írtak. Az ember nem is gondolná, milyen furcsaságokat művelnek egymással a virágok.

A Fiú megfordult, és kinyitotta a száját, hogy mondjon valamit, de a fogai megint összekoccantak. Esedezve és rémülten nézett Dallow-ra. Ha Kite itt volna – gondolta –, akkor tudna beszélni – de ha Kite itt lett volna, akkor nem is volna szükség arra, hogy beszéljen... akkor soha nem keveredett volna ilyen dolgokba.

– Ezek a méhek... – Dallow magyarázni kezdett, de aztán abbahagyta. – Mi van veled, Pinkie? Nem nézel ki valami fényesen.

– Ismerem én a szabályokat – mondta a Fiú.

– Milyen szabályokat?

– Te csak ne taníts engem a szabályokra – folytatta a Fiú lobbanékony dühvel. – Minden szombat este megfigyeltem. Ahogy rugóztak és döfködtek. – És a pupillái kitágultak, mintha valami szörnyűséget látna. Halkan azt mondta: – Mikor gyerek voltam, megesküdtem, hogy pap leszek.

– Pap? Hogy te pap? Hát ez jó – mondta Dallow. Meggyőződés nélkül nevetett, idegesen egyik lábáról a másikra állt, úgy, hogy belelépett egy ott heverő kutyaürülékbe.

– Mi rossz van abba, ha az ember pap? – mondta a Fiú. – Ők tudják, hogy mi micsoda. Távol tartják magukat – egész szája és állkapcsa elgyöngült; úgy látszott, mintha mindjárt elsírná magát; kezével vadul a kirakat felé intett: Vízbe fulladt nő, kétcsöves, *Szerelem a házasságban,* a szörnyűség – ettől.

– Mi rossz van abban, ha az ember szórakozik egy kicsit? – mondta Dallow a szavába vágva, miközben a járda széléhez dörzsölte a talpát. A "szórakozás" szó hidegrázást hozott a Fiúra, mint a malária. Azt mondta: – Ugye nem ismerted Annie Collinst?

– Sose hallottam róla.

– Ugyanabba az iskolába járt, ahova én – mondta a Fiú. Végignézett a szürke utcán, és a *Szerelem a házasságban* előtti üveg visszatükrözte fiatal, reménytelen arcát. – A sínekre feküdt – mondta a Fiú –, Hassocktól nem messze. Tíz percig kellett várnia, mire megjött a hét óra ötös. A köd miatt késve indult a Victoriáról. Levágta a fejét. Tizenöt éves volt. Gyereket várt, és tudta, mi vár rá. Két évvel azelőtt már született egy gyereke, és tizenkét srác közül bármelyikre joggal rá lehetett volna fogni, hogy ő az apa.

– Hát ez bizony megesik – mondta Dallow. – Ez a játék ezzel jár.

– Olvastam szerelmes történeteket – mondta a Fiú. Még soha nem volt ilyen közlékeny, mint most, miközben a hullámos szegélyű papírtányérokat és a kétcsöves vevőkészülékeket bámulta: a finomságot és az otrombaságot. – Billy felesége olvassa őket. Tudod, milyenekre gondolok. Lady Angelina csillagszemeit Sir Markra emelte. Felfordult tőlük a gyomrom. Még sokkal undorítóbbak voltak, mint az a másik fajta – Dallow döbbenten figyelte ezt a hirtelen támadt, rémülettel teli ékesszólást –, amit pult alól szoktak árusítani. Spicer szokott ilyeneket venni. Amikben megverik a lányokat. A lány tele volt szégyenkezéssel, hogy így kell mutatkoznia a fiúk előtt, megtorpant... Ez mind ugyanaz a dolog – mondta, és mérgezett tekintetét lassan elfordította a kirakatról, a hosszú, koszos utca felé: halszag, fűrészporral beszórt járda az állványok alatt. – Ez a szerelem – mondta, és savanyúan rávigyorgott Dallow-re. – Ez a szórakozás. Ez a játék.

– A világnak mennie kell tovább – mondta feszengve Dallow.

– Miért? – mondta a Fiú.

– Ne tőlem kérdezd – mondta Dallow. – Te tudod a legjobban. Te katolikus vagy, nem? Te hiszed...

– Credo in unum Satanam – mondta a Fiú.

– Nem tudok latinul. Én csak azt tudom...

– Halljuk-mondta a Fiú. – Hadd halljuk Dallow hitvallását.

– Nincs baj a világgal, ha az ember nem megy túl messzire.

– Ez minden?

– Most már az anyakönyvvezetőnél kellene lenned. Hallod az órát? Most üt kettőt. – Egy harangjáték abbahagyta a repedt hangú muzsikálást, és ütni kezdett, egyet, kettőt...

A Fiú egész arca ismét elgyöngült; kezét Dallow karjára tette. – Te rendes fickó vagy, Dallow. Te sok mindent tudsz. Mondd meg nekem... – a karja lehanyatlott. Az utcára meredt, Dallow mögé. Reményvesztetten így szólt: – Na, itt jön. De mit csinálhat *ebben* az utcában?

– És még csak nem is siet – jegyezte meg Dallow, és figyelte, ahogy a sovány alak közeledik. Ebből a távolságból a lány még valódi koránál is fiatalabbnak nézett ki. Aztán Dallow hozzátette: – Mindent összevéve, egész ügyes ez a Drewitt, hogy megszerezte az engedélyt.

– Szülői beleegyezés – mondta a Fiú tompán. – Az erkölcs legnagyobb garanciája. – Nézte a lányt, mintha egy idegennel kellett volna találkoznia. – Aztán meg, tudod, szerencsénk is volt. Nem voltam bejegyezve. Sehol sem találták a papírjaimat. Hozzátettek egy-két évet. Szülők sehol. Gyám sehol. Az öreg Drewitt meg kitalált egy megható mesét.

A lány kirittyentette magát az esküvőre, nem viselte azt a kalapot, melyet a Fiú utált, új esőkabát volt rajta, egy kis púder, olcsó rúzs. Úgy nézett ki, mint egy apró, rikító faszobor valamelyik ronda templomban: nem hatott volna furcsán rajta egy papírkorona vagy egy festett szív; az ember imádkozhatott hozzá, de hiába várt választ.

– Hol voltál? – mondta a Fiú. – Tudod, hogy késtél?

Még csak meg se fogták egymás kezét. Szörnyű szertartásosság telepedett közéjük.

– Ne haragudj, Pinkie. Tudod – szégyenkezve mondta, mintha azt vallaná be, hogy az ellenséggel paktált –, templomban voltam.

– Minek? – mondta a Fiú.

– Nem tudom, Pinkie. Úgy összezavarodtam. Arra gondoltam, hogy elmegyek gyónni.

A fiú rá vigyorgott. – Gyónni. Hát ez pazar.

– Tudod, azt akartam... azt gondoltam...

– Az isten szerelmére, mit?

– A kegyelem állapotában akartam lenni, amikor hozzádmegyek. – A lány úgy beszélt, mintha Dallow ott sem lett volna. A teológiai szakkifejezés furcsán és tudálékosan hangzott a szájából. Két római katolikus állt a szürke utcán. Értették egymást. A lány olyan szavakat használt, melyeknek a Mennyben és a Pokolban is volt jelentésük.

– És gyóntál? – kérdezte a Fiú.

– Nem. Odamentem és becsöngettem, mondtam, hogy James atyát keresem. De aztán eszembe jutott. Semmi értelme gyónni. Eljöttem. – Félelemmel vegyes büszkeséggel hozzátette: – Halálos bűnt fogunk elkövetni.

A Fiú keserű és boldogtalan gyönyörrel azt mondta: – Soha többé nem lesz már értelme gyónnod... ameddig mindketten életben vagyunk. – Kijárta a fájdalom iskoláját: először a körzőt hagyta maga mögött, aztán a borotvapengét. Most az volt az érzése, hogy Hale és Spicer meggyilkolása jelentéktelen ügy volt, gyerekjáték, s most túllépett a gyerekes dolgokon. A gyilkosság csak ide vezetett – ehhez a romláshoz. Lenyűgözte a saját hatalma. – Menjünk – mondta, és szinte gyöngéden megérintette a lány karját. Mint már egyszer, most is elfogta az érzés, hogy szüksége van a lányra.

Mr. Drewitt kincstári jókedéllyel köszöntötte őket. Minden tréfája úgy hatott, mintha bíróság előtt mondaná, azzal a hátsó szándékkal, hogy megnyerje a bírákat. A hatalmas csarnok, melyből folyosók vezettek a halálozások és a születések felé, fertőtlenítőtől bűzlött. A falakat csempe borította, mint a nyilvános vécékben. Valaki leejtett egy rózsát. Mr. Drewitt azonnal idézni kezdett, pontatlanul: “Csupa rózsa, rózsa volt utam, soha tiszafa gallya.”[1]

Puha kéz irányította a Fiút a könyökénél fogva. – Nem, nem arra. Az az adóügy. A miénk később jön. – Hatalmas kőlépcsőkön vezette őket felfelé. Egy hivatalnok ment el mellettük, űrlapokkal a kezében. – És mi jár a kis hölgy fejében? – érdeklődött Mr. Drewitt. A lány nem válaszolt...

---

1 A szereplő két idézetet kever össze. Az első sor Robert Browning (1812-1889) *The Patriot* (A hazafi) című verséből való: “Csupa rózsa, rózsa volt utam, szórták a mirtuszt, mint a bomlott” (Tótfalusi István fordítása). A második sor Matthew Arnold (1822-1888) *Requiescat* című verséből való: “Csak rózsa, rózsa hintse, soha tiszafa gallya.” (A fordító)

Csak a menyasszony és a vőlegény léphettek föl a szentély lépcsőire, hogy letérdeljenek a korláton belül, a pap és a Szent Ostya elé.

– A szülők jönnek? – kérdezte Mr. Drewitt. A lány a fejét rázta.

– Az benne a nagyszerű – mondta Mr. Drewitt –, hogy gyorsan lezajlik. Csak írják alá a nevüket a kipontozott vonalra. Üljenek le ide. Várnunk kell a sorunkra. – Leültek. Egy nyeles felmosó állt a csempés falnak támasztva a sarokban. Egy hivatalnok cipői csikorogtak a jeges padlón egy másik folyosón. Kinyílt egy nagy barna ajtó; hivatalnokokat láttak bent, akik föl sem néztek; egy férj és feleség lépett ki a folyosóra. Egy asszony követte őket, és eltávolította a felmosórongyot. A férfi – középkorú volt – azt mondta: – Köszönjük – és a kezébe nyomott hat pennyt. Azután azt mondta: – Mégis el fogjuk érni a három óra tizenötöst. – A feleség arcán enyhe megütközés, elképedés tükröződött, arckifejezése nem volt elég határozott ahhoz, hogy csalódottnak lehessen nevezni. Barna szalmakalapot viselt, és aktatáska volt nála. Ő is középkorú volt. Talán azt gondolta: – Ennyi az egész, annyi hosszú év után? – Lementek a hatalmas lépcsőkön, egy kis távolságot tartva, mint két idegen egy áruházban.

– Mi következünk – mondta Mr. Drewitt, és fürgén felállt. Átvezette őket a szobán, ahol a hivatalnokok dolgoztak. Senki sem nézett fel. Tollak karistoltak csikorgó számokat a papirosokra. A kis belső szobában, melynek falait zöldre festették, mint egy klinikáét, ott várt rájuk az anyakönyvvezető: egy asztal, három vagy négy szék a fal mellett. Nem ilyennek képzelte a lány a házasságot – egy pillanatra megriasztotta az állami szertartás rideg szegényessége.

– Jó reggelt – mondta az anyakönyvvezető. – Ha megkérhetném a tanúkat, hogy foglaljanak helyet – önök ketten pedig…? – Odaintette őket az asztalhoz. Olyan volt, mint egy vidéki színész, aki túlzottan hisz a szerepében: aranykeretes, üveges fontoskodással nézett rájuk; látszott rajta, hogy úgy érzi, szinte papi hivatást teljesít. A Fiú szíve kalapált; rosszul volt a pillanat valóságosságától. Tekintete komor és ostoba volt.

– Maguk mindketten nagyon fiatalok – mondta az anyakönyvvezető.

– El van intézve – mondta a Fiú. – Magának erről nem kell beszélni. El van intézve.

Az anyakönyvvezető heves undorral teli pillantást vetett rá; epésen így szólt: – Ismételjék utánam – és túl gyors tempóban folytatta: “Ünnepélyesen kijelentem, hogy semminemű törvényes akadályról nincs tudomásom”, a Fiú nem is tudta követni. Az anyakönyvvezető élesen azt mondta: – Nagyon egyszerű. Csak mondja utánam... – Mondja lassabban – mondta a Fiú. Mintha a kezével akarta volna visszafogni a sebességet, lefékezni, de a beszéd csak pergett tovább: szinte időbe se telt; néhány pillanat múlva már a második szöveget ismételte: “hites feleségemmé”. Megpróbálta könnyeden mondani, nem nézett Rose-ra, de a szavakra ránehezedett a szégyen.

– Gyűrű nincs? – kérdezte az anyakönyvvezető élesen.

– Nincs szükség itt gyűrűre – mondta a Fiú. – Ez nem templom – és közben érezte, soha többé nem fogja tudni kitörölni az emlékezetéből ezt a hideg zöld szobát, a kifejezéstelen arcot. Hallotta, ahogy Rose ismétli mellette: “Felkérem az itt jelenlévő személyeket, hogy legyenek tanúi...”, és aztán elhangzott a “férj” szó, és a Fiú hirtelen fölnézett a lányra. Ha az önelégültség legkisebb jelét is felfedezte volna az arcán, megütötte volna. De Rose tekintete csak meglepetést tükrözött, mintha egy könyvet olvasna, és túl hamar ért volna az utolsó oldalra.

Az anyakönyvvezető azt mondta: – Itt írják alá. Hét fontot és hat pennyt kérek. – Hivatalos közöny ült az arcán, míg Mr. Drewitt matatott.

– A jelenlévő személyek – mondta a Fiú, és rekedtesen nevetett. – Ez maga Drewitt, meg Dallow. – Fogta a tollat, és a kincstári tollhegy karcolni kezdte a papírt, s magára szedett minden szöszt; a régi időkben, ötlött az eszébe, az ilyen szerződéseket vérrel írták alá. Hátralépett, és figyelte, ahogy Rose ügyetlenül aláírja – a Fiú időleges biztonságáért két örökéletnyi szenvedés. A Fiúnak semmi kétsége nem volt arról, hogy ez halálos bűn; ettől borongós jókedv és büszkeség töltötte el. Most teljesen felnőttnek látta magát, akiért sírnak az angyalok.

– A jelenlévő személyek – mondta még egyszer, és tudomást sem vett az anyakönyvvezetőről. – Menjünk, és igyunk valamit.

– Nahát – mondta Mr. Drewitt –, ez aztán a meglepetés.

– Dallow a megmondhatója – mondta a Fiú –, hogy az utóbbi időben micsoda iszákos ember vagyok. – Ránézett Rose-ra. – Nincs is olyan most már, ami ne volnék – mondta.

Megfogta a lány könyökét, s végigmentek a csempézett folyosón, a hatalmas lépcsőn; a fölmosórongy eltűnt, és valaki felszedte a virágot. Egy újabb pár állt föl, amikor kijöttek: jól ment a bolt. A Fiú azt mondta: – Ez egy esküvő volt? Megáll az ember esze. Mi most már... – Azt akarta mondani: "férj és feleség vagyunk", de tudata visszarettent a szavakban rejlő meghatározottságtól.

– Ünnepelnünk kell – mondta, s mint egy öreg rokon, akire egy-két tapintatlan szó erejéig mindig számítani lehet, az agyában megszólalt egy hang: "mit ünnepeljünk?", és eszébe jutott a Lanciában terpeszkedő lány és a közelgő hosszú éjszaka.

Elmentek a sarki kocsmába. Majdnem záróra volt, és a Fiú fizetett nekik három pint sört, és Rose egy pohár portóit ivott. A lány meg se szólalt azóta, hogy az anyakönyvvezető szavait elismételte; Mr. Drewitt gyors pillantást vetett a helyiségre, és letette az aktatáskáját. Sötét csíkos nadrágjában akár igazi esküvőn is lehetett volna. – A menyasszony egészségére – mondta kedélyes humorral, de megjegyzése feltűnésmentesen a semmibe veszett; olyan volt, mintha tréfálkozni próbálna egy bírával, de megérezné, hogy kedélyeskedése visszautasításra talál; az öreg arc gyorsan visszanyerte régi komolyságát. Tisztelettudóan azt mondta: – A boldogságára, kedvesem.

A lány nem válaszolt; saját arcát nézte egy Extra Stout feliratú tükörben: az új környezetben, előtérben a sörcsapokkal, az arc idegennek tűnt neki. Mintha a felelősség hatalmas súlyát hordozná.

– Vajon hol járnak a gondolatai? – kérdezte Dallow a lánytól. A Fiú a szájához emelte a poharát, és másodszor kóstolt a sörbe-hányinger bujkált a torkában attól, amit más emberek élveztek. Keserűen figyelte, ahogy a lány szótlanul néz vissza a társaira: s most újra érezte, mennyire kiegészíti őt a lány. *Ő* ismerte a lány gondolatait: saját idegpályáin is ott keringtek ezek a gondolatok, figyelemre sem méltatva. Diadalmas gyűlölettel mondta: – Én meg tudom mondani, mire gondol. Nem volt valami nagy esküvő, erre gondol. Azt gondolja: nem így képzeltem. Igazam van?

A lány bólintott, s úgy tartotta a kezében a pohár portóit, mintha még nem tanult volna meg inni.

– “Egész testemmel téged imádlak – kezdte idézni a lánynak –, minden földi javaimmal... és akkor” – mondta, és Mr. Drewitt-hoz fordult –, és akkor az ujjára húzom a jegygyűrűt.

– Záróra, uraim – mondta a csapos, és a mosogatóba löttyintette a még nem teljesen üres poharakat, s aztán egy sörhabos ronggyal letörölgette a pultot.

– Ott vagyunk a szentélyben, tudja, a pappal...

– Fogyasszanak, uraim. Záróra.

Mr. Drewitt feszengve azt mondta: – A törvény előtt az egyik házasság olyan, mint a másik. – Bátorítóan biccentett a lány felé, aki éhes, éretlen szemekkel nézte őket. – Maguk rendesen össze vannak házasodva. Bízzon bennem.

– Összeházasodva? – mondta a Fiú. – Ezt maga házasságnak nevezi? – Összegyűlt a nyelvén a sörös nyál.

– Nyugi – mondta Dallow. – Ne bántsd ezt a szegény lányt. Nem szabad túl messzire menni..

– Fogyasszanak, uraim, fogyasszanak!

– Összeházasodva – ismételte a Fiú. – Őt kérdezzék. – A két férfi döbbenten és lesütött szemmel kiitta a poharát, és Mr. Drewitt azt mondta: – Nos, nekem mennem kell. – A Fiú megvetéssel nézett rájuk; ezek nem értenek semmit, és ismét homályosan valami bensőséges kapcsolatot érzett önmaga és Rose között – a lány is tudta, hogy ez az este semmit nem jelent, hogy nem volt esküvő. Durva kedvességgel így szólt: – Gyere. Megyünk – és fölemelte a kezét, hogy a lány karjára tegye, aztán meglátta kettejük alakját a tükörben (Extra Stout), és visszaejtette; egy házaspár, kacsintott rá a tükörkép.

– Hova? – kérdezte Rose.

Hova? A Fiú erről még nem gondolkodott; az embernek valahova vinnie kell őket – nászútra, tengerparti vakációra –, eszébe jutott a margate-i szuvenír, amit az anyja a kandalló párkányán tartott – egyik tengerpartról a másikra, egy új mólóhoz.

– Viszlát – mondta Dallow; egy pillanatra megállt az ajtóban, szeme találkozott a Fiúéval, a kérdés, az esdeklés, semmit sem értett, kifordult a kocsmából, vidáman integetett Mr. Drewitt után, s egyedül hagyta őket.

Olyan volt, mintha eddig még sohasem lettek volna egyedül, bár most még a poharakat törölgető csapos is ott volt: mintha nem lettek volna igazán egyedül abban a szobában, a Snow-

ban, vagy a tenger fölött Peacehavenben – olyan egyedül, amilyen egyedül most voltak.

– Menjünk – mondta Rose.

Megálltak a járdán, és hallották, hogy mögöttük becsukják és bezárják a Korona ajtaját; úgy érezték, mintha kizárták volna őket a tudatlanság Édenkertjéből. Idekinn nem volt előttük más, mint a tapasztalás.

– Billyhez megyünk? – kérdezte a lány. A nyüzsgő délutánban egy pillanatra hirtelen néma csend lett: egyetlen villamos sem csilingelt, a gőz egyetlen sikolya sem hallatszott a végállomásról; egy csapat madár rebbent föl az Old Steyneről, és ott lebegtek az égen, mintha alattuk, a földön, valami bűnt követtek volna el. Nosztalgiával gondolt szobájára a fogadóban – pontosan tudta, hova kell nyúlnia a pénzért a szappantartóba; minden ismerős volt ott; semmi sem volt idegen; a szoba megosztotta vele keserű szüzességét.

– Nem – mondta, és még egyszer megismételte, ahogy visszatértek a zajok, a délután csilingelése, zörgései, sikolya: – Nem.

– Hova?

Fásult rosszindulattal elmosolyodott – hova is vinne az ember egy csinos szőkeséget, amikor a hét végén első osztályú pullmankocsiban megérkezik az állomásra, beszáll egy nyitott skarlátvörös sportkocsiba, s áthajt a hegyen, ha nem a Cosmopolitanbe? Egy nőt, aki bundában és drága parfümök illatfelhőjébe burkolózva bevitorlázik az étterembe, mint egy frissen festett naszád, akivel legalább el lehet dicsekedni cserébe az éjszakai aktusért. A Fiú vezeklésként szívta magába Rose kopottságát egy hosszú pillantással. – Kiveszünk egy lakosztályt – mondta – a Cosmopolitanben.

– Na ne, de tényleg hova megyünk?

– Hallottad, a Cosmopolitanbe. – Fölcsattant. – Azt gondolod, nem vagyok elég jó hozzá?

– Te igen – mondta a lány –, de én nem.

– Odamegyünk – mondta a Fiú. – Megengedhetem magamnak. Az a megfelelő hely. Volt egy asszony, úgy hívták, Eugén, az szokott odajárni régebben. Ezért vannak koronák a székeken.

– Ki volt az az asszony?

– Egy külföldi nő.

– Akkor te már jártál ott?

– Hát persze.

Hirtelen a lány izgatott mozdulattal összetette a kezét. – Álmodom – mondta, és aztán élesen a Fiú szemébe nézett, hogy lássa, nem csak gúnyolódik-e. A Fiú könnyedén így szólt: – Az autót éppen javítják. Most odasétálunk, és elküldetünk a táskámért. A tied hol van?

– Mi hol van?

– A táskád.

– Olyan ócska és piszkos volt, hogy...

– Nem érdekes – mondta a Fiú kétségbeesett nagyzolással –, veszünk neked egy másikat. Hol vannak a dolgaid?

– A dolgaim?

– Úristen, hogy te milyen buta vagy! – mondta a Fiú. – Úgy értem... – de az előtte álló éjszaka gondolata megbénította a nyelvét. Ment tovább előre az úton, s a délután megfogyatkozott az arcán.

A lány azt mondta: – Semmim... de semmim nem volt, amit felvehettem volna az esküvőnkre, csak ez. Kértem, hogy adjanak egy kis pénzt. De nem adtak. Joguk volt hozzá. Az övék a pénz.

Félméteres távolságot tartottak egymás között, ahogy mentek a járdán. A lány szavai félénken kapirgásztak a falon, amely elválasztotta őket egymástól, mint egy kismadár karmai az ablakon: a Fiú érezte, hogy a lány újra meg újra közel akar kerülni hozzá; még Rose alázatossága is csapdának tűnt. Még a durva, gyors szertartás is a lányhoz kötötte. Rose nem tudta a valódi okot, és azt hitte – még elgondolni is képtelenség –, hogy kell a Fiúnak. A Fiú durván azt mondta: – Nehogy azt hidd, hogy nászút is lesz. Hülyeség. Sok dolgom van. Rengeteg mindent kell csinálnom. Sokat... – Elhallgatott, és ijedt könyörgéssel a tekintetében nézett a lányra. – Csak minden maradjon úgy, mint régen. – Sokat leszek távol.

– Majd én várok rád – felelte Rose. És a Fiú már szinte úgy látta, hogy a lány bőre alatt kifejlődik a szegények és a régi házasok türelmessége, mint egy második személyiség, kirajzolódik e szerény és szégyentelen alak az áttetsző hártya mögött.

Kiértek a parti sétányra, és az este hátrált egy lépést; a tenger elvakította a szemüket; a lány olyan gyönyörűséggel nézte, mintha egy új tengert látott volna. A Fiú azt kérdezte: – Apád mit mondott ma?

– Nem mondott semmit. Hangulata volt..

– És anyád?

– Neki is hangulata volt.

– De azért szó nélkül elfogadták a pénzt.

Megálltak a sétányon a Cosmopolitannel szemben, aztán közelebb óvakodtak a szálloda hatalmas tömbjéhez. A Fiúnak eszébe jutott a neveket kiáltó kisinas és Colleoni arany cigarettatárcája... Lassan, óvatosan, leküzdve nyugtalanságát, azt mondta: – Azt hiszem, itt kényelmesen megszállhatunk. – Megigazította gyűrött nyakkendőjét, zakóját, és kevés meggyőző erővel kihúzta magát. – Gyerünk. – A lány egy lépéssel mögötte ment, át az úton, föl a széles lépcsőkön. A napsütésben két, fátyolba burkolt öreg hölgy ült a teraszon a fonott karosszékekben; áradt belőlük a tökéletes biztonságérzet; nem néztek egymásra, amikor beszéltek, a megértő levegőhöz intézték szavaikat. – Nos, Willie... – és – Én mindig kedveltem Willie-t. – A Fiú szükségtelenül hangosan jött fel a lépcsőn.

A Fiú átsétált a süppedős szőnyegen, odament a recepcióhoz, és Rose egy lépéssel mögötte követte.

Senki nem volt a pultnál. A Fiú dühödten várt – ez személyének szóló sértés volt. A kisinas azt kiáltotta: – Mr. Pinecoffin, Mr. Pinecoffin – a hallon át. A Fiú várt. Egy telefon csöngött. Amikor ismét meglendült a bejárati ajtó, hallották, hogy az egyik öreg hölgy a teraszon azt mondja: – Nagy megrázkódtatás volt ez Basilnek. – Előkerült egy fekete zakós férfi, és így szólt: – Miben állhatok rendelkezésére?

A Fiú dühösen azt mondta: – Már itt várunk egy...

– Csöngethetett volna, uram – mondta a fogadóportás hidegen, és kinyitott egy nagy könyvet.

– Egy szobát akarok – mondta a Fiú. Kétágyasat. A férfi elnézett mellette, szemügyre vette Rose-t, aztán lapozott: – Nincsen szabad szobánk – mondta.

– Kerül, amibe kerül – mondta a Fiú. – Kiveszek egy lakosztályt.

– Minden foglalt – mondta a fogadóportás, anélkül, hogy felnézett volna.

A kifutófiú épp visszatért az ezüsttálcával, megállt és megbámulta őket. A Fiú halkan azt sziszegte: – Nem akadályozhatja meg, hogy kivegyek egy szobát. Az én pénzem semmivel se rosszabb, mint másoké...

– Ez kétségtelen, uram – mondta a fogadóportás –, csak történetesen nincs szabad szobánk. – Hátat fordított, és fölemelt egy üveg ragasztót.

– Gyerünk – mondta a Fiú Rose-nak –, bűzlik ez a kóceráj. – Lement a lépcsőkön, el az öreg hölgyek mellett, szemében a megaláztatás könnyei, őrült vágy fogta el, hogy beleüvöltse a

képükbe, vele nem lehet így bánni, hogy ő gyilkos, férfiakat gyilkol, és nem tudják elkapni. Hencegni akart, ő is megengedheti magának, hogy itt lakjon: kocsija van, ügyvédje, kétszáz fontja a bankban...

Rose azt mondta: – Ha lett volna rajtam gyűrű...

A Fiú dühödten azt mondta: – Gyűrű... miféle gyűrű? Nem vagyunk összeházasodva. Ezt ne felejtsd el. Nem vagyunk összeházasodva. – De kint az utcán iszonyú erőfeszítéssel nyugalmat erőltetett magára, mert keserűen eszébe jutott, hogy még mindig játszania kell a szerepét, hiszen a törvény nem *kényszerítheti* a feleséget, hogy tanúskodjék a férj ellen, de nem is akadályozza meg abban, hogy ezt megtegye. Semmi más, csak a szerelem, a kéjvágy, gondolta kétségbeesett gyötrelemmel; a lányhoz fordult, és erőtlenül mentegetőzött. – Mindig feldühítenek – mondta. – Hiszen azt ígértem neked...

– Nem számít – mondta Rose. S hirtelen, tágra nyílt döbbent szemekkel kimondta a meggondolatlanul merész állítást: – Semmi sem tudja elrontani ezt a mai napot.

– Találnunk kell egy helyet – mondta a Fiú.

– Nekem mindegy... Menjünk Billyhez?

– Ma este ne – mondta a Fiú. – Ma este nem akarom, hogy a fiúk közül bárki is a közelünkben legyen.

– Majd kitalálunk valamit – mondta a lány. – Még be sem sötétedett.

Ezek voltak azok az órák, amikor nem voltak versenyek, és semmilyen üzleti ügyet nem kellett elintéznie, az órák, melyeket ágyán lustálkodva szokott eltölteni. Ilyenkor megeszik egy tábla csokoládét vagy kolbászos kiflit, nézi, ahogy a nap vándorol a kéményeken, elbóbiskol, aztán fölébred, megint eszik, és megint elalszik, és közben az ablakon belopódzik a sötétség. Aztán megjönnek a fiúk, hozzák az esti újságot, és újra megindul az élet. Most zavarban volt: fogalma sem volt, hogyan töltsön el ennyi időt, ha nincs egyedül.

– Majd egyszer – mondta a lány – menjünk el kirándulni, mint a múltkor... – A tengert bámulta és tervezgetett... a Fiú látta, ahogy Rose szemei előtt vonulnak el az évek, mint a dagály hullámai.

– Ha te úgy akarod – mondta a Fiú.

– Menjünk ki a móló́ra – mondta a lány. – Nem voltam ott azóta, hogy együtt kinn voltunk... emlékszel?

– Én sem – hazudta a Fiú kapásból és könnyedén, s eszébe jutott az első alkalom, Spicer és a villámlás a tenger felett, a

kezdet, melynek nem látta végét. Átmentek a bejáraton; sokan voltak a mólón, a horgászok a parafa úszókat figyelték a sűrű zöld tengerárban, a víz mozgott a lábuk alatt.

– Ismered azt a lányt? – kérdezte Rose. A Fiú egykedvűen nézett rá. – Hol? – mondta. – Nem ismerek én itt lányokat.

– Ott – mondta Rose. – Le merném fogadni, hogy rólad beszél.

A kövér, ostoba, pattanásos arc képe beúszott a Fiú emlékezetébe, egészen közel jött, mint valami borzalmas hal az Akváriumban – veszélyes szörnyeteg –, mérges rája egy idegen óceánból.

Fred ezzel a lánnyal beszélt a parti sétányon, és akkor ő odament hozzájuk; a lány tanúskodott is – nem emlékszik már rá, hogy mit vallott, semmi fontosat. S most őt nézte ez a lány, bökdöste tésztaképű barátnőjét, róla beszélt, isten tudja, milyen hazugságokat. Úristen! gondolta. Hát le kell mészárolnia a világot?

– *Ő* ismer téged – mondta Rose.

– Soha nem láttam – hazudta és továbbment.

Rose azt mondta: – Csodálatos veled lenni. Mindenki ismer téged. Soha nem gondoltam volna, hogy ilyen hírességhez megyek feleségül.

Ki lesz a következő, gondolta, ki lesz a következő? Az egyik horgász hátralépett, éppen előttük, hogy bedobja a horgát, sebesen tekeredett le a zsinór, messze kint ért vizet; az úszót elkapta egy hullám taraja, és a part felé sodorta. Hideg volt a móló árnyékos oldalán; az üveg válaszfal egyik oldalán még nappal volt, de a másikon már az est közelgett. – Menjünk át a másik oldalra – mondta a Fiú. Megint eszébe jutott Spicer nője: miért is hagyta ott abban a kocsiban? Az isten verje meg, végül is az a nő ismerte a játékot.

Rose megállította. – Nézd csak – mondta –, nem adnál nekem egy olyat? Ajándékba. Nem kerül sokba – mondta –, csak hat penny. – Egy kis üvegkabin állt ott, olyan volt, mint egy telefonfülke. “Saját hangja, vigye haza”, hirdette a felirat.

– Ne bolondozz – mondta a Fiú. – Ne légy gügye. Mire jó az?

Már másodszor tapasztalta, hogy a lány hirtelen, hebehurgyán megsértődött. Rendszerint gyönge volt, ostoba és szentimentális – de aztán minden átmenet nélkül veszélyes lett. Egy kalap miatt, egy hanglemez miatt. – Jól van – mondta a lány –, menj el. Soha nem adtál nekem semmit. Még ma sem, még ezen a napon sem. Ha nem kellek neked, mért nem mész el? Miért nem hagysz békében? – Az emberek megfordultak, és megbámulták őket: a Fiú mogorva, dühös

arcát, a lány reményvesztett megbántottságát. – Mire kellek én neked?! – kiabálta a Fiú arcába.

– Az isten szerelmére... – mondta a Fiú.

– Inkább vízbe fúlnék – kezdte újra a lány, de Pinkie félbeszakította: – Megkapod azt a lemezt. – Idegesen mosolygott. – Csak hülyeségnek tartottam a dolgot – mondta. – Miért akarsz engem lemezen hallani? Nem fogsz élőben hallani mindennap? – Megszorította a lány karját. – Rendes lány vagy. Nem sajnálok tőled semmit. Mindent megkapsz, amit megkívánsz. – Közben azt gondolta: Ki vagyok neki szolgáltatva... de meddig? – Ugye nem mondtad komolyan azokat a dolgokat? – unszolta a lányt hízelkedve. Az erőlködéstől, hogy szeretetreméltónak mutatkozzék, arca ráncos lett, mint egy öregemberé.

– Csak úgy rámjött valami – mondta a lány, és lesütötte a szemét, arcán valami olyan kifejezés ült, homályos és kétségbeesett, amit a Fiú nem tudott megfejteni.

A Fiú megkönnyebbülést érzett, de még vonakodott. Idegenkedett a gondolattól, hogy bármit is hanglemezre mondjon: az ujjlenyomatokra emlékeztette. – Komolyan azt akarod – mondta –, hogy adjak neked egy olyan micsodát? Még lemezjátszónk sincs. Nem fogod tudni meghallgatni. Mi értelme van?

– Nem akarok én lemezjátszót – mondta a lány. – Csak azt akarom, hogy meglegyen. Lehet, hogy egyszer esetleg elutazol valahová, én meg kölcsönkérek egy lemezjátszót. És akkor megszólalnál – mondta olyan hévvel, hogy a Fiú megrémült.

– Mit akarsz, mit mondjak a lemezen?

– Bármit – mondta a lány. – Nekem mondjál valamit. Mondd azt, hogy Rose és... valamit.

A Fiú bement a fülkébe, és magára csukta az ajtót. Bent volt egy nyílás, amibe be kellett dobni a hat pennyt, egy mikrofon és egy felirat: “Beszéljen érthetően, és hajoljon közel a készülékhez.” A tudományos kelléktár idegessé tette a Fiút; hátranézett, odakint állt a lány, és őt nézte mosolytalanul; a Fiú teljesen idegennek látta most, kopott kölyöknek a Nelson Place-ről, és iszonyú düh rázta meg. Bedobott hat pennyt, és halk hangon, nehogy kihallatsszon a fülkéből, lediktálta, milyen üzenetet véssen a sellakra a gép: “Az isten verjen meg, te rohadt kis szuka, mért nem mész haza örökre, és

hagysz engem békében?" Hallotta, hogy a tű serceg, a hanglemez forog, aztán egy kattanás és csönd.

A fekete koronggal a kezében kiment a lányhoz.

– Tessék – mondta –, fogd. Mondtam rá valamit... valami szerelmeset.

A lány óvatosan vette el tőle, s úgy vitte, mint valami becses tárgyat, amit meg kell védenie a tömegtől. Már a móló napos oldalán is kezdett hideg lenni; s a hideg úgy ereszkedett közéjük, mint egy megdönthetetlen állítás – ideje volna hazamenni. A Fiút olyan érzés fogta el, mintha csavarogna, ahelyett, hogy végezné a munkáját – iskolában kellene lennie, de nem tanulta meg a leckét. Kijöttek a kapun, és a szeme sarkából figyelte a lányt, vajon mit vár most tőle; ha az izgalom legkisebb jelét észre vette volna a lányon, pofon vágta volna. De Rose, ahogyan szorongatta a lemezt, ugyanolyan dermedt volt, mint ő.

– Hát – mondta a Fiú –, most már mennünk kell valahova.

A lány rámutatott a lépcsőre, amely a móló alatti fedett sétányra vezetett. – Menjünk oda – mondta a lány –, ott legalább védve vagyunk.

A Fiú élesen visszanézett a lányra; mintha Rose szándékosan próbatételnek akarná őt alávetni. Egy pillanatig tétovázott, aztán elvigyorodott. – Rendben van – mondta –, odamegyünk. – Valami érzékiség kerítette a hatalmába: a jó és a gonosz párosulása.

Az Old Steyne fáin fölgyújtották a színes fényeket; még túl korán volt, és a sápadt színek nem mutattak a lemenő nap fényében. A sétány alatt húzódó hosszú alagút volt a legzajosabb, legalantasabb, legolcsóbb látványosság Brightonban: gyerekek vágtattak el mellettük, fejükön papír tengerészcsákóval, rajta felirat: “Nem vagyok angyal”; szellemvasút zakatolt tova, szerelmespárokat szállított a sikoltozó, visongó sötétségbe. Az alagút szárazföld felé eső oldalán végig mutatványosbódék sorakoztak; a másik oldalon voltak az apró üzletek: Pingvin Fagyi, Fényképész, Tengeri csillag, Nyalóka. A polcok egészen a plafonig értek; kis ajtók vezettek a kis boltok félhomályába, és a tenger felőli falon nem voltak ajtók vagy ablakok, csak polc polc hátán a kavicsos földtől a plafonig, Brighton-nyalókából készült hullámtörő, szemben a tengerrel. Az alagútban mindig égtek a lámpák; a levegő meleg volt és áporodott és emberi lehelettől mérgezett.

– Na – mondta a Fiú –, mit kérsz... tengeri csigát vagy Brighton-nyalókát? – Úgy nézett a lányra, mintha valami fontos dolog függött volna a válaszától.

– Egy Brighton-nyalókát kérek – mondta Rose.

A Fiú újra elvigyorodott; csak az ördög, gondolta, sugallhatta ezt a választ. A lány jó volt, de már az övé, ahogy Isten is az emberé lesz a szent áldozáskor – az emésztőcsatornán keresztül. Isten nem menekülhetett meg a gonosz szájtól, amely behabzsolja saját kárhozatát. A Fiú nesztelen léptekkel odament az egyik ajtóhoz, és bekukkantott. – Kisasszony – mondta –, kisasszony. Két nyalókát. – Úgy nézett körül a kis rózsaszín rácsos cellában, mintha az övé volna; az emlékezete birtokolta a helyet, tele volt a lábnyomok bélyegével, egy bizonyos helynek a padlón örök érvényű fontossága volt; azt is észrevette volna, ha arrébb vitték volna a pénztárgépet.

– Az ott mi? – kérdezte, és egy doboz felé bökött; az volt az egyetlen ismeretlen tárgy a helyiségben.

– Törött nyalóka – válaszolta a nő –, olcsóbban adjuk.

– A gyártól?

– Nem. Összetörtek. Valami ügyetlen hülyék... – panaszkodott a nő.

Fogta a nyalókákat, és megfordult; tudta, mit fog látni – semmit; a sétányt eltakarta a Brighton-nyalókahalom. Egy pillanatra elöntötte saját végtelen agyafúrtságának tudata. – Jó éjszakát – mondta, behúzta a fejét, és kilépett az alacsony ajtón. Ha eldicsekedhetne agyafúrtságával, ha megszabadulhatna a büszkeség irgalmatlan nyomásától...

Egymás mellett álltak, és szopogatták a nyalókát; egy asszony félrelökte őket. – El az útból, gyerekek. – Összenéztek: férj és feleség.

– Most hova? – kérdezte a Fiú feszengve.

– Talán most már kéne találnunk... egy helyet – mondta a lány.

– Nem kell annyira sietni. – Hangjában érződött némi szorongás. – Még korán van. Szeretnél moziba menni? – Megint hízelgőre fogta. – Még nem is vittelek moziba.

De már nem érezte magában azt az erőt. A lány szenvedélyes beleegyezése – “Olyan jó vagy hozzám” – ismét undorral töltötte el.

Mogorván belesüppedve a három shilling hatpennys székbe, durván és keserűen azt kérdezte magától a félhomályban, vajon mit vár tőle a lány; a filmvászon mellett foszforeszkáló óra mutatta az időt. Romantikus film volt: pazar felvételek, aprólékos gondossággal fényképezett combok, szárnyas, kerek bödönhajóhoz hasonlatos sejtelmes ágyak. Egy embert megöltek, de az nem számított. Csak egy dolog számított: a játék. A két főhős fenségesen haladt az ágy felé: “Már akkor

beléd szerettem, amikor először találkoztunk Santa Monicában...” Szerenád az ablak alatt, egy lány hálóingben, és a vászon mellett az óramutató csak lassan haladt előre. A Fiú hirtelen támadt dühvel odasúgta Rose-nak: – Mint a macskák. – Ez volt a világon a legközönségesebb játék. Miért kell félni attól, amit a kutyák nap mint nap csinálnak az utcán? A zene felnyögött: “A szívem azt súgja, isteni vagy.” A Fiú azt suttogta: – Lehet, hogy mégis Billyhez kéne mennünk –, azt gondolta: ott nem leszünk egyedül; valami talán történni fog; talán ott isznak a fiúk; talán ünnepelnek... és akkor senki sem fekszik le ma éjszaka. A színész – lenyalt fekete haja élesen elütött üres fehér arcától – azt mondta: “Az enyém vagy. Mindenestől az enyém.” És újra énekelni kezdett a hihetetlen holdfényben, a hunyorgó csillagok alatt, és a Fiú, maga sem tudta, miért, sírva fakadt. Lehunyta a szemét, hogy visszatartsa a könnycseppeket, de a zene csak szólt tovább – olyan volt, mint a szabadulás látomása a bebörtönzött ember számára. Szorítást érzett a mellkasában, és megpillantotta – elérhetetlen messzeségben – a végtelen szabadságot: ahol nincs félelem, nincs gyűlölet, nincs irigység. Úgy érezte, mintha halott lenne, és a jóízű gyónás utáni megkönnyebbülésre emlékezne, a feloldozás szavaira, de mivel halott, mindez emlék csupán – nem élhette meg a bűnbánatot –, bordái mint acélbilincsek az örökkévaló bűnbánatnélküliség béklyóit rakták rá. Végül megszólalt: – Menjünk. Most már itt az ideje, hogy menjünk.

Már teljesen besötétedett; a színes lámpák végig égtek Hove parti sétányán. Lassan elsétáltak a Snow vendéglő, majd a Cosmopolitan mellett. Egy alacsonyan szálló repülőgép tovaberregett a tenger fölé, a kis piros fény a távolba veszett. Az egyik üveg szélfogóban egy öregember meggyújtotta a pipáját; a gyufa lángja megvilágította a sarokban egymáshoz préselődő szerelmespárt. Zene jajongása hallatszott a tenger felől. A Norfolk Square-en át a Montpellier Road felé vették útjukat; egy Garbo-arcú szőke nő púderezte magát a Norfolk bár lépcsőjén. Valahol lélekharang szólt, és egy alagsori lakásban himnuszt játszott a gramofon. – Talán – mondta a Fiú – majd holnap találunk egy helyet.

Nála volt a lakáskulcs, de mégis csöngetett. Embereket akart látni, beszélni velük... de senki sem jött ajtót nyitni. Újra csöngetett. A csengő amolyan régimódi húzós kolomp volt; egy drót végén csörömpölt, és a por, a pókok és a bérlő nélküli

szobák társaságában eltöltött hosszú idő megtanította, hogyan közölje, üres a ház. – Nem lehet, hogy mindenki elment hazulról – mondta a Fiú, és becsúsztatta a kulcsot a zárba.

Az előszobában égett a villany; azonnal észrevette a telefon alá csúsztatott papírfecnit: “Kettesben szép az élet” – olvasta Billy feleségének zavaros, kusza kézírását. “Elmentünk megünnepelni az esküvőt. Zárjátok magatokra az ajtót. Jó mulatást.” A Fiú összegyűrte a papirost, és ledobta a linóleumra. – Gyere – mondta –, menjünk fel. – Az emeleten rátette a kezét az új korlátra, és így szólt: – Látod? Megcsináltattuk. – Káposzta és főzés és megégett ruha szaga terjengett a sötét folyosón. Egy ajtó felé bökött az állával. – Ez volt a jó öreg Spicer szobája. Hiszel a kísértetekben?

– Nem tudom.

Belökte saját szobájának ajtaját, és fölkattintotta a poros csupasz villanyt. – Tessék – mondta –, eszed, nem eszed, ez van – és félreállt, hogy a lány szemügyre vehesse a nagy rézágyat, a mosdóállványt, a kicsorbult kancsót, a politúrozott olcsó tükrös szekrényt.

– Ez sokkal jobb, mint egy szálloda – mondta a lány –, otthonosabb.

A szoba közepén álltak, mintha nem tudnák, mi legyen a következő lépés. Azt mondta a lány: – Holnap egy kicsit rendet rakok.

A Fiú bevágta az ajtót. – Nem nyúlsz semmihez – mondta. – Ez az én otthonom. Érted? Nem tűröm, hogy betelepedj, átrendezd a dolgokat... – Fél szemmel nézte a lányt. Bejössz a saját szobádba, a barlangodba, és valami idegen dolgot találsz ott...

– Mért nem veszed le a kalapodat? – mondta. – Itt maradsz, vagy nem? – A lány levette a kalapját, az esőkabátját – ez volt a halálos bűn rituáléja: ez az, gondolta, amiért elkárhoznak az emberek... az előszobában megszólalt a csengő. Oda se figyelt. – Szombat este van – mondta keserű szájízzel –, ideje ágyba bújni.

– Ki lehet az? – kérdezte a lány, és a csengő ismét csörömpölt, félreérthetetlenül tudatta az ajtó előtt várakozóval, hogy a ház már nem üres. A lány odament a Fiúhoz; az arca falfehér volt. – A rendőrség? – kérdezte.

– Már miért lenne a rendőrség? Biztos Billy valamelyik barátja. – De a kérdés megriasztotta. Mozdulatlanul várta az

újabb csöngetést. A csengő azonban néma maradt. Aztán azt mondta: – Nem állhatunk itt egész éjszaka. Jobb lesz, ha lefekszünk. – Szörnyű ürességet érzett, mintha napok óta semmit sem evett volna. Megpróbált úgy tenni – levette a zakóját, és egy szék hátára akasztotta –, mintha minden úgy történne, mint máskor. Mikor megfordult, látta, hogy Rose meg sem mozdult; a sovány, fejletlen kislány ott remegett a mosdóállvány és az ágy között. – Nahát – gúnyolódott kiszáradt szájjal a Fiú –, te félsz. – Úgy mondta, mintha az iskolában, négy évvel ezelőtt, valamelyik osztálytársát akarná beleheccelni valami rendbontásba.

– Te nem félsz? – mondta Rose.

– Hogy én? – Meggyőződés nélkül nevetett, és odament a lányhoz, az érzékiség embriója... egy suhogó köpeny, egy hát emléke gúnyt űzött belőle, “Már akkor beléd szerettem, amikor először találkoztunk Santa Monicában...” Dühtől reszketve vállon ragadta a lányt. Sikerült megszöknie az Éden Kertvárosból, és ide jutott: az ágyhoz nyomta a lányt. – Ez halálos bűn – mondta, és megismerte, ami íz van az ártatlanságban, megpróbálta megízlelni Istent a szájon: egy réz ágygomb, a lány ostoba, ijedt, beletörődő szemei – mindezt kirekesztette egyetlen szomorú, brutális most-vagy-soha öleléssel: egy fájdalmas sikoly, aztán újra a csengő csörömpölése. – Jézusom – mondta –, hát soha nem hagyják békében az embert? – Rányitotta a szemeit a szürke szobára, hogy lássa, mit tett: sokkal inkább halálnak tűnt ez, mint mikor Hale és Spicer meghalt.

Rose azt mondta: – Ne menj. Pinkie, ne menj.

Különös diadalt érzett: maga mögött hagyta a legvégső emberi szégyent is – végül is nem volt olyan nehéz. Kitárulkozott, és senki sem nevette ki. Nem kellett hozzá Mr. Drewitt vagy Spicer, csak – valami bizonytalan gyengédséget érzett bűntársa iránt. Kinyújtotta a kezét, és belecsípett a lány fülcimpájába. A csengő megcsörrent az üres szobában. Mintha óriási súlytól szabadult volna meg. Most már kész volt arra, hogy bárkivel szembenézzen. Azt mondta: – Mégis megnézem, mit akar ez a nyomorult.

– Ne menj. Félek, Pinkie.

De a Fiú most úgy érezte, soha többé nem fog félni: félt, amikor elmenekült a lóversenypályáról, félt a fájdalomtól és még inkább az

elkárhozástól – a váratlan és feloldozás nélküli haláltól. De most úgy érezte, hogy már elkárhozott, s ezért már nincs mitől félnie. A rekedt csengő egyre csörömpölt, a hosszú drót zümmögött az előszobában, és a csupasz villanykörte égett az ágy felett – a lány, a mosdóállvány, a kormos ablak, egy kémény körvonala, egy hang azt suttogta: – Szeretlek, Pinkie. – Ez volt tehát a pokol; nem is volt félelmetes: csak a saját megszokott szobája volt. Azt mondta:

– Visszajövök. Ne aggódj. Visszajövök.

A lépcső tetején megfogta az új, megjavított korlát nyers fáját. Finoman ránehezedett, kipróbálta, milyen szilárd. Ujjongani szeretett volna saját agyafúrtságán. Alatta ismét megszólalt a csengő. Lenézett: mélyen volt alatta az előszoba padlója, de nem is olyan biztos, hogy meghal az, aki ilyen magasból leesik. Ez eddig még eszébe sem jutott, de hallott már olyanokról, akik még órákig éltek törött hátgerinccel, és ismert egy öregembert, aki még mindig élte világát, pedig úgy össze volt törve a koponyája, hogy klaffogott, amikor hideg időben eltüsszentette magát. Úgy érezte, valaki a barátjául szegődött. A csengő csörömpölt: tudta, hogy a Fiú otthon van. Lement a lépcsőn, lábujjai odaragadtak a kopott linóleumhoz – túl jó volt ő ehhez a helyhez. Legyőzhetetlen erőt érzett magában – nem veszített életerőt az emeleten, hanem inkább nyert. Amit elveszített, az a félelme volt. Fogalma sem volt, ki áll az ajtó előtt, de valami bűnös vidámság ragadta el. Felnyúlt, és kezével elnémította a kolompot: érezte, hogy valaki húzza a drótot. Furcsa kötélhúzás ment végbe a Fiú és az idegen között az előszobán át, és a Fiú győzött. A rángatás megszűnt, és egy ököl dörömbölt az ajtón. A Fiú elengedte a kolompot, és csendben az ajtóhoz settenkedett, de a háta mögött szinte azonnal újra megszólalt a csengő, repedten, üresen, sürgetően. Papírgalacsin “Zárjátok magatokra az ajtót. Jó mulatást” – zörrent meg a lába alatt.

Bátran kitárta az ajtót, és ott állt Cubitt, búsan és reménytelenül részegen; valaki beverte a fél szemét, és savanyú volt a lehelete: az ital mindig elcsapta a gyomrát...

A Fiúban a győzelem érzése csak nőttön-nőtt: mérhetetlen diadalt érzett. – Na – mondta –, hát *te* mit akarsz itt?

– Itt vannak a holmijaim – mondta Cubitt. – A holmijaimért jöttem.

– Hát akkor gyere be, és szedd össze a holmijaidat – mondta a Fiú.

Cubitt beoldalgott. Azt mondta: – Nem gondoltam, hogy itt találllak...

– Gyerünk – mondta a Fiú. – Szedd össze a cókmókodat, és tűnj el.

– Dallow hol van?

A Fiú nem válaszolt.

– Billy?

Cubitt megköszörülte a torkát; savanyú lehelete megcsapta a Fiú orrát. – Figyelj ide, Pinkie – mondta –, te meg én miért ne lehetnénk barátok? Mint régen.

– *Mi* sosem voltunk barátok – mondta a Fiú.

Cubitt meg sem hallotta. Nekidőlt a telefonnak, és részeg, óvatos szemekkel nézte a Fiút. – Te meg én – a savanyú nyál a torkára tapadt, és kásássá váltak a szavai –, te meg én külön nem boldogulunk. Hiszen – mondta – olyanok vagyunk, mint a testvérek. Össze vagyunk kötve.

A Fiú csak nézte, a másik falnak támaszkodva.

– Te meg én... úgy van, ahogy mondtam. Külön nem boldogulunk – hajtogatta Cubitt.

– Ahogy elnézem – mondta a Fiú –, Colleoninak nem kellettél... egy porcikád sem, de nekem meg nem kell, amit Colleoni visszalök.

Cubitt pityergett egy kicsit – mindig eljutott ebbe a stádiumba; a Fiú a könnycseppjei alapján meg tudta volna mondani, hány pohárral ivott: a könny vonakodva buggyant ki, két könnycsepp, mint gyöngyöző alkohol, gördült ki a sárga szemgolyók alól. – Nincs okod így nekem támadni – mondta –, Pinkie.

– Szedd össze a cókmókodat.

– Hol van Dallow?

– Nincs itt – mondta a Fiú. – Senki sincs itt. – Ismét elfogta a kegyetlen gonoszkodhatnék. – Teljesen egyedül vagyunk, Cubitt – mondta. S az új linóleumdarabra nézett az előszoba végében, oda, ahová Spicer zuhant. De nem érte el a kellő hatást: a könny-stádium csak átmeneti volt – most a komor düh következett.

Cubitt azt mondta: – Nem bánhatsz velem úgy, mint a kutyáddal.

– Miért, Colleoni hogy bánt veled?

– Én barátilag jöttem ide – mondta Cubitt. Nem engedheted meg magadnak, hogy ne légy barátságos.

– Többet megengedhetek magamnak, mint gondolnád – mondta a Fiú.

Cubitt a szaván fogta: – Akkor adj kölcsön egy ötöst.

A Fiú a fejét rázta. Hirtelen elöntötte a türelmetlenség és a büszkeség: ő többre érdemes, mint erre... erre a civódásra a

kopott linóleumos előszobában, a csupasz, poros villanykörte alatt... Cubitttal. – Az isten szerelmére – mondta –, szedd a holmidat, és tűnj el.

– Tudnék egyet s mást mesélni rólad...

– Semmit.

– Fred...

– Azért felkötnének téged – mondta a Fiú. Elvigyorodott: – De engem nem. Én túl fiatal vagyok.

– Aztán ott van Spicer.

– Spicer lezuhant a lépcsőn.

– De hallottam, amikor azt mondtad...

– Hogy hallottad, amikor azt mondtam? Azt ki fogja neked elhinni?

– Dallow is hallotta.

– Dallow-val nincs semmi baj – mondta a Fiú. – Dallow-ban megbízhatom. Nézd, Cubitt – mondta csöndesen –, ha veszélyes volnál, csinálnék valamit veled. Adj hálát az égnek, hogy nem vagy veszélyes. – Hátat fordított Cubittnak, és fölment a lépcsőn. Hallotta, hogy Cubitt a háta mögött liheg; nehezen kapott levegőt.

– Nem azért jöttem, hogy veszekedjünk. Adj kölcsön egypár fontot, Pinkie. Le vagyok égve.

A Fiú nem válaszolt – "A régi időkre való tekintettel" –, és befordult a szobája felé vezető folyosón.

Cubitt utánaszólt: – Várj csak, majd mondok én neked valamit, te kis nyomorult hülye. Van valaki, aki majd ad nekem... húsz fontot. Te... te meg... mindjár megmondom, mi vagy.

A Fiú megállt az ajtaja előtt. – Na, rajta – mondta –, mondd csak.

Cubitt küszködött a beszéddel: nem találta a megfelelő szavakat. Dühében és megbántottságában súlytalan mondatokat vágott a Fiú fejéhez. – Rossz vagy – mondta –, és félsz. Annyira félsz, hogy a legjobb barátodat is megölnéd, csak hogy mentsd a bőröd. Hiszen – és torokhangon röhögött – még a lányoktól is félsz. Sylvie elmondta nekem – de ez a vád túl későn jött. Már megismerte a legvégső emberi gyengeséget. Derülve, valami pokoli büszkeséggel hallgatta; a Cubitt által festett képnek semmi köze sem volt hozzá: olyan volt, mint a Jézus-ábrázolások, melyeket az emberek alkottak saját érzelmességük képére és hasonlatosságára. Cubitt nem tudhatta: olyan volt, mint egy professzor, aki olyan vidékről

magyaráz egy idegennek, melyről csak olvasott – import és export statisztikák, hajópark és ásványi kincsek, és hogy a költségvetési mérleg egyensúlyban van-e-, s közben az idegen jól *ismeri* azt a vidéket, szomjazott sivatagjaiban, rálőttek a hegyeiben. Rossz... fél... megijedt; a Fiú gúnyosan nevetgélt: mintha leküzdötte volna minden olyan éjszaka árnyát, melyről Cubitt tudhatott. Kinyitotta szobája ajtaját, bement, aztán becsukta, és bezárta maga mögött.

Rose az ágyon ült, kalimpált a lábával, mint egy gyerek, aki az osztályteremben a tanárra vár, hogy fölmondja neki a leckét. Cubitt odakinn káromkodott, belevágott az ajtóba, rángigálta a kilincset, aztán elment.

A lány óriási megkönnyebbüléssel – hozzá volt szokva a részegekhez – azt mondta: – Jaj de jó, akkor ez nem a rendőrség.

– Miért lenne a rendőrség?

– Nem tudom – mondta –, azt gondoltam, talán...

– Mi talán?

Épp hogy csak meghallotta a lány válaszát: – Kolley Kibber.

Egy pillanatra elképedt. És aztán halkan, végtelen megvetéssel és fölénnyel nevetni kezdett azon a világon, amely olyan szavakat használt, mint ártatlanság. – Hát – mondta –, ez pazar. Te közben végig tudtad. Rájöttél. És én még azt hittem, olyan zöldfülű vagy, hogy a fenekeden ott a tojáshéj. És akkor tessék – felidézte magában a lány képét Peacehavenben, azon a napon, meg az olcsó borok a Snow vendéglőben –, és akkor tessék, te végig tudtad.

Rose nem tagadta; ült, kezét a térdei közé szorította, és mindenbe beleegyezett. – Hát ez Pazar – mondta a Fiú. – Hiszen akkor, ha jobban meggondolom... ugyanolyan rossz vagy, mint én. Átjött a szobán, és szinte tisztelettel hozzátette: – Ugyanolyanok vagyunk: egyikünk tizenkilenc, másikunk egy híján húsz.

A lány gyerekes és rajongó szemekkel nézett fel, és ünnepélyes esküt tett: – Ugyanolyanok...

A Fiú érezte, hogy ismét megmoccan benne a vágy, mint amikor az émelygés kavarog a gyomorban. – Micsoda nászéjszaka! – mondta. – Hitted volna, hogy ilyen lesz a nászéjszaka? – Az aranygyűrű a tenyéren, térden az oltár előtt, az áldás... lépések a folyosón, Cubitt verte az ajtót, dörömbölt, aztán arrébb tántorodott, a lépcső nyekergett, egy ajtó csapódott. S a lány ismét esküt tett, és a karjaiban tartotta a Fiút a halálos bűn pózában: – Semmi különbség.

A Fiú a hátán feküdt – ingujjban –, és álmodott. Lebetonozott játszótéren volt: egy szál platánfa kókadozott; egy repedt harang kongott, és gyerekek jöttek feléje. Ő új fiú volt; senkit se ismert; rosszul volt a félelemtől – rossz szándékkal jöttek felé. Aztán egy óvatos kezet érzett a karján, és a fán lógó tükörben meglátta önmaga és Kite tükörképét – Kite mögötte állt, középkorú volt és vidám, és vér csörgött a szájából. – Micsoda csöcsök – mondta, és egy borotvát adott a Fiú kezébe, ő azonnal tudta, mit kell tennie, csak egyszer kell megtanítani nekik, hogy ő semmitől nem riad vissza, hogy nincsenek szabályok.

Támadóan meglendítette a karját, érthetetlenül mondott valamit, és az oldalára fordult. A takaró csücske beborította a száját; nehezen lélegzett. A mólón volt, és látta, hogy a cölöpök összerogynak – egy fekete felhő rohant felé a Csatorna irányából, és a tenger megemelkedett; az egész móló meglódult, és aztán alacsonyabban megállapodott. Sikoltani próbált; egy halál sem volt olyan szörnyű, mint a fulladás. A móló padlója lejtett a víz felé, mint egy süllyedő hajó fedélzete a halálos merülés előtt; kúszott fölfelé, el a tengertől, a síkos meredélyen, ismét megcsúszott, és csak csúszott lefelé, be az ágyába, az Éden Kertvárosban. Mozdulatlanul fekve azt gondolta: “Micsoda álom!”, és aztán hallotta a szülei óvatos mozgását a másik ágyon. Szombat este volt. Az apja lihegett, mint egy versenyző a finis előtt, az anyja felkiáltott a gyönyörteli fájdalom elborzasztó hangján. Elöntötte a gyűlölet, az undor, a magány; teljesen magára hagyták: nem volt helye gondolataikban – néhány pillanatra halott volt, olyan volt, mint egy lélek a purgatóriumban, aki egy szeretett személy szégyentelen cselekedetét figyeli.

Aztán hirtelen kinyitotta a szemét; mintha a lidércnyomás már nem fokozódhatott volna; fekete éjszaka volt, semmit sem látott, és pár pillanatra azt hitte, otthon van az Éden Kertvárosban. Aztán egy óra hármat ütött, úgy csattant, mint a szemeteskuka teteje a hátsó udvaron, és hatalmas megkönnyebbüléssel eszébe jutott, hogy egyedül van. Félálomban kikászálódott az ágyból (a szája összeragadt és bűzlött), és tapogatózva odament a mosdóállványhoz. Fogta a fogmosó poharát, és teletöltötte vízzel, s aztán hallotta, hogy egy hang azt mondja: – Pinkie? Mi a baj, Pinkie? –, kiejtette a poharat a kezéből, és ahogy a víz ráömlött a lábára, keserűen eszébe jutott minden.

Óvatosan azt mondta a sötétben: – Semmi baj. Csak aludj. – Már nem érzett sem diadalt, sem fölényt. Úgy tekintett a pár órával ezelőttre, mintha részeg lett volna akkor, vagy álmodott volna – átmenetileg felajzotta az élmény különössége. Most már semmi sem lesz különös – soha többé: ébren volt. Józanul kell megítélni a dolgokat – Rose tudja. A sötétség gyérült éber és számítgató tekintete előtt, ki tudta venni az ágygombok és egy szék körvonalait. Nyert egy lépést, és vesztett egy lépést: nem *kényszeríthetik* a lányt, hogy tanúskodjék, de tudja... A lány szereti őt, bármit is jelentsen ez, de a szerelem nem olyan örök érvényű dolog, mint a gyűlölet vagy az undor. Ezek meglátnak egy csinosabb arcot, egy jobb öltönyt... Elborzadva ismerte föl az igazságot, hogy egy életen át meg kell tartania a lány szerelmét; soha nem szabadulhat meg tőle; ha fel is tör, akkor is magával kell vinnie a Nelson Place-t, mint egy jól látható sebhelyet; a tanácsházi esküvő is pont olyan visszavonhatatlan volt, mint egy szentség. Csak a halál hozhat számára szabadulást.

Elöntötte a friss levegő utáni vágy; halkan az ajtóhoz ment. A folyosón semmit se látott; a teret betöltötte a lélegzés halk nesze – a szobából szűrődött ki, ahonnan épp kilépett, és Dallow szobájából. Úgy érezte magát, mint a vak, akit emberek figyelnek, de ő nem látja őket. A lépcsőhöz tapogatózott, aztán le az előtérbe, lépésről lépésre, nyikorogva. Maga elé tartotta a kezét, és megérintette a telefont, aztán kinyújtott kézzel az ajtó felé indult. Az utcán nem égtek a lámpák, de a négy fal közül a kiszabadult sötétség gyérült a nagyváros fölött. Látta az alagsorok rácsait, egy osonó macskát és a tenger foszforeszkáló csillogását a sötét égen. Különös világ volt; még soha nem volt benne egyedül. Csalóka szabadságérzet töltötte el, amint csendesen sétált a Csatorna felé.

A Montpellier Roadon égtek a fények; sehol egy lélek, egy üres tejesüveg a gramofonüzlet előtt; messze lent a kivilágított óratorony és a nyilvános vécék; a levegő friss volt, mint vidéken. Azt képzelhette, sikerült megmenekülnie. Zsebre dugta a kezét, hogy megmelegítse, és kezébe akadt egy darab papír, aminek nem kellett volna ott lennie. Kivette – egy kitépett füzetlap volt –, rajta nagy, formátlan, idegen kézírás. A szürke fény felé tartotta, és silabizálni kezdte: “Szeretlek, Pinkie. Nem érdekel, mit teszel. Örökké szeretni foglak. Jó vagy hozzám. Akárhova mész, veled megyek én is.”

Akkor írhatta ezt a lány, amikor ő Cubitt-tal beszélt, és becsúsztatta a zsebébe, míg aludt. A Fiú összegyűrte a papírt; szemeteskuka állt egy halsütő előtt – aztán mégsem dobta el. Valami azt súgta neki, hogy sosem lehet tudni – talán egyszer még jól jöhet.

Suttogást hallott, gyorsan körülnézett, és zsebre vágta a papirost. Egy sikátorban, két üzlet között, egy öregasszony ült a földön; éppen hogy csak ki tudta venni a rothadó, elszíneződött arcot: olyan volt, mint a kárhozat. Aztán meghallotta a suttogást: “Áldott vagy te az asszonyok között”, és látta, hogy a szürke ujjak pergetik a rózsafüzért. Az öregasszony nem elkárhozott lélek volt; elborzadva és megigézve nézte az üdvözültek egyikét.

HETEDIK RÉSZ

1

Rose számára egyáltalán nem tűnt különösnek, hogy egyedül kellett ébrednie – idegen volt a halálos bűn országában, s mindenről azt hitte, hogy így van rendjén. Azt gondolta, a Fiú a dolgát intézi. Nem kellett vekker lármájára fölkelnie, a csupasz ablakon beáradó reggeli napfény ébresztette föl. Egyszer lépéseket hallott a folyosón, s egy hang parancsolóan azt kiáltotta: "Judy!" Rose csak feküdt az ágyban, és azon töprengett, vajon mi is egy feleség dolga – vagy inkább egy szeretőé.

De nem sokáig lustálkodott – ijesztő volt a szokatlan tétlenség. Egyáltalán nem volt életszerű, hogy semmit sem kellett csinálnia. Talán a többiek azt gondolják, tisztában van a tennivalóival – hogy be kell gyújtania a kályhába, meg kell terítenie az asztalt, ki kell vinnie a szemetet. Az óra hetet ütött: idegen volt a hangja (egész eddigi életében ugyanazt az órát hallotta), és az ütések lassúbbnak tűntek, s édesebben szálltak a kora nyári levegőben, mint bármilyen óra hangja, amit valaha is hallott. Boldog volt és ijedt: hét óra szörnyen késő volt. Kimászott az ágyból, és épp mormolni kezdett volna néhány gyors miatyánkot és üdvözlégyet öltözködés közben, amikor eszébe jutott... Mi értelme lett volna most az imádságnak? Ő már leszámolt mindazzal, ami volt: döntött, melyik oldalon áll; ha a Fiúnak el kell kárhoznia, ő is elkárhozik vele.

A kancsó alján csak egy kevés piszkos-szürke víz kotyogott, és amikor fölemelte a szappantartó doboz tetejét, három egyfontos bankjegyet talált benne, amelyet két félkoronás köré csavartak. Visszacsukta a dobozt: ez is valami szokás lehetett, amit az embernek meg kellett tanulnia. Körülnézett a szobában, belekukkantott a szekrénybe, ahol egy doboz kekszre és egy pár bakancsra bukkant; talpa alatt kenyérmorzsa roszogott. Szeme megakadt a hanglemezen, amit előző este odatett a székre; a nagyobb biztonság kedvéért betette a szekrénybe. Aztán kinyitotta a szoba ajtaját – semmi nesz, az élet semmi jele –, és kihajolt a lépcsőkorláton; az új fa nyikorgott, amikor rátámaszkodott. Valahol a földszinten kell lennie a konyhának,

a nappalinak, azoknak a helyiségeknek, ahol majd dolgoznia kell. Óvatosan lement – hét óra – micsoda haragos arcot vágnak majd! –, az előszobában papírgalacsin zörrent meg a lába alatt. Kisimította és elolvasta a ceruzával írott üzenetet: “Zárjátok magatokra az ajtót. Jó mulatást.” Egy szót sem értett belőle: akár titkosírás is lehetett volna – úgy érezte, ez is ehhez az idegen világhoz tartozik, ahol bűnt követsz el az ágyban, ahol az emberek hirtelen halnak meg, ahol idegen férfiak dörömbölnek az ajtódon, és megátkoznak az éj kellős közepén.

Rábukkant az alagsori lépcsőre; teljes sötétség volt az előszoba alá vezető lej áratban, de nem találta a villanykapcsolót. Egyszer majdnem felbukott, és hevesen dobogó szívvel kapaszkodott meg a falban – jól emlékezett a vizsgálat eredményére, Spicer zuhanására. A férfi halála különös jelentőséget adott a háznak: Rose még sosem járt olyan helyen, ahol valaki nemrég halt meg. A lépcső alján óvatosan benyitott az első ajtón, ami az útjába esett, szidást várt; tényleg a konyha volt, de nem volt ott senki. A helyiség nem hasonlított az általa ismert két konyha egyikére sem: sem a Snow tiszta, csillogó, nyüzsgő konyhájára, sem az otthonira, amely egyszerűen az a szoba volt, ahol le lehetett ülni, ahol az emberek főztek, táplálkoztak, ahol hangulataik voltak, ahol melengették magukat fagyos éjszakákon, és bóbiskoltak a székekben. Ez olyan volt, mint egy eladó ház konyhája: a sparherd tele volt kihűlt kokszszal; az ablakpárkányon két üres szardíniásdoboz hevert; az asztal alatt koszos kistányér a macskának, amely nem volt sehol; a konyhaszekrény tárva-nyitva állt, tele üres üvegekkel.

Megpiszkálta a hamut; a sparherd hideg volt; már órák vagy napok óta nem gyújtottak benne tüzet. Belényilallt, hogy hátha itt hagyták; talán ez szokott történni *ebben* a világban: hirtelen menekülés, amikor mindent hátrahagysz, az üres üvegeidet, a szeretődet, a titkosírásos üzenetet egy darab papiroson. Amikor nyílt az ajtó, biztos volt benne, hogy a rendőrség jön.

Egy férfi volt, pizsamanadrágban. Bekukkantott, és azt kérdezte: – Hol van Judy? – aztán észrevette a lányt. Azt mondta: – Korán keltél föl.

– Korán? – Rose nem értette, mire gondolhat ez az ember.

– Azt hittem, Judy szöszmötöl. Ugye, emlékszel rám? Én vagyok Dallow.

Rose azt mondta: – Arra gondoltam, be kéne gyújtanom.

– Minek?

– A reggelihez.

Dallow azt mondta: – Ha az a ribanc elfelejtette... – Odament a konyhaszekrényhez, és kihúzott egy fiókot. – De hát – mondta – nem értem, mi bajod? Nem kell begyújtani. Van itt elég ennivaló. – A fiók tele volt konzervdobozokkal: szardínia, hering. Rose azt mondta: – De a teához.

A férfi csodálkozva nézett rá. – Az ember azt hiheti, dolgozni akarsz. Nem akar itt senki teát. Mért fárasztanád magadat? Van sör a szekrénybe, és Pinkie meg megissza a tejet üvegből. – Visszacsoszogott az ajtóhoz. – Vegyél, kislány, amit csak akarsz, ha éhes vagy. Pinkie nem kér valamit?

– Elment.

– Az isten szerelmére, mi ütött ebbe a házba? – Dallow megállt az ajtóban, és visszanézett a lányra, aki tanácstalanul állt a hideg tűzhely mellett. Azt kérdezte: – Csak nem akarsz mindenáron dolgozni?

– Nem – válaszolta a lány bizonytalanul. Dallow nem értette a dolgot. – Én nem akarlak semmiben se megakadályozni – mondta. – Te Pinkie nője vagy. Csak nyugodtan gyújts be, ha akarsz. Majd én befogom Judy száját, ha ugat, de isten tudja, hol találod a szenet. Március óta senki se gyújtott be abba a sütőbe.

– Nem akarok senkinek se alkalmatlankodni – mondta Rose. – Csak lejöttem... azt gondoltam... talán be *kell* gyújtanom.

– Egy szalmaszálat se kell keresztbe tenned – mondta Dallow. – Nekem elhiheted, itt semmi sem kötelező. – Aztán azt mondta: – Nem láttál egy vöröshajú ribancot erre sertepertélni?

– Egy lelket se láttam.

– Hát akkor – mondta Dallow –,én most megyek. – Rose ismét egyedül volt a hideg konyhában. Egy szalmaszálat se... nem kötelező... nekidőlt a fehérre meszelt falnak, és meglátott egy régi légypapírt, ott himbálódzott a konyhaszekrény fölött; valaki réges-régen fölállított egy egérfogót egy lyuk mellett, de az egér már kilopta belőle a csalit, a csapda meg rácsapódott a semmire. Nem volt igaz, amit mondani szoktak, hogy semmit se számít lefeküdni egy férfival: az ember a fájdalomból ide érkezik – ebbe a szabadságba, függetlenségbe, ebbe a különös világba. Visszafojtott lelkesültség feszült a mellkasában, valami büszkeségféle. Merészen kitárta a konyhaajtót, és az alagsori lépcső tetején ott állt Dallow és a vörös hajú ribanc, akit a férfi Judynak

nevezett. Dühödt szenvedéllyel tapadtak egymás szájához: mintha mindegyik arra törekedett volna, hogy olyan borzalmas sebet ejtsen a másikon, amilyen csak erejéből telik. Az asszony mályvaszínű pongyolát viselt, rajta poros papírpipacsok, egy réges-régi november emlékei. Ahogy szájt szájnak szegezve harcoltak, az édes hangú óra felet ütött. Rose a lépcső aljáról bámulta őket. Éveket öregedett egyetlen éjszaka alatt. Most már mindenről tudott.

Az asszony meglátta, és elvette a száját Dallowétól. – Nocsak – mondta –, ki van itt?

– Ez Pinkie nője – mondta Dallow.

– Korán keltél. Éhes vagy?

– Nem. Csak azt gondoltam... talán be kéne gyújtanom.

– Nem használjuk túl gyakran azt a sütőt – mondta a nő. – Túl rövid az élet. – Apró pattanások borították a szája szélét, és buzgó nyájasság áradt belőle. Végigsimított vörös haján, lejött a lépcsőn, és nedves száját, mint valami tengeri rózsa a szívókorongját, Rose arcára tapasztotta. Alig érezhetően, állott Sárga Pipacs illat lengte körül. – Na, kedveském – mondta –, most már te is közénk tartozol – és egy nagylelkű mozdulattal mintha bemutatta volna Rose-nak a félmeztelen férfit, a csupasz, sötét lépcsőket, a sivár konyhát. Halkan súgta, hogy Dallow nehogy meghallja: – Ugye, kedvesem, nem mondod el senkinek, hogy láttál bennünket? Billy csak felizgatja magát, és az egész úgyse jelent semmit, az égvilágon semmit.

Rose némán rázta a fejét; túl gyorsan magáévá tette őt ez az idegen ország – alighogy átesett a vámvizsgálaton, máris aláírták a honosító okiratokat, és azon nyomban besorozták...

– Rendes kislány vagy – mondta az asszony. – Pinkie barátai a mi barátaink is. Hamarosan találkozni fogsz a fiúkkal.

– Kétlem – mondta Dallow, a lépcső tetejéről.

– Úgy érted...?

– Komolyan el kell beszélgetnünk Pinkie-vel.

– Járt itt Cubitt az elmúlt éjjel? – kérdezte a nő.

– Nem tudom – mondta Rose. – Nem tudom, ki kicsoda. Valaki csöngetett, sokat káromkodott, és rugdosta az ajtót.

– Ez Cubitt volt – magyarázta az asszony kedvesen.

– Komolyan el kell beszélgetnünk Pinkie-vel. Ez így nem biztonságos – mondta Dallow.

– No, kedvesem, legjobb, ha én most visszamegyek Billyhez. – Megállt egy lépcsőfokkal Rose fölött. – Ha bármikor ki akarsz tisztíttatni egy ruhát, kedvesem, csak bátran add oda Billynek. Nevetséges, hogy épp én mondom ezt. Nincs senki, aki Billynél jobban szedné ki a zsírfoltokat. S a lakóknak nagyon olcsón megszámítja. – Lehajolt, és szeplős ujjával rábökött Rose vállára. – Erre is ráférne egy kis tisztítás.

– De ez az egyetlen ruhám.

– Hát kedvesem, ebben az esetben – előrehajolt és bizalmasan azt suttogta – vetess a fiúkával egy újat – aztán összefogta magán a pongyolát, és fölsietett a lépcsőn. Rose megláthatta az asszony halottfehér lábát, olyan volt, mint valami föld alatt lakó élőlény, világosvörös szőr borította, a koszos papucs meglazult sarka klaffogott. Rose-nak úgy tetszett, itt mindenki nagyon kedves; a halálos bűnben mintha bajtársi szellem uralkodott volna.

Büszkeség feszítette a keblét, ahogy jött fölfelé az alagsorból. Elfogadták őt. Már ő is tapasztalt annyit, mint bármely más nő. Fent a hálószobában leült az ágyra és várt, hallotta, hogy az óra nyolcat üt; nem volt éhes; végtelen szabadságot érzett – nem volt napirendje, amihez tartania kellett magát, nem volt elvégzendő munka. Az ember elviseli azt a kis fájdalmat, de aztán a másik oldalon ott várja ez az elképesztő szabadság. Már csak egy dolgot akart – hogy mások is lássák a boldogságát. Besétálhatna a Snow-ba, mint bármely más vendég, megkopogtathatná az asztalt egy kanállal, követelhetné, hogy kiszolgálják. Eldicsekedhetne… Vágyálom volt, de aztán, ahogy ott ült az ágyon, s telt-múlt az idő, ötletté izmosodott, olyasmivé, amit megvalósíthat, ha akar. Nem egészen félóra múlva kinyitnak, és felszolgálják a reggelit. Ha lenne pénze – töprengett, és szeme a szappantartóra tévedt. Azt gondolta: végül is házasok vagyunk – bizonyos értelemben; és még semmit sem kaptam tőle, csak azt a lemezt; csak nem sajnál tőlem fél koronát. Felállt és hallgatózott, aztán halkan odasettenkedett a mosdóállványhoz. Megfogta a szappantartó tetejét és várt – valaki jött a folyosón: nem Judy volt és nem is Dallow, talán az a férfi volt, akit Billynek hívtak. A lépések távolodtak; fölemelte a tetőt, és kicsomagolt egy félkoronást. Kekszet már lopott, de pénzt még soha. Azt várta, hogy majd elfogja a szégyen,

de semmit sem érzett, csak azt a furcsa büszkeséget megint. Olyan volt, mint egy új gyerek az iskolában, aki rájön, hogy ösztönösen azonnal érti a betonozott játszótér titokzatos játékait, jelszavait.

Odakinn a világban vasárnap volt – erről megfeledkezett: a harangszó juttatta eszébe, amely ott remegett Brighton felett. Ismét a szabadság a korai napsütésben, szabadulás a néma imáktól az oltár előtt, a szentély korlátjánál reámért súlyos követelményektől. Most már örökre a másik oldalhoz csatlakozott. A félkoronás olyan volt, mint a kiváló szolgálatért kapott érdemérem. Emberek jöttek vissza a fél nyolcas miséről, emberek mentek a félkilences istentiszteletre – Rose mint egy kém figyelte a sötét ünneplőbe öltözött alakokat. Nem irigyelte, de nem is vetette meg őket; számukra ott volt az üdvözülés, neki pedig ott volt Pinkie és a kórhozat.

A Snow-ban épp most húzták föl a redőnyöket: egy ismerős lány, akit Maisie-nek hívtak, épp megterített néhány asztalt – ez volt az egyetlen lány, akit kedvelt, új lány volt, csakúgy, mint Rose, és nem sokkal idősebb nála. A járdáról figyelte Maisie-t és Dorist, a főpincérnőt, aki állandóan lekicsinylően fintorgott, és semmit sem csinált, csak egy tollseprűvel meglegyintett egy-egy asztalt, ahol Maisie már járt. Rose erősebben szorította markába a félkoronást; végül is csak be kellene mennie, leülni, szólni Dorisnak, hogy hozzon egy csésze kávét meg egy zsömlét, aztán adni neki pár penny borravalót – hiszen ő többet ér, mint az egész társaság. Férjnél van. Asszony. Boldog. Vajon mit éreznének, ha most belépne az ajtón?

De nem ment be. Ez volt a bökkenő. Mi van, ha Doris sírva fakad? Hogyan érezné akkor magát, hogy ő meg ott kérkedik a szabadságával? Aztán a kirakaton keresztül elkapta Maisie pillantását, aki ott állt, soványan és fejletlenül, portörlővel a kezében, és visszanézett rá, mint saját tükörképe. És most *ő* állt ott, ahol akkor Pinkie állt – és kívülről bámult befelé. Erre gondolnak a papok, amikor azt mondják, “egy test”. S Maisie most intett felé, ahogy ő intett, napokkal ezelőtt – a szemével, alig észrevehetően, a hátsó ajtó felé. Bemehetett volna a főbejáraton is, de engedelmeskedett Maisie-nek. Mintha olyasmit tenne, amit már egyszer megtett.

Kinyílt az ajtó, és ott állt Maisie. – Mi baj van, Rose? – Sebeket kellett volna mutatnia; bűntudatot érzett, amiért csak

boldogságát tudta mutatni. – Gondoltam, benézek – mondta –, és meglátogatlak. Férjhez mentem.

– Férjhez mentél?

– Olyasmi.

– Jaj, istenem, Rose. És milyen?

– Csodálatos.

– És lakásotok van?

– Igen.

– És mit csinálsz egész nap?

– Semmit az égvilágon. Csak heverészek.

A gyerekes arc a saját arcával szemben összeráncolódott a bánattól. – Istenem, Rosie. Ezt nevezem szerencsének. Hol ismerted meg?

– Itt.

A sajátjánál is csontosabb kéz megragadta a csuklóját. – Jaj, Rosie, és nincs egy barátja?

A lány könnyedén azt válaszolta: – Nincsenek barátai.

– Maisie! – egy hang süvített a kávézóból. – Maisie. – Könnyek szöktek a szemébe – Maisie-ébe, persze, és nem Dorisába, de a lány nem akarta bántani a barátnőjét. Elfogta a szánalom, és azt mondta: – Azért nem annyira jó, Maisie. – Megpróbálta lerombolni a boldogságáról kialakult képet. – Néha rossz hozzám. Én csak az mondhatom – erősítgette –, nem csupa öröm.

De ha "nem csupa öröm", gondolta, ahogy visszafordult a sétányon, "ha nem csupa öröm", akkor micsoda? És miközben reggelizés nélkül Billy panziója felé sétált, gépiesen gondolkozni kezdett: Mivel érdemeltem ki ezt a boldogságot? Bűnt követett el; ez volt a válasz; az evilági örömöket választotta a túlvilággal szemben, és nem is bánta, hogy így választott. A Fiú kitörölhetetlenül rajta hagyta a bélyegét, amilyen kitörölhetetlenül ott maradt a hangja is a lemezen.

Néhány háznyira Billytől, egy üzletből, ahol vasárnapi újságokat árultak, Dallow kiáltott utána: – Szevasz, kislány. – A lány megállt. – Látogatód van.

– Kicsoda?

– Az anyád.

Hála és szánalom ébredt benne; az anyja sosem volt ilyen boldog, mint most ő. Azt mondta: – Kérek egy News of the World-öt. – Anya szereti a vasárnapi lapokat. A hátsó helyiségben valaki gramofont hallgatott. Rose azt mondta a boltosnak: – Egyszer megengedné, hogy idejöjjek– és föltegyem azt a lemezt, amit kaptam?

– Hát persze hogy megengedi – mondta Dallow.

Átment az úton, és becsöngetett a panzióba. Judy nyitott ajtót. Még mindig pongyolában volt, de alatta már fűzőt viselt. – Látogatód van – mondta.

– Tudom. – Rose fölszaladt az emeletre; ez volt a legnagyobb diadal, amiről álmodhatott: hogy a saját anyját az életében először a saját házában üdvözölhesse, leültethesse a saját székébe, és úgy nézhessenek egymásra, mint két asszony, akik ugyanannyira ismerik az életet. Nincs már olyan dolog, Rose úgy érezte, amit az anyja tud a férfiakról, de ő nem: ez volt a jutalma az ágyban átélt fájdalmas rituálának. Boldog lendülettel kitárta az ajtót, és a nő ült ott.

– Hát maga mit–? – kezdte, aztán azt mondta: – Nekem azt mondták, az anyám van itt.

– Valamit mondanom kellett nekik – magyarázta kedvesen a nő. Aztán azt mondta: – Jöjjön be, kedves, és csukja be maga után az ajtót – mintha az *ő* szobájában lettek volna.

– Hívom Pinkie-t.

– Én is szeretnék egy-két szót váltani a maga Pinkie-jével. – Nem lehetett kikerülni ezt a nőt: úgy állt ott, mint egy fal a sikátor végében, melyre az ellenség krétával obszcén szavakat firkált. Ő volt a magyarázat – Rose úgy sejtette – a váratlan durvaságokra, a csuklójába mélyedő körmökre. Azt mondta: – Nem találkozhat Pinkie-vel. Nem hagyom, hogy bárki zaklassa Pinkie-t.

– Pedig hamarosan elég sok minden föl fogja zaklatni.

– Ki maga? – kérdezte Rose könyörögve. – Miért avatkozik bele az életünkbe? Maga nem a rendőrségtől van.

– Olyan vagyok, mint bárki más. Az Igazságot akarom – jegyezte meg a nő olyan jó kedéllyel, mintha csak egy font teát rendelne. Nagy, viruló, érzéki arcán elömlött a mosoly. Azt mondta: – *Magát* akarom biztonságban tudni.

– Nincs szükségem segítségre – mondta Rose.

– Haza kellene mennie.

Rose ökölbe szorította a kezét, készen arra, hogy megvédje a rézágyat, a kancsó koszos vizet. – Ez az otthonom.

– Nem érdemes dühbe gurulnia, kedves – folytatta a nő. – Nem fogok még egyszer kijönni a sodromból maga miatt. Nem a maga hibája. Maga nem érti még ezeket a dolgokat.

Szegény kislány, sajnálom magát – és előrenyomult a linóleumpadlón, mintha a karjaiba akarná venni a lányt.

Rose nekihátrált az ágynak. – Ne jöjjön közelebb.

– Csak ne idegesítse föl magát, kedves. Az nem segít. Láthatja: eltökélt vagyok.

– Nem értem, mire gondol. Miért nem mondja meg egyenesen?

– Van egy-két dolog, amit el kell mondanom magának, de finoman.

– Ne merészeljen közelebb jönni, mert sikítok.

A nő megállt. – Beszéljünk értelmesen, kedves. Én a maga érdekében vagyok itt. Magát meg kell menteni. Hiszen... – egy pillanatra mintha nem találta volna a szavakat; aztán lehalkított hangon azt mondta: – Veszélyben forog az élete.

– Akár el is mehet, ha ez minden...

– Ha ez minden! – A nő teljesen megrökönyödött. – Hogy érti azt, hogy ez minden? – Aztán elszántan fölnevetett. – Nahát, kedves, egy pillanatra egészen felizgatott. Hogy ez minden! Ez épp elég, vagy nem? Nem tréfálok. Ha nem tudja, hát meg kell tudnia. Semmi sincsen, amitől az a fiú visszariadna.

– És? – mondta Rose, de hangja semmit sem árult el.

A nő néhány lépésnyi távolságból halkan suttogta: – Az a fiú gyilkos.

– Azt gondolja, hogy épp *ezt* nem tudom? – mondta Rose.

– Az isten szerelmére – mondta a nő –, csak nem azt akarja mondani, hogy...?

– *Maga* semmi újat nem tud nekem mondani.

– Maga szerencsétlen kis hülye... hozzáment, pedig tudta? Szinte kedvem lenne a sorsára hagyni.

– Hát nem bánnám – mondta Rose.

– A nő elhelyezett az arcán egy újabb mosolyt, ahogy az ember elhelyez egy koszorút. – Nem fog még egyszer kihozni a sodromból, kedves. Hiszen ha a sorsára hagyom, álmatlan éjszakáim lesznek. Nem lenne helyes. Hallgasson ide; talán nem tudja, mi történt. Én már mindenre rájöttem. Levitték Fredet a parti sétány alá, az egyik kis üzletbe, és megfojtották... azazhogy megfojtották volna, de a szíve hamarabb fölmondta a szolgálatot. – Ámulva és szörnyülködve azt mondta: – Egy halott embert fojtogattak – aztán élesen hozzátette: – Maga nem figyel rám.

– Mindent tudok – hazudta Rose. Erősen gondolkodott... eszébe jutott Pinkie figyelmeztetése: “Ne keveredj bele.”

Vadul és bizonytalanul járt az agya; Pinkie kiteszi a lelkét értem; most nekem kell segítenem rajta. Jól megnézte magának a nőt: soha nem fogja elfelejteni a puha, kedélyes, korosodó arcot; úgy bámult rá ez az arc, mint egy félkegyelmű egy lebombázott ház romjai közül.

A lány azt mondta: – Ha azt gondolja, hogy így történt, miért nem megy a rendőrségre?

– Látja, ez már értelmes beszéd – mondta a nő. – Csak tisztázni akarom a dolgokat. A helyzet így áll, kedves. Pénzt adtam egy bizonyos személynek, aki elmondta nekem ezeket a dolgokat. És vannak olyan dolgok, amikre magamtól jöttem rá. De az a személy... nem hajlandó tanúskodni. Megvan rá az oka. És az embernek sok bizonyítékra van szüksége, tekintve, hogy az orvosok természetes halált állapítottak meg. Namármost, ha maga...

– Miért nem adja fel? – mondta Rose. – Ez már megtörtént, ezen már nem lehet változtatni. Miért nem hagy minket békében?

– Nem lenne helyes. Nem beszélve arról, hogy... a fiú veszélyes. Gondoljon arra, hogy mi történt itt a minap. *Nekem* aztán senki ne mesélje, hogy az baleset volt.

– De azon ugye nem gondolkozott – mondta Rose –, hogy Pinkie miért tette ezt? Az ember nem öl meg senkit csak úgy, ok nélkül.

– Na, hát miért tette?

– Nem tudom.

– Kérdezze meg tőle.

– Nem kell azt nekem tudni.

– Maga azt hiszi, hogy az a fiú szereti – mondta a nő –, hát nem szereti.

– Elvett feleségül.

– És miért? Azért, mert a feleséget nem lehet arra kötelezni, hogy tanúskodjon. Maga is ugyanolyan tanú, mint az a férfi volt. Kedvesem – és megint megpróbált közelebb menni a lányhoz –, én csak meg akarom menteni magát. Rögtön megölné *magát* is, ha úgy érezné, nincs biztonságban.

Hátát az ágynak vetve, Rose figyelte, ahogy a nő közelebb jön: hagyta, hogy nagy, hűvös, dagasztásra termett kezeit a vállára tegye. – Az emberek megváltozhatnak – mondta.

– Jaj, dehogy változnak meg. Nézzen csak rám. Én sosem változtam. Olyan ez, mint az a nyalóka: az ember tövig lerághatja, s még mindig látszik rajta a fölírás: “Brighton”. Ez az emberi természet. – Szomorúan Rose arcába lehelt... édes és borszagú volt a lehelete.

– Gyónás... bűnbánat – suttogta Rose.

– Ez csak a vallás – mondta a nő. – Higgyen nekem. Evvel a világgal kell foglalkoznunk. – Megveregette Rose vállát, lehelete sípolt a torkában. – Pakolja össze a holmiját, és jöjjön velem. Majd én vigyázok magára. Nem lesz oka a félelemre.

– Pinkie...

– Majd én gondoskodom Pinkie-ről.

Rose azt mondta: – Bármit megteszek, amit csak akar...

– Ez a beszéd, kedves.

– Csak hagyjon minket békében.

Az asszony hátralépett. Egy dühödt pillantás is odakerült a koszorúk közé, elütött tőlük. – Csökönyös – mondta. – Ha én volnék az anyja... egy jó verés. – A csontos, elszánt arc visszabámult rá; minden küzdelem, ami csak volt a világon, ott volt azon az arcon: hadihajók álltak csatarendbe, bombázó kötelékek futamodtak meg a rezzenetlen szemekben, a makacs szájon. Olyan volt az az arc, mint egy hadjárat zászlócskákkal telitűzdelt térképe.

– És még valami – blöffölt az asszony. – Börtönbe is csukhatják magát. Azért, mert tudja. Maga mondta nekem. És akkor maga is a cinkosa. Bűnpártoló.

– Ha bezárják Pinkie-t, csak nem gondolja – kérdezte Rose csodálkozva –, hogy bánnám, ha engem is?

– Atyaúristen – mondta a nő –, én csak a maga érdekében jöttem ide. Nem fárasztottam volna magam azzal, hogy először beszélek magával, csak nem akarom, hogy az ártatlanok szenvedjenek – az aforizma úgy csúszott ki a szájából, mint egy kártya az automatából. – Hát az ujját sem mozdítja meg azért, hogy ne ölje meg magát az a fiú?

– Nem tenne ő nekem semmi rosszat.

– Maga még fiatal. Nem tudja mindazt, amit én már tudok.

– Vannak olyan dolgok, amiket meg *maga* nem tud. – Komoran töprengett az ágyon, miközben az asszony tovább érvelt: egy Isten sírt a kertben, és fölkiáltott egy kereszten; Molly Cartheu az örök tűzre került.

– Egy dolgot biztos tudok, amit maga nem. Tudom, mi a különbség a Helyes és a Helytelen között. *Ezt* nem tanították magának az iskolában.

Rose nem felelt; a nőnek teljesen igaza volt; ez a két szó tényleg nem jelentett semmit a számára. Az ízüket erősebb étkek nyomták el: a Jó és a Gonosz. Az asszony ezekről semmi olyat nem mondhatott, amit ő ne tudott volna – matematikai

pontossággal tudta, hogy Pinkie gonosz – akkor meg mit számított, hogy amit tesz, az helyes vagy helytelen?

– Maga őrült – mondta a nő. – Nem hiszem, hogy a kisujját is megmozdítaná, ha meg akarná ölni a fiú.

Rose lassan visszatért a való világba. “Nincsen senkiben nagyobb szeretet...” Azt mondta: – Talán nem. Nem tudom. De talán...

– Ha nem volnék ilyen jóságos, lemondanék magáról. De van bennem felelősségérzet. – A mosolyok nagyon bizonytalanul ültek az arcán, amikor megállt az ajtóban. – Figyelmeztetheti az ifjú férjet – mondta –, hogy szorul a nyaka körül a hurok. Megvannak a terveim. – Kiment és becsukta az ajtót; aztán újra berontott, egy utolsó támadásra lendült. – De azért vigyázzon, kedves – mondta –, ha nem akar gyereket szülni egy gyilkostól – és könyörtelenül rámosolygott a lányra a csupasz padlójú hálószobán át. – Jobb, ha óvintézkedéseket tesz.

Óvintézkedések... Rose az ágy végében állt, és kezét a testére szorította, mintha a szorítással felfedezhetné... *Ez* sohasem jutott az eszébe; s a gondolatra, hogy milyen felelősséget vállal, eltelt a dicsőség érzésével. Egy gyerek... és annak a gyereknek is lesznek gyerekei... mintha barátok hadseregét nevelné fel Pinkie számára. Ha ezek kárhozatra ítélik Pinkie-t és őt magát is, akkor kárhozatra kell ítélniük a gyerekeket is. Ő majd tesz erről. Nincs, nem létezik vége annak, amit múlt éjjel ők ketten az ágyon cselekedtek: örökkévaló aktus volt.

2

A Fiú az újságárus boltjának ajtajában állt, és látta, hogy Ida Arnold kijön a házból. Kicsit kipirult volt, kicsit dölyfös, ahogy végigvitorlázott az utcán; megállt, és adott egy kisfiúnak egy pennyt. A gyerek annyira meglepődött, hogy kiejtette a pénzt a kezéből, és csak nézte az asszony súlyos, makulátlan visszavonulását.

A Fiú hirtelen felnevetett, rekedtesen és meggyőződés nélkül. Azt gondolta: Ez a nő részeg... Dallow azt mondta: – Hát ez csak egy hajszálon múlt.

– Hogy mi?

– Az anyósod.

– Hogy ő... *te* honnan gondolod?

– Rose-t kereste.

A Fiú visszatette a News of the World-öt a pultra; a főcím azt harsogta: “Epping Forestben megtámadtak egy iskolás lányt.” Átsétált az úton a panzióhoz, és erősen gondolkozott, amikor ment fölfelé a lépcsőn. Félúton megállt; az asszony az előbb elvesztett egy műibolyát a kitűzőjéből; a Fiú fölvette a lépcsőről: Sárga Pipacs illata volt. Aztán bement a szobába, tenyerébe rejtve a virágot, és Rose jött felé, hogy üdvözölje. A Fiú elkerülte a száját. – Nahát – mondta, és megpróbált az arcára erőltetni valami darabos, de barátságos kedélyességet –, hallom, hogy meglátogatott az anyád – és aggódva, mohón leste a lány válaszát.

– Igen – mondta Rose bizonytalanul –, benézett hozzám.

– Ma nem volt hangulata?

– Nem.

A Fiú dühödten gyömöszölte az ibolyát a markában. – Na és mi volt a véleménye... illik hozzád a házasság?

– Igen, azt hiszem, igen... Nem sokat beszélt.

A Fiú odament az ágyhoz, és rádobta a zakóját. Azt mondta: – Hallom, hogy el is mentél hazulról.

– Gondoltam, hogy elmegyek és meglátogatom a barátaimat.

– Milyen barátaidat?

– Hát... a Snow-ban.

– *Azokat* nevezed a barátaidnak? – kérdezte megvetően. – Na és találkoztál velük?

– Nem igazán. Csak eggyel... Maisie-vel. Egy percre.

– És aztán visszajöttél, és épp összefutottál az anyáddal. Nem akarod tudni, hogy én mit intéztem?

A lány ostobán bámult a Fiúra; megijesztette a viselkedése. – Ha el akarod mondani.

– Hogy érted, hogy ha el akarom mondani? Nem vagy te ilyen ostoba. – Az ibolya drótszerkezete bökte a tenyerét. Azt mondta: – Beszélnem kell Dallow-val. Várj meg itt – és otthagyta.

Átkiáltott Dallow-nak az utca másik oldalára, és amikor az odajött hozzá, megkérdezte: – Hol van Judy?

– Az emeleten.

– Billy dolgozik?

– Igen.

– Akkor gyere le a konyhába. – Előrement a lépcsőn; az alagsor félhomályában talpa alatt csikorgott a szénpor.

Leült a konyhaasztal szélére, és azt mondta: – Igyál valamit.

– Túl korán van még – mondta Dallow.

– Hallgass ide – mondta a Fiú. Fájdalmas kifejezés futott át az arcán, mintha valami szörnyű vallomást készülne kifacsarni magából. – Én bízom benned.

– Na – mondta Dallow –, mi baj?

– Nem állnak valami jól a dolgok – mondta a Fiú. – Az emberek egy csomó mindenre rájönnek. Úristen – mondta –, megöltem Spicert, és elvettem a lányt. Hát muszáj vérfürdőt rendeznem?

– Járt itt Cubitt tegnap éjjel?

– Járt, és én elküldtem. Könyörgött... egy ötöst akart.

– Odaadtad neki?

– Hát persze hogy nem. Gondolod, hogy majd engedem, hogy egy ilyen alak megzsaroljon?

– Valamit adnod kellett volna neki.

– Nem miatta fáj a fejem.

– Pedig fájhatna.

– Nem tudnád befogni a szádat? – a Fiú váratlanul és élesen ráripakodott. Ujjával a plafon felé bökött. – A *lány* miatt fáj a fejem. – Kinyitotta a markát, és azt mondta: – Az isten verje meg, elvesztettem a virágot.

– A virágot...?

– Fogd már be, és figyelj rám – mondta halkan és dühösen. – Az nem az anyja volt.

– Hanem kicsoda? – kérdezte Dallow.

– Az a ribanc, aki állandóan kérdezősködik... aki aznap Freddel volt a taxiban... – Egy pillanatra kezébe temette az arcát, mintha szomorú vagy kétségbeesett lenne, de egyik sem volt. Azt mondta: – Fáj a fejem. Pedig gondolkoznom kell. Rose azt mondta, hogy az anyja volt. Vajon mit akarhat?

– Csak nem gondolod – mondta Dallow –, hogy beszélt?

– Ki kell derítenem – mondta a Fiú.

– Én pedig megbíztam volna benne – mondta Dallow-, teljesen.

– Annyira én senkiben se bízom. Még benned se, Dallow.

– De ha beszél is, miért pont *neki* beszélne... miért nem a rendőrségnek?

– Miért nem mondja el egyikük se a rendőrségnek? – Gondterhelten nézett a hideg sparherdre. Nem hagyta nyugodni a saját tudatlansága. – Nem értem, mit akarnak. – Más emberek érzései ostromolták az agyát; még soha nem érezte ezt a vágyat, hogy megértse őket. Szenvedélyesen azt

mondta: – Legszívesebben megpengézném az egész rohadék csürhét.

– Végül is – mondta Dallow – a lány nem is tud olyan sokat. Csak azt tudja, hogy nem Fred hagyta ott a névjegyet. Különben is, szerintem elég ostoba. Odaadó, azt meg kell hagyni, de ostoba.

– Te vagy ostoba, Dallow. A lány sokat tud. Tudja, hogy én öltem meg Fredet.

– Biztos vagy benne?

– Ő mondta nekem.

– És hozzád ment? – mondta Dallow. – Pap legyek, ha értem, mi az ördögöt akarnak ezek a nők.

– Ha nem csinálunk gyorsan valamit, az az érzésem, lassan egész Brighton tudni fogja, hogy mi öltük meg Fredet. Egész Anglia. Az egész istenverte világ.

– De mit csinálhatunk?

A Fiú odament az alagsori ablakhoz, lába alatt ropogott a koksz; apró lebetonozott udvar, régi szemeteskuka, amelyet már hetek óta nem használtak, rácsos kerítés, savanykás szag. Azt mondta: – Most már nincs megállás. Folytatnunk kell. – Emberek haladtak el az ablak előtt, láthatatlanok deréktól fölfelé; kopott orrú, kitaposott cipő csoszogott a járdán; szakállas arc hajolt be hirtelen a képbe, cigarettacsikk után kutatva. A Fiú lassan azt mondta: – Kizárt dolog, hogy olyan nehéz volna elhallgattatni a lányt. Elhallgattattuk Fredet meg Spicert, ez meg csak egy gyerek...

– Ne csinálj őrültséget – mondta Dallow. – Ezt nem folytathatod tovább.

– Talán muszáj lesz. Nincs más választás. Talán mindig ez van... elkezdesz valamit, aztán nincs megállás.

– Hibát követünk el – mondta Dallow. – Lefogadom veled egy ötösbe, hogy nem ver át. Hiszen magad mondtad, odavan érted.

– Akkor meg mért mondta, hogy az anyja volt itt? – Figyelte, hogy egy nő megy el az ablak előtt: fiatal volt, a combjairól ítélve; följebb nem lehetett látni. A Fiú összerándult az undortól; múlt éjjel megadta magát; és még büszke is volt *arra*... ugyanarra, amit Spicer csinált Sylvie-vel a Lanciában. Nincs abban semmi rossz, gondolta, ha az ember kipróbál minden italt egyszer, ha megálljt tud parancsolni, ha azt tudja mondani, “soha többé”, és abbahagyja.

– Szerintem világos – mondta Dallow. – Mint a nap. Teljesen odavan érted.

Odavan értem; lejárt magas sarkú cipő, az ablak előtt ellépkedő csupasz lábak. – Ha odavan értem – mondta –, akkor

még könnyebb, akkor majd azt teszi, amit én mondok neki. – Egy újságlapot sodort az utcán a szél: a tenger felől fújt.

Dallow azt mondta: – Pinkie, én nem vagyok benne több gyilkosságban.

A Fiú hátat fordított az ablaknak, és a vidámság rossz utánzata ült ki az arcára. Azt mondta: – És ha megölné magát? – Elmebeteg büszkeség dübögött a mellkasában; úgy érezte, hogy megszállta az ihlet; mintha az életkedv tért volna vissza a kiürült szívbe; az üres bérlakás, aztán a beköltöző hét ördög, rosszabb, mint ami volt...

Dallow azt mondta: – Az isten szerelmére, Pinkie. Képzelődsz.

– Hamarosan meglátjuk – mondta a Fiú.

Feljött a lépcsőn az alagsorból, jobbra-balra tekingetett, mindenütt kereste az illatos anyag- és drótvirágot. Sehol sem találta. Rose hangja hallatszott: – Pinkie – az új lépcsőkorlát felől; ott várta a Fiút izgatottan a fordulóban. Azt mondta: – Pinkie, el kell mondanom neked. Nem akartam, hogy izgasd magad, de muszáj, hogy legyen valaki, akinek nem kell hazudnom. Nem anya volt itt, Pinkie.

A Fiú lassan jött felfelé, méregette a lányt. – Hát ki volt az?

– Az a nő. Aki bejárt a vendéglőbe, és kérdezősködött.

– És mit akart?

– Azt akarta, hogy menjek el innen.

– Miért?

– Pinkie, az a nő *tudja.*

– Miért mondtad, hogy az anyád volt itt?

– Mondtam neked... nem akartam, hogy izgasd magad.

A Fiú mellé ért, és ránézett; a lány aggódó őszinteséggel nézett vissza, és a Fiú úgy érezte, hisz neki, annyira, amennyire bárki másnak hinne; nyugtalan, hetyke büszkesége alábbhagyott; furcsa békesség szállta meg, mintha... legalábbis egy ideig nem kellene terveket szőnie.

– De aztán – folytatta Rose aggodalmasan – arra gondoltam, talán mégse baj, ha izgatod magad.

– Nincs semmi baj – mondta a Fiú, és Rose vállára tette a kezét, suta ölelő mozdulattal.

– Valami olyasmit mondott a nő, hogy fizetett valakinek. Azt mondta, szorul a nyakad körül a hurok.

– Nem izgatom magam – mondta a Fiú, és megszorította a lány hátát. Aztán megtorpant, és átnézett a lány válla fölött. Az ajtóban ott hevert a virág. Akkor ejthette ki a kezéből, amikor becsukta az ajtót, és

aztán – azonnal kombinálni kezdett – Rose utánam jött, persze meglátta a virágot, és rájött, hogy én *tudom.* Ez mindent megmagyaráz, a vallomást... Miközben ő beszélgetett Dallowval odalent, a lány biztosan azon gondolkodott, hogyan leplezhetné a hibát, amit elkövetett. Ez a mellbevágó őszinteség – elnevette magát a kifejezésen –, egy lotyó mellbevágó őszintesége, mellbevágó, mint Sylvie mellei – micsoda jó szolgálatot tesz. Ismét felnevetett; a világ borzalma, mint valami fertőzés marta a torkát.

– Mi baj, Pinkie?

– Az a virág – mondta a Fiú.

– Milyen virág?

– Amit *ő* hozott.

– Micsoda... hol...?

Talán mégsem vette észre... talán mégis őszinte... ki tudja? Ki fogja ezt, gondolta, valaha is megtudni? Aztán valami szomorú izgatottsággal – de mit számít ez? Bolondság volt azt hinni, hogy ez bármin is változtat; nem kockáztathatott. Ha a lány őszinte és szereti őt, akkor csak egyszerűbb a dolog, ez minden. Azt ismételgette magában: Nem izgatom magam. Nincs okom izgatni magam. Tudom, mit kell tennem. Még ha mindent megtud is, akkor is tudom, mit kell tennem. Alattomosan figyelte Rose-t, aztán előrehúzta a kezét, és a lány mellére nyomta. – Nem fog fájni – mondta.

– Mi nem fog fájni, Pinkie?

– Ahogy elintézem a dolgokat... – Aztán igyekezett gyorsan elfeledtetni a sötét célzást. – Ugye, nem fogsz elhagyni engem?

– Soha – mondta Rose.

– Ezt akartam mondani – mondta. – Te magad írtad, emlékszel. Bízzál bennem, én mindent elintézek, még ha a legrosszabbra fordulnának a dolgok, akkor is... egyikünknek sem fog fájni. Bízhatsz bennem – hadarta behízelgőn, és közben a lány kábult és rászedett arckifejezéssel nézte, mint valaki, aki túl korán túl sokat ígért meg. – Tudtam – mondta a Fiú –, hogy ezt fogod érezni. Hogy sosem válunk el. Ahogy írtad is.

A lány borzalommal suttogta: – De hiszen ez halálos...

– Eggyel több vagy kevesebb – mondta a Fiú. – Mit számít az? Kétszer nem kárhozhatunk el, s egyszer már elkárhoztunk, ahogy mondani szokás. És különben is, csak ha a legrosszabb... ha az a nő rájön az igazságra Spicerrel kapcsolatban.

– Spicer – Rose felnyögött-, csak nem azt akarod mondani, hogy Spicert is...?

– Csak azt akarom mondani – mondta a Fiú –, ha rájön, hogy én itt voltam... a házban... de ne fájjon a fejünk emiatt, amíg rá nem jön.

– De Spicer – mondta Rose.

– Itt voltam – mondta a Fiú –, amikor a dolog történt, ennyi az egész. Még azt sem láttam, amikor leesett, de az ügyvédem...

– Ő is itt volt? – kérdezte Rose.

– Igen.

– Persze, most már emlékszem – mondta Rose. – Olvastam az újságban. Nem hihették, ugye, hogy ő bármi rosszat is fedez? Egy ügyvéd.

– A jó öreg Drewitt – mondta a Fiú –, hiszen – és ismét akadozva, rekedtesen beindult a ritkán használt nevetés – ő a becsületesség mintaképe. – Ismét megszorította a lány mellét, és kimondta a kétes, bátorító szavakat: – De hát nincs okunk aggódni, amíg a nő rá nem jön. És még akkor is megmarad *az* a menekülés. De talán sose jön rá. És ha nem jön rá, akkor- s ujjai titkolt undorral megérintették a lányt – minden úgy lesz köztünk – s igyekezett, hogy a borzalom szerelemnek hangozzék –, ahogy most van.

3

De mégiscsak a becsületesség mintaképe volt, aki igazán nyugtalanította. Ha Cubitt bogarat ültetett a nő fülébe, hogy Spicer halálával sem volt minden rendben, akkor ki máshoz fordulhatna az a némber, mint Mr. Drewitthoz? Dallow-nál biztos nem mer próbálkozni; de a törvény emberei – különösen ha annyi eszük van, mint Drewitt-nak – mindig félnek a törvénytől. Drewitt olyan volt, mint az az ember, aki szelíd oroszlánkölyköt tart a házában: soha nem lehetett biztos benne, hogy az oroszlán, akit annyi mutatványra betanított, akit megtanított pitizni és a tenyeréből enni, egy napon, amikor felnő, nem fordul-e váratlanul ellene; talán egyszer megvágja magát az ember borotválkozás közben – és a törvény megérzi a vérszagot.

Kora délután már nem volt nyugta; elindult Drewitthoz. De előbb meghagyta Dallow-nak, hogy tartsa a szemét a lányon, nehogy... Minden eddiginél erősebben érezte, hogy messzebb és mélyebbre sodródik, mint valaha is szerette volna. Különös és kegyetlen

gyönyör fogta el – igazán nem izgatta a dolog –, mások döntöttek helyette, neki csak el kellett engednie magát. Tisztában volt vele, hova vezethet mindez, de nem rémisztették el: a vég könnyebb volt, mint az élet.

Mr. Drewitt háza a sínekkel párhuzamos utcában, a végállomás mögött volt; minden egyes elhaladó mozdony megremegtette az épületet; a korom folyamatosan lerakódott az ablakokra, a réz névtáblára. Egy zilált hajú asszony nézett föl gyanakodva a Fiúra az alagsori ablakból – kemény és keserű arca mindig ott leste a látogatókat; sosem derült ki, hogy kicsoda: a Fiú mindig azt hitte, hogy a szakácsnő, de most úgy tűnt, mintha ő volna "a ház asszonya", aki már huszonöt éve játssza a játékot. Az ajtót egy lány nyitotta ki; szürke, egészségtelen bőre volt... egy ismeretlen arc. – Hol van Tilly? – kérdezte a Fiú.

– Már nincs itt.

– Mondja meg Drewittnak, hogy Pinkie van itt.

– Senkit sem fogad – mondta a lány. – Vasárnap van, vagy nem?

– Engem fogadni fog. – A Fiú besétált az előszobába, kinyitott egy ajtót, és leült egy aktákkal kibélelt szobában; ismerte a járást. – Menjen – mondta –, szóljon neki. Tudom, hogy alszik. Ébressze föl.

– Látom, otthon van itt – mondta a lány.

– Igen. – Tudta, mi van a "Korona kontra Innes", "Korona kontra T. Collins" feliratú dossziékban – nem volt bennük más, csak levegő. Egy vonat zakatolt el, és az üres dossziék megremegtek a polcokon; az ablak csak résnyire volt nyitva, de a szomszédból beszűrődött a rádió – Radio Luxembourg – hangja.

– Csukja be az ablakot – mondta a Fiú. A cselédlány barátságtalanul becsukta. Semmit sem változtatott a helyzeten; a falak olyan vékonyak voltak, hogy a szomszédok mozgását is lehetett hallani, mintha patkány neszezett volna a polcok mögött. A Fiú azt kérdezte: – Mindig szól ez a zene?

– Csak akkor nem, amikor duma van – mondta a cselédlány.

– Mire vár? Menjen és ébressze föl.

– Meghagyta, hogy ne. Gyomorbántalmai vannak.

Ismét megremegett a szoba, és a zene jajveszékelt a szomszédban.

– Mindig rájön evés után. Csak menjen, és ébressze föl.

– De vasárnap van.

– Most már szedje a lábát! – A Fiú szavaiban homályos fenyegetés bujkált, s a lány bevágta maga mögött az ajtót – egy kis darab vakolat hullott le.

A Fiú alatt, az alagsorban valaki bútorokat tologatott – "a ház asszonya", gondolta. Vonatfütty hallatszott, és sűrű füst

telepedett az utcára. A feje felett Mr. Drewitt beszélni kezdett – mindenhonnan minden behallatszott. Aztán léptek zaja a plafonon és a lépcsőn.

Mr. Drewitt arcára kiült a mosoly, amint kinyitotta az ajtót. – Mi szél hozta ide a mi ifjú gavallérunkat?

– Csak beugrottam magához – mondta a Fiú. – Hogy megnézzem, hogy van. – A fájdalom görcse letörölte Mr. Drewitt arcáról a mosolyt. – Vigyáznia kéne, hogy mit eszik – mondta a Fiú.

– Ennek semmi se használ – mondta Mr. Drewitt.

– Túl sokat iszik.

– Nincsen embernek jobb e világon, hanem hogy egyék, igyék... – Mr. Drewitt kezét a gyomrára szorítva megvonaglott.

– Fekélye van? – kérdezte a Fiú.

– Nem, nem, az nincs.

– Nézessen be a hasába.

– Nem szívesen feküdnék kés alá – vágta rá Mr. Drewitt azonnal és idegesen, mintha olyan gyakran javasolnák ezt neki, hogy a válasz állandóan ott van készenlétben a nyelve hegyén.

– Sose hallgat el ez a zene?

– Ha már végképp nem bírom – mondta Drewitt –, átdörömbölök a falon. – Felemelt egy papírnehezéket az íróasztalról, és kétszer a falra ütött; a zene élesen felvisított és elhallgatott. Hallották, hogy a szomszéd dühösen fel-alá járkál a polcok mögött.

– Hahó! patkány? – idézte Mr. Drewitt. A ház megremegett, ahogy egy nehéz mozdony elindult. – Polonius – magyarázta Mr. Drewitt.

– Apollónia? Milyen Apollónia? Az a nő?

– Nem, nem – mondta Drewitt. – A szegény izgága vén bolondra gondolok. A *Hamlet*-ből

– Tisztázzunk valamit – mondta a Fiú türelmetlenül. – Járt magánál egy nő, aki kérdezősködött?

– Miről kérdezősködött volna?

– Spicerről.

Mr. Drewitt beteges kétségbeeséssel kérdezte: – Vannak, akik kérdezősködnek? – Lerogyott egy székre, és összegörnyedt a fájdalomtól. – Már vártam, hogy ez bekövetkezik.

– Nem kell azonnal beijedni – mondta a Fiú. – Semmit sem tudnak bizonyítani. Maga csak tartsa magát ahhoz, amit vallott. – A Fiú leült Mr. Drewitt-tal szemben, és bősz megvetéssel fürkészte az arcát. – Ha nem akarja tönkretenni magát – tette hozzá.

Mr. Drewitt fölkapta a fejét. – Tönkretenni? – mondta. – Engem már tönkretettek. – A székkel együtt ő is megremegett, ahogy egy vonat elhaladt, és az alagsorban alattuk valaki bevágott egy ajtót. – Mi ez a zaj, vén vakond? – mondta Mr. Drewitt. – A feleségem, maga még nem találkozott a feleségemmel.

– Már láttam – mondta a Fiú.

– Huszonöt év. Aztán ez. – A füst úgy ereszkedett le az ablak elé, mint egy roló. – Gondolt már valaha arra – mondta Mr. Drewitt –, hogy maga milyen szerencsés? A legrosszabb, ami magával történhet, az, hogy akasztófára kerül. Én meg csöndben elrothadhatok.

– Min eszi magát ennyire? – kérdezte a Fiú. Teljesen összezavarodott, mintha egy gyenge ember visszaütött volna. Nem volt hozzászokva ahhoz, hogy szembesüljön más emberek életével. A gyónás olyan cselekedet volt, amit az ember megtett vagy nem tett meg, de csak önmagának.

– Amikor elvállaltam azt a munkát, amivel maga megbízott – mondta Mr. Drewitt –, elveszítettem az egyetlen másik megbízatásomat. A Bakely Trösztnél. És most magát is elvesztettem.

– Amíg nekem van valamim, addig magának is jut belőle.

– De hamarosan már nem marad semmi. Colleoni nemsokára elveszi magától az üzletet, és neki meg van saját ügyvédje. Egy londoni fickó. Egy klasszis.

– Még nem dobtam be a törölközőt. – A Fiú beleszagolt a szivárgó gázzal bemocskolt levegőbe, és azt mondta: – Már tudom, mi a baja. Maga részeg.

– Leittam magam olcsó burgundival – mondta Mr. Drewitt. – El akarok mondani magának dolgokat. Pinkie, én – s könnyedén mondta ki az irodalmi ízű fordulatot – meg akarok szabadulni a terheimtől.

– Nem akarom meghallgatni. Nem érdekelnek a *maga* bajai.

– Rangomon alul házasodtam – mondta Mr. Drewitt. – Ez volt az én tragikus tévedésem. Fiatal voltam. Ellenállhatatlan szenvedély fűtötte a szerelmemet. Szenvedélyes fiatalember voltam – mondta, és összerándult a hasgörcstől. – Láthatta őt – mondta –, milyen most. Istenem. – Előrehajolt, és suttogóra fogta: – Elnézem a kis gépírónőket, ahogy tipegnek, és cipelik a kis aktatáskájukat. Teljesen ártalmatlan vagyok. De nézni csak szabad. Istenem, hogy milyen csinosak, milyen nettek. – Elhallgatott, a keze a szék karfáján remegett. – Hallgassa csak azt a vén vakondot odalenn. Tönkretett. – Az öreg barázdált arc lecsupaszította magát, levetkőzte a kedélyességet, a ravaszságot, a jogászos szellemeskedést. Ma vasárnap volt, és az arc

önmaga volt. Mr. Drewitt azt mondta: – Tudja, mit mondott Mephistopheles Faustusnak, amikor az azt kérdezte, hol a Pokol? Azt mondta neki: "Ez a Pokol, s én benn ülök nyakig."[1]

A Fiú csak nézte Mr. Drewittot, megbűvölten és félelemmel.

– Most a konyhát takarítja – mondta Mr. Drewitt –, de később föl fog jönni. Találkoznia kellene vele, az nagyszerű lenne. A vén szatyor... Micsoda mulatság volna elmondani neki... mindent. Hogy belekeveredtem egy gyilkossági ügybe. Hogy az emberek kérdezősködnek. Magamra rántani az egész elátkozott házat, mint Sámson. – Széles mozdulattal széttárta a karjait, aztán a gyomorgörcs okozta fájdalomtól visszarántotta őket. – Igaza van – mondta –, gyomorfekélyem van. De nem fekszem kés alá. Inkább meghalok. És részeg is vagyok. Olcsó vörösbortól. Látja azt a fényképet ott, az ajtó mellett? Egy osztály a Lancaster College-ban. Lehet, hogy nem tartozik a leghíresebb iskolák közé, de azért megtalálhatja a Magániskolák Évkönyvében. Az ott én vagyok... törökülésben ülök az első sorban. Szalmakalapban. – Ellágyult hangon hozzátette: – Játszottunk a Harrow ellen. Micsoda nyomorult banda volt. Semmi *esprit de corps.*[2]

A Fiú el sem fordította a fejét, hogy megnézze a képet; még soha nem látta Drewittot ilyennek: ijesztő és lenyűgöző látvány volt. Egy ember kelt életre a szemei előtt: látta, ahogy az idegrendszer dolgozik a szenvedő testben, ahogy az áttetsző agyban kihajt a gondolat.

– Ha belegondolok – mondta Mr. Drewitt –, hogy nekem, egy hajdani lancasteri diáknak, ez az alagsori vakond a feleségem, és az egyetlen kliensem – s finnyásán undorodva lebiggyesztette a száját – maga. Vajon mit szólna ehhez az öreg Manders? Az igazgató úr.

Nem bírta türtőztetni magát; olyan volt, mint a haldokló, aki elszánta magát, hogy még élni fog, mielőtt meghal; minden sértés, amit lenyelt a rendőrségi tanúktól, a bírák minden kritikája feltört most megkínzott gyomrából. Nem volt semmi, amit most ne mert volna elmondani bárkinek. Hatalmas önteltség virágzott ki a megalázottságból; a felesége, az olcsó vörösbor, az üres akták, és a mozdonyok remegése a síneken, mind-mind díszletek voltak az ő megrázó drámájában.

---

1 – Christoper Marlowe (1564-1593): Doktor Faustus (Kálnoky László fordítása).

2 Csapatszellem, (francia)

– Túl sokat beszél – mondta a Fiú.

– Hogy beszélek? – mondta Mr. Drewitt. – Ki tudnám rázni a sarkából az egész világot. Csak állítsanak a vádlottak padjára, ha úgy tetszik. Majd hallanak tőlem... revelációkat. Olyan mélyre süllyedtem, hogy bennem vannak – szinte megrázta saját elsöprő, dagályos önérzete, kettőt csuklott – a csatorna titkai.

– Ha tudtam volna, hogy maga iszik – mondta a Fiú –, a közelébe nem mentem volna.

– Iszom, vasárnaponként. Ez a pihenőnapom. – Hirtelen dobbantott egyet a padlón, és dühödten felordított: – Csönd legyen ott lenn!

– Szabadságra kellene mennie.

– Én csak ülök és ülök, aztán csengetnek, de csak a fűszeres jön, lazackonzerv, a feleségemnek ez a mániája, a lazackonzerv. Aztán csöngetek, erre bejön az a tésztaképű idióta, nézem a kis gépírónőket, ahogy itt eltipegnek. A két karommal át tudnám ölelni azokat a kis hordozható írógépeket.

– Rendbe jönne – mondta a Fiú, idegesen és elborzadva attól, hogy egy másik élet mozog az agyában –, ha elutazna egy kicsit pihenni.

– Néha – mondta Mr. Drewitt – elfog a vágy, hogy mutogassam magam, szeméremsértően, egy parkban.

– Adok magának pénzt.

– Nincs az a pénz, ami meggyógyíthatna egy beteg elmét. Ez a Pokol, s én benn ülök nyakig. És mennyi pénzre gondolt?

– Húsz fontot adok.

– Azzal bizony nem jutok messzire.

– Boulogne – miért nem szökik át a Csatornán? – mondta a Fiú utálkozva és borzadállyal. – Mulasson jól – és nézte a piszkos, tövig rágott körmöket, a remegő kezeket, a gyönyör eszközeit.

– Tényleg rám szánná ezt a kis összeget, édes fiam? Ne hagyja, hogy megraboljam; bár, persze, “tettem a közért egy s mást.”[1]

– Már holnap megkaphatja, bizonyos feltételekkel. A délben induló hajóval el kell mennie... és távol marad, ameddig csak tud. Lehet, hogy majd még küldök pénzt. – Mintha egy piócát vett

---

1 Shakespeare: Othello (Kardos László fordítása).

volna a bőrére, gyengének érezte magát, és undorodott. – Írja meg, ha már elfogyott, és akkor majd meglátom.

– Megyek, Pinkie, amikor csak akarja. És... ugye nem mondja el a feleségemnek?

– *Én* befogom a számat.

– Természetesen megbízom magában, Pinkie, és maga is megbízhat bennem. S megerősödve e pihenés által, majd visszatérek...

– Pihenjen sokáig.

– S az erőszakoskodó rendőr őrmesterek majd elámulhatnak megújhodott éleselméjűségemen. Mellyel védelmezem a számkivetetteket.

– Az első dolgom lesz, hogy küldöm a pénzt. Addig ne találkozzon senkivel. Feküdjön vissza az ágyba. Hiszen kínozza az a rossz gyomra. Ha bárki keresné, maga nincs itthon.

– Ahogy mondja, Pinkie, ahogy mondja.

Ez volt a legtöbb, amit tehetett. Kiengedte magát a házból, lenézett, s pillantása találkozott Mr. Drewitt feleségének gyanakodó, kemény tekintetével; tollseprű volt az asszony kezében, és úgy figyelte a Fiút a barlangjából, az alagsorból, mint egy halálos ellenséget. A Fiú átment az úton, és még egyszer visszanézett a házra, és az emeleti ablaknál, félig a függöny mögé rejtőzve, ott állt Mr. Drewitt. Nem a Fiút figyelte, csak kinézett az ablakon, reménytelenül, hátha feltűnik valami. De vasárnap volt, és nem jártak kis gépírónők az utcán.

4

Azt mondta Dallow-nak: – Figyelni kell a házát. Egy fikarcnyit sem bízom benne. Szinte látom, ahogy ott bámul kifelé, vár valamire, aztán meglátja a nőt...

– Csak nem lesz olyan bolond.

– Részeg. Azt mondja, már a Pokolban van.

Dallow nevetett: – A Pokol. Ez jó.

– Bolond vagy, Dallow.

– Csak azt hiszem el, amit a saját szememmel látok.

– Hát nem látsz valami sokat – mondta a Fiú. Otthagyta Dallow-t, és fölment az emeletre. De hát, ha ez volt a Pokol, gondolta, akkor az nem is olyan rémes: a régimódi telefon, a keskeny lépcsők,

a puha, poros sötétség, ez nem olyan volt, mint Drewitt kényelmetlen, rozoga háza, az alagsorban az öreg boszorkánnyal. Kinyitotta a szobája ajtaját, és ott volt, gondolta, az *ő* ellensége... Dühös kiábrándultsággal nézett körül megváltozott szobájában; minden egy kicsit máshol volt, az egész helyiség fölsöpörve, tiszta, takaros. Megszidta a lányt: – Megmondtam neked, hogy ne csináld.

– Én csak kitakarítottam, Pinkie.

Ez már a lány szobája volt, nem az övé: a szekrény és a mosdóállvány kicsit arrébb került, és az ágy – persze az ágyról nem feledkezett meg a lány. Ha valakié, akkor a lányé volt ez a Pokol, ő már nem tekintette a sajátjának. Úgy érezte, kiűzték, minden változás csak romlás. Úgy figyelte a lányt, mint az ellenséget, leplezve gyűlöletét, és megpróbálta belelátni a lány arcába a kort, hogyan fog kinézni, ha majd bámul fölfelé az alagsorból. Egy másik ember sorsával beborítva tért haza... megkettőződött a sötétség.

– Nem tetszik, Pinkie?

De ő nem Drewitt volt: bátor volt; nem vesztette el a harcot. Azt mondta: – Hogy ez?... De tetszik. Csak nem számítottam rá.

A lány félreértette a visszafogottságát. – Rossz hírek?

– Még nem. Persze, készen kell állnunk; *én* készen állok. – Odament az ablakhoz, és a rádióantennák erdején keresztül a felhőjárta békés vasárnapi égboltra nézett, aztán vissza, a megváltozott szobára. Hát így nézne ki, ha ő elment volna, és más lakók... Feszülten figyelte a lányt, miközben végrehajtotta a bűvészmutatványt, hogy saját gondolatait a lány gondolatainak állítsa be. – Előkészítettem a kocsit. Kimehetünk a városból, ahol senki sem fogja hallani... – Gondosan fölmérte a lány rettegését, és mielőtt az bármit is válaszolhatott volna, hangnemet változtatott: – Persze csak akkor, ha a rossz a legrosszabbra fordul. – A kifejezés izgatta a fantáziáját; megismételte: a rossz, ez a nagydarab, igazságtevő, csillogó szemű asszony volt, ahogy megy a kormos úton a legrosszabb felé, aki a részeges, tönkretett Mr. Drewitt, amint a függönyök mögött várja, hogy föltűnjön akárcsak egy gépírónő is.

– Nem fog bekövetkezni – bátorította a lányt.

– Nem – mondta Rose szenvedélyesen. – Nem fog megtörténni, nem történhet meg. – A hatalmas bizonyosság, amivel ezt mondta, furcsa hatással

volt a Fiúra: mintha a tervét is kitakarították, átrendezték, kisöpörték volna, míg a végén maga sem ismert rá. Érvelni akart, hogy lehet, hogy *mégis* megtörténik; valami furcsa nosztalgia ébredt benne a legsötétebb tett iránt.

A lány azt mondta: – Olyan boldog vagyok. Nem lehet olyan szörnyű az egész.

– Hogy érted ezt? – mondta a Fiú. – Hogy nem olyan szörnyű? Hiszen halálos bűn. – Dühödt undorral nézett a megvetett ágyra, mintha fontolgatná, hogy megismétli az aktust itt és most, hogy beleverje a lányba a leckét.

– Tudom – mondta a lány. – Tudom, de mégis...

– Csak egy rosszabb dolog van – mondta a Fiú. Úgy érezte, hogy kicsúszik a kezéből a lány, hiszen már háziassá szelídítette sötét szövetségüket.

– Boldog vagyok – érvelt a lány zavarodottan. – Olyan jó vagy hozzám.

– Az nem jelent semmit.

– Figyelj csak – mondta a lány –, ez mi lehet? – Vékonyka sírás szűrődött be az ablakon.

– A szomszéd kölyök.

– Miért nem nyugtatja meg valaki?

– Vasárnap van. Talán elmentek hazulról. – Azt mondta: – Akarsz csinálni valamit? Menjünk el moziba?

De a lány nem figyelt rá; a szüntelen kétségbeesett sírás teljesen lefoglalta; felelősségtudat és érettség ült ki az arcára. – Valakinek meg kellene nézni, hogy mit akar – mondta.

– Csak éhes, vagy valami ilyesmi.

– Lehet, hogy beteg. – Úgy hallgatózott, mintha átérezte volna a gyerek szenvedését.

– A kisbabákkal hirtelen is történhet valami. Az ember nem tudhatja, mi minden lehet.

– Nem a te gyereked.

A lány elködösült tekintettel fordult a Fiú felé. – Nem – mondta –, de arra gondoltam... hogy az enyém is lehetne. – Szenvedélyesen azt mondta: – Én nem hagynám egyedül egész délután.

A Fiú idegesen azt válaszolta: – Ők se hagyták egyedül. Abbahagyta. Na, mit mondtam? – De a lány szavai befészkelték magukat az agyába: “Az enyém is lehetne.”. Erre még sosem gondolt: rettegéssel és undorral nézte a lányt, mintha magát a rút születést látná, egy új élet kötelékét, amely szinte már béklyóba veri, és a lány ott állt és hallgatózott – megkönnyebbülten és türelmesen, mintha már sok évet töltött volna ebben az aggodalomban, és tudná, hogy a

megkönnyebbülés sosem tart soká, hogy az aggodalom mindig újrakezdődik.

Reggel kilenc óra; dühödten rontott ki a folyosóra; a reggeli nap becsordogált a bejárati ajtó fölötti résen, és nyomot hagyott a telefonon. Kiáltozni kezdett: – Dallow, Dallow!

Dallow lassan cammogott föl az alagsorból, ingujjban volt. Azt mondta: – Szevasz, Pinkie. Úgy nézel ki, mintha nem aludtál volna.

A Fiú azt mondta: – Szándékosan kerülsz engem.

– Dehogy, Pinkie. Csak... mivelhogy megházasodtál, gondoltam, hogy inkább egyedül akartok lenni.

– Ezt nevezed egyedüllétnek? – mondta a Fiú. Lejött a lépcsőn; mályvaszínű illatos borítékot tartott a kezében, amit Judy csúsztatott be az ajtó alatt. Még nem bontotta fel. Vérben úsztak a szemei. A láz jeleit viselte magán – hevesen dobogott a szíve, forró volt a homloka, és nyugtalanul járt az agya.

– Johnnie korán reggel telefonált – mondta Dallow. – Tegnap óta figyeli a házat. Senki sem kereste föl Drewittot. Fölöslegesen ijedtünk meg.

A Fiú oda sem figyelt rá. Azt mondta: – Egyedül akarok lenni, Dallow. Igazán egyedül.

– Túl sokat vettél magadra ilyen fiatalon – mondta Dallow, és nevetni kezdett. – Két éjszaka...

A Fiú azt mondta: – Mennie kell, még mielőtt... – senki számára nem tudta megfogalmazni félelme nagyságát vagy természetét: úgy rejtőzött benne, mint valami undorító titok.

– Nem biztonságos veszekedni – mondta Dallow gyorsan és óvatosan.

– Nem – mondta a Fiú –, most már sohasem lesz biztonság. Tisztában vagyok vele. Nem lesz válás. Semmi más nem jön, csak a haldoklás. Mindegy – és kezét a hűvös telefonra tette. Mondtam... van egy tervem.

– Őrültség. Miért akarna meghalni az a szegény kislány?

A Fiú keserűen azt mondta: – Szeret engem. Azt mondta, mindig velem akar lenni. És ha én nem akarnék élni...

– Daily – kiáltotta egy hang –, Daily! – A Fiú fölkapta a fejét, és bűntudatosan körülnézett; nem vette észre, hogy Judy nesztelenül mozgolódik odafenn, mezítláb, fűzőben. A Fiút teljesen lefoglalta az erőfeszítés, hogy kidolgozza magában a tervet, elrendezze lázas, zavarodott agyában; elmerült a probléma összetettségében, már nem tudta, kinek is kell meghalnia... neki vagy a lánynak, vagy mindkettőjüknek...

– Mit akarsz, Judy? – mondta Dallow.

– Billy elkészült a kabátoddal.

– Jól van – mondta Dallow. – Mindjárt érte megyek.

A nő mohó, kielégületlen csókot fújt Dallow felé, és visszament a szobájába.

– Hát én is belekezdtem itt valamibe – mondta Dallow. – És néha úgy érzem, bárcsak ne tettem volna. Nem akarom összeakasztani a bajuszt szegény Billyvel, és Judy olyan vigyázatlan.

A Fiú töprengve nézett Dallow-ra, mintha azt remélné, ő talán megtanulta a hosszú szolgálat során, mit is tesz ilyenkor az ember.

– Mi van, ha – mondta –, ha gyereked lesz?

– Á – mondta Dallow –, azt rábízom Judyra. Az az *ő* baja. – Azt mondta: – Levelet kaptál Colleonitól?

– És mit csinál Judy?

– A szokásosat, gondolom.

– De ha nem teszi – makacskodott a Fiú –, és teherbe esik?

– Akkor ott vannak a tabletták.

– De azok nem mindig használnak, ugye? – mondta a Fiú. Már azt gondolta, mindent megtanult, s most megint érezte szörnyű tudatlanságát.

– Ha kíváncsi vagy a véleményemre, szerintem sose használnak – mondta Dallow. – Colleoni írt?

– Ha Drewitt köp, akkor nincs remény, ugye? – töprengett a Fiú.

– Nem fog köpni. És különben is, ma este már Boulogne-ban lesz.

– De ha köpne... vagy mondjuk, azt gondolnám, hogy köpött... akkor, ugye, nem lenne más választásom, mint hogy megölöm magam? És Rose... ő meg nem akarna élni nélkülem. Ha azt gondolná... És talán közben az egész nem volna igaz. Ezt hívják, ha jól tudom, közös öngyilkosságnak.

– Mi van veled, Pinkie? Csak nem roppansz össze?

– Lehet, hogy én nem halok meg.

– Az is gyilkosság.

– De nem akasztják föl érte az embert.

– Őrült vagy, Pinkie. Nem szállok be egy ilyen dologba. – Megütközve és barátságosan hátba vágta a Fiút. – Te tréfálsz, Pinkie, nincs avval a szegény lánnyal semmi baj, legföljebb az, hogy szeret téged. – A Fiú egy szót sem szólt; mintha eltüntette volna a gondolatait, s mint hatalmas bálákat, föltornyozta volna valahol belül, egy raktárban, és kizárta volna a világot.

– Feküdj le, és pihenj egy kicsit – mondta Dallow nyugtalanul.

– Egyedül akarok lefeküdni – mondta a Fiú. Lassan fölvánszorgott az emeletre; pontosan tudta, mit fog látni, ha kinyitja az ajtót; lesütötte a szemét, mintha ki akarta volna zárni a kísértést aszketikus, mérgezett agyából. Hallotta, hogy a lány azt mondja:

– Elmennék egy kicsit, Pinkie. Segíthetek neked bármiben?

Bármiben... Agya roskadozott a szó súlya alatt. Kedvesen így szólt: – Semmiben – és ellágyította a hangját: – Siess haza. Meg kell beszélnünk bizonyos dolgokat.

– Aggódsz valami miatt?

– Nem aggódom. Már mindent elrendeztem – és morbid humorral a fejére mutatott – ebben a dobozban.

Érzékelte a lányban a félelmet és a feszültséget: a visszafojtott lélegzetet, a némaságot és aztán a kétségbeeséstől kemény hangot. – Csak nem valami rossz hír, Pinkie?

Ráripakodott: – Az isten szerelmére, menj már!

Hallotta, hogy a lány átjön a szobán, és megáll előtte, de nem nézett föl; ez az ő szobája volt, az ő élete; úgy érezte, ha eléggé tudna összpontosítani, talán lehetséges volna a lány minden nyomát kitörölni innen... minden pontosan olyan lenne, mint régen, mielőtt... mielőtt belépett a Snow-ba, és kotorászni kezdett az abrosz alatt egy névjegy után, amely nem volt sehol, és kezdetét vette a csalás és a szégyen. A dolog eredete a távolba veszett: alig tudott már visszaemlékezni Hale alakjára és a meggyilkolására – most mindent betöltött a lány és önmaga.

– Ha bármi történt... elmondhatod nekem... nem félek. Biztos van valami kiút, Pinkie, hogy ne... – Könyörgőre fogta: – Beszéljük meg előbb.

A Fiú azt mondta: – Fölöslegesen izgatod föl magad. Azt akarom, hogy nyugodtan elmenj, elmehetsz – és vadul folytatta – a... – De aztán még időben elharapta a szót, magára erőltetett egy mosolyt: – Menj és érezd magad jól.

– Nem maradok el sokáig, Pinkie. – A Fiú hallotta, hogy csukódik az ajtó, de tudta, hogy a lány még ott szöszmötöl a folyosón – már az övé volt az egész ház. Zsebébe dugta a kezét, és kihúzta belőle a papirost: – “Nem érdekel, mit teszel... Akárhova mész, veled megyek én is.” – Úgy hangzott, mint egy levél, amelyet a bíróság előtt olvasnak föl, aztán kinyomtatnak az újságban. Hallotta, hogy a lány lemegy a lépcsőn.

Dallow bedugta a fejét az ajtón, és azt mondta: – Körülbelül most kell indulnia Drewittnak. Jobban fogom érezni magam, ha már a hajón van. Ugye te se hiszed, hogy az a nő ráuszítja a rendőrséget?

– Nincs bizonyítéka – mondta a Fiú. – Teljesen biztonságba leszel, ha az öreg eltűnik a színről. – Tompán ejtette ki a szavakat, mintha már nem érdekelné, Drewitt megy-e vagy marad, mintha az csak másokat érintene. Ő már túl volt ezen.

– Te is – mondta Dallow. – Te is biztonságban leszel.

A Fiú nem válaszolt.

– Szóltam Johnnie-nak, hogy figyelje, rendben fölszáll-e a hajóra, aztán meg telefonáljon ide. Most már minden pillanatban telefonálhat. Rendezni kéne egy bulit, hogy megünnepeljük, Pinkie. Úristen, hogy a felesége hogy le lesz pusztulva, mikor feljön az alagsorból, és nem találja sehol! – Dallow odament az ablakhoz, és kinézett. – Talán akkor lesz egy kis nyugalmunk. Akkor majd már túl leszünk az egészen. Ha az ember belegondol. Hale meg szegény jó Spicer. Vajon hol lehet most? – Érzelgősen bámult át az áttetsző kéményfüstön és az antennarengetegen. – Mi lenne, ha te meg én – meg persze a lány – elköltöznénk valahova máshova? Most, hogy Colleoni beleköp a levesbe, már nem lesz olyan jó itt. – Visszafordult a szoba felé. – Az a levél... – és akkor megszólalt a telefon. Azt mondta: – Ez Johnnie lesz – és kirohant.

A Fiú ráébredt, hogy nem is a lépések zaját ismeri fel a lépcsőn, hanem a lépcső hangját – felismeri az egyes lépcsőfokokat, akkor is, ha egy idegen súlya alatt nyöszörögnek; fölülről a harmadik és a hetedik lépcső mindig nyikkant egyet. Ez volt az a hely, ahová érkezett, miután Kite fölszedte – a Palace Mólón rázta a köhögés a csípős hidegben, s az üveg mögött síró hegedű hangját hallgatta; Kite adott neki egy csésze forró kávét, és idehozta – isten tudja, miért –, talán mert kitaszított volt, de nem adta fel, vagy talán azért, mert egy olyan ember, mint Kite, úgy vágyott egy kis érzelemre, mint a szajha, aki pincsikutyát tart. Kite kitárta előtte a 63-as számú ház ajtaját, és az első, amit meglátott, Dallow volt, amint Judyval ölelkezik a lépcsőn, és az első szag, ami megütötte az orrát, Billy vasalójának szaga volt az alagsorban. Minden egyben volt: semmi sem változott meg igazán; Kite meghalt, de ő megpróbálta meghosszabbítani Kite létezését – nem ivott, rágta a körmét, úgy, mint Kite; egészen addig így volt, amíg nem jött a lány, és minden megváltozott.

Dallow hangja felhallatszott az emeletre: – Hát, nem t'om. Küldjön valami kolbászt. Vagy egy babkonzervet.

Bejött a szobába. – Nem Johnnie volt – mondta. – Csak a fűszeres. Igazán hívhatna már Johnnie. – Idegesen leült az ágyra, és azt mondta: – Mi áll abban a levélben, ami Colleonitól jött?

– A Fiú odadobta neki a levelet. – De hiszen – mondta Dallow – még ki se nyitottad. – Olvasni kezdte: – Hát – mondta –, ez természetesen rossz. Ahogy gondoltam. De persze azért nem annyira rossz. Ha az ember jobban megnézi. – A mályvaszínű levélpapírról óvatosan rásandított a Fiúra, aki töprengve ült a mosdóállványnál. – Innen kigolyóztak bennünket, ez világos. A fiúk nagy része és az összes buki átpártolt hozzá. De békességet akar. Üzletember... azt írja, egy olyan összecsapás, mint a múltkori, tönkreteszi a versenyek jó hírét. A jó hírüket – ismételte Dallow elgondolkodva.

– Arra gondol – mondta a Fiú –, hogy a balekok nem jönnek el.

– Ja így már értem. Azt írja, háromszáz fontot fizet neked a józan belátásodért. Józan belátásodért?

– Arra gondol, hogy ne pengézzük meg az embereit.

– Nem rossz ajánlat – mondta Dallow. – Ahogy mondtam, azonnal leléphetnénk ebből a nyomorult városból, és lerázhatnánk ezt a gyanús kérdezősködő ribancot, új buliba kezdhetnénk – vagy akár vissza is vonulhatnánk, nyithatnánk egy kocsmát, te meg én – meg persze a lány. – Azt mondta: – Hol az ördögbe késik Johnnie azzal a telefonnal? Már olyan ideges vagyok.

A Fiú egy ideig nem szólt semmit, csak nézte lerágott körmeit. Aztán azt mondta: – Hát persze... te ismered a világot, Dallow. Sokat utaztál.

– Nem sok olyan hely van, amit ne ismernék – mondta Dallow egyetértően-, Brighton és Leicester között.

– Én itt születtem – mondta a Fiú. – Ismerem Goodwoodot és a Hurst Parkot. Voltam már Newmarketban. De idegennek érezném magam valahol másutt. – Örömtelen büszkeséggel kijelentette: – Azt hiszem, tősgyökeres brightoni vagyok – mintha magányos szíve magába foglalná az összes olcsó szórakozást, a pullmannkocsikat, a gyöngédség nélküli víkendeket az ízléstelen hotelekben és a koitusz utáni szomorúságot.

Megszólalt a csengő. – Hallottad? – mondta Dallow. – Lehet, hogy ez Johnnie?

De csak a bejárati ajtó csengője szólt. Dallow az órájára pillantott. – Elképzelni sem tudom, miért nem hív – mondta. – Drewittnak már a hajón kéne lennie.

– Hát igen – mondta a Fiú komoran –, mindannyian változunk. Úgy van, ahogy mondod. Világot kell látni... Végtére is inni is elkezdtem, vagy nem? Akkor akár mást is elkezdhetek.

– És nőd is van – mondta Dallow üres vidámsággal. – Te is fölnősz, Pinkie... mint az apád.

Mint az apám... A Fiún ismét végigfutott a szombat éji undor. Már nem tudta hibáztatni az apját... ide jut az ember... belekeveredik, aztán, gondolta, egyre jobban rászokik... s hetenként eladja magát. A lányt sem tudta hibáztatni. Az embert utoléri az élet... néhány elvakult pillanatra még azt is elhiszi, hogy ez valami jó dolog. – Nagyobb biztonságban lennénk – mondta – nélküle – és megérintette a szerelmes levelet a nadrágzsebében.

– Szerintem a kislány most is elég biztonságos. Teljesen beléd van esve.

– Az a baj veled – mondta a Fiú –, hogy nem tudsz előre gondolkodni. Évekről van szó... És bármikor beleeshet egy másik fickóba, vagy megharagudhat valamiért, vagy valami... ha nem tartom elég jól... akkor rögtön nincs biztonság – mondta. Kinyílt az ajtó, és már ismét ott volt a lány; a Fiú hirtelen elhallgatott, és negédesen üdvözölte. Nem volt nehéz dolga – Rose olyan reménytelenül könnyen dőlt be a csalásnak, hogy a Fiú szinte gyöngédséget érzett az ostobasága iránt, és bajtársiasságot talált a jóságában – mindketten pusztulásra voltak ítélve, a maguk módján. Megint elfogta az érzés, hogy a lány kiegészíti őt.

Rose azt mondta: – Nem volt nálam kulcs. Csengetnem kellett. Alighogy elmentem, elfogott a rémület, hogy valami baj történhet. Itt akartam lenni, Pinkie.

– Nincsen semmi baj – mondta a Fiú. A telefon csöngeni kezdett. – Na, látod, Johnnie is hív – mondta Dallow-nak, minden öröm nélkül. – Teljesült a kívánságod.

Hallották, hogy Dallow feszült, éles hangon beleszól a telefonba: – Te vagy az, Johnnie? Igen? Mit mondsz? Csak nem azt akarod mondani...? Igen, majd később találkozunk. Persze hogy megkapod a pénzed. – Dallow visszajött, és a megfelelő fokoknál a lépcső felnyikkant – széles, brutális, ártatlan arca jó hírt sugárzott, mint egy vaddisznófej valami lakomán. – Minden rendben – mondta –, elintéződött. Már kezdtem idegeskedni, nem szégyellem bevallani. De beszállt, és a hajó tíz perce

elhagyta a mólót. Ezt meg kell ünnepelnünk. Istenemre, hogy te milyen okos vagy, Pinkie. Mindenre gondolsz.

6

Ida Arnold már jó néhány pohárral megivott. Csöndesen dudorászott magában a sör fölött – "Egy éjjel a szegénysoron Lord Rothschild rám köszönt..." A hullámok nehéz loccsanása a móló alatt olyan volt, mint a fürdővíz csobogása; egészen virágos kedvre derítette. Masszívan, egy szál magában ült az asztalnál – a világon senkinek se akart volna ártani –, kivéve egyvalakit; a világ egész jó hely, ha az ember tartja magát; Ida olyan volt, mint egy diadalmas harci szekér – mögötte sorakoztak a harcedzett csapatok, ami helyes, az helyes, szemet szemért, ha jól akarsz valamit csinálni, csináld magad. Phil Corkery tartott felé – mögötte a teázó hatalmas üvegablakain át látszottak Hove fényei; a Metropole megzöldült rézkupolái domborodtak a nap utolsó sugaraiban, a lecsüngő, nehéz esti felhők alatt. Egy felcsapó hullám tajtéka, mint finom eső, bepermetezte az ablakot. Ida Arnold abbahagyta az éneklést, és azt mondta: – Te is látod, amit én látok?

Phil Corkery leült; mintha nem is nyár lett volna ezen a beüvegezett hullámtörőn; úgy látszott, fázik szürke flanelnadrágjában és sportzakójában, melyet isten-tudja-milyen jelvény díszített; kicsit elgyötört volt, mint aki kiadott magából minden szenvedélyt. – Ők azok – mondta fáradtan. – Honnan tudtad, hogy itt lesznek?

– Nem tudtam – mondta Ida. – A sors keze.

– Belefáradtam már. Látni se bírom őket.

– Gondold el, hogy *ők* milyen fáradtak lehetnek – mondta Ida nagy élvezettel. Végignéztek az üres asztalok tengerén Franciaország felé – a Fiú és Rose s egy ismeretlen férfi és nő felé. Ha a társaság azért jött ide, hogy megünnepeljen valamit, Ida most elrontotta a mulatságukat. A Guinness melegen feljött a torkán; hatalmasan jól érezte magát; böffentett egyet, és azt mondta: – Bocsánat – és fekete kesztyűs kezét a szája elé emelte. Azt mondta: – Gondolom, ő is eltűnt?

– Eltűnt.

– Nincs túl nagy szerencsénk a tanúinkkal – mondta Ida. – Először Spicer, aztán a lány, aztán Drewitt, most meg Cubitt is.

– Fölszállt az első reggeli vonatra – a te pénzedből.

– Nem baj – mondta. – De életben vannak. Vissza fognak jönni. És én tudok várni... hála a Fekete Fiúnak.

Phil Corkery a szeme sarkából nézte az asszonyt: alig tudta elhinni, hogy valaha is volt mersze apróságokat küldözgetni Idának – ennek a megtestesült erőnek és eltökéltségnek –, képeslapokat tengeri üdülőhelyekről; Hastingsből egy rákot, amelynek látképeket lehetett előhúzni a hasából; Eastbourneból egy sziklán ülő babát, amit ha felnyitott az ember, meglátta a High Street, a Boots könyvtár és egy páfránytelep fényképét; Bournemouth-ból (vagy talán nem is onnan?) egy üveget, melyben látható volt a sétány, a sziklakert és az új uszoda fényképe... Mintha zsömlét kínált volna egy afrikai elefántnak. Megrázta ez az elsöprő erő... ha Ida jól akarta érezni magát, ebben senki nem tudta megakadályozni, és ha igazságot akart szolgáltatni... Mr. Corkery idegesen azt mondta: – Nem gondolod, Ida, hogy már épp eleget tettünk?

Az asszony azt mondta: – Még nem végeztem – és szemeit le nem vette a megpecsételt sorsú kis társaságról. – Sosem lehet tudni. Most biztonságban hiszik magukat; valami őrültséget fognak csinálni. – A Fiú némán ült Rose mellett; egy pohár ital volt előtte, de még bele sem kóstolt, csak a férfi meg a nő csevegett erről-arról.

– Mi megtettük, ami tőlünk telt. A többi most már a rendőrségre tartozik, vagy senkire – mondta Phil.

– Hallottad, mit mondtak, amikor ott voltunk. – Ida ismét énekelni kezdett: – Egy éjjel a szegénysoron...

– Most már nem ránk tartozik.

– Lord Rothschild rám köszönt... – Abbahagyta az éneklést, hogy finoman helyére tegye a férfit. Az ember nem hagyhatja, hogy egy barátjának rossz elképzelései legyenek. – Ez mindenkire tartozik, aki tudja, mi a különbség a Helyes és a Helytelen között.

– Te olyan szörnyen biztos vagy bizonyos dolgokban, Ida. Ajtóstul rontasz be... Persze jót akarsz, de nem tudhatjuk, mi oka lehetett annak a fiúnak?... Te csak azért csinálod ezt az egészet, mert jó mulatság. Fred nem is állt közel hozzád.

Ida a férfira villantotta nagy, spicces szemeit. – Hát – mondta –, nem mondom, hogy nem... izgalmas. – Egész szomorú volt, hogy most már véget ért. – Mi rossz van abban? Szeretem azt tenni, ami helyes, ennyi az egész.

A lázadás erőtlenül felágaskodott a férfiban: – És azt is, ami helytelen.

Az asszony hatalmas, távoli gyengédséggel rámosolygott. – Ja, hogy azt. Az nem helytelen. Az senkinek sem árt. Az nem olyan, mint a gyilkosság.

– A papok azt mondják, hogy olyan.

– A papok! – kiáltott fel Ida gúnyosan. – Hiszen *abban* még a katolikusok se hisznek. Vagy az a lány most nem élne együtt vele. – Azt mondta: – Bízhatsz bennem. Én sokat láttam már a világból. Ismerem az embereket – és figyelme teljes súlyával ismét Rose felé fordult. – Csak nem engednéd, hogy a sorsára hagyjak egy ilyen kislányt... és odadobjam neki? Az a lány persze fölbosszantja az embert, meg ostoba is, de azért ezt nem érdemli.

– Honnan tudod, hogy nem *akarja,* hogy sorsára hagyják?

– Csak nem azt akarod nekem bemesélni, hogy meg akar halni? Senki sem akar. Na, nem. Nem adom fel, amíg biztonságban nem tudom. Rendelj nekem még egy Guinnesst. – Messziről, a Nyugati Móló mögül idelátszottak Worthing fényei, rossz időt jósoltak; szabályosan közeledett a dagály, a hatalmas fehér fodor a sötétben a parti hullámtörők körül. Hallani lehetett, ahogy a hullámok nekipuffantak a pilléreknek, mint a bokszoló ökle a homokzsáknak, amikor az emberi állkapocsra készülve edz, és gyengéden, kicsit becsípve Ida Arnold azokra az emberekre emlékezett, akiket megmentett: a férfira, akit egyszer még fiatal korában kihúzott a tengerből, a vak koldusra, akinek pénzt adott, és a kétségbeesett iskolás lányra a Strandén, akihez épp jókor szólt egy-két kedves szót.

7

– Szegény jó Spicernek is – mondta Dallow – ugyanez az ötlete volt, azt gondolta, egyszer valahol majd nyit egy kocsmát. – Megpaskolta Judy combját, és azt mondta: – Mi lenne, ha mi ketten letelepednénk valahol vidéken, együtt a fiatalokkal? – És azt mondta: – Szinte látom. A vidék kellős közepén. Valamelyik főútvonal mentén, ahol megállnak a kirándulóbuszok: a Nagy Északi Országúton. Térjen be hozzánk. Nem lennék meglepve, ha hosszú távon többet lehetne vele keresni, mint... – Elhallgatott, aztán odafordult a Fiúhoz: – Mi a baj? Igyál valamit. Most már nincs miért aggódni.

A Fiú átnézett a teázón, az üres asztalok fölött, s arra a helyre meredt, ahol a nő ült. Hogy ez mennyire nem tágít!

Mint az a vadászmenyét – a dombokon látta a mészkőbe vájt üregek között –, amelyik el nem engedte a nyúl nyakát. Nem számít: *ez a* nyúl el tud menekülni. Már nem volt oka, hogy féljen a nőtől. Tompán azt mondta: – Vidékre. Nem sokat tudok a vidékről.

– Nagyon egészséges – mondta Dallow. – Akár nyolcvanéves korodig is elélhetsz a pároddal.

– Hatvan-valahány év – mondta a Fiú – hosszú idő. – Az asszony feje mögött Brighton lámpái gyöngyfüzérként húzódtak Worthing felé. A lemenő nap utolsó sugarai egyre lejjebb csúsztak az égen, és a nehéz indigószínű felhők rátelepedtek a Grandra, a Metropole-ra, a Cosmopolitanre, a tornyokra és a kupolákra. Hatvan év: olyan volt ez, mint egy prófécia – egy bizonyos jövő, vég nélküli borzalom.

– Ti ketten – mondta Dallow –, mi lelt benneteket?

Ez volt az a teázó, ahol mind összegyűltek Fred halála után – Spicer és Dallow és Cubitt. Dallownak persze igaza volt: biztonságban voltak – Spicer halott volt, Drewitt messze járt, és Cubitt isten tudja, hol volt (hát *őt* sosem sikerül majd a tanúk padjára ülteti: jól tudja, hogy felakasztanák – túlontúl benne volt a gyilkosságban –, és 1923-ban börtönben ült). Rose-t meg elvette feleségül. Ennél nagyobb biztonságban már nem is lehettek, ők nyerték meg a játszmát – végül. Előtte – Dallownak megint csak igaza volt – még hatvan év állt. A gondolatok darabokra törtek a kezében: szombat éjszakák; aztán a születés, a gyerek, a szokás és a gyűlölet. Átnézett az asztalok fölött: a nő nevetése olyan volt, mint a vereség.

Azt mondta: – Fülledt ez a hely. Szívnom kell egy kis friss levegőt. – Lassan Rose-hoz fordult: – Gyere, sétáljunk egyet – mondta. Az asztal és az ajtó között kiválasztotta a megfelelő gondolatot a darabok közül, és amikor kiértek a móló szeles oldalára, azt kiabálta a lánynak: – El kell mennem innen. – A lány karjára tette a kezét, és szörnyű gyengédséggel szélárnyékba vezette. A Franciaország felől érkező hullámok megtörtek s dübörögtek a lábuk alatt. Zabolátlan vakmerőség öntötte el; akkor érezte ugyanezt, amikor Spicer lehajolt a bőröndjéért, Cubitt pénzt koldult az előszobában. Az üvegablakon keresztül látta Dallow-t és Judyt az italok mellett; olyan volt ez, mint a hatvan év első hete – az érintés, az érzéki remegés, a megzavart álom, hogy nem egyedül ébred;

a vad és lármás sötétben a Fiú agyában ott volt az egész jövő. Olyan volt, mint egy bedobós automata: az ember bedob egy pennyt, kigyullad egy lámpa, kinyílnak az ajtók, és a bábuk megelevenednek. Nyughatatlan gyengédséggel azt mondta: – Itt találkoztunk aznap éjszaka. Emlékszel?

– Igen – mondta a lány, és félelemmel nézett rá.

– Nem kell nekünk, hogy *ők* is velünk legyenek – mondta a Fiú. – Szálljunk be a kocsiba, és – fürkészte a lány arcát – menjünk ki a városból.

– Hideg van.

– Nem lesz hideg a kocsiban. – Elengedte a lány kezét, és azt mondta: – Persze... ha nem akarsz jönni, akkor megyek egyedül.

– De hova?

A Fiú kiszámított könnyedséggel azt mondta: – Megmondtam. Ki a városból. – Kivett a zsebéből egy pennyt, és bedobta a legközelebbi automatába. Meghúzott egy kart, nem is nézett oda, és zörögve gyümölcsízű gumicukrok hullottak ki – a főnyeremény – citrom, grapefruit és édesgyökér ízű cukrok vegyesen. Azt mondta: – Szerencsés kezem van.

– Valami baj van? – kérdezte Rose.

A Fiú azt mondta: – Láttad a nőt, nem? Hidd el nekem, sosem fog békében hagyni minket. Láttam egyszer egy vadászmenyétet... a versenypálya mellett. – Ahogy megfordult, az egyik lámpa fénye megcsillant a szemében: egy villanás, egy bohókás fénysugár. Azt mondta: – Én elmegyek egyet autózni. Maradj, ha akarsz.

– Jövök – mondta a lány.

– Nem muszáj.

– Jövök.

A Fiú megállt a céllövöldénél. Vad tréfakedv ragadta el. – Meg tudod mondani, mennyi idő van? – kérdezte a férfitól.

– Tudod te jól, mennyi az idő. Már megmondtam neked, hogy nem vagyok hajlandó...

– Nem kell felkapni a vizet – mondta a Fiú. – Adj ide egy puskát. – Célzott, pontosan a tábla közepére irányította a célkeresztet, aztán szándékosan elmozdította és lőtt – azt gondolta: “Valami miatt nagyon ideges volt, vallotta a tanú.”

– Mi van veled ma? – kiáltott fel a férfi. – Csak a külsőbe találtál.

A Fiú leengedte a puskát. – Friss levegőre van szükségem. Kocsikázunk egyet a városon kívül. Jó éjt. – Aggályos gonddal

hullajtotta el az információt, olyan pontossággal, ahogy a fiúkkal elhelyeztette Fred névjegyeit az útvonalon, későbbi felhasználásra. Még vissza is fordult, és azt mondta: – Hastings felé megyünk.

– Nem akarom tudni – mondta a férfi –, merre mentek.

A vén Morrist a móló mellett parkolták le. Az önindító nem működött; kurblizni kellett. Egy pillanatig undorodva nézte az öreg autót: mintha ez volna minden, amit egy buliból ki lehet préselni... Azt mondta: – Arra megyünk, amerre a múltkor mentünk. Emlékszel? A busszal. – Megint úgy ejtette el az információt, hogy a parkolóőr meghallja. – Peacehaven. Iszunk egyet.

Az Akváriumnál kanyarodtak el, és kettes sebességben mentek föl a dombra. Egyik kezével a zsebébe nyúlt, kitapintotta a levélkét, amin a lány üzenete állt. Az autó teteje csapkodott, és nehezen látott ki az elszíneződött repedt szélvédőn. Azt mondta: – Mindjárt zuhogni fog.

– Megvéd bennünket ez a tető?

– Nem számít – mondta a Fiú, és előre bámult. – *Mi* nem fogunk megázni.

A lány nem merte megkérdezni, mire gondolt – nem volt benne biztos, és amíg nem volt benne biztos, el tudta hitetni magával, hogy boldogok, hogy a sötétben autókázó szerelmesek, akik feje fölül már elhárult minden veszély. Megérintette a Fiút, és érezte, hogy az ösztönösen elhúzódik; egy pillanatra szörnyű kétség hasított belé – ha ez tényleg a legsötétebb rémálom volt, ha a Fiú nem szereti, ahogy az a nő mondta... A repedésen besüvítő nyirkos levegő arcul csapta. Nem számított; ő szerette a Fiút; neki volt kiért felelősséget éreznie. Buszok mentek el mellettük, lefelé tartottak, a városba: kis kivilágított kalickák, melyekben emberek ültek, kezükben kosár vagy könyv; egy gyerek nyomta az arcát az üveghez, s egy közlekedési lámpánál egy pillanatra olyan közel volt hozzá ez a kis arc, hogy akár a keblére vonhatta volna. – Most mire gondolsz? – kérdezte a Fiú töprengésében meglepve a lányt: – Nem is olyan rossz az élet.

– El ne hidd, hogy így van – mondta a Fiú. – Majd én megmondom, mi az élet. Börtön, az, hogy nem tudod, honnan szerezzél pénzt. Férgek, szürkehályog, rák. Az emeli ablakból hallja az ember a nyüszítésüket – az élet az, hogy gyerekek születnek. Az élet lassú haldoklás.

Most következik – a lány érezte; a műszerfal fénye megvilágította a csontos eltökélt ujjakat; az arc sötétben volt,

de a lány el tudta képzelni a felajzottságot, a keserű izgatottságot, a szemekben tomboló anarchiát. Egy gazdag ember autója – egy Daimler vagy egy Bentley, a lány nem ismerte az autómárkákat – suhant el mellettük. A Fiú azt mondta: – Minek ez a nagy sietség? – kihúzta a kezét a zsebéből, és a térdére fektette a papírlapot, amit a lány azonnal felismert. A Fiú azt mondta: – Komolyan gondolod, ugye? – Meg kellett ismételnie: – Ugye? – A lány úgy érezte, mintha valami többről mondana le, mint egyszerűen a életéről – a Mennyországról, bármi is legyen az, a gyerekről a buszon és a szomszéd házban síró kisbabáról. – Igen – mondta.

– Iszunk valamit – mondta a Fiú –, és aztán... majd meglátod. Mindent elrendeztem. – Förtelmes könnyedséggel azt mondta: – Egy percig sem fog tartani. – Átkarolta a lány derekát, arca egészen közel volt a lány arcához; Rose most már látta a Fiút, ahogy szüntelenül jár az agya; a Fiú bőre benzinszagú volt; minden benzinszagú volt ebben a lyukas, ócska kis kocsiban. A lány azt mondta: – Biztos vagy benne... nem várhatnánk vele... egy napot?

– Mi értelme lenne? Hiszen ott láttad ma este is. Az a nő ránk akaszkodott. Egy nap majd bizonyítékot is talál. Akkor mi értelme lenne?

– De miért nem *akkor?*

– Lehet, hogy *akkor* már túl késő. – A Fiú hangját széttördelte a tető csapkodása: – Kopogtatás az ajtón, s mire feleszmélsz... a bilincsek... túl késő... – Aztán ravaszan azt mondta: – Akkor nem lehetnénk együtt. – Rálépett a gázpedálra, és a sebességmutató felkúszott egészen harmincötig – az öreg autó nem tudott negyvennél gyorsabban menni, de a fékevesztett száguldás elsöprő benyomását keltette; a szél cibálta az üveget, és besüvített a nyíláson.

A Fiú halkan kántálni kezdett: – Dona nobis pacem.

– Nem fog.

– Hogy érted?

– Békét adni.

A Fiú azt gondolta: Lesz elég idő – az eljövendő hatvan évben –, hogy megbánja ezt. Elmegy egy paphoz. Azt mondja neki: “Atyám, kétszer gyilkoltam. És volt még egy lány – ő megölte magát.” Még ha váratlanul érné is a halál, amikor ma hazafelé hajt, és nekicsapódik egy lámpaoszlopnak – még mindig ott van a lehetőség: “a kengyel és a föld között”. Az

egyik oldalon már elfogytak a házak, és visszaért hozzájuk a tenger, ostromolta a szirtek alját, sötétség, mormolás. De igazán nem tudta becsapni magát – nemrég jól megtanulta, hogy amikor rövid az idő, más dolgokat kell fontolóra venni, mint a bűnbánatot. Különben sem számított... nem neki való volt a béke, nem tudott hinni benne. A Mennyország csak egy szó volt; a Pokolban bízni lehetett. Az agy csak arra képes, amit fel tud fogni, és nem tudja fölfogni, amit sohasem tapasztalt; agysejtjei az iskolai játszótér betonjából lettek, a kihunyt tűzből, a St. Pancras várótermében haldokló férfiból, saját ágyából a panzióban, a szülei ágyából. Iszonyú neheztelés mozdult meg benne – miért nem kapta meg ő is ugyanazt az esélyt, amit a többiek, miért nem pillanthatta meg a Mennyországot, ha csak Brighton falainak egy résén át is?... Amikor behajtottak Rottingdeanbe, oldalra fordította a fejét, és hosszan nézte a lányt – talán ő az agyával fel sem tudta fogni –, szájat látott, amely érintésre vágyott, kebleket, melyek gyerek után áhítoztak. Hát persze, a lány jó, gondolta, de nem elég jó; ő már lehúzta magához.

Rottingdean fölött új villasor kezdődött: álomban fogant épületek; a domb tetején egy szanatórium bizarr váza, szárnyai mint egy repülőé. A Fiú azt mondta: – Ott kinn nem fognak hallani bennünket. – Ritkultak, aztán eltűntek a fények a Peacehaven felé vezető úton; egy új bevágás mészkő oldalai mint fehér lepedők villantak meg a reflektorok fényében; autók jöttek velük szemben, és elvakították őket. A Fiú azt mondta: – Kimerülőben van az akkumulátor.

Rose-t olyan érzés fogta el, hogy a Fiú ezer mérföldnyire van tőle – Pinkie gondolatai messze jártak, s a lány nem tudta, hogy hol; a Fiú bölcs volt; előre látott olyan dolgokat, gondolta Rose, melyeket ő föl se tudott fogni: az örök bűnhődést, a lángokat... A lány rettegett, beléhasított a fájdalom gondolata, szándékuk mint valami zápor vágott végig az ócska, foltos szélvédőn. Ez az út csak ahhoz vezetett. Ahhoz, amiről azt mondják, a legszörnyűségesebb cselekedet, amit kétségbeesés szül, a bűn, ami alól nincs feloldozás; a benzinszagú autóban ülve megpróbálta átérezni a kétségbeesést, a halálos bűnt, de nem tudta; amit érzett, egyáltalán nem hasonlított a kétségbeeséshez. A Fiú kárhozatra juttatja magát, de ő majd megmutatja nekik, nem

ítélhetik Pinkie-t kárhozatra anélkül, hogy öt is arra ne ítélnék; nincs olyan, amit ne tenne meg, ha a Fiú megteszi; képesnek érezte magát arra, hogy részt vállaljon bármilyen gyilkosságban. Egy fény világította meg Pinkie arcát, aztán elsuhant; gondterhelten ráncolt homlok, egy gondolat, egy gyerekarc; a lány érezte, hogy keblében megmozdul a felelősségérzet, nem fogja hagyni, hogy a Fiú egyedül menjen a sötétségbe.

Elérték Peacehaven utcáit, melyek a sziklákhoz és a dombokhoz vezettek; csipkebokrok nőttek a "Kiadó" táblák körül; az utcák a semmiben végződtek, elfogytak egy-egy pocsolyánál vagy a sós fűben. Olyan volt minden, mintha kétségbeesett pionírok utolsó erőfeszítésükkel próbálnák feltörni a földet. De a föld törte meg őket. A Fiú azt mondta: – Bemegyünk a szállóba, iszunk valamit, és aztán – tudom a megfelelő helyet.

Az eső bizonytalankodva csöpörgött; dobolt a Lureland megfakult vörös ajtajain, a jövő heti jótékonysági kártyabajnokságot és a múlt heti bált hirdető plakátokon. Rohantak a hotel ajtajáig; a hallban senki sem volt – fehér márványszobrocskák, és a faburkolat fölötti zöld falrészen Tudor-rózsák és aranyliliomok. Szódásüvegek álltak a kék asztallapokon, és a színes festett-üveg ablakokon középkori hajókat dobáltak a göndör hullámok. Az egyik szobrocskának valaki letörte a karját – vagy talán eredetileg is ilyen volt, valami klasszikus alak fehér drapériában, a győzelem vagy a kétségbeesés szimbóluma. A Fiú megrázta a csengőt, és egy vele egykorú fiú jött ki a söntésből, hogy felvegye a rendelést; furcsa hasonlóság és valami megfoghatatlan különbség volt közöttük – keskeny vállak, vékony arc, morogtak, mint a kutyák, amikor meglátták egymást.

– Piker – mondta a Fiú.

– Mit akarsz?

– Szolgálj ki bennünket – mondta a Fiú. Egy lépést tett előre, a másik visszahőkölt, és Pinkie az arcába vigyorgott. – Hozzál nekünk két dupla brandyt – mondta –, de igyekezz. – Halkan azt mondta: – Ki gondolta volna, hogy itt fogok találkozni Pikerrel? – A lány csodálkozva figyelte, hogy a Fiú képes mással foglalkozni, mint azzal, amire készülnek ; hallotta, hogy a szél rázza az emeleti ablakokat; a lépcsőfordulóban egy újabb temetői szobor emelte az ég felé torz karjait. A Fiú azt mondta: – Együtt jártunk iskolába. Mindig jól elbántam vele a szünetekben. – A másik közben visszatért,

hozta a brandyket, és sanda, ijedt, óvatos tekintetében benne volt egész füstös gyerekkora. A lányt elfogta a féltékenység, mert azt akarta, hogy ma este Pinkie csak az övé legyen.

– Cseléd vagy itt? – mondta a Fiú.

– Nem cseléd. Pincér.

– Akarod, hogy adjak neked borravalót?

– Nem kell a borravalód.

A Fiú fogta a brandyjét, és felhajtotta; köhögés jött rá, az ital égette a torkát, mintha a világ mocska csörgött volna a gyomrába. Azt mondta: – A bátorságra. – Azt mondta Pikernek: – Mennyi az idő?

– Leolvashatod az óráról – mondta Piker –, ha tudsz olvasni.

– Nincs itt valami zene? – mondta a Fiú. – Az isten verje meg, ünnepelni akarok.

– Van zongora. Meg rádió.

– Kapcsold be.

A rádió egy cserepes virág mögött állt; jajongó hegedűszó hangzott fel, a zenét időnként elnyomta a recsegés. A Fiú azt mondta: – Gyűlöl engem. Feneketlenül gyűlöl – aztán megfordult, hogy valami gúnyosat mondjon Pikernek, de az már nem volt ott. A Fiú azt mondta Rose-nak: – Jobb, ha megiszod azt a brandyt.

– Nincs rá szükségem – mondta a lány.

– Ahogy gondolod.

A Fiú a rádió mellett állt, a lány az üres kandallónál; három asztal, három szódásszifon és egy mór-Tudor-Isten-tudja-milyen lámpa volt közöttük; valami szörnyű valószerűtlenség ragadta el őket, a vágy, hogy beszélgessenek, hogy azt mondják: “Micsoda éjszaka”, vagy azt: “Hideg van az évszakhoz képest.” A lány megszólalt: – Szóval együtt jártál vele iskolába?

– Igen. – Mindketten az órára néztek; majdnem kilenc óra volt, és a hegedűk hangja mögött az eső kopogott a tengerre néző ablakokon. A Fiú esetlenül azt mondta: – Hamarosan indulnunk kell.

A lány magában imádkozni kezdett: “Asszonyunk, Szűz Mária, Istennek Szent Anyja”, de aztán abbahagyta – a halálos bűn állapotában volt; semmi értelme sem volt az imádságnak. Imái megragadtak idelenn, a szódásszifonok és a szobrocskák között; nem tudtak szárnyra kapni. Rettegve és türelmesen várt a kandalló mellett. A Fiú

gondterhelten azt mondta: – Írnunk kéne valamit... hogy megtudják az emberek.

– Nem sokat változtat a dolgon – mondta a lány.

– De igen – mondta rá gyorsan a Fiú –, igenis változtat. Szabályosan kell eljárnunk. Ez egy közös szerződés. Lehet ilyesmiről olvasni az újságban.

– Sokan csinálnak ilyesmit?

– Nap mint nap – mondta a Fiú; egy pillanatra szörnyű, könnyed magabiztosság szállta meg; a hegedű hangja elhallgatott, és a pontos idő pittyegése elvegyült az eső zajával. A cserepes növény mögül egy hang beolvasta az időjárás-jelentést: viharok közelednek a kontinens felől, alacsony légnyomás az Atlanti-óceán fölött, a holnapi előrejelzés. A lány hallgatni kezdte, de aztán eszébe jutott, hogy a holnapi időjárás őt már nem érdekelheti.

A Fiú azt mondta: – Kérsz még egy pohárral... vagy valami mást? – Szemével az "Urak" feliratot kereste. – Csak ki kell mennem... kezet mosni. – A lány észrevette, hogy a zsebét lehúzza valami. – Szóval így fog megtörténni. A Fiú azt mondta: – Csak írjál még hozzá valamit ahhoz a levélkéhez, amíg vécén vagyok. Itt egy ceruza. Hogy nem tudsz nélkülem élni, valami ilyesmit. Szabályosan kell eljárnunk, ahogy szokás. – Kiment a folyosóra, és magához hívta Pikert, megkérdezte, hol van a mellékhelyiség, aztán fölment a lépcsőn. A szoborcsaládnál megállt, és visszanézett a faburkolatú halira. Az a fajta pillanat volt, amit az ember az emlékezetébe vés – a szél a móló végében, az énekes a Sherryben, az olcsó burgundira eső lámpafény, a riadalom, amikor Cubitt dörömbölt az ajtón. Rádöbbent, hogy nem érez undort, amikor ezekre a dolgokra gondol; úgy tűnt neki, hogy valahol, mint valami koldus egy bedeszkázott ház előtt, motoz benne a gyengédség, de a beléivódott gyűlölet nem eresztette. Aztán sarkon fordult, és fölment az emeletre. Azt mondogatta magának, hogy nemsokára ismét szabad lesz – meg fogják találni a levelet: nem is tudta, hogy ennyire boldogtalanná teszi a lányt, amikor azt mondta neki, el kell válniuk; biztosan Dallow szobájában találta a pisztolyt, és magával hozta. Persze majd ujjlenyomatokat vesznek a fegyverről, és akkor... Kibámult a vécé ablakán: láthatatlan hullámok ostromolták a partot a szikla alatt. Az élet majd megy tovább. Nem lesz több emberi kapcsolat, más emberek érzelmei nem fogják többé megtámadni az agyát – ismét szabad lesz:

semmi máson nem kell gondolkoznia, csak önmagán. Önmagam: a porcelán mosdókagylók, a csapok, a vízvezetékek és a lefolyók higiénikusan visszhangozták a szót. Kivette a revolvert a zsebéből, és megtöltötte – két golyóval. A mosdó fölötti tükörben láthatta a kezét, amint markolja a fémes halált, beállítja a biztosító billentyűt. Odalenn vége volt a híreknek, és újrakezdődött a zene – vonyított felfelé, mint egy kutya egy sírhalom mellett, és az iszonyú sötétség nedves száját az ablakokra tapasztotta. Visszatette a zsebébe a revolvert, és kiment a folyosóra. Ez volt a következő lépés. Egy másik szobrocska gyászos kezeivel és márványvirágok rózsafüzérével valami homályos morálra hívta föl a figyelmet, és a Fiú ismét érezte, hogy ólálkodik körülötte a szánalom.

– Már jó régen elmentek – mondta Dallow. – Vajon mit csinálhatnak?

– Kit érdekel? – mondta Judy. – Egyedül akarnak lenni – és puha érzéki ajkait Dallow arcára nyomta; vörös haja hozzáért a férfi szájához: savanykás íz. – Tudod, milyen a szerelem – mondta Judy.

– De ő nem tudja. – Dallow nyugtalan lett, eszébe jutottak a beszélgetések. Azt mondta: – Pinkie gyűlöli azt a lányt. – Meggyőződés nélkül átkarolta Judyt – nem szerette az ünneprontást, de most őszintén kívánta, bárcsak tudná, mit tervez Pinkie. Nagyot kortyolt Judy poharából, és valamerre, Worthing felé, megszólalt egy sziréna. Az ablakon át látta, hogy egy szerelmespár ölelkezik a móló végében, és egy öregember jóskártyát kap a boszorkánytól az üveg mögött.

– Akkor mért nem szabadul meg a lánytól? – mondta Judy. Szájával a férfi száját kereste, végigcsókolgatta az álla vonalát. Hirtelen bosszankodva kihúzta magát, és azt mondta: – Ki az a nő annál az asztalnál? Miért bámul bennünket állandóan? Ez egy szabad ország.

Dallow odafordult. Az agya nagyon lassan dolgozott, először kimondta – még sose láttam –, s csak aztán jutott az eszébe. – Na nézd csak – mondta –, ez az a nyavalyás ribanc, aki úgy fölidegesítette Pinkie-t. – Nehézkesen föltápászkodott, majdnem fölbukott az asztalok között. – Ki maga? – mondta. – Ki maga?

– Ida Arnold – mondta a nő –, ha ez mond magának valamit. A barátaim Idának szólítanak.

– Én nem vagyok a barátja.

– Pedig jobban tenné, ha az lenne – mondta Ida kedvesen. – Igyon valamit. Hova ment Pinkie és Rose? Őket is magával kellett volna hoznia. Ez itt Phil. Mutassa be a barátnőjét. – Aztán csöndesen folytatta: – Itt az ideje, hogy mindannyian összejöjjünk. Magát hogy hívják?

– Maga talán nem tudja, hogy mi történik azokkal az emberekkel, akik beleütik az orrukat...?

– Jaj, dehogynem tudom. – mondta Ida. – Nagyon is jól tudom. Freddel voltam aznap, amikor maguk elintézték.

– Beszéljen értelmesen – mondta Dallow. – Ki az ördög maga?

– Magának tudnia kellene. Hiszen maga követett bennünket azzal a régi Morrisszal egészen a parti sétányig. – Ida egész barátságosan mosolygott a férfira. Nem rá vadászott. – Mintha évekkel ezelőtt történt volna, ugye?

Igaza volt, mintha évek teltek volna el azóta.

– Igyon valamit – mondta Ida –, és maga is. És hol van Pinkie? Úgy tűnt, nemigen örült nekem ma este. Mit ünnepelnek? Csak nem azt, ami Mr. Drewitt-tal történt? Azt még biztosan nem hallhatták?

– Hogy érti ezt? – mondta Dallow. A szél nekifeszült az ablaküvegnek, a pincérnők ásítoztak.

– Majd meglátják a reggeli lapokban. Nem akarom elrontani a szórakozásukat. És persze hamarabb is megtudják, ha Mr. Drewitt beszél.

– Külföldre ment.

– Jelenleg épp a rendőrségen tartózkodik – mondta Ida rendíthetetlen magabiztossággal. – Visszahozták – részletezte tovább az eseményeket. – Jobban meg kéne válogatniuk az ügyvédjeiket, olyanokat kéne fölfogadniuk, akik megengedhetnek maguknak egy nyaralást. Csalással vádolják. A rakparton tartóztatták le.

Dallow nyugtalanul figyelte az asszonyt. Nem hitt neki... de akkor is... – Maga nagyon sokat tud – mondta. – Hogyan tud aludni éjszaka?

– És maga?

A széles, összevissza tört arcon valami ártatlanság ült. – Hogy én? – mondta. – Én semmit se tudok.

– Kár volt odaadni neki azt a sok pénzt. Úgyis megpróbált volna elszökni, és csak még gyanúsabbá tette volna a dolgot. Amikor a mólónál elbeszélgettem Johnnie-val...

Dallow reményvesztett elképedéssel bámult az asszonyra. – Elbeszélgetett Johnnie-val? Hogy az ördögbe?...

Ida keresetlen egyszerűséggel azt válaszolta: – Engem szeretnek az emberek. – Ivott egy kortyot, és azt mondta: – Az anyja szörnyen bánt vele, amikor kisgyerek volt.

– Kinek az anyja?

– Johnnie-é.

Dallow türelmetlen volt, döbbent és ijedt. – Mi a fenét tud maga Johnnie anyjáról? – mondta.

– Csak azt, amit Johnnie elmondott nekem – mondta Ida. Teljesen fesztelenül ült ott, hatalmas keblei készen álltak további titkok befogadására. Áradt belőle az együttérzés és a megértés, mint valami olcsó parfüm illata. Szelíden azt mondta: – Nekem semmi kifogásom maga ellen. Én szeretek barátságos lenni. Hívja át a barátnőjét.

Dallow gyors pillantást vetett Judyra, aztán visszanézett a nőre. – Inkább nem – mondta. Lehalkította a hangját. Önkéntelenül ő is bizalmába avatta Idát: – Az az igazság, hogy szörnyen féltékeny.

– Ne mondja! És a férje...?

– Ó, a férje – mondta Dallow –, vele nincsen semmi baj. Amit Billy nem lát, azt nem bánja. – Még jobban lehalkította a hangját. – És nem lát valami sokat, vak szegény.

– Ezt nem is tudtam – mondta az asszony.

– Nem is sejtené az ember – mondta. – Abból, ahogy mángorol meg vasal. Csodálatosan bánik a vasalóval – aztán hirtelen elhallgatott. – Az ördögbe is – mondta –, azt akarja mondani, hogy *ezt* nem tudta? Akkor mit tudott?

– Nem sok olyan dolog van – mondta Ida –, amiről meg ne tudtam volna valamit, itt vagy ott. A szomszédok mindig pletykálnak. – Tele volt népi bölcsességekkel.

– Hogy ki pletykál? – Most Judy szólt közbe. Átjött az asztalukhoz. – És miről pletykálnak? Ha én kinyitnám a számat, és elkezdenék beszélni az ő viselt dolgaikról... De nem szívesen tenném. – Tétován körülnézett. – Mi történt avval a két gyerekkel?

– Talán elijesztettem őket – mondta Ida Arnold.

– Hogy *maga* elijesztette őket? – mondta Dallow. – Ez jó. Pinkie nem ijed meg olyan könnyen.

– Én csak arra lennék kíváncsi – mondta Judy –, hogy melyik szomszéd mit pletykált?

Valaki lőni kezdett a céllövöldében; amikor a teázó ajtaja kinyílt és bejött egy párocska, jól hallhatták a lövéseket: egy, kettő, három. – Ez Pinkie lesz – mondta Dallow. – Mindig jól bánt a fegyverrel.

– Jobb lesz, ha utánanéz – jegyezte meg Ida kedvesen –, nehogy valami butaságot csináljon... a fegyverével... ha megtudja.

Dallow azt mondta: – Magát túlságosan elragadja a fantáziája. Semmi okunk, hogy féljünk Mr. Drewitt-tól.

– De azt a pénzt, gondolom, valamiért adták neki.

– Á – mondta a férfi –, Johnnie csak viccelt.

– A maguk barátja, Cubitt, úgy vélekedett...

– Cubitt nem tud semmit.

– Hát persze – helyeselt Ida –, hiszen ő nem volt ott, ugye? Már úgy értem, akkor. De maga... – mondta. – Mit szólna, ha

adnék magának húsz fontot? Végtére is nem akarhatja bajba keverni magát... Miért bűnhődjön más Pinkie tetteiért?

– Fölfordul magától a gyomrom – mondta Dallow. – Azt hiszi, nagyon sokat tud, pedig nem tud semmit se. – Azt mondta Judynak: – Kimegyek, és leeresztem a fáradt gőzt. Te meg jobb lesz, ha nem jártatod a szádat, mert ki tudja, ez a nő... – Reményvesztetten széttárta a karját, nem talált rá szavakat – mit be nem mesél neked. – Idegesen kiment, és a szél belekapaszkodott, meg kellett fognia kopott zsíros kalapját, és a fejére szorítania. Ahogy lement a férfivécébe, mintha egy hajó gépházába ment volna le vihar idején. Az egész helyiség imbolygott vele, amikor a hullámok nekicsapódtak a pilléreknek, és továbbrohantak, hogy megtörjenek a parton. Azt gondolta: Figyelmeztetnem kéne Pinkie-t, hátha mégis igaz Drewittról az a hír... Voltak még *más* gondjai is, nemcsak szegény Spicer. Följött a lépcsőn, és végignézett a mólón – Pinkie-nek nyoma sem volt. Elment a kukucskáló automaták mellett, de ott se látta. Valaki más lőtt a céllövöldében. Megkérdezte a céllövöldést: – Láttad Pinkie-t?

– Már megint mire megy ki a játék? – mondta a férfi. – Tudod, hogy láttam. Kocsikázni ment a városon kívül, a barátnőjével, friss levegőt szívni, Hastings felé. Gondolom, még az időt is meg akarod tudni. De – mondta a férfi – én nem esküszöm meg semmire. Forduljatok máshoz hamis alibiért.

– Te meghibbantál – mondta Dallow. Továbbment; a tenger zaján túl a brightoni templomokban az órák jelezték az időt; egy, kettő, három, négy, számolta, aztán abbahagyta. Félt – mi van, ha *tényleg* igaz, és Pinkie megtudta, és most azt az őrült tervet... Mi az ördögnek kell valakit kocsikázni vinni ilyenkor a városon kívülre, hacsak nem valami út menti fogadóba akar menni az ember, és Pinkie nem járt út menti fogadókba. Halkan azt mondta maga elé: – Ez már sok nekem – össze volt zavarodva, azt kívánta, bárcsak ne ivott volna meg annyi sört; Rose olyan rendes kislány. Eszébe jutott, ahogy ott állt a konyhában, és be akart gyújtani a tűzhelybe. És mért ne? – gondolta, és komoran a tengerre bámult; váratlanul valami szentimentális vágy fogta el, amit Judy nem tudott kielégíteni; vágy a reggeli közben olvasott újság, a meleg tűz után. Gyorsan megindult a móló kijárata felé. Vannak olyan dolgok, amikkel nem vállal közösséget.

Tudta, hogy a Morris nem lesz a parkolóban, de azért oda kellett mennie, hogy a saját szemével lássa. Amikor nem találta, úgy érezte, mintha egy hang teljesen érthetően azt suttogná a fülébe: “És ha a lány

megöli magát... Lehet, hogy a közös öngyilkosság gyilkosság, de nem akasztják érte föl az embert.” Tanácstalanul állt ott, nem tudta, mitévő legyen. A sör ködként ült az agyára; zaklatott kézzel simított végig az arcán. Azt mondta a parkolóőrnek: – Látta, amikor az a Morris elment?

– A barátja meg a nője vitte el – mondta a férfi egy Talbot és egy Austin között bicegve. Egyik lába nyomorék volt; a zsebéből mozgatta egy szerkezet segítségével, iszonyatos erőfeszítéssel vonszolta magát, hogy beszedjen hat pennyt, és azt mondja: “Szép esténk van”; elnyűtt volt az iszonyú megerőltetéstől, amit ez az egészen egyszerű mozgás jelentett. Azt mondta: – Felmennek Peacehavenbe, és isznak egyet. Ne kérdezze, miért. – Zsebében meghúzta a rejtett zsinórt, és bizonytalanul és ferdén egy Ford felé igyekezett. – Lóg az eső lába – sodródott vissza a hangja, aztán: – Köszönöm, uram – és amikor a Morris Oxford kifarolt, újra elkezdődött a kínszenvedés, a zsinórrángatás.

Dallow teljesen tanácstalanul állt ott. Jártak a buszok... de már mindennek vége lesz, mire a busz odaér. Talán legjobb lenne mégis kimaradni az egészből... végül is nem biztos benne; lehet, hogy egy félóra múlva feltűnik a vén tragacs az Akvárium mellett, Pinkie vezet, és mellette ül a lány, de a szíve mélyén jól tudta, hogy az autó sosem fog feltűnni, vagy legalábbis nem mindkettőjükkel. A Fiú túl sok jelet hagyott maga után – az üzenet a céllövöldénél, a parkolóban; azt akarta, hogy még időben utánaeredjenek, a neki megfelelő időben, ami egybevág a meséjével. A parkolóőr visszafelé bukdácsolt. Azt mondta: – Olyan furcsának tűnt a barátja ma este. Mintha becsípett volna. – Szavai úgy hangzottak, mintha a tanúk padjáról jönnének, mintha épp azt a vallomást tenné, amit a Fiú várt tőle.

Dallow reményvesztetten visszafordult... Összeszedi Judyt, hazamennek, vár... és néhány lépésnyire tőle ott állt a nő. Úgy látszik, követte őt és hallgatózott. Dallow azt mondta: – Az istenit, ez a maga műve. Maga miatt vette el a lányt, maga miatt...

– Szerezzen egy kocsit – mondta Ida –, gyorsan.

– Nincs pénzem kocsira.

– Nekem van. Jobb, ha siet.

– Semmi ok a sietségre – mondta a férfi meggyőződés nélkül. – Csak elmentek inni egyet.

– Maga tudja, hogy miért mentek el – mondta Ida. – Én nem tudom. De ha meg akarja úszni ezt az egészet, akkor gyorsan hozza azt az autót.

A zápor első hulláma söpört végig a sétányon, miközben Dallow tétován bizonygatta: – Nem tudok semmit.

– Jól van – mondta Ida. – Akkor, mondjuk, csak elvisz engem egy kicsit kocsikázni. – Hirtelen ráripakodott a férfira: – Ne legyen bolond. Jobban jár, ha a barátja vagyok... – Azt mondta: – Láthatja, mi történt Pinkie-vel.

De Dallow mégsem sietett. Mi értelme volna? Pinkie *ezeket* a nyomokat hagyta maga után. Pinkie mindenre gondolt, azt akarta, hogy egy idő múlva kövessék, hogy aztán rátaláljanak... Dallow-nak nem volt elég fantáziája ahhoz, hogy elképzelje, mit fognak találni.

9

A Fiú a lépcső tetején állt, és lenézett a hallba. Két férfi lépett be; szívélyesek és nedvesek voltak teveszőr kabátjaikban, úgy rázták le magukról a vizet, mint a kutyák, és hangoskodtak az italok mellett. – Két sört – kiáltották – de korsóba kérjük –, aztán hirtelen elnémultak, amikor megszimatolták, hogy egy lány is van a helyiségben. A felsőbb osztályokból származó fickók voltak, ezt a korsótrükköt is elegáns hotelekben tanulták; a Fiú gyűlölettel figyelte cseverészésüket a lépcső tetejéről. Számukra bármilyen nő jobb volt, mint a semmi, még Rose is megfelelt; de a Fiú érezte hangjukban a lelkesedés hiányát. Csak páváskodtak egy kicsit, ennél többet nem ért meg nekik a lány. – Azt hiszem, mentünk vagy nyolcvannal.

– Pontosan nyolcvankettő volt.

– Jó kis járgány.

– Mennyit kóstált?

– Csak pár százast. Olcsó kocsi.

Aztán mindketten elhallgattak, és arrogáns pillantással méregették a lányt a szobrocska mellett. Nem érdemes nagy felhajtást csapni érte, de ha minden hűhó nélkül tökéletesen becserkészhető, akkor... az egyikük halkan mondott valamit, mire a másik felnevetett. Nagyokat kortyoltak a korsókból.

Gyengédség lopózott az ablakhoz, és benézett. Mi jogon hencegnek és nevetgélnek ezek... ha a lány neki megfelelt?

Lejött a lépcsőkön a hallba; a két férfi felnézett, s egymásra fintorogtak, mintha azt mondanák: – Nem is lett volna érdemes igazán strapálni magunkat érte...

Az egyikük azt mondta: – Hörpintsd fel. Gyerünk, induljunk tovább. Gondolod, hogy Zoe elmegy otthonról?

– Nem. Említettem neki, hogy beugróm.

– A barátnője is van olyan jó?

– Szuper.

– Akkor gyerünk.

Kiitták a sörüket, és pökhendien az ajtóhoz mentek, közben futó pillantást vetettek Rose-ra, ahogy elhaladtak mellette. A Fiú hallotta, hogy nevetnek az ajtó előtt. Rajta nevettek. Egy-két lépést tett a hallban; ismét kialakult közöttük a jeges feszélyezettség. Hirtelen kedve lett volna abbahagyni az egészet, beszállni a kocsiba, hazamenni, s élni hagyni a lányt. Sokkal inkább a fáradtság sugallta ezt, s nem annyira a szánalom – olyan sok mindent kellett még csinálni és átgondolni; annyi kérdést kellett még megválaszolni. Alig tudott már hinni a szabadságban, ami a dolog végén várt rá, és ráadásul meg az a szabadság is idegen helyen várt rá. Azt mondta: – Egyre jobban zuhog. – A lány csak állt és várt; nem felelt; csak zihált, mintha sokat futott volna... és öregnek látszott. Tizenhat éves volt, de már most olyan volt, mint amilyenné a sokévi házasság, a gyerekszülések, a mindennapos civódások tehetnék; ők ketten elértek már a halálhoz, és ez úgy hatott rájuk, mint a kor.

A lány azt mondta: – Leírtam, amit kértél. – Várta, hogy a Fiú elvegye tőle a papírt, és ő is ráírja a maga üzenetét a halottkém számára, a *Daily Express* olvasói számára, mindannak a számára, amit az ember világnak nevez. A másik fiú óvatosan bejött a hallba, és azt mondta: – Még nem fizettél. – Mialatt Pinkie a pénz után kutatott, a lányt valami mindent elborító lázadás szállta meg – csak el kellene mennie, itthagyni a Fiút, kiszállni a játékból. A Fiú nem kényszerítheti arra, hogy megölje magát; az élet annyira azért nem rossz. Megvilágosodásként hatott ez rá, mintha valaki azt súgta volna neki, hogy ő is valaki, egy különálló lény – nem csak egy test a Fiúval. Ha a Fiú nem is gondolja meg magát, attól ő még mindig visszaléphet. Még semmi sem volt eldöntve. Beülhetnek a kocsiba és elmehetnek, ahova Pinkie akarja; ő elfogadhatja tőle a pisztolyt, de még akkor sem – a legeslegutolsó pillanatban –, még akkor sem kell lőnie. Még semmi sem volt eldöntve – mindig van remény.

– Itt a borravaló – mondta a Fiú. – Mindig adok borravalót a pincéreknek. – Visszatért belé a gyűlölet. Azt mondta: – Jó katolikus vagy, Piker? Rendesen jársz templomba vasárnaponként, ahogy kell?

Piker gyönge ellenállással azt mondta: – Miért is ne, Pinkie?

– Félsz – mondta a Fiú. – Félsz a Pokol tüzétől.

– Ki ne félne?

– Én nem félek. – Gyűlölettel nézett vissza a múltba – egy repedt harang kongása, egy pálca alatt síró gyerek –, és megismételte: – Én nem félek. – Rose-hoz fordult: – Indulunk. – Átment a helyiségen, és próbaképpen a lány arcához érintette a körmét, félig simogatás volt, félig fenyegetés, és azt mondta: – Mindig szeretni fogsz, ugye?

– Igen.

Még egy esélyt adott a lánynak: – Mindig velem maradnál? – és amikor a lány bólintott, elcsigázottan nekilátott a terv végrehajtásának, amely egy nap majd újra szabaddá teszi.

Kint, az esőben az önindító nem működött; feltűrte kabátgallérját, és megforgatta a kurblit. A lány azt akarta mondani neki, hogy ne álljon és ázzon kint az esőben, mert ő meggondolta magát – élni fognak, akárhogy is lesz –, de nem merte. Visszatartotta magában a reményt, a lehető legutolsó pillanatig. Amikor elindultak, azt mondta: – Tegnap éjjel... tegnapelőtt éjjel... ugye nem gyűlöltél azért, amit tettünk?

A Fiú azt mondta: – Nem gyűlöltelek.

– Az sem baj, hogy halálos bűn az, amit elkövettünk?

A színtiszta igazat mondta – nem gyűlölte a lányt; még az aktust sem gyűlölte. Volt a dologban valami élvezet, valami büszkeség, valami – más. Az autó visszazöttyent a főútra; elindultak vissza, Brighton felé. Hatalmas érzelem vett erőt a Fiún; mintha gigantikus szárnyak verdestek volna az üveget. *Dona nobis pacem.* Ellenállt neki azzal a keserű erővel, amit az iskolapad adott neki, a lebetonozott udvar, a St. Pancras váróterme, Dallow és Judy titkos szenvedélye és az a hideg, boldogtalan pillanat a mólón. Ha betörne az üveg, és a szörnyeteg – bármi is legyen az – behatolna, isten tudja, mit vinne véghez itt. Iszonytató pusztítás sejtelme fogta el – a gyónás, a vezeklés és a szentség – rettenetes téboly, és vakon hajtott bele az esőbe. Semmit sem látott a repedezett, foltos szélvédőn át. Egy busz jött velük szembe, és csak az utolsó pillanatban

kerülte ki őket – a Fiú a rossz oldalon volt. Hirtelen, ötletszerűen azt mondta: – Itt letérünk.

A hepehupás út a sárba fúlt a szikla környékén – mindenféle fajta bungalók, sós fűvel benőtt üres telek, sáros madarakra emlékeztető nedves csipkebokrok; nem voltak fények, csak három ablak világított. Rádió szólt, és egy garázsban egy ember valamit bütykölt a motorbiciklijén, a gép fölbőgött, és köpködött a sötétben. Néhány métert gurultak befelé az úton, a Fiú kikapcsolta a reflektorokat, és leállította a motort. Az eső zajosan csapott be a tető résén át, és hallották, ahogy a tenger ostromolja a sziklát. A Fiú azt mondta: – Tessék, nézz körül. Ez a világ. – Fény gyúlt ki egy festett-üveg ajtó mögött, a Hetyke Gavallér fölragyogott a Tudor-rózsák között; kinézett a kocsi ablakán, és mintha ő lenne az, akinek búcsút kell vennie a motorbiciklitől, a bungalóktól, az esős utcától, eszébe jutottak a mise szavai: “A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt.”

– Nem lehetett már tovább elnyújtani a reményt; a lánynak most kellett kimondania, most vagy soha: “Nem teszem meg. Soha nem is akartam megtenni.” Olyan volt az egész, mint valami romantikus kaland – terveze d, hogy elmész Spanyolországba harcolni, de még mielőtt bármilyen lépést is tennél ezért, már meg is vették számodra a vasúti jegyeket, kezedbe nyomták az ajánlóleveleket, valaki kikísért a pályaudvarra, minden valósággá lett. A Fiú a zsebébe nyúlt, és elővette a pisztolyt. Azt mondta: – Dallow szobájából hoztam el. – A lány azt akarta mondani, nem is tudja, hogyan kell használni, valami kifogást keresett, de úgy látszott, a Fiú mindenre gondolt. Magyarázni kezdett: – Kibiztosítottam. Neked csak azt kell meghúzni. Nem nehéz. Tedd a csövét a füledbe, az majd nem hagyja, hogy elmozduljon. – Az instrukciók durvasága mutatta, mennyire éretlen még; olyan volt, mint egy szemétdombon játszó kisfiú. – Tessék – mondta –, vedd el.

Elképesztő, milyen sokáig kitartott a remény. A lány azt gondolta: Még nem kell semmit se mondanom. Elfogadom a pisztolyt, és akkor kidobom a kocsiból, elszaladok, valamit teszek, hogy befejeződjön ez az egész. De egész idő alatt érezte a Fiú akaratának állandó nyomását. *Pinkie* már elszánta magát. Elvette a fegyvert; olyan volt ez, mint egy árulás. Mit fog tenni Pinkie, gondolta, ha nem lövök?... Öngyilkos lesz, nélküle? Akkor elkárhozik, és neki meg nem lesz rá lehetősége, hogy vele kárhozzon el, és nem mutathatja meg

nekik, hogy nincs minden úgy, ahogy ők akarják. Még évekig élni... az ember nem tudhatja, mit tesz még vele az élet, hogy alázatossá, jóvá, bűnbánóvá formálja. Agyában a hit a festett képek, a karácsonyi jászol tiszta élességével rajzolódott ki; itt végződik a jóság, a tehén és a bárány mellett, és itt kezdődik a gonosz – Heródes tornyos várából keresi a gyermek szülőhelyét. Rose is Heródes oldalán akart állni – ha *Ő* ott van; az ember hirtelen is átállhat a gonosz oldalára, a kétségbeesés vagy a szenvedély egy pillanatában, de egy hosszú élet során őrangyala könyörtelenül hajtja a jászol, a "boldog halál" felé.

A Fiú azt mondta: – Ne várjunk tovább. Akarod, hogy én csináljam először?

– Nem – mondta a lány –, nem.

– Rendben van. Sétálj egyet... vagy még jobb, ha én sétálok egyet, és te maradsz itt. Utána visszajövök, és én is megcsinálom. – Most is olyan volt, mint egy kisfiú, aki játszik, egy olyan játékot, melyben a legnagyobb hidegvérrel és részletességgel lehet beszélni egy skalpoló késről vagy egy bajonett ütötte sebről, és aztán mindenki hazamegy teázni. A Fiú azt mondta: – Túl sötét van ahhoz, hogy lássak valamit.

Kinyitotta a kocsi ajtaját. A lány mozdulatlanul ült, ölében a fegyverrel. Mögöttük a főúton egy autó haladt lassan Peacehaven felé. A Fiú esetlenül azt mondta: – Tudod, hogy kell csinálni? Mintha azt gondolta volna, mutatnia kell a gyöngédség valami jelét. Csücsörített a szájával, és megcsókolta a lány arcát; félt a szájtól – a gondolatok túl könnyen terjednek az egyik ajakról a másikra. Azt mondta: – Nem fog fájni – és egy kicsit visszasétált a főút felé. Eddig tartott a remény, nem tovább. A rádió már elhallgatott; a motorbicikli kettőt pöfögött a garázsban, a lány hallotta, hogy a főúton tolatni kezd egy autó.

Ha most őrangyala szólt a lányhoz, akkor úgy beszélt, mint az ördög – az erény, amire csábította, olyan volt, mint a bűn. A pisztolyt eldobni árulás; gyáva cselekedet volna; azt jelentené, választása az, hogy soha többé nem látja a Fiút. A paposan tudálékos dallamú erkölcsi tanítások, melyekre régi prédikációkból, útmutatásokból, gyónásokból emlékezett – "Könyöröghetsz érte a Kegyelem trónusánál" – kevéssé meggyőző koholmányoknak tűntek. A gonosz cselekedet volt a becsületes, bátor és hű cselekedet – úgy érezte, csak a bátorság hiánya beszélhet ilyen erényesen. Füléhez emelte a

pisztolyt, de aztán émelyegve leengedte – gyarló szerelem az, amelyik fél a haláltól. Halálos bűnt nem félt elkövetni – a haláltól félt, nem a kárhozattól. Pinkie azt mondta, nem fog fájni. Úgy érezte, a Fiú akarata mozgatja a kezét – bízhatott benne. Ismét fölemelte a fegyvert.

Egy hang kiáltott élesen: – Pinkie! – és a lány hallotta, hogy valaki tocsog a pocsolyákban. Rohanó léptek... de nem tudta, hol. Úgy tűnt neki, hogy ez valami új hír, ez megváltoztatja a dolgukat. Nem ölheti meg magát, ha az, ami történik, jó hírt jelenthet. Mintha valahol a sötétségben gyengült volna az akarat, amely a kezét irányította, és az életösztön szörnyalakjai mind visszatértek köré. Nem tűnt valóságnak, hogy ő tényleg itt ült, és meg akarta húzni a ravaszt. – Pinkie! – kiáltotta ismét a hang, és a csobbanások közeledtek. Kinyitotta a kocsi ajtaját, és messzire elhajította a revolvert, az ázott bokrok felé. A festett üveg mögül kiszűrődő fényben meglátta Dallow-t és a nőt – és egy rendőrt, aki kicsit zavarodottnak látszott, mintha nem értené, mi történik. Mögötte valaki nesztelenül odaosont az autóhoz, és azt mondta: – Hol a pisztoly? Miért nem lősz már? Add ide.

A lány azt mondta: – Eldobtam.

A többiek óvatosan közeledtek, mint egy küldöttség. Pinkie hirtelen fölkiáltott megbicsakló gyerekhangon: – Dallow, te rohadék áruló!

– Pinkie – mondta Dallow –, semmi értelme. Elkapták Drewittot. – A rendőr feszengett, mint egy idegen partin.

– Hol az a pisztoly? – kérdezte ismét Pinkie. Gyűlölettel és félelemmel üvöltötte: – Úristen, hát vérfürdőt kell rendeznem?!

A lány azt mondta: – Eldobtam.

Homályosan látta a Fiú arcát, ahogy az behajolt a műszerfal halvány fényébe. Gyerekarc volt, durcás, zavarodott, elárult; a hamis kor lefoszlott róla – visszalökték a boldogtalan játszótérre. A Fiú azt mondta: – Te kis... – de nem fejezte be – a küldöttség egyre közeledett; Pinkie otthagyta a lányt, és a zsebébe nyúlt valamiért. – Gyere csak, Dallow – mondta –, te rohadék áruló – és fölemelte a kezét. A lány nem tudta, mi történt azután: üveg – valahol – darabokra tört, Pinkie felsikoltott, és a lány meglátta az arcát – gőzölgött. A Fiú egyre csak üvöltött, a szemeihez kapott; megfordult és rohanni kezdett; a lány egy gumibotot látott a földön és üvegcserepeket. Pinkie feleolyan magasnak látszott, mint

amilyen volt, ahogy kétrét görnyedt az iszonyú fájdalomtól; olyan volt, mintha szó szerint belemartak volna a lángok, és zsugorodna – iskolás fiúvá zsugorodna össze, aki a fájdalomtól és a félelemtől kínozva menekül, átmászik egy kerítésen, és fut tovább.

– Állítsák meg! – kiáltotta Dallow, de hasztalan; a Fiú a szikla pereménél volt, aztán már azon túl; még a csobbanást sem hallották. Mintha egy kéz hirtelen kitépte volna a létezésből – legyen az jelen vagy múlt, s elragadta volna a nemlétbe – a semmibe.

10

– Ez azt mutatja – mondta Ida Arnold –, hogy a kitartás a legfontosabb. – Felhajtotta a barna sört, és letette a poharat a felfordított hordóra a Henekeyben.

– És Drewitt? – kérdezte Clarence.

– Hogy te milyen lassú vagy, vén kísértet! Azt csak kitaláltam. Nem kergethettem egész Franciaországon át, és a rendőrség – tudod, milyen a rendőrség – mindig bizonyítékot akar.

– Cubittot alkapták?

– Cubitt józan állapotban sose beszélne. Annyira meg nem lehet leitatni, hogy beszéljen a rendőröknek. Tulajdonképpen amit elmondtam neked, az rágalmazásnak számít. Illetve rágalmazás lenne, ha *ő* életben volna.

– És egy csepp rosszérzésed sincs emiatt, Ida?

– Valaki más halt volna meg, ha nem érünk oda időben.

– A lány maga döntött úgy.

De Ida Arnoldnak mindenre volt válasza: – Fel sem fogta. Hiszen még gyerek. Azt hitte, szerelmes belé a Fiú.

– És most mit hisz?

– Nem tudom. Én megtettem, ami tőlem tellett. Hazavittem. Ilyenkor egy lánynak az anyjára meg az apjára van szüksége. Különben is, nekem köszönheti, hogy nem halott.

– És hogy vetted rá a rendőrt, hogy veletek menjen?

– Azt mondtuk neki, hogy ellopták a kocsit. A szerencsétlen azt se tudta, miről van szó, de gyorsan cselekedett, amikor Pinkie elővette a vitriolt.

– És Phil Corkery?

– Hastingset emlegeti – mondta Ida –, hogy majd jövőre oda megyünk, de valahogy az az érzésem, hogy ezek után nem kapok tőle több képeslapot.

– Szörnyű asszony vagy, Ida – mondta Clarence. Mélyet sóhajtott, és belebámult a poharába. – Még egyet?

– Köszönöm, nem, Clarence. Haza kell mennem.

– Szörnyű asszony vagy – ismételte Clarence; kicsit részeg volt –, de egyet meg kell hagyni. Téged mindig a legjobb szándék vezérel.

– Különben a Fiú nem az én lelkiismeretemet nyomja.

– Ahogy elmondtad, két választás volt: vagy ő, vagy a lány.

– Nem volt ott semmi választás – mondta Ida Arnold. Fölállt; olyan volt, mint a Győzelem szobra. Odabiccentett Harrynek a pulthoz.

– El voltál valahol, Ida?

– Csak egy-két hétre.

– Az nem olyan hosszú idő – mondta Harry.

– Na, jó éjszakát mindenkinek.

– Jó éjt. Jó éjt.

Metróval ment a Russell Square-ig, onnan gyalog, cipelte a bőröndjét; bement a lakásba, és körülnézett az előszobában, hogy érkezett-e levél. Csak egyetlenegyet talált – Tomtól jött. Tudta, mi állhat benne, és nagy meleg szíve ellágyult, amikor arra gondolt: Végül is, mindent összevéve, Tom és én tudjuk, mi a Szerelem. Kinyitotta az alagsorba vezető ajtót, és lekiabált: – Crowe, Öreg.

– Te vagy az, Ida?

– Gyere föl egy kicsit beszélgetni, és megpróbálkozunk a Táblával is.

A függönyök be voltak húzva, ahogy hagyta őket – senki sem nyúlt a porcelánhoz a kandallópárkányon, de a Warwick Deeping nem volt a könyvespolcon, és *A jó pajtások* az oldalán hevert. Itt járt a bejárónő – ezt látni lehetett –, és kölcsönzött. Elővett egy doboz csokoládés kekszet az Öreg Crowenak; nem csukták le rendesen a tetejét, így a keksz egy kicsit puha volt és ragadós. Aztán óvatosan kivette a Táblát, letisztította az asztalt, és a közepére fektette. FRENGYILKALSZEM, gondolta. Most már tudom, mit jelent. A Tábla mindent előre látott – Gyilk, ezt a szót használta a sikolyra, a kínszenvedésre, a zuhanásra. Ujjait finoman a Táblán nyugtatva töprengett. Ha az ember jobban meggondolja, a Tábla mentette meg Rose-t, s közkeletű szólásmondások

özöne jutott Ida eszébe. Mint mikor a váltó bekattan, a szemafor szabadot jelez, a piros lámpa zöldre vált, és a hatalmas mozdony rásiklik a megszokott sínekre. Milyen különös ez a világ, több dolgok vannak földön és égen...

Az Öreg Crowe bekukkantott a szobába. – Mi lesz, Ida?

– Tanácsot akarok kérni – mondta Ida. – Azt akarom megkérdezni, hogy nem kéne-e talán visszamennem Tomhoz.

11

Rose épp hogy csak látta az öreg fejet, ahogy a rács felé hajol. A papnak sípolt a tüdeje. Figyelt türelmesen – sípolt, miközben a lány fájdalmasan elétárta kínszenvedését. Rose hallotta, hogy a bosszankodó asszonyok nyekergetik a széküket, gyónásra várva. Aztán azt mondta: – *Ez* az, amit megbántam. Azt, hogy nem tartottam vele. – Dacosan és könnytelenül hajlíthatatlan volt a fülledt fülkében; az öreg pap meg volt fázva, és eukaliptusz szaga volt. Kedvesen, orrhangon beszélt: – Folytasd, gyermekem.

A lány azt mondta: – Azt kívánom, bárcsak megöltem volna magam. Meg kellett volna ölnöm magamat. – Az öregember mondani kezdett valamit, de a lány félbeszakította: – Nem kérek feloldozást. Nem akarok feloldozást. Olyan akarok lenni, mint ő – elkárhozott.

Az öregember sípolt, amikor lélegzetet vett; a lány biztosan érezte, hogy semmit sem értett meg az egészből. Fakó hangon megismételte: – Azt kívánom, bárcsak megöltem volna magamat. – Szenvedélyes gyötrelemmel a mellére szorította a kezét; nem gyónni jött, hanem gondolkodni, otthon nem tudott gondolkodni, ahol nem gyújtottak be a kályhába, az apjának hangulata volt, és az anyja – ez Rose számára kiderült sanda kérdéseiből – azt számolgatta, hogy Pinkie vajon mennyi pénzt... Most lett volna bátorsága ahhoz, hogy megölje magát, ha nem félt volna, hogy a halál homályos birodalmában valahogyan elkerülik egymást – hogy a kegyelem valamiképpen az egyiküknek megadatik, de a másiknak nem. Elcsukló hangon azt mondta: – Az a nő. *Neki* kéne elkárhoznia. Hogy azt mondta, Pinkie meg akar szabadulni tőlem. Az a nő nem tudja, mi a szerelem.

– Talán igaza volt – mormolta az öreg pap.

– És maga sem tudja! – mondta a lány dühödten, és gyerekarcát a rácshoz szorította.

Az öregember hirtelen beszélni kezdett, néha sípolt egyet-egyet, és eukaliptuszt lehelt a rácson át. Azt mondta: – Volt egy francia ember, biztosan nem hallottál róla, gyermekem, aki ugyanazt gondolta, mint most te. Jó

ember volt, szent ember, és bűnben élt egész életében, mert nem tudta elviselni a gondolatot, hogy van olyan lélek, aki elkárhozik. – A lány döbbenten figyelt. A pap folytatta: – Ez a férfi elhatározta, hogyha akár csak egyetlen lélek is elkárhozik, akkor ő is el akar kárhozni. Soha nem vette magához a szentségeket, soha nem esküdött meg a feleségével templomban. Nem tudom, gyermekem, de sokan úgy vélik, hogy az a férfi – szent volt. Azt hiszem, az az ember abban az állapotban halt meg, amiről úgy tudjuk, a halálos bűn állapota – én nem vagyok ebben biztos; a háborúban történt; talán... – Felsóhajtott és sípolt, lehajtva öreg fejét. Azt mondta: – Nem tudod felfogni, gyermekem, és én sem, és senki más sem, Isten kegyelmének félelmetes különösségét.

Odakint a székek szüntelenül nyekeregtek – az emberek türelmetlenkedtek, hogy kijusson nekik a heti bűnbánat, feloldozás, penitencia. A pap azt mondta: – Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért; így volt ez itt is, gyermekem.

Megborzongott, és eltüsszentette magát. – De remélnünk és imádkoznunk kell – mondta –, remélnünk és imádkoznunk. Az Egyház nem követeli meg, hogy azt higgyük, van akár csak egyetlen lélek is, aki nem részesül Isten kegyelméből.

A lány szomorú meggyőződéssel azt mondta: – Ő elkárhozott. Tudta, hogy mit tesz. És katolikus volt.

A pap gyengéden azt mondta: – Corruptio optimi est pessima.[1]

– Tessék, atyám?

– Csak azt akartam mondani, hogy a katolikus ember inkább képes a gonoszra, mint bárki más. Azt hiszem, talán – éppen mert hiszünk benne – nekünk több közünk van az ördöghöz, mint másoknak. De remélnünk kell – mondta gépiesen –, remélnünk és imádkoznunk.

– Én akarok remélni – mondta a lány –, de nem tudom, hogyan.

– Ha szeretett téged – mondta az öregember –, az azt mutatja... volt valami jó...

– Még egy ilyen szerelemben is?

– Igen.

A lány eltöprengett a gondolaton a sötét kis fülkében. A pap azt mondta: – És gyere vissza hamar, most nem adhatok neked feloldozást, de gyere vissza holnap.

---

1 A legjobb megrontása a legrosszabb. (latin)

A lány bátortalanul azt mondta: – Igen, atyám... És ha gyerekem lesz?

A pap azt mondta: – A te egyszerűségeddel és az ő erejével... Nevelj belőle szentet, gyermekem, hogy imádkozzon az apjáért.

Mérhetetlen hála érzése tört át hirtelen a fájdalmon, mintha megadatott volna neki, hogy megpillantsa valahol a messzeségben a megújuló életet.

– Imádkozzál értem, gyermekem.

A lány azt mondta: – Igen, imádkozni fogok.

Odakint fölnézett a névtáblára a gyóntatószéken – nem volt számára ismerős a név. Papok jönnek, papok mennek.

Kiment az utcára – a fájdalom még mindig ott volt; nem lehetett csak egy szóval elüldözni; de a borzalmak borzalma, gondolta, már véget ért – a teljes körforgás borzalma; újra otthon lenni, aztán újra a Snow-ban – visszavennék –, mintha a Fiú nem is létezett volna. Pedig létezett valamikor, és mindig is létezni fog. Hirtelen szilárd meggyőződéssel hitte, hogy új életet hordoz magában – és büszkén azt gondolta: Ezzel bánjanak el, ha bírnak. Befordult a sétányra a Palace Mólóval szemben, és határozottan elindult a szülői házzal ellenkező irányba, Billy panziója felé. Volt valami, amit ki kellett mentenie abból a házból, abból a szobából, még valami, amivel nem tudnak majd elbánni, a Fiú hangja, amint neki üzen: vagy ha lesz gyerek, akkor a gyereknek: “Ha szeretett téged, mondta a pap, az azt mutatja...” És sietve elindult a gyér júniusi napsütésben a borzalmak borzalma felé.